

העולם הזה

האם יחקר פרס על חסיו עם רפפורט?

**פרשת
פרס**

רפפורט עם פרס
השבוע בחיפה

אביו של "הקצין הבורח"	אחרי הרצח באוסטרליה
"אפעל לביטול ההליכים!"	משה קרוי בעיני אמו

1231

מלון הוד

פתוח לאוהבי החיים המתוקים
בים המלח

המלון החדש והיפהפה
מציע לך חופשה בלתי נישכחת באוירה בלתי רגילה.
כל מה שנעים וטעים, מהנה ומבדר
מצפה לך במלון הוד.
ארוחות ברמה גבוהה
בריקה פנימית מחוממת עם מי ים המלח
ובריכת מים מתוקים,
חוף ים צמוד עם מיתקנים משוכללים,
סאונה ועיסוי,
צוות בידור מלהיב ובילויים בלתי פוסקים,
טלויזיה בכל חדר עם שידורי וידאו ולוויין.
כל הצוות לרשותך – אתה מוזמן לטעום.

מלון הוד, על שפת ים המלח.

טלפון: 057-84644, טלקס: 5429 ואצל סוכני הנסיעות.

מ'כתבים

צבא הגנת השלום

על חשיבות צה"ל לשלום-העתיד
(העולם הזה 2.3.88)
אכן מדינת ישראל זקוקה לצבא חזק, יעיל ומוסרי ובמיוחד כאשר יבוא השלום המיוחל. זה הצירוף היחיד המבטיח עתיד טוב יותר לילדינו: שלום עם ביטחון. ולכן אלה המגדירים את אורי אבנרי כמיליטריסט במחנה השלום, מכיוון שהוא סבור שגם השלום הטוב ביותר זקוק לצבא חזק להגנתו. רק מחמיאים לו וכל מי שרואה בהגדרה זאת כינוי-גנאי טועה מאוד. **רדף מילמן**, באר-שבע

אהבה שכזאת

על המסתתר מאחורי שם-המישפחה של סוחר-השפעה יהודי-אמריקאי
(היום מסוים, העולם הזה 2.3.88)
עם ידידים כמו שיש לשמעון פרס, זוג הבי-אנרבי (ברוס רפפורט ובוב ולף) לא צריך אורי בים, אחרת, כיצד אפשר להסביר את כל המרומז מפרשת צינור-הנפט העיראקי?
שם מישפחתו של בוב ולף, מקורבו של שר-המישפטים האמריקאי הנתון במחלוקת, אר מיו, מדבר בעד עצמו. ולף הוא, כנראה, אדם אלטי רואיסי מאוד, המוכן לעשות הכל למען ידידיו, שהרי שם-המישפחתו, שם-המישפחה היהודי הנ-פוז ולף, מורכב, לפי המסורת של המשפחה, מישפחה זה, מראשי-ההגנה של המסר, ואהבתו לרעך כמוך.

מקום לא בטוח

על ביטחונו של ח"כ בנימין בן-אליעזר שייכנס לכנסת הבאה
(העולם הזה 2.3.88)
מן הראוי שבנימין בן-אליעזר, ששובט לו המקום ה-25 ברשימת-המערך לכנסת הבאה, לא יעלו טרם זמנו.
מניין לפאר הביטחון שהמערך יצליח להכ-ניס, בעידן שרוי-גאולה כהיכהנה אפילו 25 מנדרים?
ואני לא מעלה את השאלה הזאת לשם קינטור או מתוך מרושעות, אלא מתוך פחד גדול.
שמחה לובלינר, תל-אביב

ירושלים איננה לונדון

על תופעה חדשה בראיונות טלוויזיוניים
מינה חדש בא למדינה: שלושה מנחים-כוכב בים בטלוויזיה הירושלמית גילו את הלשון האנגלית. אין כמעט תוכנית של רם (זה הזמן) עברון, ריבסקי (טיבה לסטיבה) מיכאלי או מני (ממני) פאר, שבה לא מתארח אורח זר, והמר-איינים מנהלים איתו דרישה ממושך באנגלית (ולא תמיד באנגלית אוספוררית).
נכון שכיתובי-התרגום מופיעים בשולי המיר-קע, אבל מכל העניין נושבת, לדעתך, מידה רבה של קרנתנות.
לא ראינו, בעת שהותי הממושכת, לרגל עבודתי, בלונדון, בשום ערוץ-טלוויזיה אנגלי, ישראלי כל שהוא המראיין בלשון העברית.
אריה בן-דוד, כפר שמריהו

תודה רבה, הנרי

על יתרונותיה של המכונית (חיים בונצ'ה), "יומן אישי", העולם הזה 2.3.88
אורי אבנרי בילה כמה ימים של אושר בווניציה העיר ללא מכונית, ובשירה-הלל שלו על וניציה הוא מהרהר כיצד היו נראים פני העולם אלמלא הוואצא המכונית כלל.
אני יכול להשיב לו: פנים עלובים ביותר, לפחות לפי נייטוני האיש.
בתחילת דרכי המוטורית נהגתי בקורקינט (מי שעוד זוכר מה זה — כלי-הסעה דמוי-הסקטים וקרוי-מישפחה חרוק של האופניים) וזה איפשר לי לגלות את העולם מחוץ לשכונת מונטיפיורי התל-אביבית, מקום הולדתי.
אחר-כך הגיע עידן האופניים ואז כבר יכולתי להרכיב בחורה על הרמה (של האופניים) כואכה גיבתי-נפוליאון שבשולי רמת-גן וצפונה.
ורק הרבה שנים לאחר מכן הגעתי למכונית וזאת תחת פנני את ארץ-ישראל. בשבת אחת דרך חדרה ועפולה לנצרת ומטולה, ובשבת אחרת דרך רחובות ויבנה לבאר-שבע ולסרוס וכו' וכו'. (המשך בעמוד 4)

מקאנט ועד הסאי-באבא

קורות חייו של משה קרוי הם מסע ארוך של תגליות והפרכות. הוא מחליף תשובה אבסור-לוטית אחת באחרת. כך עבר מהפילוסופיה של עימואל קאנט, איין ראנד, הסיינולוגיה ועד לסאי באבא מהודו. גאולה, גרושתו, דחפה אותו לשינויים — אבל תפקידה הסתיים. בעודה לאחמת על חייהם המשותפים היא נורתה למוות על-ידי ה-חתן לעתיד של בתה טלילה.

טיפשות גרועה מפשע

מדיניות הסיגרעים פועלת כיום לרעת העניין הפ-לסטיני. במשך שלושה חודשים הסיני הפלסטיני נים לעיני העולם כעם נכבא, הלחם על חרות בידים ריקות. המאבק הפלסטיני החל מצטייר בצורה שונה לחלוטין. מדוע, אם כן, מצאה לנכון ההנהגה הפל-טינית לבצע סיגור דוקא עכשיו?

דף חדש גילגול הפקאי

ציפי שחרור מראיית את יבי עם צאת ספר-שידיו המורד. וגרשון קניספל מספר על מאריל, גאון נשכח, שבצוויי עטפו דגים, שהגילגול הפקאי רסו עד לפיצול אישיותו ומתו בגיל 23.

מעדיף לנצח

מיכאל שני, מנצח המקהלה הקאמרית של תל-אביב ומונהל הפסטיבל למוסיקה ווקא-לית, מספר על ילדותו בקיבוץ כילד חריג. על לימודי הניצוח שלו באוניברסיטה מורמונית בארצות-הברית. על הפסטי-בל הווקאלי שנחל הצלחה, ועל המוסיקה, שהיא כל חייו.

דחל המרחלת מדוחת:

קבי זר עדיין מתקשה להחליט. לתמי בדעמי (בתמונה עם קובי זר) זה קצת נמאס • הצינונות, הפנינים והבת של הרי גרין, מיליונר יהודי מר-רום-אפריקה • הרומאנים הסוורים של דן רוסנה כנר והאהבה שהתעוררה מחדש • דוגמנית שלא נזהרה ויפוי שהוא גם כואב וגם עולה כסף • הסיפור שלא-אייאמן על נישואיו של אסי ארזי.

רינוי רן

דפנה דקל — עדיין לא שמעו עליה. אבל עוד ישמעו • אירית בן-צור לא זוכרת את הנישואין שלה לדורי בוזיאב • פנסיון-אהבה בגיבתיים • השילוב המוזר של קוסם ישראלי ורקדנית-בלט בריטית • הגרון נעלם — מחפשים לו מחליף!

המדורים הקבועים:

- מ'כתבים — אהבה שכזאת
- איגרת העורך — אהבה בבית-שימוש
- הנרון — מבנים ופבחין
- במדינה — דרשילטון
- תשקף — אפליה בשורות
- יומן — יש התקדמות
- אנשים — כתוב בעיתון
- אתה והשקל — דן-רסמו
- ראיון השבוע — מיכאל שני
- מה הם אומרים — נתן וולך
- חיים שור. ידיד מוסי, אילי טרליצקי.

כתבת השער הקדמי:

חקירה לפרס?

לפי ידיעה שפורסמה בעיתונות האמריקאית הח-ליט החוקר האמריקאי המיוחד בפרשת צינור-הנפט לחקור את שימיון פרס לגבי חשד-שוחד. לפי ידיעה אחרת יקבל ברוך רפפורט חשד-מלאה על כל מעשיו בפרשה, ובתמורה הוא יעשה פעולה עם חוקריו. מדוע נזקק רפפורט לחסינות? האם אין עובדה זאת מצביעה על אפשרות של עבירות פליליות מצידו? והאם הוא מנסה להתנקס בשימיון פרס?

כתבת השער האחורי:

ראוי למאכל אדם!

לאור התוכניות האחרונות של כלבוטק, שלבטח שינו את הרגלי-האכילה של ישראלים רבים, בדקה מערכת העולם הזה את הנעשה בשלושה מיטבחים פריטיים. (בתמונה — דניאלה שמי במיטבח). התוצאות היו חד-משמעיות — רמת הקולפורמים, הסטפילוקוקים, ה-סמרים והעובש עמדה בתקן הדרוש.

מחוז לתחום

את הכניסה לחלק מהכפרים הערביים בשט-חיים הכבושים חוסמים לא רק מחסומי אבנים וצמיגים, אלא גם חיילי צה"ל. תושבי הכפרים מספרים סיפורים מזעזעים על התעללות, השפלה ואלימות, המופנות כלפיהם הן מצד הצבא והן מצד המתנחלים.

תפארת מדינת ישראל

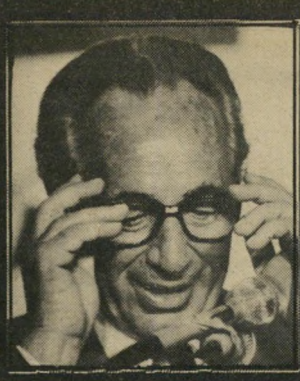
ההיפנוזה שסייעה לבוני גינצבורג • אלי אוהנה (בתמונה) — לא מכחור • הכדורגלן ה-ישראלי בעבר נרצע ל-עגלי-ההוב • מכבי תל-אביב, תפארת מדינת ישראל, מורידה את המוראל הלאומי • כרטיסים צהובים לפני פגרה • שוק המאמנים רוחש פעילות • ומה הקשר בין פוליטיקה לספורט?

רצח מתוך אהבה

אפרת רוזן נרצחה על-ידי חברה לשעבר, עופר כנען, שארבה בחדר-המדורגות של ביתה. הוא עצמו נמצא מת בבניין סמוך. עופר התקשה מאוד לקבל את הפרדיה בנינה. המ-צא, מבחינתו, היה אחד.

החוכי ומשחית-הסכנים

האם התעלף התובע בבית-המשפט, או שרק התחזה כמתעלף? • סיכסוך בין שני אחים בגלל שיתור תוכי • מדוע נשקה ג'ורדי גיר-מוס לעורך-הדין יגאל ארגון? • מה איכפת לשילטן נות-ישראל אם שוטרים ערביים בשטחים הכי-בושים מתפטרים מתפקידם? • על שתי הפגנות המנויות בכיכר מלביישראל בשבוע שעבר • האם תצליל ישראל לקומם נגדה את העולם?

נשאר ברמת-השרון

פירסומו של עברי ורביין, כאחד מחמשת הקצינים ברונס ליום-ספורט, בווראי שאינו מוסיף למשה ורביין, האב, ראש-מועצת רמת-השרון. בראיון להעולם הזה הוא מספר על חייו, על פרי-דתו מאשתו, ועל תפקידו כראש מועצה. הוא רוצה להתקדם, אבל בינתיים נשאר ברמת-השרון.

הפרעה השווייצית

האם היה שימיון פרס מעורב בעסקת-נשק עם איראן? האם היה השרות החשאי ה-שווייצ שותף לעסקה? מאמר שהתפרסם באחרונה בשבועון השווייצ טוען כי בעס-קת-נשק זו, הדומה דימיון מפתיע לפרשת איראן-קונטראס, מעורבים שר איראני-סוחר גרמני, טילים אמרי-קאיים, השרות החשאי הש-ווייצ ואף שימיון פרס.

הספינות שבדרך

לפני כמה שבועות עמד יוסי הראל במרכזה של סערה ציבורית כאשר הצטלם על רקע ספינת-המגורשים. בראיון להעולם הזה הוא מספר על המניעים שהביאו אותו לנקוט בצעד כזה, בניגוד מחלט לאוסיו. הוא מתנגד לאנלוגיה שבין ספינת-המגורשים לבין אקטווס. שעליה פיקר. ומביע דאגה — ולא מהססניה שלא יצאה לדרך, אלא מהספנות שיצאו לדרך.

אתה והשקל בשך כשר

מעריב חייב לשלם פיצויים על פירסום כרוה המ-תארת את הנשיא רנן כרמבו • בית-המשפט-העל-יון מחייב ילדומנים לנהל ספרים • מחפשים מחליף למנהל הבנק הבינלאומי בלונדון • שוקי מיוחדת הצליח להוציא מאשתו לשעבר 400 אלף שקלים • משגיח-כשרות יצאו לדרום-אמי • ריקה לבדוק את כשרות הבשר • האחים קחתן מחפשים שותף.

נוכב נולד

רעיה זוסקינד-גונן, (בתמונה) זמרת-אופ-רה, התחילה את ה-קאריירה שלה כמו-רה-דוגמנית. רק בגיל מאוחר יחסית הבינה כי יעודה האמיתי בחיים הוא הזימרה. באחרונה אף הח-ליפה את הכוכבת הראשית של האופרה לה-טרוויאטה.

- דוד אדמון, שלופית רדאי
- זה וגם זה — שיל ממוע
- לילות ישראל — עוד פאב
- רחל מרחלת — על כל העולם
- רינוי רן — פנסיון אהבה
- דף חדש — הסודר
- תשבי —
- מ'כתבים לרדתי — אשה חושנית
- הורסקום — מזל פלה
- קולנוע — מה אף
- חשבון נפש — משה ורביין
- תמרורים

מיכתבים

למרות מישוריהול בכירות שאותן תפס אמבש בחו"ל (כניהול חברת החשמל והמים של העיר המצרית איסמאעיליה) העדיף, בסופו של דבר, לשוב ארצה ולעסוק בפרדסנות. נפתלי דקל, הרצליה

(המשך מעמוד 3)
ואם היה זה הנרי פורד שהכניס את המכונית לחיינו, אז תודה רבה לו על כך. תודה רבה רבה. חיים ארליכמן, בתיים

על חשבון הברון

עוד תגובות אמריקאיות לדיכוי ההתקוממות בשטחים הכבושים ("מיכתבים", העולם הזה 10.2.88). הקריקטוריסטים האמריקאים כבר התקרמו הרבה מעבר לקריקטורות התגובה הראשונות שלהם, כמו זאת שהובאה לפני חודש בהעולם הזה, שבה נראה פלסטיני כפות לפגוש הקדמי

הילדים יקרים וחשובים

על העדפותיה האמיתיות של מעצבת אופנה ("שכולס יידעו מי זו מיכל יטיב", העולם הזה 3.2.88). בניגוד למציאות ייחס לי כתב העולם הזה העדפת קאריירה מיקצועית על הטיפול בילדים ושהיה במחיצתם.

כך רואים האמריקאים את דיכוי ההתקוממות רמז דק, עבה כשק

אין דבר היקר והחשוב לי יותר מילדיי, אשר להם אני מקדישה את מירב זמני ומירציי. מיכל יטיב, תל אביב

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל אביב, מיקוד 63458. בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטלפון 232262 (03), בפקסימיליה 245242-972-3. מנוי 2009, ובטלסקס RMYM IL 341667

הנשיקה הראשונה

העולם הזה היה חלוץ מישאליהוטה בעי- ונות העברית. לעיתים מישאליהוטה על נושאים רציניים מאוד ולעיתים על נושאים יותר קלים. המישאליהוטה בגליון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה עסק בנשיקה הראשונה. רפאל הלפרין, או מר ישראל וזכרם רב, העורך אנציקלופרדיות, גילה כי עשה זאת עם צעירה בכניש הרצליה (הבלתי חשואלית). אייבי נתן, או בעל מיווללה תל אביבית וזכרם רב, העורך אנציקלופרדיות, עשה זאת בגיל 17 (נשיקה חטופה מאוד). ורפי נלטון המנוח עשה זאת כבר בכיתה גימל, למורה לצורה. אבל פרישת נשיקת הבכורה של אריק לביא היתה הדראמטית ביותר וכך הוא סיפר להעולם הזה. ● "הייתי בן 14 וחבר. השומר הצעיר". גם היא. בשביל הנשיקה הראשונה עבדתי עד ארבע לפנות בוקר. אחרי כך הרמתי את הראש, מבסוט, וחיכיתי לקבל גם את הסטירה, כמו שראיתי בסרטים של קלארק גיבל. קיבלתי את הסטירה. אבל, לצערי, לא ממנה. קיבלתי אותה בבית, כשהגעתי לשם בחמש בבוקר!"

קורא יקר.

אני מקנא.

לפני 20 שנה פירסם העולם הזה קאריקטורה בצורת פוסטר מונטאז' במסגרת סדרה היתולית, שבה הופיעה דוגמנית העירום אן טובמייך כמציגה מציאות שונים, פירסמו תצלומי מונטאז' של ח"ב מנחם פרוש, כשהוא משוחח עם הגברת העירומה.

פרוש הגיש נגדו תביעת דיבה. הוצע המישור

דוגמנית טובמייך בבית הדין

פטי שלנו הודיע לנו שנפסיד בה. על כן נאלצנו להפגש והתנצלנו. עכשיו קרה אותו הדבר בדיוק בארצות הברית. אך התוצאה היתה הפוכה.

ויכוח מחוספס

שבועון אמריקאי פירסם פארויה על סדרת מודעות מטעם בעלי המשק האיטלקי קאספארי. סדרה זו הציגה אישים שונים, שדיברו על הפעם הראשונה שלהם. הכוונה היתה לפעם הראשונה שבה שתו את המשקה, אך בניסוח היה רמז מיני ברור. בפארויה הוצגה מודעה כזאת, כשברמזתה נראה הכומר ג'רי פולול, איש הימין הלאומי רתי הקיצוני (שגם היה ידיו של מנחם בגין). הוא סיפר במודעה על הפעם הראשונה שבה קיים יחסים. זה היה עם אמו בבית שימוש. פולול הוצע הגיש תביעה נגד השבועון על הוצאת דיבה, חריזה לתוספת הפרט וגרימת סבל רגשי במידה.

התביעה עברה גילגולים שונים, והתקבלה בחלקה והגיעה לבית הדין העליון של ארצות הברית. זה היה את התביעה מכל וכל, הנגזרת מוק העיקרי התיקון הראשון לחוקה האמריקאית, המבטיח את חופש הביטוי. מגן גם על מיקרה זה. כדאי להביא כמה מן הקביעות של השופט העליון ויליאם רנקוויסט, שהנמקת החלטתו זה "בלב (החוקה האמריקאית) מונחת ההכרה כח"

הזועקים חמס

הסיק השופט:

אחת מזכויות היסוד הכרוכות באזרחות האמריקאית היא הזכות למחשבה חופשית על אישים ומעשים ציבוריים. מטעם הדברים, ביקורת כזאת לא תהיה תמיד מתונה ושקולה. אישים ציבוריים ונושאי משרות ציבוריות יהיו חשופים להתקפות חריפות, צורחות ולעיתים חרות בצורה בלתי נעימה.

בצטטו פסקדין קודם, אמר השופט: המועמד המציג לראווה את עברו הנקי מכל רכב, ואת יושרו המוחלט, אינו יכול לזעוק חמס כאשר יריבו או עיתונאי חרוץ, מנסה להוכיח את ההיפך.

אמנם, איש ציבור יכול לנצל בתביעה אם נאמר עליו דברים כוזבים. תוך ידיעה שהדברים כתובים, או תוך התעלמות שלוחת דמיון מן השאלה אם הם כוזבים או לא. אולם גם דברים כוזבים נהנים מחסינות במהלך של ויכוח חופשי. חוק שהיה מסיל אחריות קפדנית על המפרסם סגנות כחנות היה גורם לצניען הוויכוח — ועל כן היה מויק.

גם אם ברור כי הדברים נאמרו מתוך שינאה, אין לפטול אותם. גם דברים הנאמרים מתוך שינאה, אך שהאומר מאמין בהם, תורמים למאבק הדיועתי ולחיפוש אחר האמת.

אהבה בבית שימוש

אך האם במיקרה זה — קיום יחסים של כומר עם אמו בבית השימוש — נעבר איזה גבול? קבע השופט: כל קביעה של גבול תפריע לחופש הביטוי, מכיוון שאין כל אפשרות לקבוע גבול כזה באופן אובייקטיבי.

בית הדין פשט קבע כי הכומר פולול הוא איש ציבורי, ואף שאינו נושא בשום תפקיד ציבורי ממלכתי, על כן הוא חשוף לביקורת — גם בשאינה נכונה, גם כשאינה שקולה, גם כשי היא נאמרת מתוך שינאה. משום כך נדחו כל התביעות שלו.

סיכום השופט: "ההנחה המרכזית של התיקון הראשון לחוקה היא שמערכת השלטון (ובכללה בית הדין) צריכה להישאר ניטרלית בשוק הרעיונות".

מי שמכיר את החוק הישראלי ואת שפיטת בתי הדין בישראל, ובכללם גם בית הדין הפשט העליון, יכול רק לקנא בדמוקרטיה האמריקאית. אנחנו מפגרים אחריה במאה שנה לפחות.

ד"ר אביהו של

על הלשונות שאליו תורגם סיפרו של אברהם מאפו, אהבת ציון ("תמרוק", העולם הזה 9.3.88). זאת עובדה סטטיסטית, שעם תרגומה של אהבת ציון לליטאית, הגיע מיספר הלשונות שאליו תורגם סיפרו של מאפו לתשע. לא סתם אהבת ציון, כי אם אהבה פוליטית (רבי לשונות).

עובדה עוד יותר מעניינת היא שורת הלשונות שאלה תורגם הספר לפני שתורגם לליטאית: לארית ואירית, ערבית ופרסית, רוסית וגרמנית, אנגלית וצרפתית.

אותי תמיד סיקרן מה חשבו הקוראים הפרסיים של אהבת ציון על תוכנו. עכשיו הוברר לי: בדיוק מה שחושבים הקוראים הליטאים של אהבת ציון על תוכנו.

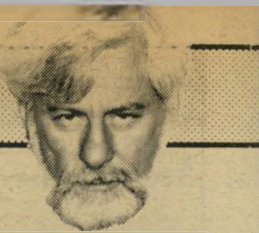
רפי צביק, חיפה

הפרדסן מאיסמאעיליה

על אביה של אשת נשיא המדינה (מנוולו של אורה הרצוג), העולם הזה 2.3.88).

כדי לעמוד על שורשיה של אשת נשיא המדינה, הגברת אורה הרצוג, מן הראוי לשרטט בכמה קווים את דמותו של אביה, המהנדס שמחה אמבש.

אמבש, יליד יפו ובנו של אחד התעשיינים הראשונים בארץ (מנועים למשאבות בפרדסים), נישא לבת מוצא, שהיתה לא ארבעת ילדיו (שלוש בנות ובן) ושנדרה עימו, לרגל עיסוקיו, בין מצרים, קפריסין וארץ ישראל.

מדוע הם עשו פיגוע זה? מדוע דווקא עכשיו?

מבנים ומבחוץ

אין הבדל מדיני בין אש"ף ובין הפלסטינים בשטחים הכבושים. אבל יש הבדל פסיכולוגי.

אש"ף נולד בפזורה. משם באים כמעט כל פעיליו ומנהיגיו. שם נערכים הוויכוחים על מדיניותו. שם נאספות הקרנות הדרושות למימון המאבק.

במשך 20 שנה הצליחה ממשלת ישראל למנוע בכוח את השתתפותם של תושבי השטחים הכבושים בדיני אש"ף, ואת פעילותם במסדר תיו. רק מעטים, שגורשו או שעברו מרצונם מתוך הארץ אל הפזורה, הצטרפו למנהיגות.

בתוצאה מכך יש הבדל פסיכולוגי מסויים בין "האחים שבחוץ" ובין "האחים שבפנים".

"האחים שבחוץ" רואים את התמונה העולמית. "האחים שבפנים" חשים את המתרחש בשטחים הכבושים.

ההתקוממות העתידית את מרכזיה בד של המאבק הפלסטיני מן החוץ אל הפנים. בשטחים הכבושים קמה מנהיגות חדשה, צעירה, דינאמית, לוחמת. היא תולדת המהפכה. היא מבצעת את המהפכה.

"הפלסטינים שבחוץ" לא עיכלו עדיין את מלוא המשמעות של מה שקרה — כשם שממשלת ישראל לא עיכלה אותה.

אני משוכנע שכל מנהיגי ההתקוממות בשטחים הכבושים יודעים כי פרשת האוטובוס מפרידה למאבקם. אילו ישבו בתונים או בבגדאד, היו

הוא היה ונשאר כישלון גמור. אם כן, במה הוא מועיל לעניין הפלסטיני?

יש לדברים משמעות על רקע שונה לגמרי. הרבה זמן לפני ההתקוממות בשטחים הכבושים שאלתי פעם מנהיג פלסטיני נבון מדוע אינו מקבל את תורתו של הר"ר מובארכ עווד, נביא ההתנגדות הבלתי-אלימה.

התשובה הפתיעה אותי, כי מעולם לא הסתכלתי בדברים מזווית ראייה זו. וזה היה תוכן דבריו:

"מתצית העם הפלסטיני חי מחוץ לגבולות הארץ, בפזורה.

"התקוממות בלתי-חמושה יכולה להתבצע רק בתוך השטחים הכבושים עצמם. הוא שם את כל הנטל על אחינו החיים שם.

"אילו הלכנו בדרך זו באוסן בלעדי, היה פירוש הדבר שלמהצית העם הפלסטיני אין חלק ואין תפקיד במילחמה השיחרור שלנו. זה בלתי-אפשרי.

"הנוער הפלסטיני, באשר הוא שם, רוצה להי" לחם, להשתתף במאבק. הוא מצטרף לאירגונים

ואז בא הפיגוע הזה, והחזיר את הגלגל אחורה.

אכן, שיגעון. האם יש שיטה בשיגעון הזה?

פלסטינים בטוחים ששלב מסויים שירת. המאבק המזוין מטרם חשבה מאוד. הוא הזכיר לעולם שהם קיימים.

זה היה בימים שבהם אמרה גולדה מאיר, חכמת-הדור, שעם פלסטיני אינו קיים. כאשר העולם כולו התעלם מקיומו של עם זה בבווא נלסח את ההחלטה 242, שבה אין זכר לעצם קיומו של העם הפלסטיני וחזיונותיו.

אז הגישו הפלסטינים לעולם כרטיס ביקור מגואלי-בדם.

האיש שאישר זאת לא היה אלא יצחק שמיר. זמן רב לפני שהתמנה כראש-הממשלה, נשאל על-ידי ההיסטוריון הבריטי, הלורד (ניקולאס) בתל, כיצד הוא מצדיק את "מעשי הטרור" של המחתרת העברית נגד הבריטים. שמיר ענה לו בהצבעו על מעשי הפלסטינים. לולא עשו הפלסטינים את המעשים האלה, אמר, מי היה

זה היה גרוע ממשע. זאת היתה טיפשו. אימרה צרפתית ידועה זו מתאימה מאוד לפרשת האוטובוס ליד דימונה, שהסתיימה במוות שלושת החוטפים ושלושה נזבין הנרשעים.

עכשיו, כאשר ההתרגשות הראשונה שככה במיקצת, ניתן לברוק את האירוע בצורה אובייקטיבית יותר.

שאלה הראשונה היא, כמובן: מדוע עכשיו?

מדוע מצאה ההנהגה הצבאית של פ"ת לנכון לבצע דווקא כרגע זה פיגוע מסוג זה? פרשנים חכמים העלו תיאוריות שונות. אך האמת היא שהעיתוי היה מיקרי לגמרי.

יש כל העת ניסיונות לבצע פיגועים בישראל. רובם נכשלים. במיקרה הצליחה חוליה זו לעבור את הגבול בשלום ולהגיע לאן שהגיעה.

תועמלני אש"ף העלו על נס את העובדה שהאוטובוס שנחטף הוביל את עובדי הכור הגרעיני. זה העניק למיבצע יעד סביר יותר.

אולם ניתן האירוע מוכיח כי זהותם של נוסעי-האוטובוס היתה מיקרית לחלוטין. רק במיקרה נעצרו שלושת הפלסטינים במקום המסויים הזה, ורק במיקרה עבר שם באותו הרגע האויב טובוס המסויים הזה.

מכיוון שכל השלושה נהרגו, אין לרעת לאן היו מועדות פניהם, ומה היה היעד המתוכנן של המיבצע ומטרתו.

אבל אין הדבר חשוב. הסיכוי של מיבצע כזה להצליח קלוש תמיד, ומתכנניו בוודאי לקחו זאת בחשבון.

נסיונות לבצע פיגועים בישראל ובשטחים הכבושים נמשכים כל הזמן, על רעת המוסדות העליונים של אש"ף.

רצה מולם הרע של הפלסטינים, ודווי קא ניסיון זה הוא שהצליח.

ניסוח זה נשמע כפאראדוס, אבל הוא נכון. כי כל מדיניות הפיגועים פועלת כיום לרעת העניין הפלסטיני.

היא נמשכת מתוך אינרציה, מכוח התאוצה, ומוטב היה להנהגה הפלסטינית לשים לה קץ.

להסתכל בתוצאות של האירוע המסויים הזה.

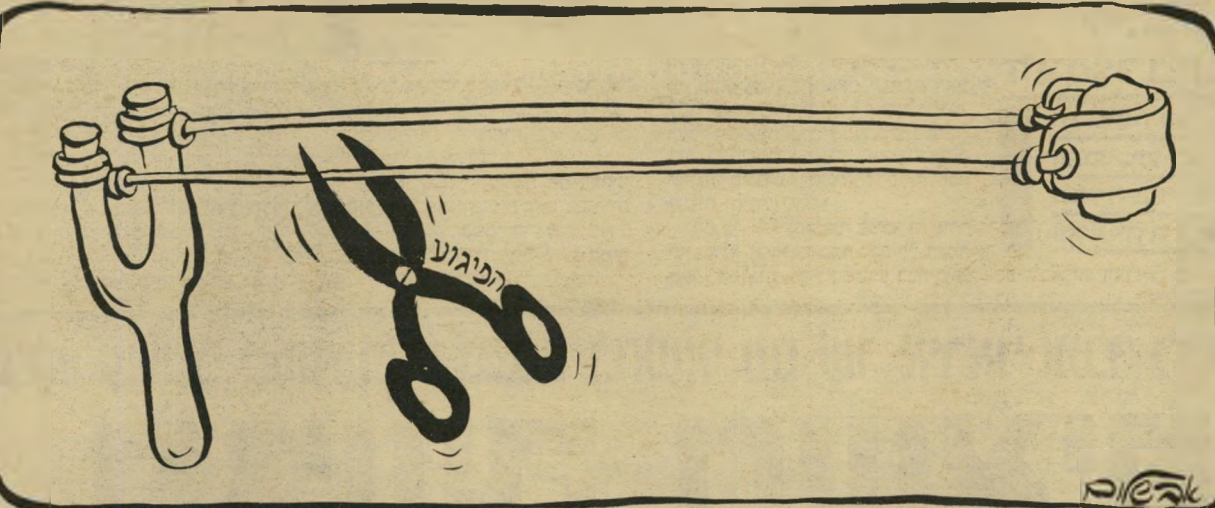
אחרי שלושה חודשים של התקוממות, שבה נחל העניין הפלסטיני הצליח, מה היתה תוצאתו, בא הפיגוע הזה לשונא-אש"ף כמים לגרוע בצמא. התעמולה של ממשלת-ישראל בכל רחבי העולם, שנותרה בשלושת החודשים האחרונים כמיפרשית בלי רוח, זינקה שוב קדימה. מיפרשה התמלאו ברוח חדשה.

שונאי אש"ף בכל העולם — והם רבים ואדיי רייכוז — עטו על המציאה כמוצאי שלל רב. מאות מאמרים ברחבי תבל העלו מחדש את דמוי תו של אש"ף כאירגון טרוריסטי, "דונג", רצחני.

בישראל עצמה נתנה הפעולה זריקת-עידוד לכל אויבי השלום, והם ממש התמוגגו. הפר ליטיקאים של הדין — וגם רבים של השמאל — הוציאו מהמגירות את הנאומים הישנים ("נא- צים", "לשפוך דם יהודי", "נשותינו וילדינו" — שינאה תהומית!) והשמיצו אותם בחרוה אמי תית.

מבחינה פלסטינית, זה נראה כמעט-שה מנומנם מאי-במורה.

במשך שלושה חודשים הפועו הפלסטינים לעיני העולם, וגם לעיני הטובים בישראל, כעם נזכא, הלוחם על חרותו בידיים ריקות, אבן מול מיקלעים, ילד מול קלגסים מרסקי-עצמות, דויד מול גוליות. המאבק הפלסטיני החל מצטייר בצור רה שונה לגמרי. הדימויים הישנים החלו משתנים ומעטים מקומם לדימויים חדשים.

בוודאי מונעים את הפיגוע. אולם תחושתם של המנהיגים שם שונה.

לדעתי, זוהי תופעה זמנית. המנהיגות החדשה בשטחים הכבושים תתפוס, במקום או במאוחר, את מקומה בתוך אש"ף, ותקבל לידה רבות מעמדות-המפתח. זאת תהיה אחת מתוצאות ההתקוממות.

יתכן שאז יתגעגעו רבים ליאסר ערפאת. כיום ניתן להשיג עימו הסדר במחיר נמוך יותר מכפי שיידרש מחיר, כאשר יצטרכו לחתום על ההסכם הירי יים שאנחנו מרסקים אותן כיום.

מעשיו של סילטון-הכבוש מגבירים מדי יום את השניאה. הפגורמים בכפרים, ריסוקי-העצמות, ההרג היומי, מעשי המתנחלים — כל אלה יביאו בהכרח לחיזוק ההשקפות היותר-קיצוניות בקרב הפלסטינים.

אם אנחנו מתרגשים כל-כך — ובצד-דק — ממוותם של שתי נשים וגבר, נוסעי האוטובוס, מה מרגישים הפלסטינים אחרי הריגת יותר מ-80 ילדים, נשים וגברים בשלושת החודשים האחרונים?

אין, כן, או כן, פרשת האוטובוס היתה רק אינ-טרמצו טראגי. היא שייכת לעבר. היא החזיר רה את הגלגל אחורה.

ואילו ההתקוממות היא עניין של הדי-וזה — ותוצאותיה יקבעו את העתיד.

בסופו של דבר, רק הישראלים והפלסטינים יכולים לעשות את השלום, ולא האדונים רגו, גורבאצ'וב, שולץ ויורשיהם. זורקיה-אנבים הפלסטינים ומפגיניהם-השלום הישראליים — הם השותפים. מעשיהם יקבעו. רגשותיהם יקבעו. הפיגוע סגע עם באלה וגם באלה.

הלוחמים. הוא מתאמן. הוא מוכן להקרבה עצמית, למשימות-התאבדות. האם נגיד לו עכשיו: שבו בשקט, אין לכם תפקיד במאבק, סמכו על אחינו המדוכאים בגדה המערבית וברצועת-עזה, הם לכם יעשו את המלאכה בשבילנו?

"שום מנהיגות פלסטינית אינה יכולה להגיד זאת. הנוער שלנו לא יסבול זאת. לכן צריך המאבק המזוין להימשך, גם אם האחים בשטחים הכבושים יפתחו במאבק מסוג אחר. כי רק בדרך המאבק המזוין יכולים שני מיליון הפלסטינים בפזורה להשתתף בקרב, ולווא גם באופן סימלי." דברים אלה נאמרו לפני ההתפרצות הגדולה בשטחים הכבושים, כשאיש לא חלם עדיין על התקוממות זו, ולא כל שכן על ממדיה, היקפה ואורך-הזמן שלה.

יתכן מאוד שההתקוממות דווקא הגבירה את התיסכול וחוסר-הסבלנות של חברי האירגונים המזוינים מחוץ לגבולות הארץ. הם רואים כי אחיהם לוחמים מדרים, נהרגים, נפצעים, נעצרים. הם רואים שהילדים והנשים לוחמים וסובלים. אפשר לשער כי הדבר מגביר את רצונם לעשות משהו, לסכן את עצמם, לצאת לפעולות. אך ברור כי הפיגוע בדרום לא זו בלבד שלא עזר להתקוממות, אלא להיפך, נעץ סכין בגבה.

יש כאן בעיה, האופיינית למאבק הפלסטיני. איני יודע אם היה לה אח ורע במאבק לאומי אחר.

אש"ף מייצג את העם הפלסטיני כולו. כל האוכלוסיה בגדה וברצועה מקבלת אותו כנציגה הבלעדי. יאסר ערפאת הפך סמל לאומי, וגם מי שחולקים עליו — מימין או משמאל — רואים בו את אביר-האומה.

שומע עליהם? מי היה מקשיב להם? ואם שמיר, ה"טרוריסט" המצליח ביותר של המאה ה-20, אמר כך — מי יסתור את דבריו?

אבל הימים ההם חלפו מזמן. אין עוד אדם רציני בעולם כולו המכחיש את קיומו של העם הפלסטיני. מנחם בגין ככבודו ובעצמו חתם בקמפיין-דיויד על מיסמך המכיר ב"זכויות הלגיטימיות" של "העם הפלסטיני". ג'ורג' שולץ חוזר על כך.

גם אם יצחק שמיר, שולץ ושות' אינם חולמים להעניק לפלסטינים את זכותם לחרות לאומית ולעצמאות מדינית, עצם קיומו של העם הפלסטיני אינו טעון עוד הוכחה, ובוודאי לא בפיגועים מסוג זה.

אם כן, מה הטעם בפיגועים אלה מהבחינה הפלסטינית?

עד כמה שידוע לי, אין אף מנהיג פלסטיני אחר המאמין עוד כי פיגועים אלימים יביאו לניצחון במישור הצבאי.

שיטה זו נוסתה במשך תקופה ארוכה, ולא הביאה לשום תוצאות.

אמנם, המאבק בפיגועים עולה לנו בהור-עתק. הציבור אינו מודע למחיר המאבק הזה, המרתק לא רק כוחות של צה"ל ושאר זרועות-הביטחון, אלא גם מחייב אמצעי-ההרתה יקרים שונים ומ' שונים.

אבל מחיר כספי זה אינו אלא חלק קטן מתקציב-הביטחון העצום של ישראל, שמטרתו העיקרית היא להבטיח את ישראל מפני אויבי פוטנציאלי שמעבר לגבולות.

המאבק המזוין אינו מערער את ישראל ואינו מתיש אותה. מבחינה זו

העולם כולו נגדנו

האם תצליח ישראל לקומם נגדה את כל העולם? יתכן מאוד שכן.

מה שומע כיום אדם רגיל, אורה העולם, על מדינת ישראל? מדי יום הוא רואה בעיתונות ועל מיר קע הטלוויזיה שלו סצנות מבהילות מפעולות הצבא הישראלי בשטחים הכי בושים. בכל התמונות מופיעים הישראליים ככובשים ברוטאליים, מול אוכי לוסייה בלתיחמושה, הלוחמת על חור תה ועל חיים בכבוד.

התמונה הבולטת ביותר השבוע: חיילי ישראל חמושי מתזו גזא ממיכל אישי על אשה ערבית וקנה, בתיבולות מסורתיות, העומדת לבדה בכיכר אחרי הפגנת נשים.

אורח העולם קורא מדי יום בעיתון על התנפלויות רצחניות של מתנחלים יהודיים על כפרים ערביים.

הוא ראה השבוע תמונות של בתים שהופצצו מן האוויר על ידי חילי האוויר הישראלי במחנות פליטים בלבנון, שמימשו אירגונים פלסטיניים.

הוא קורא בכותרות כי ראש ממשלת ישראל, יצחק שמיר, בא לוויינג' טון כדי להגיד לממשלת ארצות הברית "לא" לכל הצעה המבוססת על "שטחים" ו"תורה" שלום.

כאילו לא די בזה, באה שורה ארוכה של פרשות, כולן מלוכלכות, שבהן מככבת ישראל בצורה זו או אחרת.

הרוץ של פנמה, אחד מראשי המיס' חר העולמי בסמים, התגלה כמי שקשור בשירותים החשאיים הישראליים, וכמי שיש לו בישראל בית והודעת (ראה חשוקי).

חוקר אמריקאי מיוחד תובע לחקור

את שימיון פרס, בקשר עם הצעת-ישראלי אדירה שבה מעורב שרהחור האמריקאי, אד מיו (ראה עמוד 7). לפי החי' שר, הוחלט להציע לפרט שוחר ענקי למיפלגתו, בתנאי שממשלת ישראל תיתן ערכות כספית גדולה לכך שלא תתקוף את צינור ההנפס שיונה.

בשווייץ נטען כי פרס נפגש בשעתו עם שר איראני, איש חומייני, כדי למ' כור לו נשק (ראה עמוד 6).

אחת מזל 150. מול ים של ידי' עות כאלה, אין כמעט ידיעות הפוכות. מעט מאוד תורה יוצאת מציון.

צריך אדם להיות אופטימי מאוד כדי להאמין כי מטר כזה של ידיעות יומיומיות יכול להימשך לאורך ימים, מבלי שהעולם כולו ישנה את גישתו לישראל מן הקצה אל הקצה.

השבוע הצביעו כמעט 150 מדינות למען קיום מישור אש"ף ליד האו"ם, כשמולם התייצבה רק מדינה אחת: יש' ראל.

הפסוק "העולם כולו נגדנו" מתחיל להתגשם, ונראה כאילו ישראל עצמה פועלת במלוא המרץ כדי להשיג הישג זה.

שני עמים?

שתי הפגנות הענק

ביטאו שני ציבורים

שוונים, בעלי מוצא

שוונה ותפיסת עולם

שוונה.

באתר אחד בתל-אביב — כיכר מל-ישראל — נערכו השבוע שתי הפגנות המוניות מרשימות, בזו אחר זו, ברווח של 24 שעות.

במוצאי-שבת התקיימה שם עצרת מחאה של כוחות השלום תחת מישורית שלום עכשווי. ביום הראשון בערב נערכה עצרת גדולה עוד יותר למען ארץ-ישראל השלמה.

עצם קיומן של שתי הפגנות כאלה, שעברו ללא תקלות, יכול היה להעיד על בריאותה היסודית של הדמוקרטיה הישראלית. מקובל להניח כי הציבור הישראלי חצוי בין מחייבי השלום ובין מחייבי הסיפוח, כשקו עובר כמעט בדיוק באמצע, ושני המחנות ביטאו את רדיעותם באורח דמוקרטי, שליו וסי-ריר.

אולם הרכב שתי ההפגנות צריך היה להדליק אור אדום של חרדה.

הפגנת שלום עכשווי היתה כמעט כולה אשכנזית-חילונית. בין 100 אלף האיש והאשה, שהצטופפו בכיכר, לא היו אף מאה חובשי כיפות. יתכן שלא היו גם עשרה.

יתר על כן, בלטה בכיכר החזות האשכנזית. כמעט ולא היה שם ייצוג לרוב המיוחל במדינה, אף כי ראש מועצת שדרות, פרץ עמיר המשופם, מנהיג מיוחל מובהק, נאם בעצרת. במידה שהיו אנשים מיוחלים בכיכר, הם באו במארגן בשורות תנועות הנוער.

בלטו בכיכר ראשייהיבה הרבים, והגיל הממוצע של האוחרים המור-אגים, שהתייצבו בכיכר, נע בין 35 ו-40. מלבד צוערי תנועות הנוער, היו בנייהעשרה ובניהעשרים במיעוט.

חתך אתני? למחרת היום התייצב בכיכר עם אחר.

הכיכר היתה גדושה בכיפות. מרחוק היה נדמה שכל המפגינים הם רתיים.

היה בו ייצוג מכריע של הציבור המיוחל. האשכנזים היו במיעוט מובי-הק. גם הגיל היה צעיר יותר.

האם מעיד הדבר כי החתך בין שני חלקי הציבור אינו רק פוליטי-מיפלגי-תי, אלא עמוק יותר, אתני ודתני? האם עומדים זה מול זה לא רק שני מחנות בעלי השקפות שונות, אלא שני ציבורים בעלי מוצא שונה, תפיסות-עולם שונות, סיגנונות שונים, דרכי-מחשבה שונות וחינוך שונה?

אם כן, אין לסיכסוך פנימי זה פיתרון, אלא אחרי מהפכה יסודית באחד משני המחנות. זה לא יזכר בבחירות.

"להזיז את ישראל קדימה!"

ההתקוממות דו-שילטון

יש סכנה של תוהו

ובוהו. ויש סכנה

חמורה עוד יותר:

שלא יהיה תוהו ובוהו.

לכאורה, זה נראה מוזר. מה איכפת

לשילטונות ישראל אם כמה מאות שוטרים ערבים בשטחים הכבושים מתפטרים מתפקידם?

כפי שחזרו והרגישו הרוברים: הדבר יזיק רק לערבים עצמם. ישתרר אצלם תוהו ובוהו.

אס"כ, מדוע הגיעו השילטונות באופן כמעט היסטרי? מדוע אימץ לעצמו מפקד המיטרה, דויד קראוס, את סיגנון של מאיר כהנא והכריז: "אנחנו נטפל בהם"? מדוע הופעלו לחצים כבירים והושמעו איזמים קיצוניים נגד המתפטרים ונגד "המסיתים"?

יש לכך הגיון רב. כי הקרב על השטחים הערביים הוא הקרב על הכיבוש.

פליטת-סם. גילה את הדבר בפליטת-סם נדירה אחר הדוברים הנאמינים ביותר של שילטון הכיבוש, כתבי הטלוויזיה וקטור נחמיאס. איש זה, המנהל בטלוויזיה מערכת שיטתית של לוחמה פסיכולוגית למען הכיבוש, דייבר לפתע בלשון "אנחנו", כאשר התכונן לזרועות-הביטחון. באותה הנשימה הסביר מדוע אין להשלים עם התפטרות השוטרים.

זה לא יגרור רק לתהוהו, אמר, אלא שיש סכנה חמורה יותר: שלא יהיה תוהו ובוהו.

כלומר: שלמעשה תקום מיטרה אלטרנטיבית, מתחרית, מטעם מייפק רת-התקוממות, שתואג בעצמה לשיטור השטחים הפלסטיניים ולמניעת פשעים.

אם יקום הדבר, יתבסס בשטחים הכבושים המצב של דו-שילטון — השילטון הישראלי, הקיים במקום ובזמן שמופעל כוח ברוטאלי, והשילטון הפלסטיני, הקיים ככל מקום אחר ובכל זמן אחר.

יתכן כי הקרב על השוטרים אכן יתגלה כקרב המכריע. על כל פנים, שילטונות ישראל מתייחסים אליו כר.

בתוך המלכודת. התוצאות תלוי יות בגורמים רבים: הנאמנות הלאומית של השוטרים עצמם, הלחץ המישפחתי והחברתי עליהם, הפחד מפני הרוע והנזק של ההתקוממות בהווה או בעתיד, האיום הנגדי של השילטונות והשימוש באמצעים כמו מעצר, גירוש והריסת בתים.

יתכן כי שוטרים ערביים רבים מאחלים לעצמם כיום שלא היו מתפטרים מלכתחילה להיכנס למלכודת זו.

עיתון שווייצי טוען: פרס בחשאי עם שר איראני ומכר לו נשק

בג'ישה חשאית

ואדון רזיבה. הסוכן הישראלי סיפק לשווייצים תיק על השר האיראני, ובו גם תצלום.

הפקיד השווייצי עבד ביעילות. הוא אירגן כמה פגישות בין השר נאנאשיאן, הסוכן הישראלי אלכסנדר וכמה שווייצים.

בראשית 1986 הושג הסכם: האיראנים קנו 3000 טילי-פאוא אמריקאיים, תמורת 36.25 מיליון דולר והתחייבות לשחרור בניהערה. במימכים נקראו הטילים

האם היה שימיון פרס מעורב בעסקת-נשק ענקית עם איראן? האם היה השרות החשאי השווייצי שותף לפרשה? השבועון השווייצי זונמאנס-בליק ("מבט יום א") טוען כך במאמר סנסציוני, שפורסם לפני שבוע. שום עיתון ישראלי לא הזכיר את הכתבה, שהיתה פרי-מחקר של שני עיתונאים, ואלטר ברטסינגר ואליזבט דון.

שיתריר חילי צהיל. הפרשה התגלתה במיקרה, כאשר פרצו שני שוטרים

So hat der Schweizer Geheimdienst -Irangate- eingefädelt!

● Israel-Premier Shimon Peres traf Iran-Waffenhändler im Flughafen Kloten ● -Geiseln gegen Waffen- über Schweiz gelangten

SennlagsBlick enthält:

BERN/HERSALEM - Der Schweizer Geheimdienst hat beim Irangate-Skandal eine zentrale Rolle gespielt. Auf Initiative von Israel hat Bernhard Stoll, ein hoher Beamter des militärischen Geheimdienstes, die Treffen zwischen dem damaligen Reichspräsidenten von Israel, Shimon Peres, und dem iranischen Sonderminister Hamid Naghashi eingefädelt. Dabei wurde der berühmte Handel "Waffen gegen Geiseln" ausgehandelt. Die jüdisch-katholische Geiseln-Geschichte zwischen

braucht. Um die Kontaktaufnahme zu erleichtern, schickte der israelische Botschafter in Bern, der damalige Reichspräsident von Israel, Shimon Peres, ein Foto mit. Auch ein Foto liegt bei.

Bernhard Stoll arbeitet direkt, aber wirksam. Es kommt zur mehreren Treffen zwischen dem israelischen Botschafter Alexander Naghashi und verschiedenen iranischen Geheimdiensten.

«Kalyane im Firstentum Lichtenstein, eine Geiseln, die der Argentinier Peres und des deutschen Geschäftsmannes Ottenhagen verschoben werden.

Auch Details werden geklärt: Es wird berichtet, dass im 30-Stunden-Takt jeweils 50 TOW-Raketen geliefert werden und ein Geiseln-Skandal entsteht.

Flughafen Kloten: Ein Bericht über die Öffentlichkeit, dass ein Geiseln-Skandal stattfindet, dass ein Geiseln-Skandal stattfindet, dass ein Geiseln-Skandal stattfindet.

hand Stoll und ein weiterer Schweizer schienen am Treffen teil zu nehmen. Stoll ist ein Mann von 18 Jahren, der in der Schweiz lebt. Über Details schweigt sich der Geheimdienst aus. Stoll ist ein Mann von 18 Jahren, der in der Schweiz lebt. Über Details schweigt sich der Geheimdienst aus.

Peres reiste zur Palme-Beerdigung

Peres reiste zur Palme-Beerdigung

בשם-הצופן "מגבהים היראנוליים". את הגיירות והכספים הוסכם להעביר דרך קרן בואדיון, בנק בלונדון והסוחר הגרמני אוטרסהאגן.

הוסכם גם על השיטה: אחרי אספקת כל 500 טילים ישתחרר כד-עורבה אחד. בין מישלוח למישלוח יעברו 30 שעות, כדי שהאיראנים החשדניים יוכלו לבדוק את טיב הנשק המסופק להם.

כל הפרטים האלה מתאימים, בצורה מפתיעה, לפרטי המסאיומהתן בין איראן, ארצות-הברית וישראל כפרשה איראן-קונטרס, שהתנהל באותו הזמן.

פגישה בנמל. כדי לשכנע את האיראנים ברצינות העסקה, הוסכם שישמ' עון פרס עצמי ושתתן בה.

ב-14 במאס 1986 הגיע ראש-הממשלה פרס לגמלהתעופה קלוטן ליד ציריך. באופן רשמי נאמר כי פרס עובר שם ממטוס למטוס, בדרך להלווייתו של אילוף פאלמה, המנהיג הסוציאליסטי השווייצי שנרצח.

בעות השרות החשאי השווייצי הופגש פרס בחדר האח'ס במסוף-המיטענים של הנמל עם השר האיראני. לדברי העיתון השווייצי, מאשר זאת פקיד השרות החשאי השווייצי, סטול, שאירגן את הפגישה. הממונה על סטול, ראש השרות ז'י-פאסקאל דלמוראז, קיבל 10 ימים לפני כן את פניו של יצחק רבין.

העסקה סוכמה, ההסמכות נתמנו על-ידי השר האיראני. אך לפני ביצוע העסקה נעצר במיקרה הסוחר הגרמני, שבדיו היו הצ'קים. העיתון השווייצי טוען כי העסקה יצאה בכל זאת אל הפועל.

גרמניים לביתו של סוחר ושוטר-לשעבר בשם קארל-היינץ אוטרסהאגן בכפר גרמני קטן. הם חקרו חשד של העלמת-מס.

במגירה במכונית-הפרצדס האדומה של הסוחר מצאו השוטרים שני צ'קים בסכום של 18,125,000 דולר כל אחד. על ההמאות היה חתום השר האיראני לעניינים מיוחדים, חאמיד נאנאשיאן.

הסוחר עצמו נעצר כעבור זמן-מה באוסטריה והועמד לדין בעיירה גרמנית. שם נדון למאסר של 10 חודשים ולקנס של 20 אלף מארק, בעוון סחר בנשק בניגוד לחוק.

אוטרסהאגן עצמו טען כי היה מעורב בפרשת "נשק-תמורת-כני-עורבה", וכי העסק התנהל בחסות ארצות-הברית והשרות החשאי השווייצי.

וכך התנהל העניין: במאס 1985 קיבל ברהנארד סטול, פקיד בכיר של השרות החשאי השווייצי, בקשה מפי שוטרי שטחים-הצופן שלו היה "יונתן אלכסנדר". לדברי העיתון, הוריע לו הסוכן כי לעיידה בארן בשווייץ יגיע שר איראני, הממונה על קניית-נשק למיטרתו של האיית-אללה חומייני. השווייצי התבקש למסור לו כי ישראל מוכנה לספק לו נשק תמורת שיתורם של שני חיילים ישראליים שבויים וחמישה בני-עורבה אמריקאיים.

באותה התקופה החלו גם העיסקות, שהובילו לפרשת איראן/קונטרס.

ברוס רפפורט (מימין) ושימעון פרס שמרו השבוע בחיפה על המרחק ביניהם. הם לחצו ידיים בקרירות אך לא דיברו זה עם זה במשך כל הטקס. מה קורה ביניהם?

שוחד לכל דיכפין

שתי מיכליות נפגשו מגאבון. ב-1983 פסקה הבוררות כי על רפפורט לשלם לגאבון פיצוי של 25.6 מיליון דולר. בתוספת הריבית הגיע הסכום ל-40 מיליון דולר. רפפורט עירער על הפסיקה לפני בית-דין בפאריס (הבוררות הבינלאומית היא בתפיסת רכוש של רפפורט).

● זמן קצר אחרי חתימת החוזה עם גאבון, בינואר 1980, קנה רפפורט 75% בבית-דין קאנטיגואה, תמורת שישה מיליון דולר, בהסכם שעשה עם לסטר בירד, ממלא-מקום ראש-המשלה שם. במקביל קיבל מונופול כמעט מוחלט למכירת דלק מזוקק באי, אולם שילם על חשבון העסקה רק 600 אלף דולר. רפפורט הרוויח כל שנה מיליוני דולרים בבתי-הדין.

במקום גברה המרידות נגד רפפורט, ולפני שנה הוא הסכים לשלם במזומן עוד מיליון דולר, ובכל שנה עוד חצי מיליון דולר. סכומים אלה מהווים, לדעת ניו-יורק טיימס, פחות מ-15% מהרווחים שעשה כל שנה מבתי הדין.

הבנק של רפפורט בזנבה
הילווה הלוואה פרטית לממלא-מקום ראש-המשלה, לסטר בירד, שהיה גם אורח של רפפורט ביאכטה שלו ובעת ביקור בניו-יורק.

● הפרשה האינדונזית כבר תוארה בהרחבה בעמודים הזה. עיקרה: חוזה עתיר-רווחים עם חברת-הנפט הלאומית של אינדונזיה, כאשר נשיא החברה מקבל באותו זמן הלוואה אישית של 2.5 מיליון דולר מן הבנק של רפפורט בזנבה. הנשיא הפך גם חבר מועצת-המנהלים של הבנק.

ממשלת אינדונזיה עצרה את הנשיא וביטלה את החוזה עם רפפורט.

פרשיות אלה מייחס "ניו יורק טיימס" לאיש שהצהיר כי לא שיחד מימיו. יגאל לביב

פחם למפעל-ליתעשייה, תחת דלק נזולי. שר-האנרגיה, משה שחל, איכזב את רפפורט, שלא קיבל מאומה מממש-לת-המעצר. היש להתפלא כי ליבו מלא על פרס ואנשיו?

לכך יש להוסיף עובדה שלא פורסמה עד כה: חתנו של רפפורט, ישראל גולדשטיין, הוא אחיו של חבר-הכנסת פינחס גולדשטיין, מראשי הליכוד.

פינחס גולדשטיין הוא נאמנו של יצחק מודעי, האיש החזק במפלגה הליברלית, ומי שהיה שר-האנרגיה. גולדשטיין טען באווניו כי הוא מנע עצמו מכל טיפול בפרשה, בגלל הקירבה המישפחתית. אבל ברור כי רפפורט יודע שיש לו קשר מישפחתי עם צמרת הליכוד, וכי כל פגיעה במפלגת העבודה ובפרס לא תזיק לו בליכוד.

שוחד לראשי-ממשלות

על הרכבים שבחן רגיל רפפורט שערב ניו-יורק טיימס בתחקיר מפורט של כתבו, ג'ף גארט:

● ב-1979 חתמה חברה בשם "ליטת רפפורט על חוזה ארוך-טווח לרכישת נפט בגאבון, במקביל הילווה הבנק של רפפורט בזנבה, "אינטר-מריטיים בנק", הלוואות פרטיות גדולות לנשיא גאבון, עומר בונגו, ולשר-האנרגיה, אדוארדו אלקסי מבו-בייטי זיט.

אחרי כמה שנים התברר לגאבונים כי לפי החוזה משלם רפפורט 14 דולר לחבית פחות מהמחיר שמקבלת גאבון מאחרים. הגאבונים מצאו כי הפסידו כחמאה מיליון דולר בגלל החוזה שחתמו, ותבעו את רפפורט לבוררות בינלאומית. הם ביטלו גם את החוזה, ואז סייר רפפורט לשלם בכלל תמורת

פוטס מסר כי בקיץ 1985 שילם רפפורט 150 אלף דולר לפרנקלין צ'ין, שהיה יועץ-ההשקעות של אדוארד מיו, ולבוב ולך. התשלום נועד, כנראה, לקדם את הטיפול בצינור מצד מיו. כך חושד החוקר מקסי. על כל פנים, ולך לא הצהיר על התשלום למס-ההכנסה האמריקאי עד מאי 1987, המועד שבו החל מקסי בחקירת פרשת-הצינור.

צ'ין מילא תפקיד-מפתח גם בתיק הנושאים, שאותם חוקר מקסי, והקשרים במיו. מסתבר כי צ'ין היה גם בעל מניות בחברת וודסאך, שמיו הסיר לה חוזה עם הצבא האמריקאי, ואשר רכשה מפעל בכרמאל.

באותה עת ניהל צ'ין קרן-השקעות בבורסה של מיו, ועשה למענו רווחים של מאות אלפי דולרים בכמה עסקאות מהירות.

נגד צ'ין ונגד ולך הוגשו כתבי-אישום בפרשת וודסאך. על כל פנים, רפפורט הוא בדיעה ששילם 150 אלף דולר למיו ולאנשיו לחינם, ואין הוא אוהב לשלם מבלי לקבל תמורה.

הערכה שלי, על סמך העובדות, היא שרפפורט מעוניין ביום לנקום בפרס ובמפלגת-העבודה.

רפפורט תרם כמיליון דולר למפלגת-העבודה, לפני בחירות 1984. וושינגטון פוסט מסר כי מהחומר שהעביר רפפורט למקסי מסתבר כי החל במגעים עם פרס על הצינור בסתיו 1984, מייד אחרי הבחירות. ב-13 בנובמבר 1984, קצת לפני התחלת כוונתו של פרס כראש-הממשלה, נפגש עימו רפפורט בראשונה וקיבל ממנו הבטחה בעניין הצינור. מכאן כי גם המגעים בין רפפורט לחברת בבטל התחילו באותה עת, ולא באמצע 1985, כפי שדוברי בבטל הצהירו כל הזמן. רפפורט קיווה לתמורה מפרס, ולא רק בעניין הצינור. הוא קיווה לרכוש חלק מחברת פז, ולהקים חברה שתספק

היועץ האמריקאי ביטל את חמיכתו בפרויקט צינור-הנפט אחרי שאיש הסי-אי-אי הראה לו תיק סודי על עסקי-השוחד של רפפורט וקשריו עם ישראל

מעניין אותי. אלא שאישום נגד מיו, בחשד של הצעת-שוחד למיפלגה או לממשלה זרה, כרוך אוטומטית בעירוב פרס באותה פרשה.

נקמה בפרס?

מדוע החליט רפפורט לשתף פעולה עם החוקר האמריקאי? ראשית לכל, יש לו אינטרסים כלכליים גדולים באמריקה. רפפורט הוא בעל-המניות הפרטי הגדול ביותר באחד הבנקים המובילים בניו-יורק, הבנק של ניו-יורק. הוא מחזיק ביותר מ-10% ממניות-הבנק. הוא גם בעל כמה מוסדות-מימון במדינת ניו-יורק. רפפורט יודע היטב כי פרשת-הצינור יכולה לגרום לו קשיים רבים ביחסיו בעתיד עם הפיקוח על הבנקים או עם רשות-ניירות-הערך האמריקאית. כתם כמו פרשת-הצינור יכולה לפסול אותו מכהונה במועצת-מנהלים של בנק או חברה ציבורית. החסינות תאפשר לו להמשיך בעסקיו מבלי להיפגע.

סיבה שניה: רפפורט מרוגז באמת ובתמים על המעורבים האמריקאים בפרשה. פרס לזמן שהקריש לנושא, הוא גם שילם כספים רבים. וושינגטון

יבורי הצינור העיראקי, ברור כי רפפורט ושימעון פרס, נפגשו כי שבוע שעבר בטקס חנוכת אנף בבית החולים רמב"ם בחיפה.

רפפורט תרם את הכסף לבניית שימון הוונן כאורה כבוד.

מי שהיה במקום שם לב לכך למרות שהשניים לחצו ידיים זה לזה, הקפיד פרס שלא לשבת ליד רפפורט, ושמר על מרחק ביניהם.

גם העובדה שאיש-הסי-אי-אי של רפפורט הוא הפירסומאי שימעון ליניאל, שבבחירות האחרונות היה הפירסומאי של מפלגת-העבודה ואיר-גון אל"ף (אזרחים למען פרס), לא סייעה להפסיד את הקרן בין השניים.

למרות שרפפורט מכריו בקולר קולות על ידידותו העמוקה עם שימעון פרס, נראה כי יותר מאשר צינור-נפט עיראקי עבר בין השניים.

הסיבה העיקרית להתרחקותו של פרס היא הדיעה שפורסמה בשבוע שעבר בניו-יורק טיימס ובוושינגטון פוסט, שלפיה נתתם הסכם בין ברוך רפפורט לבין החוקר האמריקאי של פרשת אדוארד מיו, ג'יימס מק'קי. לפי ההסכם יקבל רפפורט חסינות מלאה על כל מעשיו בפרשת הצינור, ותמורת זאת ימסור עדות מלאה וישתף פעולה עם החוקר.

בכך נפתחה הדרך לפני החוקר, אחרי שעורכי-דינו של רפפורט, רוברט ולך, סירבו להעיד ולומר דבר.

העובדה המרכזית היא שרפפורט ביקש וקיבל חסינות. משמע כי הוא יודע שהי מעשים המיוחסים לו ולאחרים בפרשת הצינור נושאים בחורבם פוטנציאל של עבירות פליליות על החוק האמריקאי.

אילו היו הצהרותיו הפומביות של רפפורט, כי מעולם לא היתה הצעת שוחד למפלגת-העבודה או לממשלת ישראל, נכונות, לא היה נזקק לקבלת החסינות, ובכך ולך לא היה מסרב לשתף פעולה.

ברור כי מקסי מעוניין בכי תביאישום נגד מיו. פרס אינו

שימעון פרס נדרש לחקירה!

תשובות משכנעות. פרשת ההתחמקות, הגימגומים וההבטחות חסרות-התוכן מוכרחה היתה להוביל להתפתחות מביכה זו.

בינתיים התגלה באמריקה שעוד הכחשה אחת של פרס הופרכה. הפרקליט היהודי דוברט ולך מלוס-אנג'לס הודה כי פגישות עם שימעון פרס לא היתה חסונה ומיקרית. כפי שטען פרס. במסיבה גדולה בווינגטון התייחד ולך עם פרס, דיבר עימו כעשר דקות על הפרשה, ולאחר מכן הצטרף לשיחה אד מיו, והשלשה קיימו בירור נוסף. לאחר מכן קיימו ולך ופרס פגישה נוספת בניו-יורק. זה שונה מאוד מהתמונה שצייר פרס.

ברור כי זוהי רק ההתחלה. כל מה שהעיתונות הישראלית התביישה לשאול עומד להתגלות בארצות-הברית, שבה מתפקדת הדמוקרטיה, ושבה אין מחסום לפני חקירה רצינית.

העיתונות הישראלית התעלמה כמעט כליל מן הפרשה הגדולה של חשד-השוחד. "העולם הזה" פוצץ אותה לראשונה בישראל. העיתונות גם נמנעה מלהציג לשימעון פרס את השאלות המביכות שהתבקשו השבוע באה הפצצה.

"ווינגטון פוסט" הודיע כי החוקר האמריקאי המיוחד, הבודק את הפרשה כדי לברר אם יש מקום להגיש כתב-אישום נגד שר-המישפטים אד מיו, החליט לחקור את שימעון פרס לגבי חשד השוחד.

החלטה זו נמסרה לפרס באמצעות השגריר האמריקאי תומאס פיקרינג, שמיהר אליו ברגע שמישרד-החוץ האמריקאי הודיע לו על כך.

תשובות זו, באמצע המגעים העדינים של המשולש שולך-שמיר-פרס, יוצרת פלונטר נמור. הדבר נובע מאי-רצונו של פרס לספק מיד

תוחח סלעים בית מישפחת עלקס ש" בכפר תורמוסאיה (מין), שעל חלונותיו נזרקו אבנים. בתמונה למעלה חאלדון בן ה-7 (משמאל) ואחותו רולה, בת ה-10, אחוים בידיהם את האבנים שנזרקו ומראים על החור בזוגית החלון. האבנים נזרקו וחדרו למרחק של 15 מטרים בתוך הבית. התושבים בטוחים שגורו מתותח, שאחרת לא היו מגיעים כל כך רחוק.

דיים. ביקשתי לבדוק את הסיפורים. היעד הראשון היה עבוד. כפר השוכן בהרים מצפון לכיריית. הדרך מרמאללה לכיוון עבוד, דרך ביריזית, עוברת בכביש צר המתפתל שיפתחו החנויות בשנית. נשים וגברים, שסלים עמוסים בידיהם, מיהרו הביתה. בשעות האלה, כך הסבירו לי, לא מפגינים, לא זורקים אבנים, לא מציבים מחסומים, לא מבעירים צמיגים. הפער

המתנחלים ממלאים עכשיו את התפקיד שלמענו הובאו:

חבורת רצח בע"מ

בין הרים. כציד הרך פורחים המוני פרחים. ים של כלניות ורקפות כיסה את מורדות ההרים, המישטח כולו היה ירוק והבהיק בשמש חורפית של בוקר. הכביש הצר משובש וזורע בבורות ופגעים, אך אלה מתגמרים לעומת המיכשולים האחרים שנמצאים בדרך.

הקאדר של הכדורסל

נסיעה לכפר עבוד שבאיזור רמאללה לא נראתה כיום השבת בבוקר כמו משימה קשה לביצוע. כשהגעתי לעיר רמאללה, קצת לפי רים הגדולות והן בכפרים הקטנים והמרוחקים ביותר, מתירה לתושבים לפתוח את החנויות בין השעות 9 ו-12 לפני הצהריים. במשך שלוש השעות האלה מהמרים תושבי השטחים הכבושים להצטייד במלאי מזון ומצרכים שיספיק להם עד סגורות. שאלתי אם תושבי השטחים הכביר שים מצליחים לספק בעצמם את תצ' רוכתם, מבלי להיזרק לסחורות מיש' ראל. נאמר לי שזהו תהליך ארוך, והוא מתבצע באיטיות.

לוח האלה מתבצעות רק כשהחנויות סגורות. שאלתי אם תושבי השטחים הכביר שים מצליחים לספק בעצמם את תצ' רוכתם, מבלי להיזרק לסחורות מיש' ראל. נאמר לי שזהו תהליך ארוך, והוא מתבצע באיטיות.

לוח האלה מתבצעות רק כשהחנויות סגורות. שאלתי אם תושבי השטחים הכביר שים מצליחים לספק בעצמם את תצ' רוכתם, מבלי להיזרק לסחורות מיש' ראל. נאמר לי שזהו תהליך ארוך, והוא מתבצע באיטיות.

לוח האלה מתבצעות רק כשהחנויות סגורות. שאלתי אם תושבי השטחים הכביר שים מצליחים לספק בעצמם את תצ' רוכתם, מבלי להיזרק לסחורות מיש' ראל. נאמר לי שזהו תהליך ארוך, והוא מתבצע באיטיות.

נסיעה לכפר עבוד שבאיזור רמאללה לא נראתה כיום השבת בבוקר כמו משימה קשה לביצוע. כשהגעתי לעיר רמאללה, קצת לפי

דגל על הקבר קיברו הטרי של נג'אח חסן חג'אז בן ה-17, שנורה ביום הרביעי שעבר בידי נהגי אוטובוס

ני השעה 10 בבוקר, נרמתי למצוא את עצמי בפקטנועה גדול. השמש זרחה, השמיים היו כחולים ועננים לבנים שייטו בהם באיטיות. הרחובות הראשיים של העיר המו אדם. רוב החנויות היו פתוחות. הצבא בקושי נראה ברחובות. הרגשתי מוזר. לרגע אפשר היה לחשוב ש"החיים חזרו למס' לולם התקין". אבל כירור קצר הבהיר לי שהכל מתבצע לפי התוכנית. הודי ראה, המתבצעת באופן מוחלט הן בע

ב"א משמאל). בכפר לא נערכה באותו הזמן הפגנה כלשהי. המתנחלים עמדו על הכביש (מסומן במרכז), מרחק של 200 מטרים לפחות מן הבית, וירו לעברו.

אבי המישפחה היה בדרך כעת שפרצה מילחמת ששת הימים. הוא עבר שם כנהג אוטובוס. מכיוון שלא היה פה, לא נרשם במפקד האוכלוסין שערכה ישראל מייד אחרי המלחמה, ולכן לא ניתנו לו זכויות תושב. מאז הוא רשאי לבוא לביקורים בלבד, אבל לא יכול לגור בביתו עם מישפחתו.

במהלך השנים, בגלל בעייתו, נאלץ צה המישפחה לנדרו. הם בילו כמה שנים בספרד. שם עבר האב, שם גם נולדו ארבעה מהילדים. מזה שנה שהוא עובר בפנמה עם אחד הבנים הבוגרים.

"כבר 10 שנים", אמר לי מישו בטרוניה, "לא אושרה בכפר הזה שום בקשה לאיחוד מישפחות. יותר מ-500 מתושבי הכפר הגישו בקשות לאיחוד מישפחות מאז 1967, אבל הבקשות לא אושרו."

נ"אח היה תלמיד בבית הספר התיכון בכפר. בניית בית הספר התאפשרה בעקבות תרומות שתורמו התושבים עצמם במהלך השנים. חלקו הראשון של המיבנה הוקם ב-1950 והאחרון לפני שנתיים. הוא היה תלמיד טוב בבית הספר וחשב להיות מכונאי בעתיד.

חלומו היה להינשא, בחתונה כפולה (המשך בעמוד 42)

מוות מרחוק חאדר מוחמד עבד אל-חלים מידה, בן ה-41, נורה עלידי מתנחל כאשר עמד במיפסת ביתו (מסומן

בם יוצאים יותר לעבודה בישראל. גם כפר זה אינו שוכן על דרך ראשית. הדרך לכפר זרועה במחסומי אבנים ובשרידי צמיגים בוערים. על עמודי החשמל מתנופפים דגלי פלסטינים.

ילדים לאורך הדרך הראו לי איך להגיע לביתו של השאהיד (המרטיר). בבית אחד ישבו הגברים, ובחוץ היו שורות של כיסאות לאלו שכאו לנחם אכלים. בבית סמוך ישבו הנשים, ביחד עם אמו השכולה של ההרוג. עשרות נשים, בשמלות מסורתיות רקומות, ובצעיפי צמר על ראשן, ישבו על שטיחים שהיו פרושים על הארץ, צפופות, נוגעות זו בזו. הן כמעט שלא דיברו. בכניסה לחדר היו סדורות נעליהן בשורות.

נ"אח חסן ח'ג'א היה בן 17 כשנורה ונהרג ביום הרביעי שעבר.

"היו לי חמישה בנים ושלוש בנות", אמרה אימו בעיניים דומעות, "עכשיו חסר אחד."

"אמר שיחזור בצהריים"

נ"אח היה החמישי בין הילדים, ההשלישי בין הבנים. הבכור בן 25 והצעיר בן 4.

"ככה", אמר. "מרוע אין כניסה?" שאלתי. "אין כניסה וזהו. עכשיו תזווי, את חוסמת את הדרך." אמר ונופף לי בידו שאזין את המכונית. "אתה יכול להראות לי צו האומר שהאיזור סגור?" שאלתי. "אני לא צריך להראות לך שום צו", אמר. "אז מרוע כל האנשים האלה יכולים לנסוע אם האזור סגור?" שאלתי. "הכביש סגור למכוניות ישראליות ות' נירב אינפורמציה והתחיל להתרחק."

"אז איך אפשר לנסוע?" "אי אפשר. כל הכבישים סגורים היום למכוניות ישראליות", אמר, "ר' עכשיו תזווי מהכביש". כל טוראי מלך, חשבתי, כשהסתור בכתי והתחלתי לנסוע בחזרה. מכיוון שזה היה הכביש היחיד המורכב לכפר עברו, לא נותרה לי ברירה אלא לוותר על הכפר.

"עכשיו חסר לי ילד"

נ"אח צופנה בכביש הראשי רמאללה-שכם לכיוון הכפר מורעת

של הצבאי, מעסיקים הילדים את עצמם בדרכים אחרות. הם מכינים לעצמם מיקלעות, מתאמנים בזריקת אבנים, ומתאמנים גם בתליית רגלי פלסטיין על חוטי החשמל. הם קושרים לרגל שתי אבנים קטנות, מנופפים וזורקים אותו בתנועה מיומנת והוא נתפס ונתלה על החוט. אולי בעתיד יהיו ילדים אלה את הקארר של נבחרת הכדורסל של הגדה המערבית.

בכל פינת רחוב, על כל גדר או בית, כמעט על כל מיבנה, רשומות סיסמות של גופים ואירגונים שונים בצבעים שחור, אדום, או ירוק. יש גם ברכות של פת"ח לחיות הדמוקרטית של נא"ף חוותמה לרגל יום החזית שנערך בסוף חודש פברואר. "זה מראה", אמר לי מ"ש, "שעכשיו הכל מאוחדים ומלוכדים בגלל ההתקוממות".

יש גם סיסמות הקוראות לתושבים שלא לרכוש סחורות ומוצרים מתוצרת ישראלית. יש סיסמות האומרות: "בוגר מי שיפגש עם שולץ". יש של סיסמות, חלקן מחוקות, רובן קיימות. מישו סיפר לי בגאווה איך עבר בבוקר באחד הרחובות של ירושלים המיוזחת וראה כיצד הצבא מוחק בצבע לבן כתובת על אחד הקירות. "חודתי בחזרה באותה הדרך אחרי זמן קצר, וראיתי שעל גבי

"הוא לא ענה לי" תמונתו של אביה, שנהרג בידי מתנחלים שנכנסו לכפר ביום השלישי. כששמעה שנהרג רצה אליו וניסתה לדבר איתו, אך אמרה: "הוא לא ענה לי!" חאדר מוחמד עבד אל-חלים חמידה, בתו בת ה-15 של

הצבע הלבן כבר נרשמה סיסמה חדשה. "ללמדך שהסיסמות אינן נכתבות יותר רק בחסות החשיכה, הפחד, נמוג, הכל משתתפים באופן זה או אחר בהתקוממות. השורות מלוכדות, הכל עוזרים זה לזה.

הנסיעה לעבוד היתה איטית בגלל מחסומי האבנים. מדי פעם חלף על פני ג'יפ צבאי בפוזה קריבית. כל הג'יפים היו בלא גגות ובתוכם ישבו חיילים לבושים בדובונים מכף רגל ועד ראש, חגורים וחמושים.

קילומטרים אחדים לפני הכפר עבר עמר על הכביש אחד הג'יפים הצבאיים,

צילמה וכתבה ענת סרגוסטי

כשהוא חוסם את הדרך באלכסון לרוחב הכביש. שלושה מילואימניקים שנראו כבני 50 ירדו ממנו, לאיש מהם לא היו דרגות כלשהן, נשקם על כתפם, החגור עליהם, הם התחילו לעצור את המכונית הבאות מדרום. מכוניות בעלות לוחיות זיהוי של הגדה המערבית הורשו לעבור. אחד המילואימניקים עצר את מכונית, בעלת לוחית זיהוי צהר

ב. "לאן?" שאל. "לעבוד." אמרתי. "בשביל מה?" "כדי לבקר מישו." "אין כניסה", אמר, "תסתובבי." "למה?" שאלתי.

בתים רבים גם מופיעות כתובות וסיסמות שונות שגם לאחר מחיקתן שבות ומופיעות. על בית זה נרשם: "כל מי שיתנגד, ייענש!" ועל החתום: פת"ח.

דגל על כל בית על בונים רבים ברוזבי השטחים הכבושים מצויירים, כמו על בית זה, דגלי פלסטיין. על

בשלב הזה נאלצתי לוותר גם על מורעת אל-שרקיה והמשכתי לנסוע צפונה לכיוון תורמוסאיה, שגם שם, כך נאמר לי, נורה אחד התושבים בידי מתנחל. הכפר תורמוסאיה שוכן גם הוא ממזרח לכביש רמאללה-שכם. זה כפר קטן ובו 4000 תושבים. הכפר שוכן בעמק פורה וירוק ועיקר פרנסתם של תושביו על חקלאות, במיוחד זיתים, מישמים ואפרסקים. זה כפר ותיק מאוד ושיר פלסטיני ידוע מספר כי הוא עתיק כמו האגם של טבריה. 95% מתושבי הכפר חיים על חקלאות, אחוז אחד מתפרנס מעבודתו בישראל או בהתנחלויות הסמוכות, אך מאז התחילה ההתקוממות, אין התוש

הבתים והרסו על תכולתם

בכפר ביריה שבאזור שכם נהרסו ביום השני לפנות כוכר שלושה בתים על תכולתם. בעיקבות ניסיון לשרוף ביתו של משתתף פעולה בכפר, הגיע הצבא כעבור חמישה ימים, עצר כמה עשרות צעירים, ודקות אחדות אחר כך סינה תרשבים משלושה בתים, בלא שהירשה לאיש לקחת את חפציו, והרס את הבתים. מאז תחילת ההתקוממות נהרסו כרחבי השטחים הכבושים עשרה בתים, מהם תישעה על רקע של פגיעה במשתתפי פעולה. הדבר התיר אצל תושבי השטחים הכבושים רושם שתגובת השלטונות כלפי הפוגעים במשתתפי פעולה זריפה אף יותר מתגובתם כלפי הפוגעים באזרחים ישראלים.

חאשוקג'י מימן את פרס ושרון

המיליארדר הסעודי עבדאללה חאשוקג'י מועץ כי העניק בבחירות האחרונות תרומה של 100 אלף דולר לקרן הבחירות של שימעות פרס. לשם איזון, נתן חאשוקג'י — לרברוי — גם 100 אלף דולר לקרן הבחירות של אריאל שרון. השך שרון אמר בתגובה: "לא היה ולא נברא. לא היה הצעה כזו, ואילו היתה, הייתי דוחה אותה מכל וכל". ממפלגת העבודה נמסר כי המפלגה מדווחת על כל התרומות למבקר המדינה. כך רוחו כל התרומות לבחירות הקודמות, ומבקר אישר את מימון הבחירות למערכת הבחירות הקודמת.

קופסה שחורה ב.צים?"

בהנהלת "צים" דנו באחרונה בחשאי כי אפשרות להתקן באוניות החברה, קופסה שחורה" מתוצרת גרמנית, הדומה לקופסאות המצויות במטוסים. סיבת החשאיית: בניגוד למבשרי המותקן במטוסים, המשמש רק לבידוק סיבות של תאונה, מאפשרת הקופסה הימית לפקח מרחוק על מעשיו של רבי החובל. לכן חוששים בהנהלה שמא ירגיו הדבר את הקרבניים.

פעילות פוליטית מוגברת בבראיל

בשבוע שעבר, בהוראת מולקת הביטחון של אוניברסיטת בראיל, פוזו דוכני העצמות הפוליטיות משטח האוניברסיטה, בסענה שפעילות פוליטית אסורה בתחומי הקמפוס. הפינוי לוח בהפרעות מצד הסטודנטים בתגובה לכך שתתו ראשי-הדוכנים בפעילות מחתרית ענישה של התחממות סטודנטים בתחומי הקמפוס ומחוצה לו.

בית-לורדים בסוכנות

בניין הסוכנות היהודית בתל-אביב הסך כאחריה ל"בית הלורדים". במקום יושבים עתה ה"לורד" לעבר, אריה דולצין, הגיבור לשעבר, עקיבא לינסקי, שעדיין לא פנה את חדרו, ואש המחלקה לזיונות ותרבות בגולה לשעבר, אלי לוי, העוסק עתה כפרויקטים מיוחדים, ראש המחלקה לשעבר לפיתוח ושירותים, אברהם שנקר ממפ"ם, וחיים אהרון, לשעבר ראש המחלקה לעלייה. כל אלה ממשיכים להחזיק בלשכות ובחדרים

בבית הסוכנות היהודית בתל-אביב, למורת רוחו של הו"ר החדש, שימחה דיניק.

הליכוד נדחה

מרכז הקונגרסים בכפר-המכביה דחה את הצעת הליכוד להקים את מטה הבחירות שלו בתוך הכפר. מנכ"ל כפר-המכביה, יורם אייל, הבחיר שהרחייה נכעה מחוסר-מקום. אייל הסכים להשכיר לליכוד רק את אחד מאולמות מרכז הקונגרסים, שימשם אולפן לתשדירי השירות של הליכוד. השבוע ערך מחודדן של מיפלגת העבודה את כינוסו במקום זה, כאוהדתיה למירון על בחירת מועמדי המחוז לכנסת הבאה.

יעץ חדש לפרס

מני ברילאי, מראשי תנועת האוהלים, מונה כיועץ לעניינים חברתיים של שר החינוך שימעות פרס. ברילאי היה בעבר דובר תנועת "המזרח אל השלום", חבר ב"וועד נגד היד הקשה" מייסודו של פייצל אלדמסיני, ואחרי כך חסיד של עזר וייצמן. הוא החליף בתפקידו את הדוקטור חיים אילון.

זונות, הון בישראל וקשרים עם המוסד

במיסגרת המסע האמריקאי נגד הרוזן של פנמה, הגנרל מנואל אנטוניו נורייגה, התגלה כי הדוקטור מחזיק הוועדת בי חשבוניות חשאים בבנקים בישראל, "שי עם השרותים החשאים שלה יש לו קשרים הרוזנים", כך דיווח השבועון הבריטי רבי הויקרה, "אובזרב". נורייגה, הנחשב כאחת מדמויות המסתח במיסחור העולמי בקואון, מוגדר בשבועון כמי שיש לו "קשרים עם הסיי אייאי והמוסד", אשר התגלו במהלך החקירה המתנהלת נגדו כעת בארצות-הברית. בינתיים התגלה כי הרוזן קיים יחסי-מין עם נערות ונערות, הביא, "מטוסים מלאים בזונות" לשימושו הפרטי, שימש כסוכן כסול של ארצות-הברית וקובה הקומוניסטים, טיה, וקיבל 200 אלף דולר לשנה בשכר מידי הסייאי.

מועמד עצמאי בחדרה

יחיאל כהנא, ראש עיריית חדרה מזה תשע שנים, החליט להתמודד בבחירות הבאות על ראשות העיר בראש רשימה עצמאית. כהנא נודח מראשות סניף מיפלגת העבודה בעיר, ובמקומו הוצב מי שהיה ידמיניו במשך תשע השנים האחרונות, בגימין ("כוש") אפ"ן.

חוכנית: מיצעדי פליטים לישראל

בפגרה הפלסטינית מתהלכות עתה תוכניות שונות לאידגון מיצעד המוני של פליטים לעבר גבולות ישראל. בדרך היבשה, אחרי הסילון של ספינת-המגורשים לפי התוכניות, שגובשו על ידי אנשים שונים — ובניהם בריטי בשם וילי קרמורד, שכתב על כך ספרון — ותארגנו מכיוונים שונים מיצעדים של המוני פליטים, שיגיעו לנקודות הגבול בשבירים פרחים ובפיהם שיריידת. בראש יצעדו נשים וילדים. הדבר תלוי, כמובן, בהסכמת המדינות הערביות השכנות.

מועצת גדולי-התורה לדיון

מועצת גדולי-התורה, שלא התכנסה מזה ארבע שנים בגלל סיכוסים פנימיים, עומדת להיוועד אחרי שובו של יצחק שמיר מארצות-הברית. עוזריהם של האדמו"רים מלגלגים על ממשלת ישראל ואומרים, כי כאשר תתכנס המועצה, היא תוכיח לפוליטיקאים החילוניים כיצד מקבלים במחירות החלטות מדיניות אמיצות. המועצה עומדת להנחות את הח"כים החרדיים לתמוך בפשרה טריטוריאלית.

מחפשים מחליף לאבידוב

ב"מצודת ואב" מחפשים בעת כשקט אישיות ניטרלית, שתסכים להתמודד מטעם הליכוד ראשות עיריית חיפה. הסיבה: ח"כ מאיר כהנא-אבידוב, הרוש לעצמו את המועמדות, מעורב בסיכוסים כלא-ספור בסניף החיפאי. ובחרו חוששים מפני מפולת אלקטורלית. השבוע הודיע הדובר לשעבר של הסניף, יעקב כרשואל (30), שהוא יתמודד עם אבידוב על המועמדות, וצופים כי ליריבו של הח"כ עומד להצטרף גם קצין בכיר במיל.

ילד נפטר מדיפטריה

לפני חודש אובחנה דיפטריה אצל ילד חרדי בן 6 מבני-ברק. הילד נפטר ממחלתו. הוריו לא הסכימו לחסן אותו בחיסונים השיגרתיים של גיל-הילדות. במישרד הבריאות אומרים, כי זהו המקרה הראשון של דיפטריה בארץ מאז 1975. בקרב מנהלי בתי-החולים בארץ הוסף מכתב מטעם מישרד-הבריאות, ובו הוראה לדווח על כל המקרים של דיפטריה, אם יתגלו.

המפוטרים ישלחו לקבלי-מישנה

הנהלת חידאן שיגרה מכתב למאות המפוטרים בחברה, והבטיחה להם לבקש מקבלי-המישנה שלה להעסיק אותם כאותן העבודות שבהן עסקו לפני הפטרון. בוועדי-העובדים רואים במכתב הוכחה חתכת לכך כי הפטרון, הזוכים בגיבוי החסותנות, לא באו בגלל צמצום בחיקף הפעילות של החברה, אלא כדי לשבור את כוחם של העובדים.

מודע: הגולן והביקעה תחילה

כאנף הניצי של מיפלגת העבודה שורות רגנה צמודה מפני האפשרות שבמקרה של לחץ מדיני, ימהר הליכוד לוותר תחילה על אותם איזורים כשטחים הכבושים שבהם התחולל קיבוץ התק"ם. במיוחד הרגיו את ניצי התק"ם דבריו של יצחק מודעי, בפורום סגור, אשר אמר כי "בתיעותיו של אסד על הגולן יש הגיון, ואני מבין אותו", וגם, "עלינו להתכונן לאפשרות כי נצטרך לבצע נסיגה ותיקוני-גבול באיזור ביקעת-החירדן.

אפליה דתית בשירותים

האפליה הדתית באוניברסיטת בראיל תגיע גם לחדרי-השרותים.

הכניסה לשירותים במירושה לבנות מוגבלת לבנות דתיות בלבד. לבנות החילוניות נאמר במפורש שנוכחותן במקום אינה רצויה.

רשימה ערבית בוצרת עילית

תושבים ערביים בנצרת-עילית דנים בהקמת רשימה, שתוסיף בבחירות העירוניות הקרובות.

בעיר העילית מתגוררים 1900 תושבים ערביים בוגרים, בעלי זכות-בחירה — ומסיפרם מאפשר להם, תיאורית, לזכות במושב אחד במועצת העירייה. הבעיה היחידה היא למצוא מועמד שיחיה מוסכם על תומכי הרשימה המתקדמת, חסיד חר"ש והקליינטורה של מיפלגת העבודה.

בהלת אי"דס

בהלה פרצה השבוע בקרב עובדי אחד מבתי-החולים בחיפה, אחרי שאחד האחים בבית-החולים נדקר ממזרק ששימש להדקת לחולה, "אי"דס", המאושש בבית-החולים.

רק אחרי בדיקות מקיפות נמצא שהאח לא נדבק, והרוחות שקטו.

מי אמר קהו חושני

היה אוסטרי מלידה, אלא שגרמניה החדשה נראתה כמדינה צעירה, חסונה, מצליחה, מעוררת התפעלות, המתגברת על המשבר הכלכלי. העובדה שהיתה גם אנטישמית לא הפריעה לאוסטרים רבים, שהרי אוסטריה היתה גם או יותר אנטישמית מאשר גרמניה עצמה.

באוסטריה, האנטישמיות היא מחלה תורשתית. אפשר לאמור שאוסטריה היא מולדת האנטישמיות הפוליטית. וינה היתה העיר הראשונה באירופה שבה נבחר בראשית המאה ראש-עירייה על סמך מצע אנטישמי בלבד. אין זה מיקרה שגם תיאודור הרצל היה אוסטרי. אבל האנטישמיות האוסטית היתה בלתי-אלימה, בלתי-פעילה, מין מסורת עממית.

כל זה הביא לכך שפלישת גרמניה הנאצית התקבלה כשביעות-רצון כמעט כללית. לא היו הרבה פטריוטים אוסטרים, שהיו מוכנים לחרף את נפשם למען ההגנה על אוסטריה העצמאית.

כל זה השתנה בעיקבות מלחמת-העולם השנייה. תבוסתו ופשעייו של הרייך השלישי (ואוסטריה בתוכו) גרמו לתהליך נפשי מורכב, שהוליד במאוחר תחושה לאומית אוסטריה אמיתית. כיום ברור לכל אוסטרי מה שלא היה ברור כמעט לשום אוסטרי אחרי מלחמת-העולם הראשונה: שיש זהות אוסטריה, ושאוסטריה אינה חלק מגרמניה.

האיש ולדהיים, משרתם של כל הארונים וכל המיטרים, מסמל כיום גם את המיטטר הזה.

נער ארי בווינה

זה קרה, אן, השבוע לפני 50 שנה. הטור הממוצע של הוורמאכט הגרמני נכנס לווינה. הציבור קיבל אותו בהתלהבות.

חיילי המכונות הראשונה ראו ברחוב נער בלונדי וגבה-קומה, טיפוס טהור של בן הגזע הארי, וכמחווה של אתווה העלו אותו למכוניות.

הם שאלו לשמו של הילד, והוא ענה להם ששמו היינץ-לורוויג. זה היה נכון. אבל הוא לא היה ילד ארי. שם-המשפחה שלו היה גרוסמן.

ידידי צבי גרוסמן הוא כיום עורך-דין מצליח בתל-אביב, ובאחרונה נולד לו ילד, שהוא קצת יותר צעיר מנכדו.

המטחנה הגדולה

בבית-הספר התיכון ה' בתל-אביב נערך השבוע תרגיל בדמוקרטיה. הומינו נואמים מכל המפלגות, ואחרי שהתלמידים שמעו, הם ערכו בחירות-דמה.

אחרי שכל הנואמים כבר נאמו, נודע הדבר לרפאל איתן. הוא התקשר עם ההנהלה, תבע שיומינו גם אותו, ואכן הוזמן. (הוא עשה רושם רע על התלמידים.)

גם אנשי הרשימה המתקדמת שמעו על הבחירות, התקשרו עם ההנהלה וביקשו כי נציגם יוזמן להרצאה. ההנהלה סירבה. הכניסה היא רק למיפגעות ציוניות, אמר המנהל, והוא עצמו קובע מי ציוני ומי לא. הוא גם איים: אם אנשי המתקדמת יגישו בעניין זה שאילתה לשר-החינוך בכנסת, הוא ידאג לכך שלא יוזמנו גם כפעם הבאה.

כאמור: שיעור בדמוקרטיה. לכאורה מיקרה קטן ובלתי-חשוב. אך טמון בו לקח חשוב מאוד.

הציבור שותריה-שלום מודעו באחרונה שוב ושוב כאשר הוא קורא בעיתונים על סקרים ועל בחירות של תלמידים, המעידים על תוהו מבהילה ימינה, וכאשר הוא רואה בטלוויזיה דיווחים על ההקצנה הלאומנית בכיתות.

מאשימים את הרחוב, את ההורים וכו' וכו'. שוכחים את הסיבה העיקרית: שטיפת-המוח השיטתית העוברת על התלמידים בגימנסיות, בבית-הספר היסודי, בבית-הספר התיכון, ולאחר-מכן בצבא. התלמיד לעולם אינו חשוף לריעה החורגת מן הקונסנזוס. בוויכוח הטפל בין הליכוד והמערך, או בין שינוי והתחיה, אין התלמיד שומע לעולם אלטרנטיבה מחשבתית אמיתית, כגון הגישה האומרת שיש גם לפלסטינים זכויות לאומיות, וכי מה שקורה עכשיו בשטחים הכבושים הוא מאבק של עם על חירותו.

אין הוא שומע על כך מפי המורים, שברובם העצום הם לאומנים קיצוניים, בלי הבדל של השתייכות מפלגתית. אין הוא שומע על כך בטלוויזיה וברדיו, שבה אין לדיעה הזאת דריסת רגל. לכן הוא מופתע ומוזעזע מחוצפתם של הפלסטינים כפויי-הטובה. וכי איך הוא יכול להגיב אחרת?

יחידים מבין התלמידים מגיעים בעצמם למסקנה הזאת, בכוח חוסנם המוסרי והמחשבת, ואולי גם בעזרת הורים. כל הכבוד להם. אבל הרוב הגדול, העובר מטחנה כבירה זו של שטיפת-מוח הקרויה משום-מה "חינוך" — איזו ברירה יש לו?

המליצות הנבובות של שר-החינוך על "חינוך לדמוקרטיה" הן עצמן חלק משטיפת-המוח הזאת. ובחזרה לתיכון ה': השבוע הודיע בית-הספר בתרועה גדולה כי תנועת ר"צ נחלה בו ניצחון גדול, בעיקבות נאומו של יוסי שריד. ר"צ זכתה ב-30% של הקולות, המערך רק ב-27%, הליכוד ב-15%. הרשימה המתקדמת ירדה כמעט לאפס. בהצבעה שנערכה לפני סבבי-ההצבעות, היה המצב שונה לגמרי.

הנה כי כן: חינוך לדמוקרטיה. או, בלשון גסה יותר: שיעור באיך לזייף בחירות בשיטה של "דמוקרטיה מורכבת". (את המונח המציא הדיקטטור המנוח של אינדונזיה, סוקארנו.)

ואם זהו המצב בבית-הספר המתיימר להיות מתקדם, כמעט שמאלני — אלוהים ירחם על התלמידים בבתי-ספר אחרים, ימניים ורתיים.

אורי אבנרי

יונה אישי

קרה ברגעים הגורליים, שבהם לקה בהלם. איוה דבר נורא קרה שבגללו אין הוא יכול לסלוח לעצמו בתהיכרותו: שלב אחרי שלב הוא חוזר אל עברו, עד שהוא מגיע שוב אל החוויה האיומה מכל.

זהו סרט פאציפטיסטי, כמו כל הסרטים הישראליים החדשים והטובים — אוונטי פופולרי, לא שם זין, בלזו לחופש הנדול, ובעקפין גם מאחורי הסורגים, חיוך הנד' וחמסין. מכיוון שהוא נעשה בידי יואל שרון, שחש הכיתה מחו"ל כדי להילחם בצנחן ביוס-הכיפורים, ושאיכר את השימוש ברגליו בקרב על העיר סואץ אין איש זכאי לבוא אליו בתביעות. הוא המאשים. אך הסטימנט השולט בסרט אינו הזעם על המלחמה, אלא הרגשה של רחמים אינן-על הגברים, החוזרים ממנה נכים בגוף ובנפש. הסרט מוקדש, בין השאר, "ללוחמים שנותרו בחיים והנאבקים עד היום על שפיותם..."

בקרב על סואץ היה יואל שרון בן 24.

ולדהיים ודורו

הוויכוח על קורט ולדהיים — אדם חסר-ערך, מלח-פינכה משחר נעוריו — מסיה את הדעת מן הוויכוח על אוסטריה, שהוא מעניין הרבה יותר.

השבוע, כשמלאו 50 שנה לאנשלוס (מילה שהפכה מושג בכל השפות, ושפירושה סיפוח, צירוף) עלה הנושא הישן שוב. המוני האוסטרים הריעו בשעתו לכבוד היטלר. מדוע?

כדי להבין זאת, צריכים לחזור להיסטוריה של אוסטריה. אוסטריה — מחוז גרמני שולי — היתה מדינה מיקרית. כמשך מאות בשנים נוצרה כאילו מאלה אימפריה גדולה, בעיקר בדרך של נישואי-נישואים. פיתגם לאטיני ישן אומר: עמים אחרים צריכים להילחם, אבל את, אוסטריה המאושרת, מתחתנת.

כתוצאה מכל ההתחתנויות האלה, היתה האימפריה האוסטרית סלט של הרבה עמים. דוברי-הגרמנית שלטו בה, אבל היו בה במיעוט. צ'כים, הונגרים, פולנים, איטלקים, יהודים, ובני חצי תריסר עמים אחרים היו נתוני הקיסר בווינה.

כל זה התפרק במלחמת-העולם הראשונה. נותרה רק אוסטריה הקטנה, הגרמנית. היא סבלה ממשבר עמוק של זהות. רבים מתושביה רצו או שאוסטריה תצטרף לדפולדיקה הגרמנית החדשה, אולם מדיניות-המערב מנעה זאת בכוח.

במשך 20 שנה התנגדה אוסטריה ממשבר למשבר. המארכסיסטים התקוממו. הממשלה הימנית ירתה בתותחים בפועלי-וינה. אחרי-כך התקוטטו חסידי איטליה הפאשיסטית עם חסידי גרמניה הנאצית.

כאשר עלה אדולף היטלר לשלטון בגרמניה הסמוכה, הוא עורר באוסטריה געגועים והתלהבות. לא זה בלבד שהיטלר עצמו

רץ בראמוץ כתב כמה שורות על ההתקפות. לרבריו, החושים שלנו מתקנים במהירות. דברים שעור לפני שלושה חודשים זיעזעו אותנו אינם מרעשים אותנו כיום. התרגלנו לרבריו רבים. זהו טבע האדם, ויש בו סכנה נוראה.

אלמלא תכונה זו, הרבה דברים בעולם היו נמנעים. גם השואה, אם להשתמש ברגמה המחרידה ביותר בתולדות האנושות המודרנית.

השואה עצמה — ההשמדה ההמונית של היהודים — התחילה רק ב-1941, שמונה שנים וחצי אחרי עלות הנאצים לשלטון. מדוע לא לפני כן? הרי היטלר רצה תמיד להשמיר את היהודים. אלא שזה לא היה אפשרי לפני כן. זה חייב תהליך ארוך של התרגלות לזוועות, להתקפות החושים של העם הגרמני.

לפני שהנאצים הגיעו לשלטון, ערכו הביריונים שלהם ציד-אדם ברחובות. אנשים בעלי חזות יהודית (וביניהם דיפלומטים דרום-אמריקאיים) נתפסו והוכו.

כאשר התמנה אדולף היטלר כראש-הממשלה, לא השתנה שום דבר על פני השטח. החיים נמשכו כרגיל. גרמני רגיל יכול היה לחיות את חייו, לחזר אחרי אהובתו, לחלום על קאריירה, מבלי לשים לב למה שהתרחש. אותם הקריינים ברדיו המשיכו לקריין באותו הסיגנון את החדשות, והיה נרמה שלא השתנה דבר מלבד החלפת ראש-הממשלה אחד באחר.

מיטטר הטורר כבר היה אז בעיצומו, אך בממדים מוגבלים. יהודים, קומוניסטים ואחרים שלא מצאו חן בעיני המיטטר הובאו לקסרקטינים של פלוגות-הסער, והולקו באופן שיטתי, אך ללא ריסוקי-עצמות. אחרים הובאו לאחד ממחנות-הריכוז החדשים, ושם התעללו בהם בצורה מחרידה. אחרים מתו בעינויים. ההסבר הרישמי היה: "נורה בעת שניסה לברוח" או "מת מהתקיל-לב".

כעבור כמה שנים החל המסע הראשון של רצח שיטתי. הוא נקרא "המתת חסד", והיה מכוון נגד חולי-נפש גרמניים.

מי שרצה להגר והיה לו לאן, יכול היה להגר תוך אובדן רכושו. רק כשהחלה המלחמה, שש שנים וחצי אחרי עלות הנאצים לשלטון, החלו גירושים המוניים, טראנספר, גטאות, אבל עדיין לא היתה השמדה.

זו החלה רק אחרי שהנאצים פלשו לבריטניה-המועצות. המלחמה היתה נוראה. מאות אלפים נספו במלחמה, ואחרי-כך מיליונים לחייו של אדם לא היה עוד ערך. הלב האנושי נעשה גם. כאשר כל אחד ידע על הרוגים במישפחתו ובקרב מכריו, מי יכול היה להתרגש מגורלם של כמה יהודים שנהרגו גם הם?

אין לי ספק שהחיילים שחזרו מן החזית לחופשה סיפרו בבית על מה שהתרחש בשטחים הכבושים. האזרחים שמעו ולא שמעו, ידעו ולא ידעו. הם הדחיקו, אטמו את אוזניהם. ליבם גם. כאשר ערי גרמניה הפכו מסביבם לעייירות, היה קל להתעלם מסיבילות הווילת וממעשי השילטון. "כאשר חוטבים עצים, נופלים שבבים..."

דווקא ברגמה קיצונית זו מלמדת אותנו הרבה גם על מצבים שהם פחות קיצוניים עד ללא השוואה. אפשר לדרווח בשתי ידיים את נסיכונה מאת אנשים באירופה לעיר השוואה בינינו ובין הנאצים. אבל יש לזכור כי הנאצים לא התחילו בהשמדה. זה היה רק השלב הסופי. הנאצים התחילו בהתעללות גופנית סתם. הפיכתם למיפלות בלתי-אנושיות היתה תוצאה של התפתחות ארוכה.

יש התקרמות

פעם היו חיילים פותחים באש והורגים "מתפרעים". לא עוד. זה נמנר, כרוך השם.

אחרי-כך היו "המתפרעים" נהרגים. איש לא הרג אותם. הם היו פשוט נהרגים. זה קרה מעצמו.

אחרי-כך הערבים "מצאו את מותם" באירועים אלה. חיפשו, חיפשו עד שמצאו.

גם זה עבר. עכשיו הם "מובאים מתים לבית-החולים. צה"ל חוקר את הנסיבות".

חוקר, ואם הוא מגיע למסקנות, הוא שוכח לספר לנו.

הקרב על העפיות

בעשרה חודשי קרבות, ראיתי רק מיקרה אחד של הלם-קרב. בחור מהפלוגה שלי איבד לפתע את כושר השמיעה והדיבור. אינני יודע מה קרה לו לאחר-מכן.

במשך הרבה שנים נחשב הלם-הקרב לדבר בוזי, התחוות של משתמטים. הגנרל ג'ורג' פאטון כמעט והורח מתפקידו כמפקד גייס, כאשר ביקר בבית-חולים צבאי, נתקל במיקרה של הלם-קרב, סטר על לחיו של החולה והאשים אותו בהשתמטות. רק אחרי הפצרות רבות הסכים דווייט אייזנהאואר להשאירו בתפקיד.

הלם קרב, סירטו של יואל שרון, פוקח עיניים. מכיוון שהתסריטאי-בימאי עבר בעצמו את החוויה הזאת, הוא הצליח להמחיש אותה על הבר בריאליזם חותר.

מעשה בשני חיילים קרביים, שהפכו לשיכירי-כילים. ברור מן העלילה כי לקו בהלם-קרב לא בשל פחד, ולא בשל החוויה הקרבית עצמה, אלא מפני שהם מאשימים את עצמם במחרל, ואינם יכולים לסלוח לעצמם. ההלם נובע מן הפחד להתעמת ממועד עם ריגשי-האשמה.

השניים — מפקד-הטיבה (אשר צרפתי) וסגן (דן תורג'מן) — מתמודדים עם בעייתם, איש-איש כדרכו. זהו סיפור נוגע-ללב, אמיתי ומשכנע בכל שניה.

מפקד-הטיבה מאבד את עולמו סופית כאשר נלקחת ממנו חטיבתו, ולאחר מכן — שיא ההשפלה והירידה — גם הג'יפ שלו. בלי צבא ובלי ג'יפ הוא חס כגבר מסורס, ומחפש שיועה בעלילת-גבורה.

לסגן יש רק דרך אחת לחזור אל שפיותו. הוא צריך לזכור מה

תורג'מן (למעלה) וצרפתי ב"הלם קרב"

מיכל בתיאדם פותרת חלומות ★ ראומה וייצמן הורידה שני תרמילי-צד ממישקלה

אנשים

שרון היה אמור להתראיין בתוכנית מוסף-המוספים. עורכייה תוכנית עשו את ההכנות הרוריות, עד שהסתבר להם, ממש ברגע האחרון, שהשר מבטל את הופעתו. הניסיונות למצוא מרר

■ השר עזר וייצמן נראה גאה, באחרונה, בגיורתה החדשה של אשתו ראומה. וייצמן חיבק את ידירתו, האופנאית **שלושנה** בן-צור, מי שהאיצה בראומה ל-אבר קילוגרמים רה רבים ממישי

ס'ת. אחר מהם, מושק'ה איי דלסון, ניגש לקראת סוף-המור פע, כשור-פרחים ענקי בידיו, והתכוונן לעלות על הבימה. אלא מה? מושק'ה טעה קצת בתיכנון הזמנים. לביא כלל לא התכוון

■ השחקנית-זמרת יונה עטרי התרגשה במיוחד מהצגת-הכוכרה של מופעו של אריק לביא. היא חיכתה בקוצר-רוח לבואו למסיבת-הקוקטייל שי נערכה אחרי המופע, ואז זינקה

■ אבנר רגב, מי שנחשב כאיש הקרוב ביותר אל מוטה גור, שהכריז לא-מכבר על כך שהוא רץ לכנסת, מופתע מאוד מהתגובות. השבוע סיפר שכל אימת שהוא מציג את דיעותיו

מונשה קדישמן הופיע להפגנת "שלום עכשיו" בחברת בתו, כשהוא לבוש בצורה חריגה - מכני סיים קצרים ועליהם מעיל, (מימין), למרות הקור העז ששרר בחוץ. בין המשתתפים הרבים בהפגנה היו כמה דמויות שעוררו סקרנות. ביניהם היתה מירב לפיד, בתו של הפרשן הימני יוסף ("טומי") לפיד, שבאה עם חברה איתי, (משמאל), בנו של המו"ל-הקריין עמיקם גורביץ (מימין) ואשתו טובה.

ישגב נקדימון הצטרף למישפחת העיתונות, בהתגייס סו ככתב צבאי של ביטאון חיל-האוויר. בחוברת הקרובה תתפרסם כתבה ראשונה שלו. ישגב הוא בנו של העיתונאי שלמה נקדימון, פרשן בכיר ב"ידיעות אחרונות" ומחבר רבי-מכר (כמו על הפצצת הכור בעיראק). סבו של ישגב, יצחק קמינקר, היה עיתונאי ב"קול ישראל", ביטאון חרדי שיצא בירושלים. ישגב רוצה ללמוד מישפטים וללכת בעיקבות אמו הפרקליטה.

איין אחר לתוכנית, המוקלטת ביום השישי בבוקר, נמשכו עד לשעות הקטנות של הבוקר.

■ דן מרגלית, המנחה הקבוע של התוכנית, חגג ביום הראשון את יום-הולדתו בפורום מצומצם ביותר.

קלה - ואמר לה: "ראי איך שהיא נראית! זה כאילו שהיא הורידה שני תרמילי-צד מהי מישקל..."

■ אם אין שיבושים בשידורי הטלוויזיה החינוכית מטעמי שבתות ועיצומים, אין חסרות הפתעות מסוג אחר: השר אריאל

לסיים לשיר, ומושק'ה נאלץ ל-המתין בסבלנות למרגלות הבימה, כשהפרחים בידיו.

■ מה עושה השחקנית-כימית אית מייכל בתיאדם כזמנה החופשי? בין-השאר פותרת חלוציות. השבוע נראתה יושבת ב-בית-קפה בתל-אביב, כשכר-זוגה לשולחן מרצה משהו, והיא רושמת בשקיקה. מי שחלף לידם יכול היה לשמוע את בתיאדם שואלת: "נו, ואיך הסתיים החלום?" אחרי שהירהרה ממושכות, הגיע תורה להרצות.

■ אורי דן, האיש של אריאל שרון, נראה, באחרונה, כשבכיסו דברי מתיקה ומציצה שונים. דן הפסיק לפני כשבועיים לעשן, אחרי שצרך שתיים וחצי קופסות-סיגריות ביום. בינתיים עוד לא נשבר.

לעברו בחיבוקים ובנשיקות חמות.

■ לביא הודיע, בסוף מופעו, כשהוא נוטף זיעה: "מחר יום-הולדתי ה-61. מתנות יש לשלוח לרופין 14 (כתובת)... נא להימנע מביקורים..."

■ בהופעה של לביא נכחו רבים מהיושבים הקבועים בכ-

על מה שקורה בשטחים הכבדים, מנענעים השומעים במיפי לגת-העבודה את ראשיהם לאות הסכמה, אך פוטרם את הדיון החשוב במילים: "כן, אבל זה לא רלוונטי" אילו הית 20 שנה ב-עסקנות המפלגתית, אילו עברת למען... הנעשה בשטחים חשוב מאוד, אבל זה לא רלוונטי טי"

מירמיליה מוסלי דווקא כן

הטעות) שגדעון לביא-ארי הצטרף ל-צוות השחקנים, זמרים ורקדנים של המחזמר סא-לח שבת, והרי סיף: "ללביארי, שחקן מוכשר מ-אוד בוזנו, והיום מנהל הדדיו, תהיה זו חזרה אל הבימה לאחר זמן רב". יופי, ממש סקופ. אני מתארת לעצמי שמ-הל-הרדיו ממש הופתע לקרוא את הידיעה. מי שיופיע בהצגה הוא שימרון לביארי, שחקן-לשעבר, וביום מנהל הארכיון התיאטרוני של אוניברסיטת תל-אביב. ועוד פנינה ממערב בקשר למירמיליה מוסלי, שהיתה אשתו של אלביס, ושיחקה בסידרה דאלאס בתפקיד אהובתו של בובי: "אנחנו לא זכינו לראות אותה בסלון שלנו, וסיכוי קטן שנגיע אליה". דווקא הנענו, וראינו נעמי דן

אני כבר לא זוכרת מדוע הורידו מהמירקע את תוכנית-הטלוויזיה כתוב בעיתון של מאיר שלו. אהבתי אותה, ואני יודעת שאני לא היחידה. בחודש האחרון מצאתי בעיתונים כמה שגיאות, גורתי את הקטעים, ומכיוון שהשבוע יש לי כאן מקום לעוד כמה שורות, החלטתי לייסד תתי-מדור חדש, שיופיע כאשר יצטברו אצלי טעויות בעיתונים. אל תחפשו אצלי פוליטיקה, כלכלה, נושאים שאין לי בהם מושג. מייד תראו למה אני מתכוונת. נתחיל במערב מה-4 במרס. אלה דין, נכדתו של משה דין, סימנה קוורס "כיות. כאן, בחברת אביה, אסי", אמרת הכותרת לתמונה. אבא של אלה זה לא אסי, זה אודי. ידועות אחרונות מיום השישי לפני שבוע ידע לספר, בכתבה על דודו טומה, ש"אביו של דודו, אברהם גולדנברג, משחק תפקיד חשוב בחייו". לאבא של דודו, שהיה אמן ידוע, קראו אליהו מעריב מלפני שבועיים סיפר (וכבר התנצל על

זה כתוב בעיתון

הטלוויזיה, והצעירים נסעו להס"ת כוכבי הסרט לנוב את השנים, שהגיעו ארצה לפני שבועיים, לא היו מרוצים מסי דוריי-המגורים שלהם. השחקנית מריאל המינגווי השתכנה בסוויטה מפוארת באחד מבתי המלון היוקרתיים בתל-אביב, בי יחד עם בתה דר' בת החודשיים, וסבלה מהתקררות קשה. היא טוענת שהחימום במלון אינו פועל כראוי, וכי קשה להעביר למלון אחרי השחקן בן קרוס, המגלם את תפקיד הטייס העיראקי, המתגורר במרביט ימות-השנה בחווה גדולה ליד העיר מאלגה בספרד, טען שהוא חש מתחנן

■ **בועז אסלכאום** אינו מוטרד מהניקירות שספג בעיקר בנות התפטרות מסכון הקולנוע הישראלי. הוא כבר קיבל הצעות שונות לכהן כיושבי-ראש של מכונים ואירגונים, והוא מעדיף בהן ללא לחץ.

■ בפעם הראשונה מזה 13 שנה, תהיה השנה בימת-בירור בערב יום-העצמאות בעיירה אזור. הסיבה: ראש-המועצה מזה 15 שנה, **יצחק אלישיב**, נר טש את תפקידו בעור חצי שנה. הוא רוצה להיות מועמד מילגת-העבודה לכנסת. סגנו של אלישיב, **אמנון זך**, חושב אחרת, והוא מתכוון להזמין הש"נה אמנים ולראות לזיקוקי-דנור. כשנתיים הראשונות לכהונתו נהג אלישיב כמו כולם לארגן כימת-בירור, אבל נוכח לדעת שזוהי הוצאה כספית אדירה,

■ **זור** ("זור") האלוף-במילואים, הופתע כהוגן כש-הגיע למיסעדה במושבה הגרמנית בחיפה והיה בטוח שהוא סועד ארוחת-ערב צנועה בחברת בנו, שרגא. התברר לו שחוגגים לו את יום-הולדתו 65 בסיגנון "חיים שכאלה". זור ביקש כוס בירה להתאוששות (בתמונה) ופנה לברך את חבריו, בנייהם איסר הראל, חבר-כנסת רפאל איתן, נשיא בית המישפט המחוזי אברהם פרידמן, ועוד. שרה-ביטחון יצחק רבין שלי איגרת אישית והתנצל שבגלל השתתפותו בתוכנית-הטלוויזיה "מוקד" נבצר ממנו להגיע. מי שהפתיע בהיעדרותו היה גד נבון, הרב הראשי לצה"ל, שהודיע על בואו. הוכן לו במיוחד מזון ולאט כושר.

והקהל אינו נהנה. תפקיד הרשות המקומית אינו להעשיר את כיס האמנים והאמרגנים, הוא אמר. מאז הוא חסך ככל שנה 20 אלף דולר, הסכום שהיה מיועד לחגיגות יום-העצמאות, ואותו הוציא על הקמת גנים עיר רוננים, תיקון מידרכות, שיפוץ כבישים ישנים וכדומה. ניסיונות להפעיל את התושבים, כדי שהם יבררו את עצמם, לא עלו יפה — הקשישים העדיפו להישאר מול

בחדר שניתן לו, וכעת הוא עסוק בחיפוש אחר בית המוקף בפס"ת ארמה, שבו הוא מתכוון לשכן את רעייתו ושני בניה, שיצטרפו אליו בעוד 10 ימים.

■ **שלי שבדרון**, היחצנית של חברת שטוק, ערכה בביתה ערב שהוקדש כולו לאמנות האירור, **רפי בן-לולו**, שהפך את תחביב האירור למקצוע, ושפתח חנות המוכרת כלי-אוכל וסכרם של חברות ידועות, היר-

דן חורגין

שחקן הסרט "הלם קרב" (ראה יומן אישי), הופיע בכרזה שהודבקה בחוצות הערים, כשהוא זועק בכאב. המפיק-אמרגן דודו אלהרר, סוכנו של השחקן אשר צרפתי, המשחק אף הוא בסרט, הגיש תביעה מישפטית נגד מפיק-הסרט ואל שרון (משמאל) על כך שלא הוסיף בכרזה את דמותו של צרפתי. בדיון שהתקיים בבית-המישפט המחוזי הפסיד המפיק אלהרר בתביעתו, ונתבע לשלם את הוצאות המישפט. אך המפיק שרון ויתר לו על הכסף, ונפרד ממנו בלחיצת-יד חברית.

בשנית. רק אחרי שאמרו לו מי היא, הוא הודרר להכניסה והתני צל.

■ במהלך ההצגה איפה ה' כסף מופיעה השחקנית קרוליין לנגפורד בהופעה פרובוקטיבית, הכוללת חצאית-מיני קצר-צה חלק עליון תואם. באחת ההצגות לקשישים בכפר-סבא הועלו הגברים הזקנים להיאנח כשעלתה לבימה, ולנגפורד, שחש שאחריהם מהם עלולים לקבל תהליך, שמה על עצמה חתימת-יד, שהסתירה את החל-קיס החשופים, והמשיכה בהצגה. אך זה לא עזר. האפקט הראשוני היה חזק ביותר, והזקנים המשיכו בשלום עד תום ההצגה.

■ סופרים, מוסיקאים ומדע-נים, הנתבעים על מעשי-פלגרי, אס, מביאים כסיעות לזכותם את העובדה שלעיתים קרובות קורה שאנשים שונים במקומות שונים בעולם, או בארץ, חושכים על אותו הנושא ומביעים זאת בדרך כם שלהם. זה עדיין לא קרה לזמרת ירדנה ארזי, אך אחד מהשירים שהיא מבצעת בקדם אינדיבידואלי נקרא מקום ליד הים, מריק כמו שם הסרט החדש של הבישאר **רפאל רביבו**. אך בניגוד למיקרים דומים, אמר הבישאר שהוא מאד משמח אם השיד שלה ייבחר לייצג את ישראל, כי זה יוכיח לקהל בארץ שמזירת השם היתה נכונה.

■ בתוכנית הרדיו הפופולרית רית לכל אדם כוכב, העוסקת באסטרולוגיה, התארס השדר **אברהם שריר**, שהוא בן מזל דגים. הוא התעניין אצל האסטרולוג **אמיל פקר** אם הוא יכהן כשר גם בממשלה הבאה. כשניתנה לו תשובה חיובית, הוא רצה לדעת איזה תיק הוא יקבל בממר-שלה שתוקם. אך לפקר לא היתה תשובה על-כך. הוא ניחם את שרת-ידידות-והמישפטים ואמר לו שהוא ימשיך בנסיעותיו הרבות לחו"ל.

דפנה ברק, זדור אדליאב ■

מכיוון שהשחקנית **אסתי קר-סוביצקי** נכנסה להריון ופרשה, ואת מקומה קיבלה פרידלנדר. ענת צחור, שגילמה את אהר בתו העיתונאית של מוסוליני, פרשה בגלל התחייבויות אחרות, ואת מקומה ירשה השחקנית גילי גולדשטיין, שהיה לה התפקיד השני בתור אשה מופקרת.

■ העיתונאית-צלם **עמית לוינסון** סיפר בתערוכת-הציור מים שלו על אחת הדמויות המצולמות. באחד הלילות חזר לכר תו ושמע רישור מאחד מפחד הובל שעמד בקרן רחוב. לתורה מתו הרבה התרומם המיכסה, שלא היה סגור לגמרי, ומהפתע עלתה דמות קטנה. כשהתקרב ראה שזאת אשה קשישה. הוא פתח עימה בשיחה והתברר לו שהאשה היא ניצולת-שוואה, שי פיתחה תסביכים כשהיתה במח-נודריכות, ולמרות שהיא כיום נשואה ואם לשני בנים בוגרים, ומצבה הכלכלי טוב, היא לא השתחררה מהטראומה. לוינסון, שזועזע מהסיפור, לקח אותה תחת חסותו, ובהסכמתה הציג את הציולם, ואף הוזמין אותה לתערוכתו. במהלך הערב, שבו נערך מיצג על-ידי צורה רבינוביץ ולוינסון, זיהה הברן דודו **טופז** את אחת הדמויות המוצגות, והשלושה החליפו חוויות. הציולם הפופולרי ביותר הוא של הכוכבת הצרפתית **ברייגיט ברדרו**, שצולמה על-ידו לפני שלוש שנים בפאריס, ואחרים מהאורחים הביעו את רצונם לרכוש אותה.

■ במסיגרת הופעותיה בהצגה עד מאה ועשרים, נוסעת הד שחקנית **ריבקה מיכאלי** ברח-ביהארץ. כשהיא נוסעת ליעדים רחוקים, היא לובשת חליפת-טריינינג לננוחיות. כשהגיעה לי נצרת, לאולם שבו אמורה היתה להופיע, עצר אותה השומר בכניסה לאולם ושאל אותה מי היא. מיכאלי, שלא רצתה להוזהרות, אמרה לו שהיא עובדת בהצגה. השומר לא השתכנע, ושאל אותה

צה לפני האורחים. בן-לולו, המציג כחנותו מערכת הזזה לזאת שנמכרה למישפחת-המלוכה הס' עורית ולמלך מארוקו, **חסן הרגים** את בקיאותו לפני **שרה סלע**, אשתו של נשיא מכון ויצמן לשעבר, הפרופסור **מיכאל סלע**, איש-העסקים **אוריאל מנדר** ורעייתו **אנדרה**, אשת-החברה **ריבה עזריאלנט** ואח-רים. בסיום הערב אמרה אחת העיתונאיות שקשה להאמין שבמים קשים אלה יש אנשים שיש להם זמן לחפש סכרם תואם לסיגנון הריהוט.

■ במשך שנים שאפה השחקנית **דליה פרידלנדר** לגלם את דמותה של אשת המנהיג הפא-שיסטי, **בניטו מוסוליני**, במי-זוה בניטו, וזה לא התאפשר לה במסיגרת תיאטרון הבימה. כעת היא קיבלה את התפקיד המיוחל, אך במסיגרת הבימרתף, איש התפקידים היה רצוף תקלות.

אבי ודמן, העולם הזה

קטי **אוחנה** המיסעדינית הירושלמית הידועה, ירדה לתל-אביב לפתיחת מועדון והתפעלה מהחיים השוקקים בעיר, לעומת השקט השורר בעיר-הקודש. קטי ישיבה ליד ידידי מנוסי וגילתה לו שכבר הספיקה להתגרש מבעלה, שהיא נישאה לו לפני כמה חודשים בלבד.

„מעריב“ חייב לשלם נזקים בסך חצי מיליון דולר

בית-הדין הפדרלי בניו יורק פסק כי על היומון הישראלי מעריב לשלם כחצי מיליון דולר פיצויים על פירסום של אישור של כרוז המתארת את הנשיא רונלד רגן כתור רמבו. מעריב עירער

רמבוסטאלונה בפעולה
תמונה בצבעים שהייתה חיקוי

וביקש להחזיר את שאלת גובה הפיצוי לבית-הדין הפדרלי בניו יורק. בית-הדין פסק כי 28 בפברואר 1986 פירסם מעריב בגיליון סוף-השבוע תמונה בצבעים של הנשיא רגן, שהייתה חיקוי של השחקן סילבסטר סטלונה בדמות רמבו. כעלי הזכויות לפוסטר, חברת אמנות נעשו, פנו לבית-הדין הפדרלי וביקשו פיצוי על הנזקים שנגרמו להם בגלל הפירסום.

ב-12 במאי 1986 פסק השופט כי מעריב הפר את חוק זכויות-היוצרים האמריקאי. כדי לאמוד את הנזקים ביקשו התובעים ממעריב נתונים על

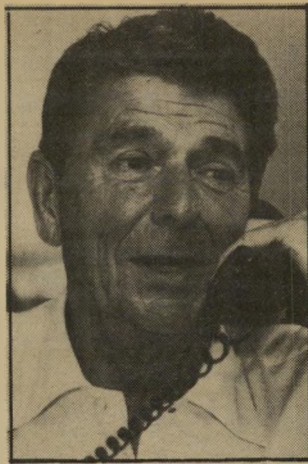
העליון: בית-הדין הפדרלי לא יסייע למדינה לעבור על החוק

הימנעות רשויות-המס מאכיפת חובת ניהול-ספרים על יחידים היתה כמיסגרת הוראה מינהלית פנימית של רשויות-המס. השאלה היא מה דינה של נורמה מעין זו, שהיא בגדר הוראה שלפניה משורת הדין, ואם היא ניתנת לאכיפה בבית-הדין הפדרלי. הדיוע הרווחת היא שאין לראות בהוראה לפנים משורת הדין כפיס לזכות שפיטה. אין להסתמך בבית-הדין הפדרלי על הוראה הנמנית על סוג זה, שכן מדינת הוראה שכזו שבה לתת גושפנקה למינהל פסול ובלתי-חוקי. אין רשויות רשאיות למחול לאזרח על חובו וזכות בדרך של הוראה „לפנים משורת הדין“, ועל כל פנים בתי-הדין הפדרלי לא יאכפו הוראה כזו. קביעה זו נתן בית-הדין הפדרלי העליון בהרכב שלמה שמגר, שושנה נתניהו והשופט אליהו וינוגרד. הקביעה ניתנה כפסק-דין בערעור שהגיש יחיד נגד פקיד-המס גושי דו, שקבע כי על היחיד להגיש ספרים, למרות שהיה לו לא נאכפה עד ינואר 1981.

מנהל סניף הבנק הבינלאומי בלונדון, סידני רוזן, פרש לגימלאות, ועתה מחפשים לו מחליף. הבנק, הקרוי באנגליה פייבי לונדון, מנהל עסקים צנועים ושומר על ריווחיות נאותה.

מחפשים מנהל „בינלאומי“ בלונדון

מנהל סניף הבנק הבינלאומי בלונדון, סידני רוזן, פרש לגימלאות, ועתה מחפשים לו מחליף. הבנק, הקרוי באנגליה פייבי לונדון, מנהל עסקים צנועים ושומר על ריווחיות נאותה.

נשיא רגן
לא מסרו נתוני תפוצה

נתונים לבית-הדין הפדרלי בניו יורק פסק כי לא היתה זו אשמת עורכי-הדין של מעריב, משרד ירושלים-ישראל, שלא דיווחו לבית-הדין הפדרלי על אי-המצאת הנתונים.

שוקי מיזרחי סידר את הספרית ונדה

שוקי מיזרחי הצליח להוציא מאשתו לשעבר, ונדה, שיש לה מספרה מצליחה בנווה-אביבים, 400 אלף שקלים.

בהתאם לפסק-דין של בית-הדין הפדרלי בניו יורק, עבדה ונדה במספרה השייכת לה ולבעלה שוקי, שעזמו נמצאה או בהליכי-גירושין. למספרה נכנסו שוקי, ועימו אחד בשם אדרי. שוקי ביקש מונודה המחאה על סך 3000 שקלים, כערכות להלוואה שעמד לקבל מאדרי. ונדה תלשה

ספרית ונדה

400,000 שקלים במקום 3000

המחאה, חתמה עליה וכן על צירה האחורי, ומסרה אותה לשוקי שימלאה. היא היתה עסוקה בעבודה, ונענתה להצעת שוקי שהוא ימלא במקומה את ההמחאה. שוקי רשם בהמחאה 400 אלף שקלים, במקום 3000. ההמחאה לא כוברה, והוגשה תביעה לבית-הדין הפדרלי על-ידי אדרי.

בית-הדין הפדרלי המחזיק קבע כי הוא מאמין לוונדה, שרצתה לתת המחאה על 3000 שקלים בלבד, ולכן מילוי ההמחאה על סכום אחר על-ידי שוקי הוא מעילה באמון וחריגה מההוראה. אולם מקבל ההמחאה משוקי, אדרי, לא ידע מה הסכום שהוסכם בין שוקי לוונדה, והאמין בתוסילב כי ההמחאה היא על הסך הנקוב בה. לכן אדרי הוא אחראי, ונדה חייבת לשלם לו את מלוא הסכום.

האחים קחתו אינם מוצאים שותף

מיגרש שמכר מינהל-מקרקעי-ישראלי אל בת-לאביב הגיע לחברה הקבלנית האחים קחטן. אלה מחפשים שותף, שיקנה את הבניין עבורם בעסקת-קומבינציה. נראה כי המחיר ששילמו תמורת הקרקע למינהל היה גבוה מדי, שכן אין חפץ בעסקה.

הרב לנדא יסע לדרום-אמריקה

יבואני-הבשר והרגים התנגדו עד כה לדרישת הרבנות הראשית, כי משגיחי-הכשרות שלה יסעו לארצות השחיטה לבריקת טיב הכשרות. ההתנגדות נובעת מהעלות של שליחת משגיחי-הכשרות לרחבי העולם.

הערה: החרדית היתה קונה עד כה רק בשר טרי, שכן הבשר הקפוא, המיובא

רב לנדא
המחזיר יעלו

על-ידי מדינת ישראל, היה בשר בהתאם לרבנים המקומיים בכל ארץ. עתה הסכימו כמה יבואנים לממן לבד-י החרדי של הרב יעקב לנדא מבני-ברק שליחת משגיחי-הכשרות מטעמו לדרום-אמריקה. הללו יתנו חותמת-כשרות חרדית של הרב לנדא לבשר רפוא מיובא. הרב יגרס מייד להקטנת הביקוש לבשר הטרי ולירידת מחיריו.

אין ספק כי מחירי הבשר הקפוא יעלו בגלל הוצאות משגיחי-הכשרות החרדיים, אבל הדבר יקוץ בירידת מחירי הבשר הטרי, שיהיה לו פחות ביקוש.

גם בית-הדין הפדרלי העליון, ברוב דיעות של הנשיא מאיר שמגר והשופט גבריאל בך, נגד רעת-מיעוט של השופט אליעזר גולדברג, סבר כי לפי פקודת השטרות „אוחד-שורה“ גובר על פגם של חריגה מהרשאה. פקודת השטרות באה להגן על צד שהוא רחוק מתהליך עשיית השטר, ואין היא באה להגן על אדם שהוא בעל קרבה ישירה לתהליך זה.

הסוכנות אינה מוכרת נכסיה

בעוד שהסוכנות היהודית הודיעה כי היא תמכור את בית-מישרדיה ברחוב קפלן בת-לאביב, וכן את בית-מישרדיה בשרד-תפארת בניו-יורק, הרי יש לה נכסים פחות קשים למכירה אותם משוממה אין היא מוציאה למכירה. לסוכנות יש שטח לבניית 60 קוטג'ים ברמת-השרון. הנכס רשום על שם קופת-התגמולים של עובדי הסוכנות. למרות ההתעניינות הרבה בו אין הוא מועמד למכירה.

במדינה

חיפה

המועמד

על מי עובד. הבן

האובד? האם זה

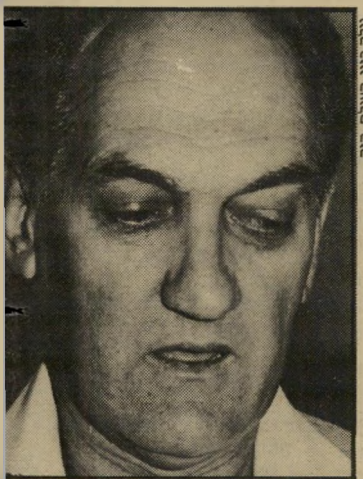
תרגיל או תוכנית?

„היוריו של הפוליטיקה הישראלית“ — כך מכונה, בחוסר-חיבה, חבר-הכנסת אמנון לין, ולא בכדי.

מי שהחל את דרכו המפלגתית כמפא"י, כחתנו של אבא חושי הכל-יכול, „קפץ“ לליכוד וחזר „הביתה“, בהעבירו לשימרון פרס את המנדט שקיבל כחלק מהרשימה שבראשות מנחם בגין, ניצב לפני פרשת-דרכים. התמורה שקיבל עבור הנדונה שהביא „לעבודה“ — שיריון מקום בכנסת הנוכחית — מוצתה כמעט עד תום. עתה, חודשים מעטים לפני בחירת מועמדי מפלגתו לכנסת הבאה, נלחם הח"כ החיפאי, מאמני ההיסדרות של הפוליטיקה הישראלית, על חייו כאיש-ציבור.

במחוז-חיפה של העבודה מעטים הסבורים, כי ליומרותיו של לין, להיבחר כאחד משני מועמדי המחוז ל-כנסת, יש בסיס איתן במציאות. סיי-כוייהם של ח"כ שכח וייס ושל מזכיר-המחוז דב גרפונקל טובים בהרבה. חרף פעילותו הבלתי-נלאית נחשב לין על-ידי רבים במפלגתו כנעט זר, כנץ טורף, וכיותר ליכודניק מליכודניק. לין, שאיננו חולם להיכנס לנעלי-בית, הפריח באמצעות מקורביו ברונז, שהכניס את עסקני מפלגתו ללחץ, ואת הפוליטיקה החיפאית הרדודה למתח ולמבוכה.

כן או לא? על-פי ההדלפות, המיוחסות למקורביו, קיימת „הכנה“ בין לין והליכוד, שלפיה יעמוד לין

מועמד לין
תרגיל?

בראש רשימה על-מפלגתית, ויתמודד על ראשות עיריית-חיפה, עם מועמד המערך, אריה גוראל. הליכוד יימנע מלהציע מועמד מטעמו לתפקיד, ויורה לתומכיו להצביע עבור הח"כ ממיפ-לגת-העבודה. גם החזית הרתית המאוחדת בעירייה, שהיא מלאה טענות כריזמו נגד גוראל על כירסוס כביכול בסטאטוס-קוו המקודש, עשויה להפר את הברית ההיסטורית עם מיפ-לגת-העבודה, הקיימת עדיין בחיפה, ולתמוך בלין. במקרה כזה צפויה התמודדות מרתקת ושקולה על תפקיד ראש-עיריית-חיפה.

לין עצמו מכחיש כלפי-חזק כל אפשרות של הצגת מועמדותו לראשות העירייה, ובמקביל הוא „מורה“ שגור מים רבים לוחצים עליו לעשות כן. זה מגביר את נרודי-השינה אצל עסקני המערך, החוששים מהפך היסטורי בחיפה האדומה.

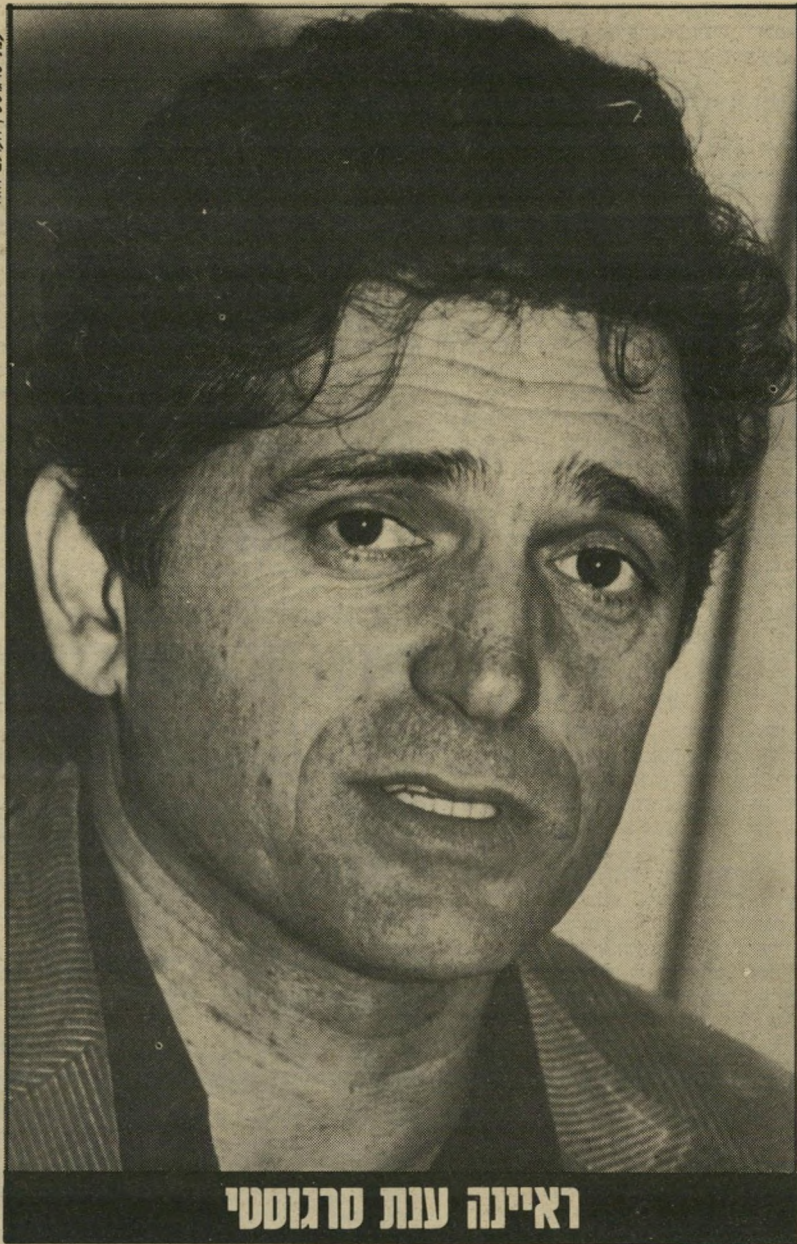
גם הטוענים שמדובר בתרגיל של פוליטיקאי, המנסה להבטיח את מקומו בכנסת הבאה ותו לא, מתייעצים בחריזת-הרבים כיצד ניתן להרגיע את מי שפעם כונה בקירוב „הבן האובד“, ואשר עלול להאכיל את מפלגתו הישנה-חדשה במרוצים.

מיכאל שני, מנצח המקהלה הקאמרית של תל-אביב ומנהל הפסטיבל למוסיקה ווקאלית, מספר על היותו ילד חריג בקיבוץ ומדוע עזב את הקיבוץ, על עבודתו, על יחסו למבקרים, על לימודיו אצל המורמונים ועל פחדיו

„עזבתי את הקיבוץ, כי הבנתי שכמוס'קאי מיקצועי לא אוכל לשלב את הקיבוץ בחיי”

„זה משבר נורא גדול לעזוב קיבוץ, זה משבר לשניים”

„אני לא חושב שהייתי בוחר בקאריירה של זמר, כי אין לי קול כזה”

ראיינה ענת סרגוסטי

„כשהייתי ילד, אבא שלי היה לוקח אותי מהקיבוץ לקונצרטים בתל-אביב”

„עד גיל 8 שונתי ביותר אופרות מאשר אנשים קשישים”

„לא הייתי ספורטאי מצטיין ולא מדרך בתנועה. הייתי די שקוע במוסיקה”

„אני חרד שלא

יראו בי עוד!”

אותו לצורך הצילומים והתאונן שאצבעותיו חלודות ואינן זריזות כשהיו על מיתרי הכלי הגדול.

שני נולד בקיבוץ מענית, השייך לקיבוץ הארצי. הוא אינו המוסיקאי המיקצועי היחיד, ובוודאי שלא האמן היחיד, שיצא מקיבוץ. הוא גם אינו המוסיקאי היחיד, ובוודאי שלא האמן היחיד, שעזב את הקיבוץ על רקע הקאריירה האמנותית שלו.

שני השאיר בקיבוץ את אשתו לשעבר,

ראשו, הוא היה לבוש בפשטות, ודיבר כמו קיבוצניק. בתמונות שהראה לי אחרי הראיון, נראה כמו אדם בתחמושת. ביגדי העבודה שלו הם חליפה שחורה תמורה לפי מידותיו, חולצה לבנה מבהיקה ופפיון שחור.

הוא גר בדירת-קרקע קטנטונת בתל-אביב. הסלון צר מלהכיל את הפסנתר העומד לצד אחד הקירות.

הצ'לו, שעליו ניגן שנים רבות כשהיה ילד, שוכן בחדר-השינה הקטן. הוא שלף

כשבררתי מה היתה מידת הצלחתו של הפסטיבל בשנה שעברה, הופתעתי לגלות שאולמות-הקונצרטים היו מלאים לגמרי. פעמים רבות צבאו אנשים על הדלתות מחוסר מקום. הפסטיבל, לפחות מבחינת העניין שהוא עורר בקהל, היה הצלחה אדירה.

ציפיתי למצוא אדם לבוש בחליפה ומעונב, שיספר ביושב על מיקצוע מאוד מיוחד – מנצח-מקהלות. מצאתי גבר צעיר (37), נאה מראה, שרעמת שיער מעטרת את

כמה אנשים בארץ היו פעם בקונצרט של מוסיקה ווקאלית? את השאלה הזאת שאלתי את עצמי כשהלכתי לראיון את מיכאל שני. יודעי דבר סיפרו לי שדווקא יש הרבה.

שני הוא גם המנצח של „המקהלה הקאמרית של תל-אביב”, מקהלה חדשה שאותה הקים לא מזמן. הוא גם המנהל האמנותי של הפסטיבל למוסיקה ווקאלית, המתקיים בחול-המועד פסח ביפו זה השנה השנייה.

(המשך מעמוד 15)

את שני בניו - בני 11 וחצי ו-13 - והרבה הרבה חברים, לדבריו.

במשך שש שנים ניצח על "המקהלה הפילהרמונית של תל-אביב", עד שעזב בגלל חילוקי-דעות מיקצועיים. אז הקים את "המקהלה הקאמרית של תל-אביב" והמשיך להתעסק בפסטיבל, שגם הוא בן טיפוחיו.

לפני חודשים אחדים הכיר את יעל, בחורה יפהפיה, דיילת ב"אל-על". השניים התאהבו ונישאו בתוך זמן קצר.

החתונה שלהם, שנערכה ב"חמאס" ביפו, הייתה אירוע מוסיקלי בפני עצמו. "המקהלה הקאמרית" הופיעה בפני קהל המוזמנים ובפני החתונה-כלה, וביצעה בהופעת-בכורה עולמית מדרגים מהמאה ה-16.

בארון קטן בכניסה לסלון, מעל סיפרי מוסיקה וספרים אחרים, מונחים מקלות-המנצח שלו. הוא היה קצת משועשע כשסיפר לי איך בוחרים המנצחים את המקהלות האלה. יש מקלות מכל הסוגים, מעץ ומפלסטיק. יש מקלות שונים המתאימים לסוגי מוסיקה שונים.

הוא אמר, למשל, שמקל קל-מישקל מתאים יותר למוסיקה של מוצרט, לעומת מקלות כבדים יותר המתאימים למוסיקה כבדה. מנצחים הבאים לבחור מקלות-מנצח יכולים לעמוד זמן רב ליד הדוכן, כשהם משחקים עם המקל, מנופפים אותו באוויר, בוחנים את מישקלו ואורכו, מודדים אותו מכל הכיוונים, ורק אז מחליטים איזה לקנות.

בנסיעתו הקרובה לחו"ל הוא עומד לרכוש כמה וכמה מקלות כאלה. "ולמה? - הרי אין שום סיבה שהם ישובו, הם הרי פוגעים רק באוויר". מסתבר שהמקלות נוטים להישבר, כי בשעת הקונצרט קורה

למלא אולם גדול למוסיקה תזמורתית. לפני שנה היו 30 מופעים, והיתה הפתעה גמורה שקהל מילא את כל האולמות בכל הקונצרטים האלה. זה נתן רחיפה לפסטיבל הנוכחי. הפעם העזנו יותר.

מה זאת אומרת?
זה פסטיבל בינלאומי. נשלחתי לחו"ל לאסוף מקהלות, ומצאתי כמה דברים יפים מאוד. לצד המקהלות המובילות הישראליות יש השנה הרבה מקהלות מחו"ל. ועד כמה שידוע לי אין בכל העולם פסטיבל בהיקף כזה.

זה פסטיבל גדול, המרכז מקהלות רבות מחו"ל ברמה גבוהה לחמישה ימים של קונצרטים. **האם הוא מעורר התעניינות עולמית?**

אני מקבל מיכתבים מכל העולם מגורמים שרוצים להופיע בפסטיבל, וכבר נרשמים לפסטיבלים של 1989 ו-1990.

אבל זהה הוא מקומי בלבד.

בעיקר מקומי. זה מופנה לקהל ישראלי.

איזה מודעות יש לקונצרטים וקאליים בקהל הישראלי?

זה דבר שמתפתח. זה פסטיבל לא מעובד ולא מכופתר. והקונצרטים לא מכבירים על השומע. הם גם קצרים יחסית ומתבצעים באולמות מאוד מיוחדים, שחלקם מתפקדים כמועדוני-לילה במשך השנה. הפסטיבל הוא חופשי, אין צורך להתלבש, והמופעים מתוכננים כך שכל אחד יכול למצוא בהם עניין. יש שם כל סוגי המוסיקה.

ומי הקהל שבא לפסטיבל הזה?

זה קהל יפה, עד כמה שראיתי בשנה שעברה. גילאים מסוימים?

כל טווח הגילים, אולם זהו בעיקר קהל צעיר יחסית. קהל מתורבת. לא קהל שצועק ברחובות.

אפשר להגדיר אותו בקהל של צפון-תל-אביב?

קהל שידוע להתנהג בקונצרטים. רבים מהם הם יושבי מדרגות הביכל-החרבות. יש אווירה מאוד טובה ברחובות של יפו בזמן הפסטיבל. **ואתה מנהל את כל האירוע?**

מה שיש בו. אני מעוניין בשילוב ולא בביטול. **קשה יותר לשיר במקהלה מאשר להיות זמר סולן?**

לא. מבחינה מנטלית קשה יותר להיות סולן. אבל במקהלה צריך כל הזמן להיות בטוח שאתה באמת משתלב, ולחשוב כל הזמן מה אתה תורם בכל רגע מסוים נתון. האחריות של כל אחד היא בעצם טוטאלית.

כמה זמרים יש במקהלה שלך?

24 זמרים.

ישראלים?

כן.

איפה אספת אותם?

חלקם זמרים שעברתי איתם בעבר, וחלקם הגיעו בעיקבות מודעות ובחינוך. רובם חברי-צעירים. בחלקם אני משתמש כסולנים. כולם בעלי השכלה מוסיקלית.

האם זמר במקהלה הוא זמר שלא הצליח בדרך אחרת?

אני לא מניח שמי שרוצה להיות סולן, אני מתכוון שמאוד רוצה, יבוא לשיר במקהלה, גם אם לא הצליח כסולן.

יש כאלה שמתחילים דרכם בשי-רה הולכים לכיוון של מקהלה?

אני לא חושב. אבל לפני שנה הקמנו פה בארץ בית-ספר לזמרי-מקהלה. הקמתי אותו ביחד עם אבנר איתי וסטנלי ספרבר, בשיטות עם משרד-החינוך ועיריית תל-אביב. שם אנחנו מחנכים זמרים מבוגרים להיות זמרי-מקהלה.

ובסדרה כל נראה זה מצליח. שם אנחנו מלמדים אותם דברים שכל זמר צריך לדעת - פיתוח-קול, קריאת תווים, היגוי, ומעבר לזה מושם הדגש על שירת מקהלה.

יש בארץ בעייה שהפירמידה לא בנויה נכון. חינוך מוסיקלי צריך להתחיל מלמטה, מילדות.

בין מקהלות הילדים למקהלות הבוגרים יש חלל ריק. החינוך המוסיקלי בארץ הוא במצב מאוד קשה. יש משהו מתסכל בדגש שמושם על נושא השירה בארץ. מורה למוסיקה בבית ספר צריך להילחם על כל שעה שהוא מלמד.

ואיך זה בחו"ל?

בתרבות הקאטולית, הנוצרית, יש ילדים ששרים במקהלות בכנסיות. יש אצלי זמר במקהלה, למשל, שהוא עולה חדר מפולין והוא שר מגיל 10 במקהלות. כל חיי. הניסיון והתרבות שהוא מביא איתו שווה יותר מ-1000 שיעורי פיתוח-קול.

אפשר לחנך ילדים לכיוון הזה?

בוודאי. אם אנחנו ספקי כנרים, מדוע שלא נהיה ספקי זמרים? זה רק עניין של דגש. פה גם הכמות הופכת לאיכות. על זמרים כמעט ולא שומעים. לא מלמדים ילדים פיתוח-קול. ולכן חסרים גם מורים לפיתוח-קול. יש תזונה קטנה בשנים האחרונות, אבל אני מאוד מסופק לגבי העתיד.

אתה רואה אמא פולניה שהחלום שלה הוא שהילד שלה יהיה זמר-מקהלה?

זה נכון, זו בפירוש הבעיה של שירת-מקהלה. ותוסיפי לזה את כל הבעיות האחרות שישנן, כמו צעקנות. הרבה אנשי-מקצוע טוענים שהצעקנות והצרזנות של הילדים הורסים את הקול וזה נכון. אז למה צורחים? כי לא יורעים להקשיב. החינוך צריך להיות של הקשבה, ואז לא יצטרכו להרים את הקול. אין תרבות של הקשבה. מפה זה מתחיל.

איך הגעת לזה?

למדת להקשיב כשהייתי ילד.

בקיבוץ?

הייתי קצת חריג בעניין הזה. קיבולי השכלה מוסיקלית בבית. כשהייתי ילד, אבא שלי היה לוקח אותי לקונצרטים בתל-אביב. אני זוכר שהיינו נוסעים באוטובוסים או בסרמפים. עד גיל 8 ישנתי ביותר אופרות מאשר אנשים בוגרים. הסרטים שהייתי הולך אליהם היו סרטי-חולצו. הייתי נכנס לקולנוע ב-10 בבוקר ויוצא ב-4

"אני לא מכיר את מוסיקאי מיקצועי אחד שיכול לחיות בקיבוץ"

אחרי-הצהריים, אחרי שראיתי את הסרט ארבע או חמש פעמים באותו היום.

היית ילד שונה?

במובן הזה, כן.

בקיבוץ זה דבר מאוד קשה ומפריע?

כשבלים מסוימים זה הפריע לי. לא הייתי ילד רחוק, אבל הציק לי בעניין הזה.

היית מוקצה?

לא בדיוק. לא השתלכתי חברתית בתקופה הזאת של ילדות ונעורים בקבוצה. והקבוצה בקיבוץ היא דבר מאוד חשוב. לא הייתי ספורטאי מצטיין ולא מדרוך בתנועה. הייתי די שקוע במוסיקה.

כי זה מה שרצית?

כן. לא היתה בעיניי הוזה שום כפייה.

בעצם קיבוצניק צריך הרבה מאוד כוח לעמוד על שלו כדי להיות אחר.

נכון ובאמת די סבלתי. וגם בגיל יותר מאוחר היו לי מאבקים.

"כששמעתי את המקהלה של המורמונים, הרגשתי כאילו מתגלה לי חיון. הייתי מוכה בהלם"

אתה מתכוון אחרי הצבא?

כן. עד גיל 18 ניגנתי בצ'לו. שרתי גם במקהלה של בית-הספר. אחר-כך היתה הפסקה מוסיקלית בתקופה שהייתי בצבא. הייתי קצין בחיל-האוויר, ואז, כשהשתחררתי, חשבתי שגמרתי עם המוסיקה. אחרי מילחמת יום-כיפור גמלה בי ההחלטה להתמסר למוסיקה והיה ברור שלא לצ'לו, כי הקאריירה הוזה נקטעה. לנגן על כלי כזה צריך להתאמן כל יום במשך כמה שעות, ואני עשיתי הפסקה של ארבע שנים. לכן הלכתי ללמוד לימודי מוסיקה מסודרים בתל-אביב.

תוך כדי מוסיקה עם הקיבוץ?

לא, המאבקים התחילו אחר-כך. המשכתי לנגן בצ'לו, ואז היתה פנייה אל הקיבוץ לשחרר אותי ליומנים, כדי לנגן בתזמורת הקאמרית הקיבוצית וזה הובא לשיחה בקיבוץ, והיה מאבק לא נעים. זה לא היה מתוך רוע, אבל לא הבינו או שקאריירה מוסיקלית דורשת התמסרות טוטאלית.

כשסיימתי את הלימודים בתל-אביב, רציתי להמשיך בירושלים ושוב הייתי צריך להילחם. אחרי שהדברים באו, הקיבוץ כבר תמך.

אחר-כך נסעתי ללמוד בארצות-הברית, וזו היתה אחת התקופות המאושרות בחיי, כשהייתי אצל המורמונים.

איך הגעת דווקא למורמונים?

די במיקרה, רק כשסיימתי את הלימודים שלי, הבנתי שאני הולך לכיוון של ניצוח וקאלי. כל חיי רציתי להיות מנצח. כילד הייתי מנצח מול הראי במשך שעות בבית של ההורים. ואז נסחפתי לעניין של המקהלה. יום אחד שמעתי מקהלה מופלאה של סטודנטים מורמונים. זה היה כמו התגלות. הייתי מוכה בהלם, ודי מהר יצרתי קשר עם המנצח שלהם. כתבתי לו, סיפרתי לו על עצמי, שלחתי המלצות, והוא קיבל אותי להיות תלמיד, עוזר וזמר באותה מקהלה. הגעתי לשם, פעם ראשונה שיצאתי לחו"ל, הייתי בן 30. הייתי בהלם גמור כל התקופה הזאת ושם השתלכתי יפה בין המורמונים עצמם. פשוט חייתי בתוכם ושרתי במקהלת המורמונים הגדולה ולמדתי המון.

זה נחשב למקום-לימודים טוב במיקצוע?

בנושא של מקהלות זה ממש השיא. זאת אוניברסיטה שיש בה 9 מקהלות. יש 28 אלף סטודנטים בכל האוניברסיטה, ואין שם אחד שלא יודע לקרוא תווים. במחלקה לזימרה יש יותר מורים מאשר מיספר התלמידים בארבע שנים באקדמיה בתל-אביב. חורתי משם עם ראש מנופה.

מדוע בעצם חזרת?

הסתיימה תקופת הלימודים שלי. יכולתי לל-מוד עוד, אבל הרגשתי שמיציתי את הלימודים. **מדוע לא נשארת לעבוד באמריקה?**

ריקה? מבחינתם הם רצו שאמשיך ושקבל את אחת המקהלות. אבל להיות מנצח-מקהלה אינו כמו מנצח-תזמורת, שהוא נע וגר בעולם. מנצח מקהלה צריך לשבת במקום אחד כמה שנים. כי קשה להעביר את השפה ואת המנטליות. פה השפה מאוד קריטית, ולכן מנצחי-המקהלות בעולם לא נודדים. כדי להגיע לרמה טובה, דרושות הרבה שנים של עבודה עם מקהלה. והיה חשוב לי לעבוד בארץ.

חזרת לקיבוץ?

חורתי לקיבוץ. זה היה ב-1981. ומהר מאוד הגיעה הצעה לעבוד עם המקהלה הפילהרמונית של תל-אביב.

שני (שני מימין בשורה הראשונה) במקהלה המורמונית. אני שור כשאי צריך להדגים, לא כזמר

והם פוגעים בדוכן-המנצח, ובגלל עדינותם הרבה הם נשברים.

אתה אחראי לפסטיבל הזה?

את הרעיון העלה שלמה ("ציץ") להט. לא אני. זה היה לפני שנתיים, בתקופה שהתחלנו לעבוד על הפסטיבל הראשון. פנו אלי וביקשו שאנסה לארגן אותו, והאמת היא שלא ידעתי למה אני נכנס.

היית מני כשביקשו ממך?

הייתי אז מנצח המקהלה הפילהרמונית, והיו לי עוד עיסוקים, אבל לקבל דבר כזה ליד זו אחריות עצומה.

זה אתגר?

ענק. ולא היה גם הרבה זמן ולקחנו, לכן, פחות או יותר מה שהיה. כפסטיבל הראשון לפני שנה היו מקהלות ישראליות ושתי מקהלות מחו"ל. אבל ההצלחה האדירה של הפסטיבל היה הקהל.

מדוע?

הקהל, בדרך-כלל, מעדיף מוסיקה תזמורתית על מוסיקה ווקלית. קשה יותר למלא אולם לקונצרט ווקאלי, גם אם זה אולם קטן, מאשר

ציון צפיר, העולם הזה

ובפיק בירכיים ניגשתי למשימה הזאת. התקופה הראשונה היתה קשה, כי זו מקהלה ותיקה, שהיו לה הרבה בעיות שהיא סחבה במשך שנים. שיניתי את כל דרך העבודה של המקהלה, ואני חושב שבשש שנים הגענו להישגים יפים. היינו בחו"ל, עשינו הקלטות, הוצאנו תקליט. והמקהלה עלתה על המפה.

אחרי שש שנים נוצר משבר על רקע זה שדרשתי בעצם לעלות על דרך של מיקצוענות. ואז נתקלתי בהתנגדות עזה.

מה היתה הכוונה שלך במיקי צוענות?

שהדרישות מהזמרים הם תנאי, שהם חייבים למלא אותן, שיש סנקציות. והם בעצם עובדים כולם בהתנדבות.

כלומר יש לכל אחד מהם עבודה אחרת וזה התחביב שלהם?

כן. דרשתי לשנות את המבנה האירגוני, וגם זה לא התקבל. דרשתי יותר סמכויות ניהול מוסיקאליות שלא היו לי. זה קצת הפחיד אותם, ואז היה לי משבר אישי קשה, כי נקשרתי מאוד למקהלה. עמדו על הפרק שתי אפשרויות, אחת יותר גרועה מהשנייה. להמשיך באותה דרך ואז היה ברור שההתקדמות תעצר, או לעזוב לאיזה מידבר, לנסות ולהתחיל משהו מההתחלה. וזו היתה תקופה של משבר אישי מאוד קשה. אז גם החלטתי לקום וללכת.

וזה היה אחרי שקיבלת את ההצעה לקיים את הפסטיבל?

הפסטיבל התחיל עוד כשעברתי עם המקהלה הפילהרמונית. היה משבר גדול גם במקהלה, ואני שמח שהם יוצאים ממני. כי זה גוף שכל החיים יהיה יקר לי. זה כמו ילד שלי. עד היום יש לי קשרים מצויינים עם חלק מהאנשים שם, אבל זה השאיר אצלי טעם מר.

כשיצאתי בלי כלום, לא היתה לי שום אופציה, ולקחתי בחשבון שבמשך תקופה אהיה בלי גוף שאני עובד איתו. ואז התחלתי לפעול למען הקמת המקהלה החדשה. זה תמיד היה החלום שלי, שתייה לי מקהלה אמרית קטנה. ועניינתי את צ'יץ' בזה, הרעיון נקלט ונתנו לי או.קיי. והמקהלה קמה תוך חודש מרגע שהכרתי על הקמתה, והיום אני מוצא בגוף הזה הרבה סיפוק ועניין.

ואז עזבת את הקיבוץ?

עזבתי את הקיבוץ ב'1982.

מדוע עזבת?

הבנתי שכרי להיות מוסיקאי מיקצועי אני לא אוכל לשלב בזה את הקיבוץ. ומדובר אפילו בדברים הטכניים.

שני עם אשתו יעל, ומנגן בצ'לו

כילד הייתי מנצח במשך שעות מול הראיון

אמן אמיתי מוסיף הרבה משלו ויורד לשורש המחשבה וההשראה. עובדה שאנשים באים לשמוע את אותה היצירה עם מבצעים שונים.

אבל היוצר חשוב יותר מהמבצע?

אני לא יודע. אם יש היררכיה, היא אישית אצל כל אחד. כאשר פרלמן מבצע את ברהמס, קשה לאמר אם ברהמס יותר חשוב, או פרלמן יותר חשוב. צריך לשמור על איזון. אם המבצע מבטל את עצמו, זה מייד מורגש.

בשנים האחרונות אני מאוד אוהב לעבוד עם המלחינים עצמם, רבים מהם כתבו יצירות במיוחד בשבילי. ואני אוהב לשבת איתם ולנסות לחקור כמה שיותר עמוק את הכוונה. פעמים רבות אני חושב שצריך לבצע בצורה מסויימת, גם אם המלחין חושב אחרת. ולפעמים אני מציע תיקונים והם מקבלים אותם.

אני גם מוזמן אותם לחזרות המקהלה. אבל בכל מיקרה בסוף זהו ביצוע שלי, לא שלהם.

מדוע?

אפשר לקרוא לזה הישרדות. בכלל אצל אמנים קיים העניין של הישרדות. אתה כל הזמן רוצה לעשות דברים עוד יותר טוב. כל הזמן יש חרדות שאולי יום אחד לא ירצו אותך יותר. אם אני מבצע יצירה לא נכון, זה יכול להדיר שינה מעיני. יש גם עניין של מקובלות. אמן אמיתי שעושה דברים, לא מתחשב כמה יגידו. אם יש ביקורת טובה אתה מתנפת, ואם היא רעה, יש סכנה שזה יפיל אותך עמוק וזו התמודדות יומיומית.

ביקורת מפחידה אותך?

יש ביקורת שמפחידה אותי. זו ביקורת שבאה מאנשים שרעיתם נחשבת בעיני. לאו דווקא מאנשים שכותבים בעיתון. ובדרך-כלל הבין קורות התייחסו אלי בצורה יפה, אבל מהר מאוד אתה לומד שאתה לא עובד בשביל העיתון. למדתי לקבל את הדברים כפרופורציות הנכונות.

יש הרבה רישעות ותיסכול בביקורת. אבל אי-אפשר לשים את כל המבקרים בארץ בסירה אחת. מעטים המבקרים שהם בעצמם אנשים בעלי פוטנציאל של אמנים אמיתיים ושיש להם יכולת פרשנות. מבקר מתוסכל מפני שלא הצליח להיות אמן, משאיר טביעת-אצבעות בביקורת שלו. אי-אפשר להסתיר תיסכול בביקורת.

אבל אילו יכול היה הוא היה מוסיקאי ולא מבקר.

יש יחסים של בקר ואנפה בין המבקרים לאמנים. אם האמנות היא הפרה, המבקרים הם האנפות. חיים בדריקום מוזר. האנפה מוציאה את הקרציות. היא צריכה אותנו כדי לאכול, ואנחנו אותה כדי להתנקות. אבל בפועל לעיתים קורה שהם מרביקים אלינו את הקרציות. ביקורת של אבא שלי או של אשתי לפעמים יותר כואבת לי מביקורת של מבקר, כי זו ביקורת אוהבת, ולכן גם יותר משמעותית לגבי.

חשוב שתהיה ביקורת, רוצים שיכתבו עלינו. אמן שעובר בשביל הביקורת הוא אבוד מראש, ואני שמח שהצלחתי להתגבר על זה, כי זה מאוד קשה. צריך לשמור מרחק גדול בין אמן לבין מבקר.

אתה רואה את עצמך כאמן?

אני לא יודע.

אני מתכוונת להבדל שבין יוצר למבצע.

במוסיקה יש שני תחומים מובהקים. בניגוד לציור, למשל, במוסיקה צריך שניים — היוצר והמבצע, והמבצע חייב להיות אמן, כי אחרת הוא רק טכנאי.

אמן-מבצע הוא מה שנקרא באנגלית "ריקרייטור", הוא כנראה מחדש את היצירה. היצירה על התווים היא לא חיה, היא מתה. מבצע לוקח ככתבו את מה שכתוב ומתרגם אותו. אבל

זה לא מוזר, כי החינוך המוסיקלי ברוב הקיבוצים יותר רחב ומעמיק מאשר בעיר. ומצד שני לילד בעיר, אם יש לו פוטנציאל, יש יותר הזדמנויות לממש את עצמו.

הדברים והבעיות דומים בכל הקיבוצים. זה מישקע שסוחבים אותו לשנים רבות, כי זה ניתוק מסבור. הקיבוץ זה טבור.

בכל התקופה שהייתי בקיבוץ עשיתי את המקהלות בכל החגים, הייתי מורה בתיכון האיוור, וגם שם היתה לי מקהלה. אבל כנראה שהאמנות זה דבר כלי-חוק, שאו שאתה נטמע, או שאתה נפלט.

ולא היתה אפשרות שתשאיר בקיבוץ?

כמנצח, כמוסיקאי מיקצועי, לא היתה שום אפשרות. היתה לי פעם שיחה מעניינת עם ירדני הסופר יצחק אורפן, שגם הוא היה תקופה מסויימת בקיבוץ. והוא העלה לפני טענה, שאו, כשאמר אותה, כעסתי עליו. הוא אמר שהתנועה

הרבה אנשי-מיקצוע טוענים שהצעתנו והצרחתנו של הילדים הורסים את הקולות

הקיבוצית לא תרמה לתרבות ולאמנות המקורית בישראל שום דבר משמעותי. וכל אלה שהם בולטים, ושהיו בקיבוצים, לא נולדו בקיבוץ. התיאוריה שלו היא שאם אמנות נוצרת מתוך מצוקה, כנראה שלילדי-קיבוץ אין מספיק מצוקה כדי ליצור.

זה מהדהד לי כראש כל הזמן. אבל הרבר אולי מאיר על הנקודה של החממה שהקיבוץ מהווה, לחיוב ולשלילה.

אתה מצטער שעזבת את הקיבוץ?

לא. אני קשור לקיבוץ. אני מבקר שם לפחות פעם-פעמיים בשבוע. אבל בדרך-החיים שסיגלתי לעצמי היום, אני לא חושב שאוכל להשתלב בחיי-קיבוץ. אני מאוד אינדיבידואליסט, סדר-היום שלי לא יכול להשתלב עם מערכת חיצונית. אני שולט באופן טוטאלי בסדר-היום שלי.

זה קשה לעזוב קיבוץ?

זה משבר נורא גדול. משבר לשנים.

ההתמודדות הכלכלית קשה?

ההתמודדות הכלכלית לגבי היא פסיק לעומת ההתמודדות המנטלית והאמנותית.

מנצח שני

יש הרבה רישעות ותיסכול בביקורת

רצו שתעשה תורנויות?

לא עזבתי בגלל תורנויות. אני עדיין אוהב את הקיבוץ, הילדים שלי שם, ההורים שלי שם, החברים שלי שם.

אבל העבודה שלי היא לא עבודה של שעות קבועות. אני לא מכיר אף מוסיקאי מיקצועי שיכול לחיות בקיבוץ. מי שצריך תזמורת או מקהלה, או תאטרון, זה בלתי אפשרי, לרעתי, שיחיה בקיבוץ, וזו אחת הבעיות הקשות ביותר של התנועה הקיבוצית. איך לבנות אמנים מיקצועיים שישתלבו בחיי קיבוץ. הרגשתי שאני לא יכול לשלב את שני הדברים.

אבל יש כמה חברי-קיבוץ שהם מוסיקאים?

אבנר איתי, יואב תלמי. יש נגנים בתימורת, יש זמרים. הם יוצאי קיבוץ.

זה מוזר שהרבה מוסיקאים בכל זאת יצאו מקיבוצים?

אחרי מילחמת יום הכיפורים גמלה בי ההחלטה להחמסר למוסיקה

אתה לא שר יותר?

לא. אני שר כשיש צורך להרגים, אבל לא כזמר.

מדוע?

כי אני עוסק בניצוח, לא בזימרה. למדתי הרבה שנים פיתוח-קול. אני לא חושב שהייתי בוחר בקריירה של זמר, כי אין לי קול כזה. יותר מעניין אותי לעבוד עם זמרים מאשר לשר בעצמי.

האם הניצוח על מקהלה הוא הדבר שאתה הכי אוהב לעשות?

אפשר לומר שכן. אם כי אני מנצח גם על תזמורות. זה גם תחום שמעניין אותי.

ניסית מעם לכתוב מוסיקה?

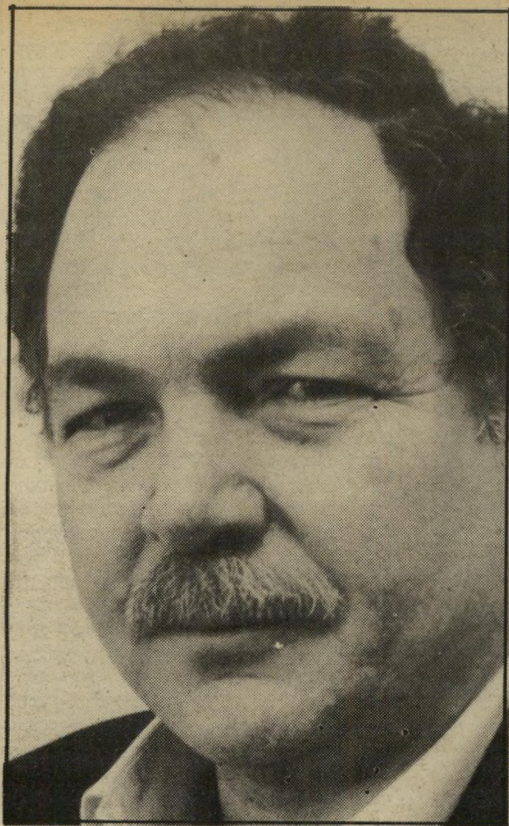
לא באופן רציני. עשיתי כמה עיבודים למקהלה, אבל זה תחום שאני לא מרגיש... יש אנשים שיעשו את זה הרבה יותר טוב ממני.

אין למנצח שאישה כזאת?

מעטים מהקולות שאני מכיר, כותבים בשלב מסויים מתמקד כל מוסיקאי בדבר אחד מסויים. יש מעטים שמתפרשים על כמה תחומים ביחד.

הפסקת לנגן?

כן ולא. מרי פעם אני מנסה לאמן את האצבעות החלודות שלי, כי הכלי מאוד אוהב עלי. צריך הרבה כוח נפשי כדי לחזור אליו.

נתן וולך:

„מרתון בשבת יפריע לסטאטוס קוו בעיר!“

חברה שלי, שגרה ברמת-אביב, היתה צריכה להגיע לפגישה חשובה ברחוב בן-יהודה בתל-אביב. היא לא הגיעה בגלל המרתון. בעלי קבע פגישה ב"קסטל". הוא לא הגיע בגלל המרתון. אני ביקשתי מנהג-מוניות להסיע אותי, והוא אמר שהוא לא נוסע בזמן המרתון. העיר תל-אביב היתה כמעט סגורה מ-8.30 בבוקר ועד ל-2 אחרי-צהריים, ביוס-עבודה רגיל. מדוע, שאלתי את סגן-ראש עיריית תל-אביב, ומחזיק תיק הספורט בעירייה, נתן וולך.

את שואלת להשכלתך הכללית, או לציטוט בעיתון? **● לציטוט בעיתון.**

ובכן אני מודיע שהעיר תל-אביב גאה על כך שיש מרתון, ושהוא הפך למסורת. יש מרתונים בערים כמו ניו-יורק, בוסטון, לונדון, פרנקפורט וטוקיו, ושם בעיות-התחבורה אינן קלות משלנו. למרות אידהויות שנגרמת לתושבים במשך כמה שעות, אנחנו חושבים שהמרתון מוסיף לחיי-הספורט בעיר.

תל-אביב

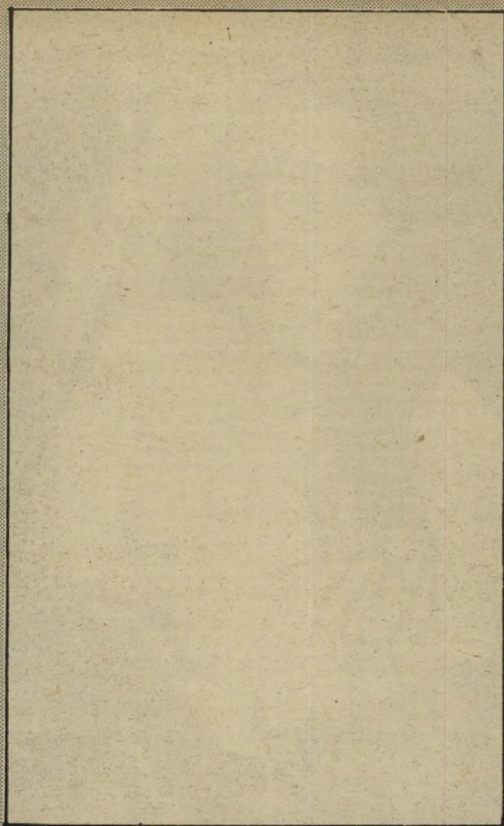
● אין לי שום התנגדות לחיי-הספורט בעיר, אבל קשה לי לקבל את העובדה שבמה עשרות אלפי אזרחים לא הגיעו למקומות שאליהם רצו להגיע, וזה שבוע אחד בלבד אחרי שהעיר נסתמה על ידי העיר דלאידע. איי-אפשר היה לעשות את זה באותו היום, למשל?

עשינו את זה בשנים קודמות, אבל החלטנו להווי את המרתון מפורים, כדי שלא להשכיח את שימחת הילדים.

● מה שאתה אומר בעצם זה שהספורט חשוב מאוד, ואם אזרחי תל-אביב סובלים יום אחד, זה לא נורא.

אנחנו נחפש דרכים כיצד להפריע לאזרחים באופן מינימלי. **● מדוע שהמרתון לא ייערך בשבת, למשל?**

אני אישית בעד. כבר הבעת את זה בקול רם, אבל הצעתי לא התקבלה, כדי שלא לפגוע בסטאטוס קוו. אולי אחרי הבחירות, אם יהיה הרכב קואליציוני שונה, יהיה טעם להציע את זה שוב. (דניאלה שמי)

שלומית רדאי:

„מה פתאום מדבר מלכה בשם השלושה?“

רפי מלכה, אחד משלושת מורדי-השב"כ, חשף את תמונתו וכמה מהגינו בתחילת-השבוע. לא היה בכך מבחינת חידוש, אם כי זה שירת קוריוז המכונה „מיפלגת המרכז“.

שאלתי את ראובן חזק, מנהיג השלישייה, האם היה מלכה מתואם עימו. „מה פתאום!“ לא איחרה התשובה לבוא. מלכה, שהמדיא לחו"ל כמה שעות אחרי שנחשף,

שב"כ

אמר לי לפני שבועיים כי ירצה להתיעץ עם חברו פלג רדאי, השלישי בחבורת-המורדים, בקשר עם יציאתו התיקשורתית.

שאלתי את שלומית רדאי, אשתו הפיקחית של פלג רדאי, אם אכן היו היא ובעלה שותפים לחשיפתו התיקשורתית של מלכה.

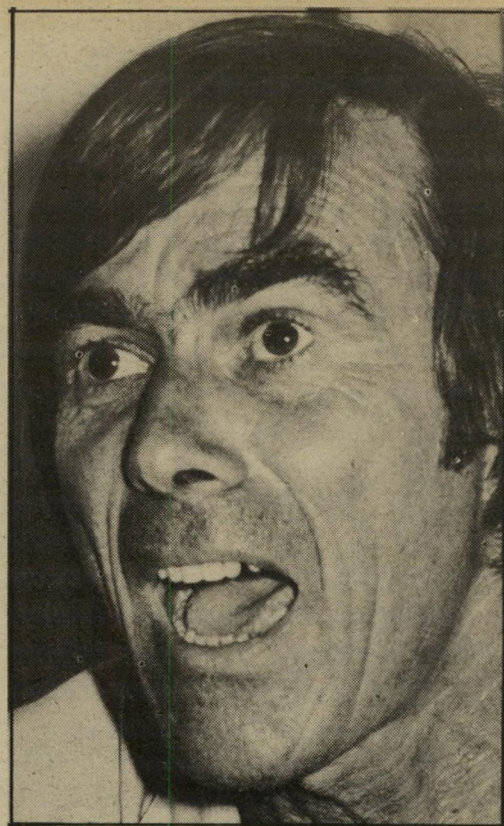
מה פתאום? הוא לא התייעץ איתנה הוא לא מדבר בשם השלישייה אולי את רוצה שגם אני אצביע כשביל אמנון רובינשטיין?

● הופתעת מכך שפנה לפוליטיקה?

זאת זכותו. אני לא חושבת שהוא צריך להתיעץ איתנו. אילו היה גר בדירה השכנה — ודאי הייתי יודעת עליך מראש. הקשכתי לדבריו בדיו. אני חושבת שהוא דיבר מאוד יפה.

● יש תיאום-עמדות בין השלישייה?

אם תשאל אותי, למשל, מה ראובן (חזק) מצביע — אז אין לי מושג. אילו היה שואל אותי, הייתי רדאי אומרת לו, אבל באמת שאין כל תיאום. (דפנה ברק)

אילי גורליצקי, תעלים תז

אילי גורליצקי:

„אני פועל מתוך כחד אישי ומודעות לקורה!“

כוכבי-הקולנוע וודי אלן וריצ'רד דרייפוס השמיעו קולם על הקורה בשטחים הכבושים. חברי-הכנסת יצחק ארצי התלונן השבוע במישטרה על אימים על חיי מישפחתו, בעיקבות עמדתו הפוליטית של בנו, הזמר שלמה ארצי.

טילמנתי אל אילי גורליצקי, מי שעמד בראש אמ"י (איי-גוד האמנים הישראלי), ושאלתי אותו איך הוא מסביר את המעורבות של אמני-ישראל בשבועות האחרונים, אחרי שנים ממושכות של ישיבה על הגדר.

הפעם באמת יש מעורבות! זאת לא התארגנות של הרגע האחרון, אלא תיכף, מתחילת המאורעות בשטחים — בכלל! — התחילה המעורבות. אני לא זוכר מעורבות כזאת של אמנים בארץ במלחמת-הלבנון. כיצד אני מסביר זאת? באופי האזרחי של ההתנגדות בשטחים.

הפגנות

זה פקח לנו את העיניים, ונתן לנו להבין שיש לנו עסק לא עם אויב, אלא עם עם!

● בעבר סחרו אמנים מאקט של הודרות פוליטית.

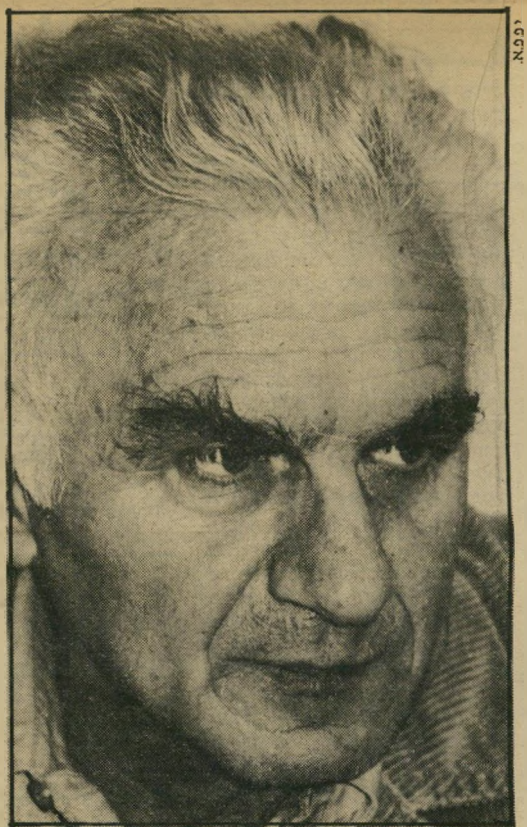
כן, אבל כבר נוצרו לכך תקדימים בשנים האחרונות. למשל, הנושג החיזור הופיעו בבחירות האחרונות בשם המערך, ולא רק למען הכסף. זאת היתה הודרות פוליטית! בפירוש!

● האיומים על מישפחת ארצי מפחידים אותך?

את מדברת על פחד אישי, או פחד ממה שקורה לנו במדינה? אישית, תמיד אתה אומר: „לי זה לא יקרה...“ במישור הלאומי — תמיד קיים פחד מתגובות פסיביות, תגובות של כוח, מצד קיצוניים. אני פועל מתוך מודעות. מתוך פחד, כן.

● מדוע בעצם צריך אמן להגיב פוליטית?

יש בארץ באמת אמנים ששום רוח אינה מלטפת את ראשיהם... יש האומרים: „אמנים לא צריכים להתעסק עם פוליטיקה...“ אמן שאיננו מתעסק בפוליטיקה — אני לא מבין בכלל איך הוא אמן! (דפנה ברק)

צבי סל העולם הזה

חיים שור:

"המאמר נפסל מפני שהתווכח עם חזון!"

היומון "עליהמישר", השייך למפ"ם, פסל לפירסום מאמר של חיים שור. תוכן המאמר הוא ויכוח אידיאולוגי עם יעקב חזן, מנהיג מפ"ם, בעיקבות סיפרו, שיצא עכשיו לאור.

ידועה זו אולי לא היתה מסעירה כל-כך, אלמלא העובדה שחיים שור היה בעצמו עורך "עליהמישר" בין 1974 ו-1980. שור גם היה בעבר מזכיר הקיבוץ הארצי, ומאז 1982 הוא עורך "ניו-אאוטלוק". חשבתי שיהיה מעניין לשמוע את דעתו של שור.

● מדוע לא פורסם המאמר שלך ב"עליהמישר" מר?

נאמר לי שהוא ארוך מדי.

● והוא באמת ארוך מדי?

כן, הוא ארוך. יש בו יותר מ-3500 מילים, שהם 12 עמודים במכונת-כתיבה.

● ואי-אפשר היה לקצר אותו?

אולי. זהו מאמר, שאומרים לי שהוא טוב וקריא מאוד, העוסק בבעיות הקיומיות של מדינת-ישראל, תוך כדי ויכוח רציני ונוקב עם אחד משני מנהיגיה של מפ"ם והקיבוץ הארצי במשך 70 שנה. אני יודע לכתוב גם מאמרים קצרים, אבל מאמר כזה אי-אפשר לכתוב כלאחר-ידי. אינך יכול להתווכח עם חזן במליצות שגורות. אתה חייב להביא דברים בשם אומרם, להציג את הטיעון שלך לקראתהמאמר שלא קרא את הספר, ולנמק היטב את השגרי תיך. ואת זה פשוט לא ניתן לעשות בקצרה.

מיפלגות

● ואי-אפשר היה לעשות את זה בעיתון אחר? זה ויכוח עם מנהיג מפ"ם, ומן הדין שוויכוח כזה יתנהל קודם כל בתוך מפ"ם. ואין למפ"ם ריחון עיוני.

● ומה זאת אומרת?

פשוט מאוד. פסילת מאמר, המתווכח באופן ענייני עם חזן, פירושה בפועל חסימת האפשרות לוויכוח עימו, אלא אם אתה עושה זאת במסגרת של אלף מילים. זה דבר שהרעת אינה סובלת.

● אתה מאמין שהסיבה העיקרית, או היחידה, לאי-פירסום המאמר היתה אורב?

אין זה משנה כמה אני מאמין. מבחינתי, זה לא בא כחשבוני שהמאמר לא יפורסם. הוא עוסק במהות עתידנו, ואני חושב שיש לו מה לומר בעניין זה לחברים שלי, שאני צועד איתם ביחד כבר 50 שנה. המאמר פורסם בשבועון העובד בקיבוץ הארצי. שתפוצתו אינה קטנה בהרבה מזו של "עליהמישר". אני כבר יודע מתגובות של קוראים שהכל משוכנעים שהמאמר נפסל מכיוון שהתווכח עם חזן.

צבי סל העולם הזה

דוד אדמון:

"עכשיו שיחפשו פרייזרים חדשים לוועד-המנהל!"

מרננים שאורי מודת ימונה כיו"ר רשות-השידור, שיעזוב את תפקידו כמנכ"ל הרשות טרם עת, שימונה סוף-סוף ועד-מנהל חדש. מליאה חדשה - זמנים חדשים, זמירות ישנות.

שאלתי את חבר-הוועד-היוצא, הפירסומאי דוד אדמון, האם הוא מועמד לוועד הבא. אדמון נשמע כעוס.

לא אני לא מועמד?

● מדוע?

מפני שכיהנתי שתי קדנציות, וסיימתי הייתי קדנציה אחת

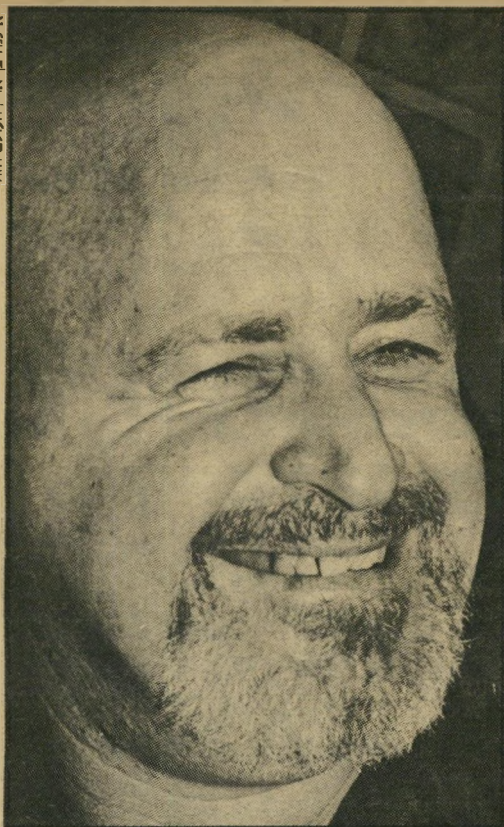
שידור

בוועד-המנהל, ואתה - במליאה. מכיוון שהחזירו את החוק המטופש, האיריטי, בחזרה, אז... אין טעם לקיים מליאה כך: לשיבה הראשונה מגיעים 30 איש, לשניה - 25... מינה ינון, יו"ר-הרשות הנוכחי, לא הצליח לכנס אף ישיבה אחת של המליאה בחודשים האחרונים.

● אני מבינה שגם פורמלית אתה מנוע מלכהן קדנציה נוספת בוועד.

פורמלית, אוכל לכהן רק אם ישונה החוק. אם לא ייבחר ועד-מנהל לפני הבחירות - אז יש סיכוי שאודה בתמונה. אם כן - אז אני מוזן לתמונה. בינתיים אני חי וקיים כמישהו-לירי-הרשות, וכיו"ר ועדת-הכספים של הרשות.

● זכור לי שגלחמת למען שינוי המיבנה של הגרם הקרבתים ברשות-השידור. מדוע הרמת ידיים? הרמתי ידיים? על מה? אין לי על מה להיאבק, אין לי איפה עשיתי למען רשות-השידור מעל ומעבר, הבראתי את מצבה הכלכלי, וחבל כהתגרבותו זה רק פגע כעסקים הפרטיים שלי. עכשיו, שיחפשו להם פרייזרים חדשים! (דפנה ברק)

צבי סל העולם הזה

ידי מנוסי:

"לא בית-אבות אלא בית-מריבה!"

נחתם תקנון עמותת "כפר-האמנים בגיל הזהב". כפר-האמנים, לכשיוקם, יקבל אליו כל אמן מגיל 65 ואמנית מגיל 60, כדי שיחיו ביחד בגיל-זהב שלהם. פניתי אל העיתונאית-הסופר ידי מנוסי, בן ה-60, ושאלתי אותו מה דעתו על העניין.

כפריאמנים ככל מקום נכשלו מבחינת עידוד היצירה. אפילו עידוד שלנו לא הגיע לגרולות.

● אני לא חושבת שמתכוונים לכפר-אמנים, אלא יותר לבית-אבות לאמנים.

בניגוד למיקצועות אחרים, אמן איננו יוצא לפנסיה. הוא מתפ"ק כל זמן שהוא יכול, או כל זמן שרוצים אותו. אם הוא יכול להמשיך לתפקד, הוא לא צריך בית-אבות. ואם הוא לא יכול לתפקד, מרוע הוא צריך כפר מיוחד? מה רע בבית-אבות רגילים?

אמנים

זה מבלי להזכיר את העובדה שאמנים הם אינדיבידואליסטים, ויש להם נטייה לאכול זה את זה. אם אכן יוקם דבר כזה, הוא לא יהיה בית-אבות, אלא בית-מריבה.

● ובכל זאת, מישהו חייב לראווג לאמנים הזקנים. בריוק כמו שצריך לראווג לכל הזקנים. אני בכלל מתנגד לתחושת העליזות הזאת, שהאמנים החזירו לעצמם. מגיע להם בית-אבות כמו לכל אדם אחר, ולא חשוב מהו מיקצועו.

● טוב, אני מניחה שבכל זאת יש אמנים החושבים אחרת. יש לך הרגשה שהבסר הזה יקום?

את האמת? עם הרספקט שיש למטומטמים במיסר כלפי האמנים, יכול להיות שיצליחו להשיג תקציבים. אם זה ייצא ממש לפועל ויקום כפר - אני בספק גדול. דרך אגב, למה בכלל את פונה אלי? אני הרי צעירצ"ק בן 160!

● אז אולי אתה מעוניין באיוו קיטנה לחושש פסח.

תורה לך. (דניאלה שמי)

הפסח הזה כולנו מרויחים

דיסקונט EXTRA

לקראת הפסח קונים בתשלומים ומקבלים הנחת מזומנים. עם דיסקונט EXTRA הפסח הזה כולנו מרויחים. כן, כשאתם עורכים את הקניות לפסח, שלמו בשיק דיסקונט EXTRA תהנו גם מהנחת מזומנים וחשבונכם יחוייב ב-10% תשלומים... ויותר.

דיסקונט EXTRA - רק בבנק דיסקונט.

בנה דיסקונט יוגי קרוז אלון

חדשות בחברת שרותיהדרך

שגריר רכשה לאחרונה עשר משאיות גרר חרישות, בנוסף ל-12 ניירות-השרות שנרכשו במהלך 1987. ובסך הכל מונה צייהשרות של שגריר 56 רכבי-שרות — 33 גוררים ו-23 ניירות-שרות.

מיכה קראוס (30) מונה כסמנכ"ל לתפעול בחברת שגריר (מגור). עד למינויו לתפקיד הסמנכ"ל שימש קראוס כמנהל תפעול ארצי בשגריר, חברת שרותיהדרך הגדולה בארץ, שהינה בבעלות הסנה, דלק והסניקס.

משקפיים בסכום סמלי

חולים מאוחרת לבחור מסגרת מרשימת רגמים מגוונת ועדשות במספרים סטנדרטיים שאושרו על-ידי הקופה, כשהעלות העיקרית על-חשבון הקופה ועל החבר לשלם סכום סמלי בלבד.

הנהלת אורית הבטיחה גם הנחות מיוחדות לסוגי מסגרות, עדשות ומוצרים אחרים שאינם כלולים בהסדר זה.

הסדר לשירות חדש ובלעדי, לפיו יסופקו, החל מהחדש, משקפיראיה אופטיים לחברי קופת חולים מאוחדת, הושג בין הנהלת הקופה לבין אורית, רשת אופטיקה בע"מ, שחבריה הם אופטומטריסטים מוסמכים, מורשים על-ידי משרדהבריאות, בעלי מכוניס ברחבי הארץ.

הסדר בלעדי זה מאפשר לחברי קופת

במדיונה

מישפט סיפורים מקאבריים

התובע התעלף

בבית המישפט ונוכח

במיקרים קודמים

דומים

אנשי מגוידור-אדום העלו את יצחק עזרא על האלונקה, ולקחו אותו ממסדרון בית-המישפט ישר לבית החולים. עזרא התעלף ממש ליד דלת האולם של השופטת הרסה בן-עיתו, דקות ספורות אחרי שיצא מלישכתה. עורר-דינו, זאב קובלר, חזר לאולם והסביר לשופטת את אשר קרה.

"מיקרים כאלה מבהילים מאוד", אמרה השופטת, ונוכחה במיקרה נורא יותר, כאשר עמד עד על רוכן-העדים ונחקר חקירה נגרית ולפתע, באמצע המילה, מת מדום-לב. "המתמחה אף ניסה לעשות לו החייאה", סיפרה השופטת.

גם עורר-הדין קובלר נוכח בסיפור דומה, שקרה לו בבית-המישפט ברמת-גן. "הזמינו לעדות את הוריו של מישוה, וכאשר האם עלתה על דוכן העדים, עוד לפני שהספיקו לשאול אותה את השאלה הראשונה, היא נפלה מתה."

פשרה מעולפת. עורר-הדין סיפר לשופטת כי לקוחו, שהתעלף, רגיל לנהוג כך, וכי הוא התרגש מאוד מהמישפט ומהצעת-הפשרה שעליה עמד לחתום באותו בוקר. השופטת חשבה לרגע והחליטה שמכיוון שלא ברור לה אם התובע אמנם התעלף או רק התחזה כמתעלף, יידחה המישפט ליום אחד בלבד, ויימשך למחרת, אלא אם תובא לבית-המישפט תעודה רפואית חתומה כדין.

המתעלף, גבר בשנות ה-50 לחייו, הוזעק באותו בוקר לבית-המישפט, מכיוון שהשופטת סירבה לדחות את הדיון בתני, אלא אם כן יחתם בבית המישפט הסכם-פשרה. עורר-הדין קובלר טילפן לעזרא וביקש ממנו לבוא לבית-המישפט. השופטת הכניסה את הצדדים ללישכתה, והסבירה שיש שתי אפשרויות — או לחתום בו במקום על הסכם-פשרה בתביעה שהגיש עזרא נגד חברת-הביטוח, או שהוא יעלה לדוכן-העדים ויפתח בפרשת-התביעה.

כאשר יצאו הצדדים מלישכת השר פטת ועמדו להיכנס לאולם, אמר עזרא לעורר-דינו שהוא מוכן לחתום על הסכם-פשרה ונפל מתעלף על הארץ.

למרות סטירות-לחי וכוסמים ש' שפכו עליו הסוכבים, לא התאושש המתעלף, ונשאר שוכב על ריצפת מסדרון בית-המישפט. כאשר רגליו שעונות על ספסל וראשו מונח בשלולית-מים על המרצפות.

דוכן חיים

התוכי ומשחית הסכינים

שני האחים רבו

ושלפו סכינים

בגלל שיחורור התוכי

אילנה אלון

היה זה סיכסוך של מה בכך, אמר הסניגור, עורר-הדין דויד חושן, לשור פט אריה אבן-ארי.

בסיכסוך זה גרם האח האחד, הנא- שם בבית-המישפט, לדקירה בחזהו של אחיו, צבי יונה.

"על מה בכל זאת היה הסיכסוך?" שאל השופט כסקרנות. ונענה: "הסיכסוך סוך היה בגלל שיחורורו של תוכי."

התובעת שרה רדין ביקשה מבית המישפט לעצור את הנאשם עד תום

ההליכים, והסבירה שהוא אדם אלים, ושיש לו הרשעות קודמות רבות על תקיפות, איומים ותקיפת-שוטר. אבל הסניגור ניסה להסביר לבית-המישפט את הרקע המיוחד של הדקירה הנזכרת.

"הפצוע אמר במישפטה כי נדקר בגב, אבל מתברר שנדקר בעצם בחזהו. זה אומר שהוא נדקר בסכין שהחזיק בידיו תוך כדי הקטטה", אמר הסניגור. הוא הסביר שלפצוע היתה גישה ישירה לסכינים, מכיוון שהוא במיקצועו משחיד-סכינים.

ואז דקר אותי. השופט התעניין אצל הנאשם מדוע שיחרר את התוכי, והנאשם אמר: "כבודו, זה בעצם תוכי שלי. הוא חי כל הזמן לברו בכלוב, ובאחד הימים ראיתי בחצר, על העץ, תוכי נר. בתמימותי חשבתי שאם אפתח את הכלוב, התוכי הור ייכנס ויארר לתוכי שלי לחברה. אז פתחתי את הרלת. אבל מה שקרה היה שהתוכי שלי ברח והצטרף לתוכי שעל העץ".

הסניגור ביקש להכניס את האח הפצוע לאולם, כדי שהשופט יתרשם ממנו. צבי יונה, גבר נמוך-קומה, נכנס לאולם והשופט שאל אותו כיצד הוא מרגיש. "טוב, תודה", ענה הגבר. "אני טיפילתי בתוכי", הסביר לשופט "כעסתי על אחי ששיחרר אותו, ואז הוא דקר אותי".

התובעת ביקשה מהאח שנפצע לסי פר לבית-המישפט מה שאמר במישפט

התוכי

אורח על העץ

רה בדבר שיחורורו של אחיו מצה"ל. הוא שוחרר מפני שהיו לו בעיות נפשיות", אמר.

אז קם הנאשם על רגליו וביקש לאמר מילה לבית-המישפט: "כבוד בית-המישפט", פתח, "אחי אמר שיש לי בעיות נפשיות, אבל הוא לא מומחה לנפש. הוא בסך-הכל משחיד-סכינים! יש לי באמת הרשעות קודמות, אבל כולן היו בגלל עניינים קטנוניים. וזה היה בתקופה שהייתי מסוכסך עם אחתי. בינתיים נפרדנו, ואין לי יותר בעיות. כיום אני מתפקד היטב, יש לי עסק משגשג ואני לא מסוכסך לחברה. אני מבקש לשחרר אותי בערכות".

לדרת מהעץ. השופט שמע את דברי הנאשם ופנה אל הסניגור: "האם תוכל לעזור לתביעה לדרת מהעץ הגבוה שעליו טיפסה, כאשר ביקשה לעצור את הנאשם עד תום ההליכים?"

השופט ביקש לברר אם יש איזה כך מישפחה שיוכל לקחת אליו את הנאשם, כדי שיתגורר רחוק מהאח הפצוע ולא תהיינה ביניהם קטטות נוספות.

גיסו של הנאשם, המתגורר במושב בניה, התנבך. הוא אמר שהוא מכיר היטב את הנאשם, ובטוח שיוכל לעזור לו לעבור את התקופה בביתו.

או כתב השופט: "המיקרה אירע על רקע שיחורורו של תוכי דהיינו, מעשה שטות שהגיע לאלימות. אמנם עברו של הנאשם אינו קל... אך נראה כי מרבית ההרשעות הן עתיקות.

"מכיוון שגיסו מוכן לקבלו לביתו, אני מחליט לשחררו בערובה, בתנאי שייבדק בבית-חולים פסיכיאטרי באר שר למצבו הנפשי."

כך שוחרר הנאשם בעקבות התוכי.

נאוה פינס מזכירתו של שני שלו, קנתה למח תואמים. היא סיפרה שהיא נהנית

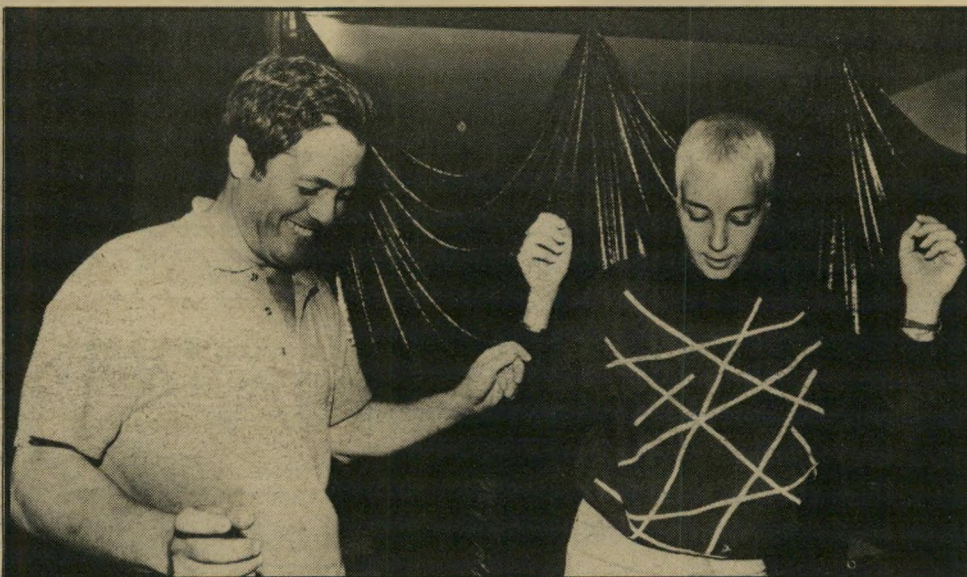
יום אחד

המסערת מאנפרד כין פתח מקום חדש בטיילת בשם פרידי. אך את הפתיחה אירגנה יהודית נגר ביום החמישי.

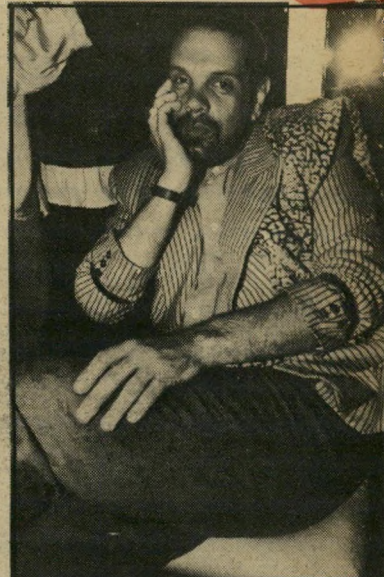
אילן גולדהידש (מינויו) רים, עובד במשך היום במשרד ממש

מסיבת נישואין באיחור של שבוע ★ נערות-זוהר ואנשי-עסקים בפתיחה של הפאב-מיסעדה פריידייס

צילומים ארוך לווידיאו-קליפ החדש שלו שצילם בני כרמלי. הוא הסתגר, ורק אחרי שהמקום התרוקן הוא עבר לרחבת-הריקודים ושם השתולל בחברת אשתו.

חילכה ארצי אשתו של הזמר שלמה ארצי רוקדת בחברתו של בעלה. בתחילת הערב היה ארצי עייף אחרי יום-

יובל כספין מותש אחרי שעותיים של ריקודים בסיומה של המסיבה.

יגאל בשן (מימין) והשחקן-בדרן אייל גפן (משמאל) הם חברים טובים גם מחוץ למיסגרת העבודה. השניים היו עסוקים בענייני עבודה גם במהלך המסיבה ולא שמו לב לקורה מסביבם.

ששי קשת הזמר (מימין) היה האלגנטי שבין האורחים וכשרחבת-הריקודים התרוקנה הוא תפס בזרועו של בני כרמלי (משמאל) והשניים פתחו במחולות עליזים.

מסיבה ראשונה לנישואין שניים

זאת היתה אחת המסיבות המשעשעות של השבוע. החתן **בני כרמלי** נישא בשנית לחברתו לחיים **ריבלי**. כרמלי, העוסק בהפקת וצילום וידיאו-קליפים, ורעייתו הטרייה, המנהלת את הבוטיק טובל'ה, נישאו בחוגי-המיש פחה, שבוע קודם לכן, אך את המסיבה לחברים החליטו לחגוג באיחור של שבוע. במסיבה, במלון ימית, היו הרכה מתנות והרבה שימחה. בין המבכרים בלט הזמר **מתי כספין**, שמרבית הערב ישב באחת מכורסות-הישיבה וצפה במתרחש בעניין. **אורית גפן**, אשתו של השחקן **אייל גפן**, היתה הרוח החיה ברחבת-הריקודים וקיפצה במרץ עם המעצב **יובל כספין**. הפירסומאי **רמי של** מזור הופיע בחברת אשתו היחצנית **אירנה שלמור** האקווסית וטובה חיסין הבוטיקאית התרוצצה כהרגלה בקורש ועשתה שמח.

לסידרה של הופעות באירופה והתבדחו עם חברים האם זה עיתוי טוב לנסיעה מבחינה אסטרולוגית. מיכל הרצבי (משמאל) אירגנה את המסיבה.

יונה אליאן (מימין) השחקנית, ואשתו של ששי קשת (במרכז), סיפרה על נסיעתם הקרובה לחו"ל בענייני עבודה. הם הוזמנו

את ידה לפני שבועיים וזה הערב הראשון שהיא מופיעה כשירה אינה מגובסת. מיכל הגיעה למסיבה עם מחשוף נדיב במיוחד, וטרחה להפגינו. ביניהן עומד משועשע איש-הביטחון בשגרירות האמריקאית אילן יצחק.

עירית חדר (מימין) חורצת לשון. חדר, שחזרה לנוף-הבני לויים אחרי היעדרות בגלל עבודתה בבורסה היהלומים, פגשה בפתחה באשת-החברה מיכל בקר (משמאל), ששברה

מאנפרד כץ בחליפת-ערב ופפיון, שמח לארח את הדוגמנית אילנה שושן (לצידו), שאמורה לחזור ללוס-אנג'לס בזמן הקרוב כדי להתחיל בלימודיה, למרות רצונה להישאר.

והרבה אבירים מקשטים את הקירות. בפתחה קשה היה להתרשם מיופיו של המקום בגלל מאות האנשים שמילאו את הפאב-מיסעדה עד אפס מקום.

ומי לא היה שם? החל בנערות-הזוהר המקומיות וכלה באנשי-עסקים, ידידיו של מאנפרד כץ. אחת מאלה היתה נערת-הזוהר לשעבר, שולי חנני, שמעלילה מילאו טור-דרכילות, ומאז נישואיה פרשה מתייחבבה התל-אביבית ומעדיפה חיי-משפחה שקטים.

שמחה הולצברג, אבי הפצור עים, היה אף הוא בין המבכרים והופתע לפגוש בכניסה שני חיילים שהיו פצועים בעבר והיו בטיפולו. במיוחד התרגש לפגוש את מלכת-היופי ל-שעבר והדוגמנית **אילנה שושן**, שאותה הגדיר כנשמה טובה וזכה.

סגן-אלוף **קובי סמננסונוב** הגיע מחררה, אך נאלץ להמתין בקור שבחוץ בגלל חוסר מקום. אך הוא התאקלם במהירות והכיר כמה חתיכות מקומיות. עורך-הדין **צבי לירסקי**, שמומן לא נראה באירועים, הופיע עם המיקסטר הצמודה שלו.

אשת-החברה **יונה לחוביץ**, שהיא ידימינו של מאנפרד כץ באירגון אי-רועים, היתה שמחה כהרגלה, אך העדיפה לשמור על פרופיל גמון ונראה שהיא מתגעגעת לשמש של אילת.

גפרד כץ ומנהלת חלק מרשת-המיסעדות חנה חליפת-עור בפאריס וענדה תכשיטים אוד מעבודתה במחיצתו של המיסעדר.

מוקדם מדי

המקום מעוצב בסיגנון פאב אנגלי-גרמני ומכיל פריטים שונים הלוקחים מעולם הרכב. בכניסה ניצבת שילדה של מכונת

לפקוד בתדירות גבוהה את המיסעדות והברים שבבעלותו של מאנפרד כץ. בפתחה פגש במיסעדרן שלמה סיסו (משמאל), שהוא אחד מהבעלים של תל-אביב הקטנה.

התמלילן, שהו-חורונה ספר-שי-תי ובערבים נוהג

יהודית נגר אוהבת תמיד להפתיע. הפעם עשתה זאת כש-קיבלה את פני הבאים כשהיא לבושה בשימלה ובכובע אנגליים מתחילת המאה. הצייר שאול נמרי עומד לצידה.

רחל מרחלת על כל העולם

נישואין, אבל עם אחרת

השם גילה לוי לבטח מזכיר לכם את המליונר היהודי-גרמני יוסף ברכמן, שהיה בדיוק גם לחיים במשך שנים רבות, וזה לבטח מתקשר גם עם אפי ארזי, הבעלים של חברת המחשבים טאיטקס. וזה בוודאי מזכיר לכם את כל הסיפורים שסיפרתי לכם על הרומן בין השניים, ועל הנסיעה שלהם לליון בחברת אחיו ואמו של ארזי, וגם סיפרתי לכם שהם עומדים להינשא. זה היה נכון, אבל במקרה הזה מר טאיטקס מתחתן עם מישהי אחרת.

זהו סיפור מדהים. לפני הרבה מאוד שנים כשאפי ארזי למד בארצות-הברית, הוא הכיר בחורה יהודיה מרשימה וחכמה בשם קרוליין קליין. הם התיידדו, אך דרכיהם נפרדו. קליין החכמה והנאה סייעה את לימודי הרפואה והתמחתה בניתוחים פלאסטיים, והיתה לאשה הראשונה באמריקה שבמקביל ללימודי-הרפואה קיבלה גם תואר דוקטור בפסיכולוגיה. ואילו אפי ארזי חזר ארצה, ועשה חיל בעסקי בתחום המחשבים והקים את מופעל טאיטקס.

לפני שנה הוא הוזמן לכנס מסיימי המחזור באוניברסיטה שבה למד, ופגש שם את הדוקטור קליין. השניים החליפו חוויות ומיספריטלפון, אך מאחר וארזי היה בעיצומו של הרומן עם הגברת לוי, הוא לא הורז להתקשר עם ידידתו משכבר-הימים. אך הנה, לפני חודש וחצי הסתיים הרומן עם גילה. הוא החליט לחדש את הקשר עם ידידתו האמריקאית, ויצא לאמריקה למסע המשלב עסקים ורומאנטיקה.

מה עלה בגורל עסקיו אני לא יודעת, אך מה שנודע לי הוא שזוג-הידידים הפך זוג-אוהבים, ושזוג-האוהבים הזה יהיה בל"ג בעומר לזוג נשוי כדת וכדין.

כלת-רעית של ארזי תגיע ארצה בחג-הפסח, כדי להכיר את בני-משפחתו.

המסיפור הזה הסתיי כבר אחד: אם במקרה יש לכם עדיין תמונות-מחזור מתקופת בית-הספר או האוניברסיטה, אל תזרקו אותן, כי החיים הם מלאי הפתעות.

דפנה ורן כנר יחיו באושר עד קץ הימים

בירושלים. והגבר הזה, שהוא נשוי ואב לילדים, בחיים. ואם לא די לה במכות, היא גם סובלת מכל סיפורי המחזרות והמאהבות של בעלה. אבל מה, את האמת לא ידע איש. מדוע האשה הנבגדת לא עזבה את הבית? אשה רגילה היתה בורחת מבית שכזה. מסתבר שרפנה כנר גילה רומן סוער ביותר עם בן של אחת המיטפות היותר ידועות

לסכול את הבעל הרע והאכזר, וכמה שקשה לה בחיים. ואם לא די לה במכות, היא גם סובלת מכל סיפורי המחזרות והמאהבות של בעלה. אבל מה, את האמת לא ידע איש. מדוע האשה הנבגדת לא עזבה את הבית? אשה רגילה היתה בורחת מבית שכזה. מסתבר שרפנה כנר גילה רומן סוער ביותר עם בן של אחת המיטפות היותר ידועות

כל מיני מכות

כשהיה בן 30, נשא קריינדהריו הפופולארי דן כנר את דפנה, דיילת אל על בת 27. הוזג נישא בחתונה רתית.

מסיבת-החתונה נערכה בווייל של מכרים ברמת-השרון, והשתתפו בה כל אנשי הרדיו והטלוויזיה. החתונה סוקרה, כמובן, בהרחבה. לא בכל יום זוכים אזרחי-ישראל לשוף עיניהם בזוג יפה-תואר כמו דן ודפנה כנר.

השניים הצהירו מעל גבי העיתונים על אהבתם הרבה זה לזה, הצהרות שנוספו לתמונותיהם, שנראו כלקוחות מסרט הוליוודי.

לימים התברר שהתמונה אינה כה ורודה כפי שנראה כלפיהן. שמועות עקשניות סיפרו על אלימות ותלונות במיטרת-ירושלים.

רפנה סיפרה אז: זה נכון שלפני כמה שנים דן היכה אותי, ואני הגשתי נגדו תלונה במישטרה. אבל מאז עברו הרבה שנים, והוא אינו מכה אותי עוד.

ואז הופיעו בעיתונים סיפורים על הרומנים שהיו לדן כנר עם כל מיני חתיכות, שאחת מהן, מוריס גל, סיפרה על מערכת-היחסים הסוטה, ולבריה, שהיתה לה עם הקריין הפופולארי, היא הגדירה אותו כסאדיסט מיני. כראייה הציגה את התלונה שהגישה למישטרה באפריל 1984. כל המדינה ריחמה על אשתו, דפנה, הנאלצת

בעילום שם ידוע

• דוגמנית ידועה שהיה בחול' הגיעה לביקור מולדת. פגשה כאן איש-בדומה ידוע. עשו קצת אהבה, אבל לא נזהרו. לפני שבוע (מתחרז עם ידוע) היא עברה הפלה במרפאה פרטית, לשימחת כל הנוגעים בדבר, האם האב ורוח-הקודש.

• דוגמנית ידועה אחרת עברה לפני שבועיים ניתוח לשיפור החזה, בפעם השלישית. אחרי-כך כולם מסתכלים בה בתימהון ואומרים: "אוי איזה יופי!" או תרועה לכנס שיופי גם כואב וגם עולה כסף.

• תעשיין ידוע, נשוי ואב לילדים בוגרים, מנהל רומן עם מזכירה צעירה. לפני חודשים נולדה להם בת. הבת עדיין אינה ידועה, אבל בעזרת הכסף של אבא שלה, היא תהיה

יחליט, לא יחליט

יחליט, לא יחליט

בתחילת פברואר חגגה תמי בן-עמי את יום הולדתה במלון סונסטופ באילת. כל ידידיה ואהביה הגיעו במיוחד לאילת ושמוחו איתה. ליד תמי עמד חברה מזה ששנים, הדוקטור קובי זר, והחזיק לה את היד.

שבועיים אחרי זה היה לקובי יום-הולדת. תמי ערכה לו מסיבה גדולה, וגם במסיבה הזאת הם עמדו צמודים ומאוהבים. אבל החברות של תמי, שהן חסרות-סבלנות, התחילו להגיד לה: "גו... מה יהיה... מתי הוא יחליט סוף-סוף?... תגיד לי שנימאס לך לחכות..." תמי הקשיבה והקשיבה, וכנראה השתכנעה שצריך לפעול.

אחרי מסיבת יום-ההולדת היא לקחה את קובי לשיחה ואמרה לו את האמת: שהיא אוהבת אותו ורוצה להיות איתו, אבל יחד עם זה היא מרגישה שהגיע הזמן להתחתן ולעשות אי-אלה ילדים קטנים.

זה, הסובל כנראה מקשיים בהחלטה, אמר שהוא יחשוב על זה. אבל הפעם תמי היתה קשוחה ואמרה לו שער שהוא יגמור לחשוב, שלא יתקשר אליה.

הם נפרדו. עברו שבועיים בלי טלפון אפילו. לא ממנו אליה, ולא ממנה אליו.

אני לא יודעת מה עשה קובי בשבועיים הללו, אני

אהבה פומבית

כן, זה נכון שנשבעתי, במדור זה, לפני שביר עיים בלבד, שאני לא אכתוב עוד מילה אחת על מיטפת דין, גם אם יענו אותי וישרפו אותי כאש הגיהנום. אבל אתם יודעים כמה פעמים נשבעתי להפסיק לעשות ולעשות דאטה? אז אין לי אופי — צריך להרוג אותי בגלל זה?

הפעם זו קרוליין לנגפורד, שבהודשים האחרונים ניהלה רומן חשאי עם גילי רז, בעל מכורספוט, בעל שרידים ובעל של אשה חוקית. אבל החשאיות נמאסה על קרוליין, והיא המשיכה לחפש בעיניה הגדולות מישהו פנוי,

צינונות, פיניים ובת צעירה

בעיר קיפטאון אשר בדרום-אפריקה חי לו מיליונר יהודי בשם הרי גרין. למיסטר גרין יש זיכיון לשליית פנינים באיזה ים בנאמיביה. מה שצריך לעשות שם זה לקחת איזה 20 חברה, לשים עליהם מכשיר-צלילה ולשלוח אותם למים, כדי לחפש. אז נכון ששחורים לא חסרים בדרום-אפריקה, אבל האדון גרין אינו לוקח שחורים. למה כי הוא ציוני. מה זאת אומרת ציוני? לא שהוא עולה ארצה ומקים האחויות או תעשייה בארץ. הציונות של מר גרין מתבטאת בזה שהוא מעסיק רק ישראלים יוצאי-צבא. השכר שהוא משלם להם הוא אמנם רק אלף דולר לחודש, בתוספת מקום-מגורים וכלכלה, אבל העבודה אורכת רק שעותיים ביום, מפני שהיא קשה מאוד. אבל מי שמתעסק לעבוד קשה מאוד-מאוד מקבל בונוס.

החברה הישראלים שהתקבלו לעבודה התחלקו לשתי קבוצות — קבוצה אחת שהחליטה שאלף דולר זה מספיק, והם רוצים לעשות חיים, וקבוצה שניה שחשבה שמוטב לעבוד קשה ולהרוויח יותר. וכאן עשה האדון גרין טעות איומה. הוא החליט לאסוף את הבונוסים לקופה משותפת, ולחלק אותם בין כל החברה הישראלים. הוא שמע שבקבוצים זה ככה, כל אחד נותן כמה שהוא יכול, ומקבל כמה שהוא צריך.

שבוע ימים עברו כמה חברה כמו חמורים, ושאר החברה נחו ושתו קולה דרום-אפריקאית. בסוף השבוע בא האדון גרין וחילק את התוספת בין כולם. מספרים לי שהמריכות שהלכו שם דומות למריכות בין שמאל לימין בארץ, או בין תומכי האפרטהייד למתנגדיו.

אבל האדון גרין לא נכנע, ולא זרק את החברה הישראלים, כי הוא ציוני גדול. אלא שהם הגרישו את הסיאה. לפני זמן-מה

אבל תמי, בהדרכת חברותיה, פשוט הסתובבה בין כל קוראות-הקפה, קוראות בכפ-היד, המסתכלות בקפה ושאר מכשפות. הבעייה היא שכל המכשפות לא תיאמו ביניהן, ולכן כל אחת אמרה לתמי משהו אחר, ומה היא התבלבלה לגמרי וחטפה מצבירות שחור.

כדי להוציא אותה ממצב-הרוח, הכריח אותה ידידה, איש-עסקים מפאריס, לבוא לשבועיים של כיף בעיר-האורות. ביום החמישי היא עולה למסע, בחברת חברתה, מראס בוני, רעייתו של שגריר חוץ-השנה בישראל.

מה אני לכם, יש לי ממש בעייה. מצד אחד אני מתה שקובי יתקשר איתה בפאריס ויגיד לה "בואי מייד, אנחנו מתחתנים!" אבל מצד שני אני משתגעת שהיא תמצא שם איזה גבר מטרף ותתאהב בו, ותלמד לקח את הדוקטור חסרי-ההחלטה.

הורג אותי שאני לא יכולה להחליט במה אני רוצה יותר.

תמי בן-עמי וקובי זר כל מכשפה אמרה משהו אחר

קרוליין לנגפורד וגיא רפאלי עיניים גורלות

שאפשר לצאת איתו בפומבי. מצאה את גיא רפאלי (23), סטודנט למתמטיקה וגרמנית. כל הזמן הם ביחד, והצהרות-האהבה עפות כמו העט-לפים בשמי-תל-אביב.

החליט אחד הקיבוצניקים השולים פנינים, שעבר קשה מאוד, שאם אינו מקבל בונוס, אז אולי לפחות את בתו הצעירה של האדון גרין הוא יוכל לקבל. עשה כמה ניסיונות, אבל נדחה בעקשנות. אמנם לעבודה שחורה הם עוד טובים, הישראלים האלו, אבל להתחתן עם הבת? שלא יגיזמו, בבקשה!

יכול מאוד להיות שתוך זמן קצר יחזרו השחורים לעבוד בשליית הפנינים אצל האדון גרין. הציונות שלו גורמת לו רק צרות וזוהא אינו איש צעיר ואין לו כוח.

גרין עמוק (7) הגרין נעלם

אני כהיסטוריה. הגרין לא צילצל השבוע. לא יכולה כל עדיין להתמכרת מה יחידה ואם נקבל את ההשערה המצונית שהיא החליט לנתק קשר, האם יש משהו מביניכם המוכן למלא את מקומו? מצידו, שיהיו כמה גרונות. מה? אני בקרינת הטלפון שלי, כמו של "רות" בטלפון", 221017.

הוא חותך אותה לשלושה חלקים

הם זיווג די מחד של קוסם ישראלי, ילד באר שבע, ורקנתי-בלט בריטית, ממוצא אירי. שני עולמות, אבל הם ביחד. שימי אילוזוני אומר שהוא היה סתם קוסם עד שהוא פגש אותה, והיא נתנה מימד חדש לקסמים שלו. לה קוראים סנדי לינץ', חתיכה בת 22, שיער בהיר, עיניים ירוקות, נראית נהדר בביקיני. לפני שנתיים הם הופיעו יחד בעכו, באיזה מופע. היא היתה שם עם קבוצת בלט. אחד האמנים במופע לחש לו שמישהו שמה עליו עין. שימי היה מעשי — הוא הציע לה לעבוד ביחד, למרות שחשש שרקנתי כמה לא תתייחס ברצינות להופעה עם קוסם, הדוקר אותה בחברות, שם אותה על חור חרב, חותך אותה לשלושה חלקים ובסוף מעלה אותה בלהבות-אש. להפתעתו, היא הסכימה. כשאוהבים קוסם, אוהבים, כנראה, גם את הקסמים שלו.

דסנה דקל
היא שרה והוא מונן בפסנתר

פנסיון האהבה

אף פעם אי-אפשר לדעת איפה אשמע סיפור. הייתי באירוע צנוע בגיבצתיים. לא אמנים, לא בזהמה, לא חשופים. סתם אנשים נחמדים מן הישוב, ואשה אחת סיפרה לי על הפנסיון שלי הבית שלה. וככה שמעתי ממנה: "בעבר היה זה בית-מלון, אבל עכשיו רק משכירים שם חדרים לכמה שעות. פעם גיסתי לחמין שם חדר ללילה, עבדו אורחים שלי, ובעלת הפנסיון לא הסכימה. ללילה שלם זה לא התאים לה."

יש זוגות שבאים לשם בקביעות. אני כבר מזהה אותם. הם לא עשירים, אלה בטח חולכים למלונות בתל-אביב עם הרבה כוכבים. המקום הזה הרבה יותר זול. המכונות החונות בחצר הן בדרך-כלל טובאות. פה ושם גם וולוו. לפעמים מגיע זוג, יוצא מהמכונות, והנהג נשאר בהמתנה באוטו לשעה-שעתיים-שלוש. לפעמים אני רואה שמגיע זוג, והגבר מוציא מהכנף בקבוקיין, שיהיה שמת. יש זוג שבאופן קבוע יוצא מהמכונות ומתחיל לדיב. היא צועקת: נשבר לי והוא עונה לה בצעקות. אחר-כך הם מתפייסים ונפנסים פנימה. את שם הפנסיון לא נעים לי לגלות, אבל למי שזוקק, הוא נמצא לא הרחק מבני-החשיכה בגיבצתיים. ברא להביא תעודת-זיהוי. בעלי המקום מבקשים לראות. למה, אני לא יודעת.

התרגילים הוא רצוף, זורם. אין אצלי הוראה כמו: טוב, עכשיו לקום!

אני מושפעת מחתולים ומתולעים. החתול מתנועע כאילו אין לו חוט-שדרה, תנועה מלאה, גמישות ויופי, וגם התולעת כך. אני רוצה שגם האדם ינוע בצורה כזאת, בהרבה הבעה, רכות, חושניות ויופי. כאשר מתנועעים נכון, נראים יפה יותר. אדם צריך להיפתח לגופו, להיות בקשר עם הגוף, להרגיש נוח עם גופו. חושניות קיימת בכל אדם, צריך רק לפתח את זה. אני מאמינה שכל אחד יכול להתבטא באמצעות גופו. אדם המרגיש שהוא יפה, נעשה יפה באמת. מרובר בהרגשה פנימית של יופי, לא כאשר אדם שם על עצמו איזה בגד, או אחרי שעשה דיאטה."

עפרים כהן

אהבה בפאב

עוד לא כלייך שמעו עליה, אבל אני מהמרת על כך שעוד ישמעו. להתחיל קאריירה בתפקיד ראשי בהצגה כהבימה, זה בכל זאת משהו. **דסנה דקל** תהיה חכוכה החמודה בטאלח שבחי. היא כמעט בת 22, "תימניה גזעית" ויפה מאשדוד. לא שמעתי אותה שרה, אבל אם שועל-זמרים ותיק כמו **שלמה צח** החתים אותה על חוזה לחמש שנים, אני מתארת לעצמי שיש לה קול אדיר. ואם התיאטרון הלאומי לקח אותה לתפקיד ראשי, אז היא בטח יודעת גם לשחק. לא כראי לרקום חלומות רומאנטיים עליה, כי העלמה תפוסה חזק. זה שלוש שנים היא צמודה ל**לאהו** (זה השם, שפירושו כרדשא, לא קיצור של שום דבר). הוא בן 23, פסנתרן. הסיפור שלהם התחיל בצורה רומאנטית, ממש כמו בסרטים: הוא ניגן בפאב באשדוד, היא באה לבלות. הוא הגיע לשיר מאוד רומאנטי, שירה של **אנוני** של **ג'ון דנבר**, היא שרה, הוא ליווה אותה בהרמוניה, הם הסתכלו זה בעיניו זה, וקרה להם הדבר הנפלא הזה, שכולם חולמים עליו, אהבה ממבט ראשון. או, במיקרה שלהם, אהבה מהתו הראשון. על תחושה הם לא מרברים. גרים יחד בכיף, ושום דבר לא בווער. כרגע נראה לדסנה שאחז הוא האישי-שליחיה, אבל לעולם אי-אפשר לדעת. אין היא חושבת שהוא עלול להיעלב מה-אי-אפשר לדעת" הזה, כי גם הוא בודאי חושב ככה.

קשר חם עם הגוף

יש גרושים המסתכלים לאחור בחיי-הנישואין שלהם בזעם. יש בגעגועים. יש בחרטה. יש כל מיני **אירית בן-צור**, שהתגרשה לפני שלוש שנים מדורי **בן-זאב**, אחרי שמונה שנים של ביחד, מזה חמש שנות-נישואין, היא הכי מקורית. "אני לא זוכרת עוד את הנישואין שלי", היא אומרת, "התבגרנו אחרת."

הם נפגשו בסדנת-מישחק בצוותא. הוא עשה תרגיל-מישחק, וכולם היו מלאי-התפעלות. רק

אירית בן-צור
כל השנים הוא חשב רק עליה

הוראת-תנועה. לא סתם תנועה, התעמלות או ריקוד אירובי. כמו שהיא מיוחדת, גם התנועה שלה מיוחדת. טרחתי לקחת ממנה כמה פרטים, מכיוון שזה עניין אותי, ואני חושבת שיש מה ללמוד ממנה. שימירלב, להתרכז קצת, ולהקשיב: "אני מתייחסת לגוף כאל דבר שלם. כל חלקי הגוף, או רובם, צריכים לעבוד בכל תרגיל. הקשר בין

היא מתחה ביקורת, אמרה שזה לא היה מיידיע" מה. באותו יום הוא התחיל איתה. יש לה שיער בגוון אדום-נחושת, ותמיד שואלים אותה איך ואיפה היא צבעה. אבל היא לא, זה האורייגנל. יש לה גם עיניים ירוקות, גוף גמיש וחתיכי, וראש מעניין ומיוחד. יש לה גם אהבה יפה וזה **אייב**. מי זה איב? משהו שלא רואים כל יום. ראיתי אותו, וכמעט

סנדי לינץ' ושימי אילוזוני
כשאוהבים קוסם, אוהבים גם את קסמיו

סנדי היא סיפס והפתקני, ובינתיים היא נהנית להופיע עם שימי. אנב, היא לא סתם יפה, יש לה גם תואר: מתחרות יופי לבנות-נעורים בלונדון, לפני כמה שנים, היא זכתה במקום הראשון.

ציפי שחרור מראיינת את יכי עם צאת ספר שיריו "המורד" בלוויית רישומים מאת פינחס כהן-גן

דיוקנו של מורד

"כשהרחוב שותה דם, אל תבקשו ממני לכתוב על אהבה". פאבלו נרודה.

זה יכול היה להיות המוטו לכל הספר שלפנינו אלא שגם נרודה הקומוניסט וגם יכי כתב-רגם כתבו על אהבה, בצידם של השירים האחרים. ואיזה משורר, בעצם, לא כתב?

לכתבי לפגוש אותו, כמה פעמים, לאחר צאת סיפרו האחרון, אבל שכחתי לשאול למיספרו במניין ספריו. רומה שהוא עצמו חדל לספור. אמרתי לו: אתה אולי המשורר היחיד בארץ המתפרנס משיריו. האם היית מגדיר את עצמך כמיקצוען?

יכי משיב: אני לא משורר מיקצועי. אני משורר שחי מיצירתו. אולי התברכתי בכך שהעם הוא שאימץ אותי ולא המיסד. הוא ולא המשוררים. המיסד. המשוררים. בכל מישפט שלישי אתה שומע את הועם הזה הניתר על ראש מה שהוא מכנה בשם "המיסד". מיהו בעצם "המיסד" המפלצתי הזה? יכי היה אולי משיב: הכל, חוץ מהידידים והעם.

בתוך עמו הוא יושב. בתוך עמו ובין ידידיו. בכסית אבל לא רק בכסית.

אני: כסית זה כבר לא מה שהיה פעם. סוגרים מוקדם. איפה אתה מבלה כשכל המקומות המוכרים לך, המקומות שבהם נהגת לשבת עם חבריך, החיים והמתים, נסגרים וכל יושביהם הולכים לבתייהם?

יכי: אני שותה את כמות הועם כהתאם לרצוני וכשאני מרגיש שרצוני מספק את השראתי, אני מפסיק.

תשובה נפלאה, מתאימה למשורר. אחרי רגע של חתיקה הוא מוסיף: ישנם בתימרזו קטנים בדרום תל-אביב שבהם אני יכול לשתות את הכוסית האחרונה ולהגיע לדרל ביתי.

על הדרל הוא התנינו מראש שלא נדבר. יכי. כל התלילים עדיין על הראש, אחד לא חסר, אבל כבר הלכינו. חולצה פתוחה בחורף, חזה שחור, סיגריה ניצחית ביד בדרך אל הפה, עמדה מתגרה משהו, קול רועם המחריד שוב ושוב את יושבי בית-הקפה הבורגני שבו נפגשנו. מי לא מכיר אותו אולי המשורר המופר ביותר בישראל! כשהעורך ביקש שאלך לראיין אותו, קפצתי על הצינור. רציתי לרדת עוד. הרבה יותר. רווקא על האיש שאת שיריו אני קוראת מזה שנים. שירים שהפכו לחלק מן הנוף שלנו כמו עץ הסודעות מול כסית שאליו מצמידים בחשכת הלילה מורעים: עגלת-הניקוב למכירה, עוורת' בית מציעה את שרותיה, מכירת-חיסול של שמא-סו.

המיסד העויין והכוסית. כסית, סיפר לנו יהודה גבאי לפני שבוע, היא המצאה של שלונסקי שנענה לבקשתה של לובה, "הצועניה" — הבעלים שלפני חצקל — לקרוא בדר הנולד בשם עברי. מסתבר כי כסית פירושה בעברית פיונה. אבל אם יחשוב מישור שלונסקי מכונית — גם בכך אין רע. כה אמר שלונסקי שאיביו כינו אותו בשם שלונסקי ואחרים, מחסידי ביאליק; חוצפית המחורמן.

גומת'חן מחייכת

"חיי", אומר יכי, "משולים לחיי של אותו פייטן, שגומת'החן שלו יודעת לחייך אל אלה הרומים לו. האחרים רואים רק את הפן הוועי. כשמתחנן שותה, הוא שותה תוך עולמו הבורד. ובתוך העולם הזה הוא חש עצמו מוגן גם כשהשימחה אינה שורה במעונו. בעיניו אין דבר אצילי יותר ממועבדה שגם העצב וגם השימחה מלווים את הפייטן."

יכי אומר "פייטן" ולא "משורר". והוא באמת פייטן, אני חושבת. התום, המילים הפיוטיות גם

בשיר שכתב לו רווקא את העיתון כבימתו, הקול המבקש להישמע באוזני הרבים. "כששרת לי שירי ברכת / המו בי תשוקותי / כשהיית חמה — הפשירה האביבה". קצר, קולע, קולח, אפילו מרגש. פיוט. אבל מולי יושב אדם הרואה עצמו כמי שהקדיש עצמו — כמו הנביאים בימי קדם — ליעודו. אדם ששילם מחיר, מחיר לא מבוטל, בעד השורות הזועקות לאחוות עמים, נגד הכיבוש והריכוז של עם אחד בידיו עם אחר. וזאת, הרבה לפני ששירי-מחאה או שירה פוליטית הפכו לאופנתיים ושפילו זמרי ישראל נזכרו לפתע באיזו מדינה ובאיזו מציאות הם חיים. והרבה "משוררים" לא נזכרו עד היום, אני חושבת לעצמי.

יא — בא — יי

"יא-בא-יי", נהג יונתן רטוש לקרוא לו, ויכי היה בא ושותה כוסית. בשום דבר אחר לא הסכימו

יכי (משמאל) וחבר (שלמה שבא)

שניים אלו — בוודאי לא כמצע האידיאולוגי, אף כי גם יכי, כרטוש וכיכירו עמוס קינן, היה בשעתו חבר לח"י — אבל בדבר הזה לא היו ביניהם שום הבדלים ושום חילוקי-דעות: באהבת הטיפה המרה, בגאווה הבורדית ובעצם גם באהבת הריעות. ריעות של בתיקה ובתימרזו, לא של בתי דירות.

כשיבי משמיע עתה באוזני את האני מאמין שלו, קשה שלא לצטט את דבריו במדויק, בלא כל עריכה והשמטה. נרמה כי המונולוג אותו הוא משמיע עכשיו נטוע ומשוקע בתוכו כה עמוק במשך עשרות שנים עד שנוצק בתבנית קבועה ומופרת שאין להוסיף עליה ואין לגרוע ממנה. הוא משמיע מילים כמו חצב אותם מליבו:

"ההתרעה היא חלק בלתי-נפרד מהאישיות שלי. לאורך כל השנים שבהן אני חי בתוך עמי, אני נתקל בתופעות של אי-צדק ועוול שעיון איני מסוגל להשלים. כשהאמנות אינה מצפונית, אין לה הצדקה ואין לה ערך בעיני. לפני שנים, כשהתרעתי נגד הכיבוש ובעד מתן זכות הגדרה עצמית לעם הפלסטיני, לעגו לי וכינו אותי סוכך אש. הייתי סוכך-אש"ף הראשון בתוך השירה העברית. מה שהיה אז בגדר זעקת-יחיד, הפך היום כמעט לנחלת הכלל. והאמת היא שזה מרתיע אותי, כי אינני מאמין באופנות ואינני מאמין בהצתה מאוחרת."

"כל חיי השתרדתי לקום מוקדם בבוקר. אני פותח את החלון בחריי ומוציא את הראש החוצה אל הבוקר. זה מחזק אותי. זה נותן לי כוח להמשיך. פעם כתבתי כי, מי שאינו יודע להוציא את ראשו מהחלון ולהשאירו שעה בגשם — אל נא יכתיר עצמו מורד או מרדן". אלה אינן מילים בלבד. זו תמצית כל מה שאני מאמין בו."

נטע זר

יכי משמיע שוב את הדברים על כך שהוא יושב בתוך עמו ואני קוטעת אותו, מבקשת לשמוע רווקא על יכי האחר, זה שלא בלי-כך נוח לו בתוך עמו.

"נכון, בנסיבות הנוכחיות של חיינו, כשאנחנו מתכחשים לזכויותיהם של עבדאללה ופאטמה לחיות בחופש בארצם — אני באמת חש לעיתים קרובות שאני נטע זר בארצי."

איך אתה כעצם מוכר את ספריך? — "מאז ומתמיד הוצאתי את ספרי בעצמי ומכרתי אותם כמו יד. אינני זקוק לא למו"לים ולא למפיצים. אם אתה פונה להוצאה-לאור, אתה צריך להיות מוכן לקבל את פסק-דינה, את העריכה שלה, את הצנוורה שלה. ואני כל חיי נלחם בצנוורה, כולל זו שעל השירה. אני הולך עם ספרי ממקום למקום, לבתי-מישרדים, בתי ספר, בתי-ציבור אחרים, מכית לבית. תתפלא, זכיתי לתהודה בקרב קהל רחב שיועד להאיר פנים אלי ויודע, לפעמים, גם לקלל. בדרך-כלל מאלה שמקללים."

ספר לי על איזה מיקרה יוצא-דופן שקרה לך בזמן שטיפו המכירה שלך.

— "יום אחד ניגש אלי מאכס ברוד, טופח על כתפי ואומר: בוא רגע, יכי, בוא ונשתה כוס-קפה". חשתי בליבי, הנה אני עומד לזכות בקיתון של צוננים או בעברית מדוברת: במיקלחת.

סנדר פן, יונתן רטוש ואורי צבי גרינברג. ככל שהיו שונים זה מזה, היו דומים בכך שעד יומם האחרון נשארו נאמנים לדרכם ולהשקפת עולמם. לכן אוקיר אותם כל חיי. אהבתי את הייחוד שלהם, את האינדיבידואליזם שלהם, את העיק שות וההתמדה. במשך שנים חשו את שוט הנידוי על בשרם, וכוחם עמד להם. האם הנידויים והחרמות, ההשמצות וההגנייים של הנמושות פגעו כהוא-זה בכוחה של שירתם ובגדולתה? ידעתי שאם אלך בדרכם, אצטרך לשלם מחיר כבד, לפעמים כבד מנשוא. כי הארץ הזאת מעולם לא פינקה את בניה, שהיו מחוץ למה שהיו מכונה בשם קונסנטוס לאומי. אני קורא לזה חיבוק הרוב. ובכן, כמזהה השתרדתי גם אני לברוח כל ימי מחיבוק הרוב.

וידע עם זה אני מוכרח להגיד שהרבה כוח בא לי גם מהחברים, אנשים כמו... וכמו... וכמו שמוליק קראוס שהלחין משירי."

כמי שבאה משרה השירה והספרות, אני יודעת שאתה שייך לאותם יוצרים בורדים שהמיסד הספרותי מעולם לא פרס להם פרסים ולא עטר לראשם כתרים. ונראה שכזה יהיה המצב גם בעתיד הגראה לעין. אם אינני טועה, מעולם גם לא פנית לקבלת מילגה או "קרן" או סיוע ציבורי אחר. האם אני צודקת?

— "דייקת מאוד. ואני מרגיש מצויין כשאינני עטור בשום פרסים ומילגות. הרי אין לי דבר מביש יותר מאשר לזרוק אבן לבאר שממנה אתה שותה. אם אקבל פרס כלשהו מן המדינה או מגוף ציבורי כלשהו — איך אוכל לקיים את עצמאותי, איך אוכל להמשיך בדרך הביקורתית. לכתוב שירי-מחאה נגד הגביר שמידו מקבלים מילגות וכספים? — לא, תודה. את זה אני משאיר לאחרים. בני בלי בושת. הרשי לי להיות מצורע צודק על פי דרכי. פעם כתבתי: טוב מצורע צודק מאסטיקן מכוער."

"אני רוצה להישאר עם האמת העמוקה, הר-רופה והמשפילה שלי. גזרתי על עצמי לחיות עם עצמי ולחיות כך כפי שאת רואה אותי חי. וכך גם אמשיך עד הסוף. רק כך אני תופס את מהותו של החופש."

"חופש — אני הבן אליך אבוא / ונפש חיי הנורדת / במרחבי המופים / תבוא באהבה / אל משכנות נרדפים."

שאלה אחרונה: מה זה יכי? — "מה, לא ידעת? יונה בן יהודה. אבל שום קשר לאלעזר מלבר הלשון העברית..."

שלמה שבא מספר שמוצאו של יכי ממישפחה בוכרית עשירה. המישפחה הגיעה לארץ-ישראל בסוף המאה הקודמת והקימה בירושלים בית מרשים שנקרא "הארמון הבוכרי". דורו של יכי הוא עברו הידוע, חברו של יצחק שרה, אחת מאגרות המאבק היהודי לעצמאות. יכי כותב עליו הרבה ומאוהב בו.

נרשון קניספול:

מאריאן מארינו (מאיר לייבנר)

1952-1932

גאון שנשכח

מעטים הכירוהו בחייו, וכמו להכעיס, הגילגול הקפאי שרדפו עד לפיצול אישיותו הוסיף להתל בו גם לאחר מותו. שכן מעטים עוד יותר היו אלה שידעו כי האמן פנחס בורשטיין (1928) — שזומנו אף הם לאותן בחינות-כניסה היו מגורלים ומגושמים, "חיות-הגנב" ב"שנילים" (מעילים) צבאיים — סוסי-קרבנות ותיקים אשר ביניהם כמו הלכתי לאיבוד. נער כחוש וחיוור-פנים שזה עתה מלא לו 17 הולך להתחרות על "הכוכר" —

בנוך חיפשתי לי מיפלט והינה בא לעזרתי נער עם בלווית צפופה ומקורלות בצבע הפחם, עיניים יוקדות ותוהות, קרועות לרווחה — וחיוך מבוכה על פניו. כמיבטא לטיני משהו, הציג את עצמו: מאיר

המפגש עם שירתם של שלושה משוררים: אלכ" — "הזיקה שלי לשירה לוחמת באה מן המפגש עם שירתם של שלושה משוררים: אלכ" —

לייבנר, בן גילי. התברר שהגיע עם עליית הנוער ממולדתו רומניה בשנת 1947 והוא חבר קיבוץ עיר השופט.

כבר למדת היצבנו כנ"צירים זה לצידו של זה והחילוננו ברישום הדומם שהיה אז מיבחר הכניסה לבצלאל. מאריאן העריף עט ספוגי שכונה באותם ימים כשם פלומאסטר. את הדיו הריחנית אשר לה נצרך היו מזליפים אל תוכו פנימה בעזרת מזלף.

מאיר החל מעלה על הנייר מיתווים נטולי מעצורים, עם קווים מתאר מסולסלים שהזכירו לי הדי בארץ רחוקים ומוזרים. כל דימיון בין רישומיו לבין ה"דומם" שהונח לפנינו היה מיקר ביותר. אני, לעומת זאת, ממושם וצייתי, ציירתי דומם כנדרש, בתפישה אקדמית קלאסית השומרת על כל גינות הפרופורציות וההתקצרות. למרות ה"חברה" מגורלי הפרא שהקרינו על סביבותיהם ביטחון עצמי ואף הירות לרוב, החלו המוריסובחנים להיצמד דווקא אלינו ולגלות עניין סביבנו. אפשר משום גילנו הצעיר שבלט כאן במיוחד. תוך זמן לא רב היינו לאטראקציה...

ברית אחים

החלטנו שגורלנו נקשר זה בזה, וכתנו "ברית אחים" מחיית. שנינו באנו מצפון הארץ, שנינו "שמרניים" (יוצאי השומר הצעיר) ושנינו — ה"צציקים" שבחבורה. החלטנו שאם נעבור את המבחן בשלום ונתקבל לבית הספר, נשכור יחדיו חדר-מגורים ונפעל ביחד לקידום רעיונותינו שאפיינו על ידי ה"הולט שמרץ" (צער העולם) הטיפוסי כל-כך להילכידהר האוואנ-גארדי של אותם ימים רחוקים.

ואמנם, זמן קצר לאחר אותו יום קיבלנו שנינו הודעה כי נתקבלנו כתלמידים מן המגזר במחלקה לגראפיקה ואמנות בבצלאל.

שכרנו חדר בבית הקונסוליה החבשית שברחוב הנביאים, הנשקף הישר אל המיגדלים, הכיפות והצריחים שמעבר לחומה.

אותה שנה ירד שלג בירושלים והכל היה מכוסה בו. היה זה אתגר ראשון שהוצב בפנינו: לצייר שלג בירושלים. פתחנו בריצה שחתנית ממקום למקום, מאתר לאתר, לצייר את הכל, לצייר עוד ועוד.

למאיר החלה אוולת ה"תחמושת": הכסף נגמר, מעיך השופט לא הגיעה אף אגורה (אז עוד גרוש) וגם אמו שגרה באזור הקריות שבמפרץ חיפה התעלמה מקומה. הסיעה שהגיע אלי מהורי החיפאים לא הספיק, וסכנת פיגוע מהדור הנוח והחם החלה מרחפת עלינו.

ייתכן שהיה זה מחמת רגש תיסכול כלפי אם שונחת את בנה, אפשר שהיתה זו אהבה נכזבת לבת עיר השופט שהוריעה לו בריק באותו זמן שהיא מנתקת את יחסיה עימו, ואולי אווירת הנכאים והעריצות שבה חי היא שגרמה למאיר שניסה למצוא מחסה בצילו של פסכרונים.

תחילה התייעץ איתי. בעיקר קסמו לו שמות בעלי צליל לטיני/צרפתי. נרמה לי שבבחינת השם פעלה גם משיכתו המיסתורית לים (מאריאן, מלשון Mare, שפירושו "ים" בלטינית). לימים נודע לי שלמרות מיעוט היכרותו את הים (בעיקר על סיפונה של ספינת המעפילים שהביאה אותו ארצה) הגיש שוב ושוב בקשות להתקבל לעבודה כימאי. כך נפל הפור על מאריאן, ומשום שלא תאם את צלילי שם מישפחתו הקודם "לייבנר", ואולי מעוד איאלה טעמים ותיסכולים, הפך את הסיפא למארינל!

ביקור פרידה

כך בא לעולם מאריאן מארינל והוא החל מציג עצמו כמאריאן. ובשולי יצירותיו, שרובן ככולן בוצעו על נייר (לא היה כסף לקנות בדום), חתם: מאריאן מארינל, או סתם מאריאן.

הוא החל מדיח כלים במסעדת טאראבולוס שבפינת רחוב יפו ושטראוס, ולצבור מעות לצורך מימון רכישת תומרי ציור. מעט אוכל "גור", כפי שנהג לומר, מפכנות המסעדה, והצמב הלך והתמזר.

כמוצאי שבת אחד באותם שיליה רצמבר של חורף נורא, כשבחוף שורר קור אימים, התרפק על דלת החדר פנחס בורשטיין. בלורית הבחירה בלאו הכי הלבינה מפתחיה השלג שכיסו אותה וגם מעילו השחר היה מכוסה שלג. מפיו המהביל נעתקה קריאת עזרה צרודה: — "הכיני לי תה. אני קופא למות!"

ידי הגרמויות אחוז בחוזקה בקביו, כשמיכנס אחד — השמאלני — מקופל לאחור ומרעיש את חסרונה של רגלו שאברה בשואה.

כל פלג גופו העליון נטה קדימה. אך לא היה ביציבה זו כדי להמעיט מרושם קומתו. אררבה, היא גרמה לו שיראה גבוה וזקוף עוד יותר. על גבי תנורחיומו מוארך ו"עתיק" מתוצרת פרידמן

עמד קומקום מים מהביל ומאריאן חלט תה לשלושתנו.

פנחס הגיח לקביים. רכון על משענת הכורסה היחידה שניצבה במרכז החדר, החל בוחן בקפידה ובדקדקנות את רישומיו הספונטאניים ומלאי ההבעה של מאריאן מארינל.

שירבוטים תקפים ותוקפניים על גבי נייר איטלקי עשוי סמרטוטים שרכשנו אז במחיר מזל.

ה"פלומאסטר" הספוגי הכתים את הנייר באופן בלתי-אמצעי, ואילו הנייר הגיב באופן נפלא למגע העט.

היתה שם תחילתה של בשורה קפקאית: דמר יות, ספק סרקאסטיות ספק מעונות, כולן אנטי-הרואות ושוקיות, דחלילים במדים, עגלות-קבר רה מצועצעות, מוקפות באנשים בעלי חזות מא-קברית. גולגולותיהם החשופות העלו בויכרון את "גיבוריו" האבודים של ג'ורג' גרוס.

עמודי-הסמל דמוי אנטנות אשר לימים יש חקו תפקיד גורלי בחייו ובמותו של מאריאן, איישו את חללי הקומפוזיציות — מיבנים תע-שייתיים, ספק קטרסטינים צבאיים ספק מחנות ריכוז. הכל טבול בכיתומות עסיסית וכהה בצד קווי מיתאר עצבניים רשומים נמרצות. במישפט אחד: איורים קפקאיים לכל דבר, מרשימים בעוצמתם.

פנחס בורשטיין גהר עליהם כדי לפענח את התחיה שבתחתית הרישומים המונחים באי-סדר מופגן בקצות החדר כמו לא היתה להם שום כלכלית.

לשאלתו לפשר השם מאריאן מארינל, השיב האחרון שמוצאו הרומני ואהבתו לים הם שהכריעו את הכף בבחירתו.

עוד מאריאן

בורשטיין התוודה כי רכש כרטיס-הפלגה למאסרי לאותו שבוע, וזאת במטרה להגיע לפאריס שבה הוא מתכוון לקבוע את מושבו. למעשה היה זה ביקור-פרידה.

באותה הודמנות העלה טענות בוטות ביותר כנגד האפליה הנהוגה לדבריו כלפי "יתומי עליית-הנוער", התנשאות הצברים על ה"גח-ליציים" וכו' — לא היה ספק שהוא חס עצמו דחוי, פגוע ומרומה. לבסוף יצא בהצהרה פאתטית על כוונתו לנתק כל קשר עם ישראל והיהדות

מאריאן מארינל: הצלוב ומעשן המקטרת...

ככללה. "בבואי לפאריס אטמיע את עברי הדי הודי", הכריז יוצא השואה בעל הרגל האחת והמיכנס המקופל, כשהוא מצייע לנו לנהוג כמותו. הארץ צרה מלהכיל מיספר רב כל-כך של "גאור-נים", היתה טענה נוספת שהעלה.

לפתע פנה למאריאן כמבט חודר והיקשה: "איכפת לך אם אשאל ממך את שימך?" לא עוד פנחס-פניניה בורשטיין, כי אם "מאריאן" נוסף.

מאריאן — מאיר לייבנר לשעבר — השיב לו בג'סטה הנריבה המופתת, כשהוא מרים ידו בתנועה אצילית ומהנהן בחיוב. ובעצם, מרוע לאזן את הכל כבר לקחו ממנו. עכשיו ייקחו ממנו גם את השם שהמציא לעצמו.

מעתה היה פנחס בורשטיין אף הוא למאריאן, השם שבו יזכה תיזמן לא רב למארינל ב"נלאומיים", כשהוא מייצג את צרפת בבייגלה בינלאומית ובתערוכות רבות; השם שיימצא רשום בדרכונה של הגוייה המוטלת מתה במלון צ'לסי בניירורק 30 שנה מאוחר יותר: יש אומרים מהתקילב פתאומי ויש — מתעורבת מוכרת של סמים ואלכוהול, מעשה-האבדות.

כך או כך, היתה זו הפעם האחרונה שבה ראינו שנינו, מארינל ואני, את פנחס בורשטיין.

מלון פאסט

את החדר בבית הקונסוליה החבשית נאלצנו לעזוב. לא נותרו עוד שום אמצעים כספיים לש"כור בהם חרד חדש. באותה עת גילינו את מלון פאסט הנטוש, שניצב כגלעד בשטח-ההפקר בגבול שבין הקווים הישראלים והירדניים, פרוץ לכל עבר, מטווח דרך קבע בידי חיילי הליון הערבי. שאותם ראינו מציצים מבינות לחרכי היירי של החומה.

ריהוט הרוס, דלתות תלויות על בלימה, חורי קליעים בקירות.

התמקמנו בחדר גדול-מידות יחסית כאגפו המערבי של המלון. יחסית לשאר חלקי הבניין, נפגע אגף זה פחות מאש הפגזים הקטלנית. מוכן שלא היו בנמצא לא מים ולא חשמל. גיית מים שניירות אריכות מהמינור הסמוך היו ממלאות עבורנו מדי יום ביומו, שימשה לנו לשתיה ולרחצה כאחת.

עשית-נפט ואותו תנור פרידמן עתיק, שתי מיטות-ברזל ישנות הרבה יותר, גרושות בפיתוחי ברזל ויסקוריאניים, וסורג-ברזל מסוגננים שנותרו על המרפסות, — כל אלה השפיעו השפעה עצומה על מאריאן. לאט-לאט החלו מאכלסים את המירקמים האורנמנטאליים-קיר שוטיים ביצירותיו. ביד וירטואוז הסר-מעצורים, כתנופה של אחידות, הפך את רישומי-שירי בוטי לעיתרי דימיון ופרועי תעתועים יותר ויותר.

החדר נראה ככימה מלאה קרויוזים (אבורי תיאטרון), שהיו ניגוד בולט וחרף לעוובה הקודרת, לקירות הנקובים והמחוררים המכוסים פיה ומוכיריים בנקר. צריך היית להוכיח לעצמך שזה היה בעבר הלא-רחוק אחד ממלונותיה המ-פוארים ביותר של ירושלים המנדטורית.

עתה לא נותר מכל החדר והפאר שום זכר. או, מוטב, רכר סוראליסטי, מטורף כלבר.

עגלות קבורה

מאריאן הוסיף לצייר רמויות מזרות אימים, וכן ריוקנאות עצמיים. אבל לרפרטואר הנושאים שלו ניתוסף עשוי מוטב חדש, מפחד עוד יותר: עגלות-קבורה מסוגננות. פתאום החלו עגלות-הקבורה, בהשראתו של מלון פאסט, מפתחות פיתוחים עיטוריים עד שכמעט הגיעו לפיתוח של מארינל בנוסח הארנב או היוגנדר-סטיל בש-מו הגרמני. הרישומים קלחו מתחת ידו הסמי פראמנטאליים במהירות מטרפה ובקאליגראפיה (כתב-יד) נמרצת. היו אלה רישומיו של מי שנהג בציוריו ובמחול כאילו היה שרבישו של מנצח כל-יכול המנצח על תזמורת של רוחות-דפאים.

הרמויות ה"גרוסיות" שהלמו יותר מכל את שאיפותיהם של "מתקני-עולם" בדמותם של שני צעירים תלושים מציאות, פינו מקום לאכסטאזה קפקאית שאפפה את כל ההיבטים של גנאיקיום בלתי-נתפשים ובלתי-נסבלים. רישומה של זו הלך וגבר. ניירות-עיתון, שתפסו מכבר את מקרם של גיליונות נייר הציור האיטלקי, כוסו בקווי-מיתאר חפויים, כשאין עוד כל ספק שידו של גאון אחודי-בוכו ובלתי-מתפשר נותנת צורה לעולם שבכאן.

לא במיקרה הסתמנה הבעת תרהמה על פניו של פניניה בורשטיין בביקורו האחרון, בעת שגחן לבחון מקרוב את רישומיו של האמן הגאוני הצעיר ממנו.

קץ מתקרב

מאריאן מארינל עבר כשהוא נרדף רחף בלתי ניתן לכיבוש. היום הייתי מסביר את פישור בכך שהוא חש בכל רמ"ח אבריו את קיצו הקרב ובא. כך בוודאי עבר בשעתו גם וינסנט ואן-גוך. כמי שממחר לתעד את יצירי דימינו לפני שהבעירה תכלה אותו מכפנים.

בסוף אותה שנה — אנוחנו עריין עומדים בשנת 1950 — שנה שבמכת לאחר נתמשכה כשנות-דור, גוייסי לצבא.

משך שהותי בנח"ל כתפאורן להקת-הנח"ל, יחד עם דני קרוון, בראשית דרכה של להקה, ניצלתי כל חופשה מזדמנת לעלות לירושלים ולפגוש במאריאן.

מציבו הלך ונתדרדר. הוא המשיך את תהליך ה"גילגול" הקפקאי שלו, אלא שהפך לעכבר במקום למק — עכבר שהחל מבקש מקלט בכל מקום מתבודד אפשרי, מוצא לעצמו מיטתור בכוכי חרי מדרגות חשוכים, לן בעליות-גג עזובות, במחסנים, בחורבות, ולעיתים במרתפים שבהם היו מהססים לכלוא פושעים שוטים.

באחת מפגישותי עימו, היה זה בסוף 1953, סיפר לי כי קיבל מפניו (פנחס) שרה את סיפור

מאריאן מארינל: קולאז' עם דיוקן עצמי בתור ילד ואמן צעיר

של אוטו ויינגר, מן ואופי. הספר השפיע עליי ונראה שחילחל עד למעמקי הכרתו. אפשר שהוא גם שחרך את רינו.

בינתיים אושפו שוב ושוב במוסד לחולי-רוח בטלביה. יצירותיו הפכו לנרירות יותר ויותר.

נייר-עטיפה לרנים

בביקורי בימים אלה בתערוכתו של מאריאן מארינל בנוריה נורה שביירושלים, סיפר לי מוטקה בלום — חברנו-למחזור בבצלאל — כי סותר-הדגים בשוק מחנה יהודה בירושלים היו אורזים ברישומי של מאריאן את מרכולתם. אדם תרצו — אין זו אגדה.

התערוכה הקטנה מאפשרת התוודעות ליי-צירתו של מאריאן מארינל, אחד הגדולים והד-מקוריים בציירי מדינת ישראל, ללא רצף כרר נולוגי, בלי סדר של מוקדם ומאוחר ומבלי שתר נתן לצופה האפשרות לפענח את נושאו, את ההקשר שלהם ואת התפתחותם.

וזה — לא באשמתה של הגלריה. את הרצף הכרונולוגי כרתו סותר-הדגים של שוק מחנה-יהודה בירושלים. הם ואותם ידידים אלמונים שנעלמו מנופה של העיר ורישומי מאריאן על כתליהם או בתיקיהם.

לכן מנסה רשימה זו להתרכז בעיקר בפרטים הביוגראפיים, בניסיון לגשר על פני הפערם שנתהו עקב אובדנו או חסרונן של יצירות כה רבות.

אני מנסה לאחות את החללים שבין העבודות בעזרת מילים.

עמי ותמי

ברומה לסיפורם של עמי ותמי, פיזר גם מאריאן את פיוריו יצירותיו כדי להשאיר אחריו עקבות.

אבל גורלן של אלה לא שפר עליהן מגורל פתיתי הלחם שהשאירו אחריהם עמי ותמי. אלה נאכלו, כזכור, בידי ציפורים רעבות וכן נמנע מאת המחפשים ללכת בעיקבות הילדים האבוי-דים.

מה נותר? נותר מיספר "פיורים" המעידים על גדולה, עוצמה ויכולת שאותה לא ניתן היה לעצור.

ובכל זאת נעצרה.

בפעם האחרונה שבה נפגשתי עימו, מכונס ב"שיל" שהשחיר, כשהוא מוטב בשולי מעילו את סימטות ומידרות ה"משולש" הירושלמי המפורסם, — זקנו מגודל פרא, רעמתו השחורה והמקורזלת רביקה, עיניו יוקדות עוד יותר באש זרה, שפתיו סדוקות וריח רע עולה ממנו, הוא חייד לעברי, רואה ולא רואה. כמבט כבוי הפטיר: "למה לך לדאוג? גם אוטו ויינגר הסתלק מהעולם ב-23 בלבר, אך לא לפני שמיצה את עצמו".

שבוע לאחר מכן, בשעת-הצחצוח של ליל-זל-עפות אחר, עלה מאריאן מארינל, טיפס ועלה על עמודי-חשמל, אחד מני רבים ששימשו מודלים-של-קבע בציוריו, עקד את עצמו אל כבלי המתח הגבוה.

עם שחר מצאו אותו מפוחם למרגלות העמוד על שפת המדרכה, והוא בן 23.

* מאריאן מארינל, רישומים ועבודות אחרות, נוריה נורה, ירושלים.

מפקד „אקסודוס“, שגרם לסערה כאשר הצטלם ליד ספינת המגורשים הפלסטינית:

„דוגתי: יוסי הראל“

הראל, לבין רבי-חובל, „אייק“ אהרונביץ.

אקסודוס היתה אגדת-שעשועים, שהכילה 120 תאים. אנשי המוסר לעליה ב' קנו אותה בארצות-הברית. שיפצו אותה באטלנטיקסיטי, והיא נסעה משם לצרפת. האנגלים ידעו עליה, מפני שגייסו כספים למענה במסיבה בבלטימור.

מאז יושבו הבריטים על זנבה: הם ניסו למנוע ממנה אספקת-דלק. אנשי העליה הכינו אותה כינתיים באיטליה, לצורך הפלגה שתישא 4000 אנשים. יוסי הראל היה אז בן 27. הוא שהה באיטליה וטיפל שם בהברחת-נשק שנשארה מהבריגדה. „כמויות של נשק“, כפי שהוא נוהג לספר.

את הנשק היו מטמינים בגלגלים של רחפון-ענק.

מאחוריו כבר היו ארבע אגודות שעליהן פיקד, ביניהן בנסת ישראל, שהביאה 4000 מעפילים.

שאל אביגור — איש המוסר — קרא לו ושאל אותו: „יש אגודה בת 4000 אנשים. אני רוצה שתפקד עליה. מתי תוכל?“

„עכשיו!“ לא איחרה להגיע התשובה ההולמת כל-כך את בעליה.

בבוקר שבו הועלו הפליטים על האונייה, בשעה 11, הופיע מפצץ בריטי וחג מעליה. מפקד נמל מרסיי לא איפשר לאונייה להפליג. הראל ונציגיו הצוות נפגשו עם המפקד הצרפתי והתריעו שקיימת בעייה: האוכל מוגבל בכמות, יש תרופות וציוד לכמה ימים בלבד, ויש 4000 נוסעים.

אייק אהרונביץ היה אז הקפטן, ואילו עזריאל עינב היה האלחוטן.

הבריטים הפעילו לחצים כבדים על הצרפתים. לצוות התברר, שאם לא יפליגו בלילה, ייעצרו מייד בבוקר.

הראל נוהג לספר בהומור כיצד הפעילו את המנועים והמרחץ נתקע בחבלים. נסעו קדימה, אחורה, עד שהשתחרר.

אחר-כך עלו על שרטון.

כבר ביציאה מהנמל המתינו לאקסודוס שתי משחתות בריטיות.

הוא יכול להתכחש לעובדה שישנם פליטים פלסטיניים.

הראל, הסביר לי, התחילה לנקר בו לפני שלושה חודשים, כשהתחילו המהומות בשטחים. להראל היה ברור שיש צורך להיכרך, להשיג פיתרון, כדי שנכרו הקטן לא ישלם את מחיר ההידרדרות במצב. לכן קם, ריבר והציג טלם, בניגוד מוחלט לאופיו. ספינת-

אליים לשוב ארצה. הוא ניבא שיוצמד לספינה מיטען-חבלה, בדרכיהם.

בכל-זאת סייע בידי זהבי, הצטלם על רקע הספינה והביע את דעתו — צעד חריג שעורר, כצפוי, גלים.

הראל, מי שהיה מפקד ספינת-המע-פילים אקסודוס, נתפס כמי שיש לו זכות מיוחדת להתבטא על נושא זה. כמה שבועות לאחר מכן הסביר לי

הראל עם אשתו גיולי וילדיו

הראל במרדכי

זהו הדבר הכי גדול שקיים — האהבה!

מדי פעם, במהלך המסע, נוספו אליהן משתתפות נוספות.

כמים הבינלאומיים היה אסור להן לתקוף. שני גרורי-פלמ"ח המתינו לאגודה בארץ.

פתאום, ליד עזה, התחילו האנגלים לתקוף. הראל היה מופתע. קודם-לכן זה לא קרה: תחילה פתחו האנגלים באש — שני אנשים נהרגו וכי-30 נפצעו. אחר-כך התקרבו שתי משחתות ומחצו את חרטום האונייה.

„ההתנגדות היתה נוראית!“ הרגיש

המגורשים לא הטרידה אותו, אך הוא מוטרד מאור-מאור מהספינות שאש"ף מכין — ה„אקסודוס“ שבדרך.

● אקסודוס

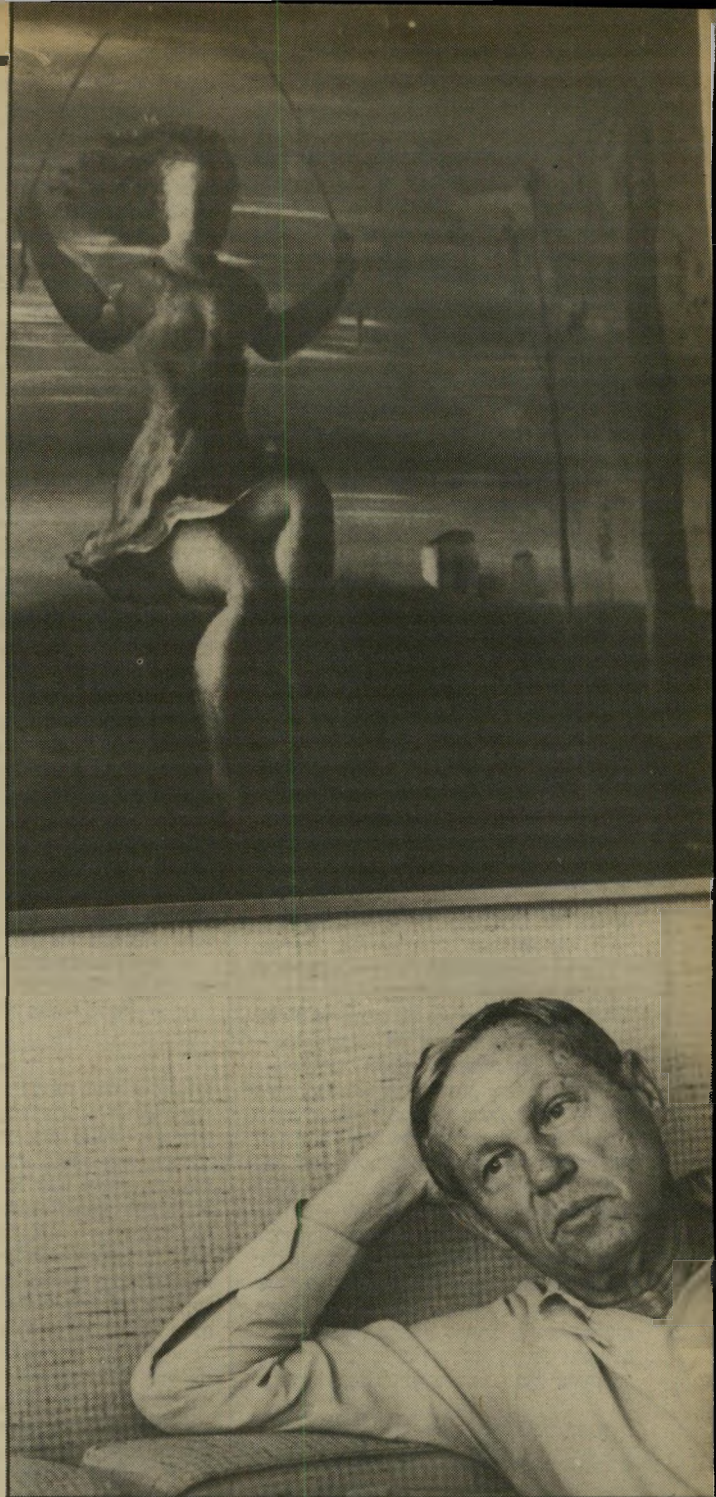
„אין מקום לאנאלוגיה בין ספינת-המגורשים לבין אקסודוס!“ שב ואמר יוסי הראל במהלך שיחתנו.

אקסודוס נחרטה בזיכרון כסמל בתולדות הישוב. אישם בנכני הויכרון מתוויק הוויכוח הנוקב בין מפקדה, יוסי

שלא הובן כהלכה. אין הוא משהו בשום פנים ואופן בין ספינת-הפליטים, שעליה פיקד, לבין ספינת-המגורשים, שבין נוסעיה היו אמורים להיות אנשים שהוואשמו בביצוע פגיעות.

יוסי הראל אינו מודאג מהספינה שלא יצאה לדרך, אלא מהספינות שייצאו לדרך. להערכתו — והערכה זאת מבוססת על מידע — עומד אש"ף לשלוח ספינות מלאות וגדושות בפלגים, נשים וילדים. „ואז מה נעשה?“

כמי שלחם למען קום המדינה, אין

הראל בביתו

אש"ף ישלח ספינות מלאות בנשים וילדים!

תצלום אחד של יוסי הראל על רקע ספינת-המגורשים השיב אותו לכותרות, והעמיד אותו במרכז של פולמוס ציבורי. הוא הותקף על שתמך, כביכול, בספינה, וקיבל, כמוכן, הגנה מהצד שכנגד.

הראל נראה לי כאדם שהפך סמל

מאת

דבנה ברק

בעל-זכרון. ואילו הוא, בסך-הכל, התכוון להגיע הביתה בשלום... „כל עניין ספינת-המגורשים“, סיפר לי, „סלף“.

יוסי הראל הגיע לאתונה כמה שבועות לפני שהפכה למוקד-התעניינות עולמי, בגלל הספינה-השלא-שטה. הוא הגיע לשם כתלמיד המנסה לתהות על פשר הטראגדיה היוונית.

„שבועיים למדתי את אנגממנון“, קרו, והפליג בשבחה של אנטיונה: „יש אנשים שחושבים שטראגדיה זה סיפור עצוב...“

אחרי כמה שבועות תחת שרביטו של פרופסור מיציקיס, התחילה ההתעניינות בספינה. העיתונאי נתן זהבי פגש באתונה את הראל, וביקש ממנו להפעיל שם את קשריו ולעזור לו לגלות את הספינה המיסתורית.

הראל היה מוכן להתערב על-כך שהספינה לא תפליג. הוא יעץ לישר

טראגדיה

יוונית:

מהי טראגדיה יוונית? „סוג“ יצירה זה הקיים רק ביוון,“ התפעל באוזני הראל, „הוא מבוסס על התנגשות של שתי אמיתות, מצב של קונפליקט שבו אין צדק אבסולוטי. זוהי בדיוק מהות הסיכסוך הערבי-ישראלי — לא ניתן להתעלם מהצדק של הפלסטינים וזכויות תיהם. לא ניתן לשאוף לסטא-טוס-קו, מפני שבמצב הזה אין סטאטוס-קו: קיימת התמתחות מתמדת.“

את שאר חתימה ואת הפית רונות ימרי הראל, כאשר יר-גיש כי כלו כל הקיצים, והוא יצטרך לקום ולהתריע. אז ישר-תמש בכל כושר מישקלו וי-היסטורי, המוסרי והסימלי וי-יתראין, ירצה את דיעותיו לי-פרטי-פרטים וישתדל ליצור תהודה מירבית.

כך אומר בצדק הראל הזורק מדי כמה מישפטים: „אני הרי לא פוליטיקאי!“

כלכליים, אלא פשוט מפני ששתי הנשים לא הסתדרו ביניהן, וגם שני הבנים — דוד ומוטי — לא הסתדרו ביניהם.

הראל הופתע, ובעצם הורה. הוא סיפר לי באורח פרטי, לא רכילותי, פרטים. בקיצור: בין שני הבנים, שהם היורשים של העסק, אין כימיה מיוחדת, ולכן לא ניסו שני ההורים להכריח אותם לשתף פעולה ביניהם. גם שתי הנשים לא קיימו ביניהן מערכת יחסים הדוקה. באחד הימים קם יוסי הראל ומכר את חלקו בעסקים המשותפים — חלק גדול לעינב, והשאר לאחרים.

לימודים

מזה ארבע שנים יוסי הראל הוא תלמיד.

במשך שעות סיפר לי שהוא מנסה לבלוע כמה שיותר מידע, להקיף כמה שיותר חומר, להעמיק כמה שיותר. הוא הרגיש שהוא נשחק בעולם העסקים, איבד עניין, לא היו אתגרים.

הוא ביקש ללמוד. הוא לא רצה בעוד תוארים, או כרטיסים, אלא בלימודים אמיתיים, בפיתוח עולמו הרוחני.

הוא נסע לניו יורק ושהה על פלאי הארכיטקטורה. אדריכל לקח אותו למעדרון סגור של ארכיטקטים, שם פגש באדריכל שהתפרסם בשל גישור תיו המהפכניות. תחילה הטיל על הראל לחפור בסיפירות ולכתוב על נושא ארכיטקטוני מסוים. אחרי שהריא אל טרח ועמל, השיב אותו לסיפירות לעבודה חוזרת, מבראשית. רק משדילג הראל על המשוכה הזאת, נסע עימו לאיטליה ולמד איתו מקרוב כמה מפלאי הארכיטקטורה בעולם.

המושג "למידה לשמה" נשמע קטן מדי לעומת ההנאה שקרנה ממנו

הראל עם איציה ממבוש וברברה טאומר

הופתעתי מזה שהתעניינה

יום אחרי שהשתחרר מהצבא, עמד יוסי הראל בכביש, עצר טרמפים ואורטובוסים והגיע לירושלים, לפגישה עם לוי אשכול.

כושריהסתגלנות הוזה, ותכונות נוספות, הצעידו אותו בדרך למיליונים. הוא הסביר לי שיותר מכל חשבוה לו העצמאות: החופש לבחור בעיסוקיו ובתחומי העניינותו בחיים. כדי להשיג חופש זה עזבו ועזבו ילדיו, היה צריך להבטיח את עתידם הכלכלי. את

אינה יפה היא יכולה להיות בעלת תכונות כמו חום, היא יכולה להאציל..."

הראל נשוי פעם שניה, והוא אב לשלושה ילדים משני נישואיו. הוא מתפעל מאשה שהיא גם חכמה וגם יפה. למשל, ריכלו עליו ועל ברברה טאומר, מי שהיתה נספחת-התרבות בשגרירות האוסטרית בישראל. העזתי ושאלתי: "ברברה ואני באמת בירידות. הופתעתי מכך שהתגייסה. אבל אני מכבד אמונות של אנשים.

"כיום היא נמצאת באוסטריה. היא צריכה להגיע ארצה בקיץ.

"איך נולדו השמועות? אולי מפני שפעם התראיינתי אודותיה, אולי מפני שישבנו ליד אותו השולחן בכנסים. כרוך שהשמועות לא הוסיפו לבריאות של אף אחד..."

עסקים

לאנשיצבא, הסביר לי הראל, "קשה להשתחרר: להח"זיר את המכונית, את המפתחות..."

בעצם, המתח לא היה אף פעם מציד. הדרישה שלי לא היתה קשורה בכלל בג'יבלי. אני חושב שהוא אדם מוכשר, חכם. הדרישה שלי היתה לחקור"

נשים

כמה פעמים אהבתי? שאל אותי הראל, מיד עזר תחילת פגישתנו. זהו הרבר הכי גדול שקיים — האהבה! כן, זה קרה לי — היו לי שלוש-ארבע אהבות..."

ליוסי הראל יצא מוניטין של חובב נשים יפות. הוא לא התאמץ להסתיר אהבה זאת. "אני אוהב נשים יפות. למה זה כל כך חשוב — יופי? זה הצורך האסתטי שבנו. אם זה גם מרגיש, נוסף... חשוב לי שאשה תהיה חכמה, בעל אישיות משלה. היופי הוא רק תכונה ראשונה: אם לא קיים שוסידבר מעבר לכך, אני מאבד עניין. אני יכול להבטיח פה, בבית-הקפה, באשה יפה, להתקרב, וכשהיא פותחת את הפה — לחשוב: אה, איזו פוסטמה! אם אשה

תמיד הראל. הדגש הוא למען ההיסטוריה, ובעיקבות הוויכוח ההיסטורי שעורר אחר-כך אייך — אם היה צריך להיכנע אם לא. הראל מרגיש את עוצמת ההתנגדות, את הנפגעים בצד הבריטי.

על סיפון אקסודוס התנהלה מלחמה לחיים ולמוות, ולא ויכוח היסטורי. בבוקר, אחרי ההתקפה, עלה הרוקטור כהן וסקר את הסיפון, ספוג השמן והדם.

עד עצם היום הזה רועד קולו של הראל כשהוא משחזר את מילותיו היבשות של הרוקטור, שסקר את הסיפון בקור רות. "אין לי פלומה. אם לא אשיג פלומה — זה עלול למות, וזה עלול למות..." הוא הצביע על סיבעה שמונה פצועים. אז עצר הראל את האוניה.

אייך עורר על כך ויכוח לאומי — על הכניעה. על פי מערד-המושגים של יוסי הראל, פשוט הסתיימה ההתנגדות, ומכאן ואילך זאת היתה עלולה להיות התאבדות. "אני שלם עם עצמי, שלפחות אף אחד משיבתי-שמונת הפצועים לא מת."

והיכן היה בשעות הקשות הקפטן אייך אהרונוביץ, מי שעורר אחר-כך את הוויכוח ההיסטורי? "מישקלו היה אז רבע עוף!" מבטל הראל, בג'נטל-מניות, את העימות המתבקש. הוא מעל ללוחמים הקטנים, הפרסונליים. לעומת זאת, הוא בתור עוצמת הרגשות שלא שככה אצלו מאז.

מרוע נהג שריהטון הבריטי ארגנט בוויין כפי שנהג בעניין אקסודוס? הרי אקסודוס יכולה היתה להיות אלמונית, כשאר חברותיה לים? שינאה מטורפת! אין הגיון בכך! הוא לא היה מוכן לקבל את העובדה שכמה פליטים מושגים העזו להתנגד לאימפריה הבריטית!"

העסק-ביש

כשהתמוצצה פרשת העסק ביש בסוף שנות ה-50, שהה יוסי הראל בארצות-הברית וסקר על לימודי התואר השני. לפתע הוזעק על ידי משה דיין ארצה, והתבקש לקחת לידי את הפיקוד על יחידת-המיבצע של חיל-המוריעין, יחידה שפעלה, על פי רוב, מחוץ לארץ.

"שאלתי: אז, למה — למה לא נתת לי לסיים את המאסטר?" כנימין ג'יבלי, ראש אמ"ן בימי העסק-ביש, נורע מטעמי צנוזורה בשם "הקצין הכביר". אביר זיירנוורקלעך וכה בתואר "הארם השלישי". ואילו יוסי הראל זכה בתואר-התארים: "הגבר".

מרוע מפני שהלך לדויד בן-גוריון, סיפר שנורע לו על זיופים במערכת ודרש חקירה. "אילו היו שמיעים אז בקול — לא היה צורך להתעסק בשנות ה-60 עוד ועוד בפרשה!" אמר בהגיון רב.

כיצד נקלע לפרשה? כמה חורשים אחרי הפיצוץ הגדול, פגש עימו יהושפט רכבי, מי שכיהן תחילה כסגנו של ג'יבלי ולאחר מכן כראש אמ"ן, וסיפר לו, נסער, שאירעו זיופים במערכת. הרכבי התריע על שלושה זיופים כביכול: תוספת של שורה במכתב על-ידי רליה, מזכירתו של ג'יבלי, שליחת שליח מיותר לקבל את פניו של אביר ופגישה בין אביר לבין ג'יבלי, שיכולה היתה להתפרש כניסיון לתיאום-עמדות.

שעה ארוכה ניסה הראל להסביר לי שבחינוך שלו לא נכללו פקודות בכתב או פרוטוקולים: פקודה היתה פקודה והיה אמון, היתה אמינות. לכן כה זועזע, וניגש אל בן-גוריון.

בתוקף איזה תפקיד? איזו דרגה? "בתור יוסי! הדרגה שלי היא יוסי הראל! ככה התקבלתי תמיד בכל מקום!" הוא דרש למצות את החקירה בעניין.

הקמה ועדה של שלושה אנשים, וזו בדקה. אולם החקירה לא מוצתה, ובשנות ה-60 התפוצצה שוב הפרשה והוקמה מופלגת רפ"י.

"בתחילה", הורה רק אחרי חטטנות מצד, "היה באמת מתח ביני לבין ג'יבלי. איך זה נמוג? במשך הזמן,

הראל בשלישו של הנשיא וייצמן

הבריטים והנו באקסודוס בשנייה מטורפתו

כשתאר לי באריכות את חוויות הלמידה.

כעת, סיפר לי, הוא עומד לשוב ליוון ולהמשיך במלאכת-הלמידה.

הוא היה מלא גאווה כשדיבר על ילדיו: "אני מאושר מזה ששרון יכולה לעסוק במה שמעניין אותה." אמר על בתו, המפיקה כיום סרטים. שרון הראל התפרסמה בראשונה ככת-זוג של אבי נשר. השניים היוו זוג-סינדרלות, כשהעלו את סירטם הראשון הלהקה. היו שהמציאו וטענו שהראל השקיע בהפקה מכספו.

אחרי ההצלחה הראשונה, התחילו לבוא הכישלונות. הווג נשר-הראל התפרק. שרון גישה, ומתעסקת כיום בצד הכלכלי של גיוס-כספים.

אביה גאה על כך: "יש משהו כל כך יפה בקולנוע! ככל העולם, פרט למיד רח, נהוג לתמוך בתיאטרות, כאמנים, אבל לא בקולנוע. חוץ מזה, עשיית סרט אורכת שנה-וחצי-שנתיים. כלומר: מרי שנתיים מתחיל עניין חדש! זה מרתק, מלא עניין!"

הראל אינו מסתיר לרגע את אושרו מכך שאיפשר, מבחינה כלכלית, לבתו לנהל חיים מלא-עניין.

רומאן בן 4 שעות

מול ניומן, כחול-העיניים, גילם את דמותו בסרט אקסודוס: הסיציות בסרט, אמר לי יוסי הראל השבע, נאמנות למציאות. "רק החיבור ביניהם הוא אמריקאי אופייני..." במבט ראשון, רחוק יוסי הראל מדמותו של ניומן, נושא להזיותיהן של נשים ברחבי-תבל. אולם כשהתחיל לפרש את עולמו העשיר במפורז, בהבזקים, ופרש במקביל את ההיסטוריה של מדינת-ישראל, הסתתו ביטוי מהקמטים ומהחזות הקשישה והתחלתי להיסחף.

באתי לפגוש את יוסי הראל בעיקבות הופעתו על רקע ספינת המגורשים. הראל סגן התקפות והצהרות תמיכה, נקלע למרכזה של סערה ציבורית, וזיוקא בשלב זה נדס קולו.

באתי כדי לראות אותו, והתפתח רומאן בן ארבע שעות: הראל נטל מיד את העט, ניטרל אותי מהנשק, וסחף אותי בסערת-דגשות. הוא תיאר את מעורבותו במעמדים היסטוריים בתולדות-המדינה — אקסודוס, "העסק-ביש", "סימית-המגורשים" — בצורה מרגשת, מרתקת, וגרר אותי עימו.

לאורך כל הפגישה השתעשע בעט, כאילו היתל בי. הוא דיבר על רגשות כמו אהבה, יופי, חברות, ואז הסביר: "אני לא מאמין בשימוש לשוא בתחמושת! מדוע קמתי והתבטאתי בפרשת ספינת המגורשים? כי אני חרד למה שקורה במדינה, למה שקורה בשטחים! ישראל לא תוכל להתקיים בלא יחסים עם סביבתה. היא אילו היא הערבים מקבלים את התנאים עם קאם-המדינה — היו כאן שתי מדינות! לולא היו נלחמים בנו — היו כאן שתי מדינות: ערבית ויהודית!"

אני חייב לקום ולשאת את המסר הזה, כדי שרון-דון (נכדו) לא יצטרך להילחם כמו דויד בני . אבל אני חייב שלדברים יהיה אפקט ציבורי רחב. לכן איני יכול להרשות לעצמי לבזבז תחמושת..."

הראל סיפר לי שהוא מתכוון לבטא את מסריו ומחשבותיו אלה בצורה שאותה ביקש ממני שלא לפרט עדיין. אז יקום שוב, וישא את דברו. אז יתראו!

"כתבו נגדי ואמרו שאסור היה לי לקום בפרשת הספינה, מפני שאני סמל!" קבל.

"סמל", "הגבר", "מסיפס היסטורי" — מרגש.

הכוכבת החדשה של האופרה, שהתגלתה
לשעבר שגילתה כבר בגיל 28 ש.האופר

כמו אש בעצמות

על הבימה, מספרת רעיה. "זה תפקיד קשה, מסוכן ומורכב, תפקידים שעוברים עליו הרבה שנים". בדרך-כלל זה קורה רק בסיפורים. במשך שבועות ארוכים עובדים שחקנים על הצגה, ערכה פרמירה מגיע, הכל מחכים בציפייה דרוכה להופעת הכוכב הראשי, ואז, ברגע האחרון, הוא

ב שבת שעברה, שבת חמימה וקייצית אחרי שבוע גשום וחורפי, החליטו רוקטור אבי גונן ורעייתו זמרת-אופרה רעיה זוסקינדר-גונן לצאת לטיול עם בתם הקטנה שרון. כשהיו בפתח הבית צילצל פתאום הטלפון. "עוזב, אל תרים, כוא נלך". האיצה רעיה בבעלה, שהיה כבר בדרך לטלפון.

רעיה בדוגמנית (1977)
וגם מורה בבית-ספר דתי

לוקה במחלה ואינו יכול להופיע. במקומו עולה לבימה שחקן מתחיל ואלמוני, קוצר מחיאות-כפיים והופך לכוכב בן לילה. לרעיה זוסקינדר-גונן זה קרה במציאות. "היא עשתה זאת בכבוד רב, ואף התעלתה במערכה הרביעית ליכולת אמנותית גבוהה". נכתב על הופעתה. השכחים הרבים, המחמאות והביקורות הטובות, מוכיחים מעבר לכל ספק — כוכב נולד. כבר בחררה מדרגות של ביתה אפי שר לרעת כי כאן גרה זמרת-אופרה. צלילים גבוהים ונפלאים של שירה

הוא הרים את השפופרת והעביר אותה לרעיה. מן העבר השני היה אורי עופר מנכ"ל האופרה הישראלית. "רעיה, את חייבת לבוא בדחיפות לירושלים. ננסי (גוסטאבסון) חולה ואולי תצטרכי להחליף אותה". בירושלים עמדה להיערך הופעת הבכורה של האופרה לה-טררויאטה וננסי גוסטאבסון, הכוכבת הראשית, לקתה במפתיע בהרעלת-קיבה. בחזרות הראשונות מילאה רעיה את מקומה, אולם כשהגיעה ננסי לארץ הודו לרעיה והוריעו לה שאין בה עוד צורך. "בכלל לא חלמתי שאעשה את לה-טררויאטה

אבי וזמרת, העולם הזה

זמרת זוסקינדר-גונן
"צילצול בטלפון בשעה 5 אחרי-הצהריים..."

עם פלאסידו דומינגו ועל הבימה (משמאל)
החברה מישראל

במיקרה, היא דוגמנית הוא רק בשירה!"

ממלאים את חדרה המדרגות. הצלילים הללו מובילים לפתח דירתה. בעלת הקול מפתיעה במראה המנפץ את הדימוי המקובל של זמרת-אופרה. כפי תח עומדת בחורה אדמונית, גבוהה, רזה וחטובה.

אנשים ורים תמיד מתפלאים. מה? את זמרת-אופרה? היא אומרת. הם מדיינים לעצמם אישה וקנה ושמנה. זמרת-אופרה שמנות זה כבר פאסה. לא באופנה יותר. פעם זה היה מקובל. אז, הצד הקולי והסילסולים של הקול היו חשובים יותר מהמראה החיצוני. כשנים האחרונות הצד הוויזואלי והר-ראמתי חשובים כמעט כמו השירה. בגלל הטלוויזיה והוידאו דברים השי-תנו.

הקהל כבר לא נאיבי, הוא לא מאמין לזמרת שמנה שתשר שהיא חולת-שחפת. אומרים שלשמנים יש יותר אוויר, אבל זה שטויות. עוצמת הקול של זמרת-אופרה קשורה רק בשירים הנכונים שצריכים להיות מפותחים. שומן אף מפריע."

בעבור

תפוח-אדמה

שלושה ימים אחרי שביצעה בהצלחה את תפקיד הכוכבת הראשית, היא עדיין לא מעלת. עדיין לא נרגעת. אחרי שאורי עופר ביקש שאבוא לירושלים, התקשר בעלי לבייביסיטר של הילדה. היא אמרה שהיא לא יכולה לבוא, כי היא הולכת לסרט. עשרה-שקלים שבעלי הציע לה שיכנעו אותה לבוא בכל זאת. בשעה חמש וחצי, הגיע אורי עם מונית ונסענו לירושלים.

במונית התחלתי להתאמן. עדיין לא ידעתי מה קורה בריוק. כשנכנסתי לחיאתרון ירושלים, התחלתי לשמוע ליחששים מכל הכיוונים: איפה רעיה, רעיה כבר באה? שאלתי את מנהלת ההפקה מה קורה והיא אמרה לי שהשחקנית לא מרגישה טוב. יכול להיות שהיא תעשה מערכה אחת ואחר כך את תחליפי אותה. אולי תעשו את התפקיד לסירוגין. עדיין לא חלמתי שאעשה את כל התפקיד.

רק בשעה שבע ורבע, שעה ורבע לפני שהוצגה היתה אמורה להתחיל, הגיעה הודעה סופית שנגסי לא תגיע וכי אני אעשה את כל התפקיד. קשה לי לתאר איך הרגשתי באותם הרגעים. הלב שלי דפק מהר. אמרתי לעצמי: רעיה את חייבת לשלוט בעצמך.

אבי ולדמן, העולם הזה

רעיה על המסלול וליד הספנתר

פיתאום מצאתי את עצמי במוסיקה... נהייתי מאושרת..."

כיל התלמידים זו היתה אטרקציה מורה-דוגמנית. לימרתי באותה תקופה גם בבית-ספר דתי. השמועה על עיסוקי בלילות הגיעה להנהלה והם התלוננו במשרד-החינוך. טענו שזו פריצות. התלמידים דווקא אהבו את הרעיון. זה נראה להם עולם רחוק וזר. הם שאלו והתעניינו.

אהבתי את הדוגמנות כי תמיד אהבתי בימה. זה היה כמו תיאטרון, רק בלי טכסט. הסתובבתי בכל הארץ בתצוגות עם תמי בן-עמי, קארין רונסי קי, ביאטריס גייר, כל הכוכבות של אז. אהבתי רק את העשייה שבדוגמנות, לא את החברה. הדוגמניות דיברו רק על בגדים וקרמים ולי הספיקו עשר דקות

שי כרם

(המשך בעמוד 42)

פחה היתה יושבת ליד הפטיפון והיינו שמעים תקליטים כשעדיין כל תקליט שקל טון. היינו שומעים בעיניים עצור מות ובהנאה אופרות רוסיות. אמא מספרת שהיה לי קול יפה וכל השכנים אהבו מאוד לשמוע אותי שרה. היא מספרת שמאוד אהבתי תפוח-אדמה ותמיד הייתי מבקשת מהשכנים. הם היו אומרים לי: רעיצקה, רק אם תשרי לנו, ואני, ילדה בת ארבע, הייתי עומדת בפתיח-הבית ושרה בשביל לקבל תפוח-אדמה."

היא גרלה בבאר-שבע, תמיד שרה במסביבות בביתה, אבל לא חשבה על קאריירה מוסיקאלית. ההורים לחצו כל הזמן שאהיה מורה, אקדמאית, משהו כזה ואני, שלא הייתי מרדנית, ככלל לא חשבתי להתווכח איתם. רציתי לעשות מה שהם אומרים לי. אחרי התיכון התגייסה לצבא, במהלך השירות הצבאי למדה אנגלית באוני-ברסיטה והשלימה תואר ראשון.

אחרי הצבא נישאה, השלימה תואר שני באנגלית, והתחילה ללמד בבתי-ספר. הייתי מורה, אבל הרגשתי שזה לא זה. לא אהבתי את ההוראה. זה לא היה בשבילי להתעסק עם ילדים ושי-עוריינית ועונשים. עשיתי את זה בחוסר-חשק. אחרי ארבע שנים התגר-שה מבעלה. לא רציתי להסתכן איתו במישפטים ארוכים, אז ויתרתי על כל הרכוש המשותף ונשארת בלי כלום. היום אני מצטערת שוויתרתי על הכל."

דוגמנות

היא פריצות

רעיה היתה גרושה צעירה בלי פרוטה ביד ובעלת מיקצוץ שלא אהבה. המשכתי להיות מורה בחוסר-חשק, עד שיום אחד מצאתי בעיתון מודעה על קורס דוגמניות של לאה פלטר. החלטתי ללכת ולנסות, כדי לגנון את החיים.

כשגמרתי את הקורס עוררה אותי לאה להמשיך במיקצוץ. היא אמרה שיש לי כישרון להיות דוגמנית מסלול. רעיה התחילה לדגמן על המסלול וקצרה הצלחה רבה. את מיקצוץ ההוראה עדיין לא זנחה. בימים היתה מלמדת ובלילות מרגמנת. "בש"

ידעה, ובמהלך ההופעה לחשו לה השחקנים מתי להיכנס ומתי לצאת. בנוסף לכל הקשיים האובייקטיביים, הרגיש רעיה באמצע האריה שנפרם לה כפתור בשימלה הכבדה. ניסיתי להתעלם מכך והמשכתי לשיר כאילו לא קרה כלום. במערכה הרביעית הרגשתי שהפחד עבר וכבר הייתי ממש בתוך הדמות.

מחיצאות-הכפיים בסוף היו בשבילי הקלה עצומה. כולם שיבחו אותי על אומץ-הלב. היו מי שלא האמינו שזו הפעם הראשונה שאני עושה את התפקיד הזה."

רעיה בת 30 פלוס. כמה פלוס? אני לא מגלה. לא שואלים אשה לגילה? היא ילדית ליטא שעלתה עם מישפח תה לארץ בגיל שש. הבית תמיד היה מוסיקאלי. אני זוכרת איך כל המיש-

מאחורי הבימה לא ידעו מה לעשות קודם. התחילו להלביש אותי במהירות. מול שנגסי ואני לוכשות כמעט אותה מידה. זו היתה הפעם הראשונה שמרדתי את הבגדים. הם היו כל-כך כבדים, שקלו המון, יחד עם הפיאה הכבדה הרגשתי שאני סוחבת על עצמי טונות.

הרגשתי כאילו אני עומדת להיכנס לים סוער וקוצף. כולם הגיעו כדי להרגיע אותי, אבל זה רק הלחיץ אותי יותר. ואז פתאום שמעתי את אורי עופר אומר על הבימה: ננסי חולה ורעיה ווסקינדרגונן תופיע במקומה! לחשתי לעצמי את חייבת להיות הכי טובה ועליתי לבימה."

הקהל הרב לא הבחין באותו-ההת-רגשות שעל פניה, אפילו את זמני הכניסות והיציאות לבימה היא לא

עם הבעל אבי

מוכנה לפרידה ממושכת..."

רעיה במטבח

קאריירה חשובה-לא פחות מהבית"

נעמי
רון

חקירות כלכליות

הוא עוסק בחקירות כלכליות באחד ממשרדיה הממשלה, כמעט בן 25, רזה, מתולתל, ממושקף, 1.85 מטר גובה, נראה בסדר. לא איש של דיסקוסקים. מעדיף קולנוע, טיולים, מסעדות, בילויים שקטים. הוא טיפוס שקט, עדין, צפת ביתי.

אם את לא גרה בצפון הארץ, עובי עניין. הוא ניסה בעבר, אבל המרחק הפזיז היקשה על הקשר. מחפש אותך, הרומה לו. לא כדור-כספית, אבל גם לא ישנונית. עם ראש על הכתפיים, אינט ליגנטי, בעלת הופעה סבירה, נאה, לא שמנה במיוחד ולא מכווערת במיוחד. לא מרתיע אותו אם את שנים אחרות מעליו. הוא, אגב, מבטיח לענות לכל פנייה, ואני די מתפעלת מה הבטחה הזאת, כיוון שאני לא זוכרת ששמעתי את זה מכל אלה שפנו למדור. הוא בת"ד 64, קריית-חיים 26103. אם את מעדיפה לצלצל, פרטים אצל רותי בטלפון, כמו תמיד, כ"ר 221017.

אשה חושנית

"התמונה זה לא אני, אבל היא משקפת את האווירה", היא כותבת. "אשה חושנית ולא פמיניסטית, עם גוף טוב וראש טוב, באמצע ה-30, רוצה גבר חזק באופיו ובגופו, גבוה, משכיל,

אשה חושנית
נוף טוב וראש טוב

מבוסס, לא קמצן ולא מרובע. רוצה אותו לאהבה ולחברות. יודעת לבשל יופי של מרקם בחורף וסלט יווני בקיץ. מפנקת, מציירת, מנגנת, כותבת שירים. היא רוצה אותך פנוי בלבד, ומבקשת שתצטרף מיספר-טלפון. ת"ד 11910, תל-אביב, עבור מונה.

רומאנטיקה קטנה

"הוא אב טוב לילדי, ובעל די מחורבן", היא הקריאה לי את מיכתבה בטלפון. "הוא ממלא נאמנה את כל התחייבויותיו כלפי, והוא לא חבר שלי. אנחנו מרובים די הרבה, ולא לעומק. אנחנו מפנימים ומטליאים, ולא פותחים או קשובים באמת זה לזה. אני בת 30, כבר, ואני ישנה איתו מחובבת יותר."

בספר הזה יש דף, שלעולם לא נעביר יחדיו. והוא נותר ריק, לכן. רוצה ירד, רע, רומאנטיקה קטנה. את האפשרות של להתפעם, להתרגש. משהו שיהיה מחוץ למעגל הנישואין פלוס-ילדים, האחריות פלוס הויתור, הכעס פלוס האשמה, שמרבית האנשים שאני מכירה סכים סביב צירי.

"מישהו שלא ירצה, או יתבע ממני דבר, שאוכל איתו להתרונן, לנשום, ליהנות. איני מבטיחה מאום, כבר בת 30, כבר לא יפה מדי, אבל עדיין חכמה, מעניינת, נראית טוב. לא מתכוונת לפרק את. הקן המישפחתי, אבל רוצה עוד בים קטן מהחלק הזה של החיים, שנעלם ממני בשנים האחרונות." מה אגיד לכם, בחורה ממלכית. כאשר תשאלו אותי איך יוצרים איתה קשר, תזכירו את מיספר (16/88).

סיפור קטן מהחיים - בפורים פגשתי ילד בן 10, שהתחפש ל"אחד מחבורת-הזבל". ביקשתי שיעשה, בהתאם, משהו מגעיל. אז מה אתם חושבים שהוא עשה? הוא נשך חזק באפו, ויצאה לו נזלת.

לתת ולפנק

הוא גרוש כבר 7 שנים, בתחילת ה-40, נראה צעיר מגילו, אב לבת, הנמצאת אצל אמה. 1.76 מטר, הופעה נאה. עיסוקו: בעיסוקי בנייה. הוא אוהב לתת ולפנק, ומצפה לקבל זאת בחזרה. "כל חיי חייתי על מנת לתת, אולי זו היתה הבעיה", הוא אומר. הוא רגיש, לא יכול בלי רומאנטיקה. מצפה לך - נאה, כנה, לא טיפשה. שאלי אותי על מיספר (17/88).

מלכת הבלינצס

היא גרושה, אקדמאית, בסוף ה-40, אבל לא את זה היא צילצלה לספר לי. המסר היה אחר. כיוון שהיא מאוד אוהבת לבשל, עם התמחות באוכל צרפתי, הונגרי, מרוקאי ועוד כמה סיגנונות, היא החליטה גם להתפרנס מזה, ולבשל בבתים פרטיים, אצל מי שמתעצל, או שלא יודע. יש לה כינוי, אגב - "מלכת הבלינצס". אפשר למצוא אותה בטלפון 286017, בערב.

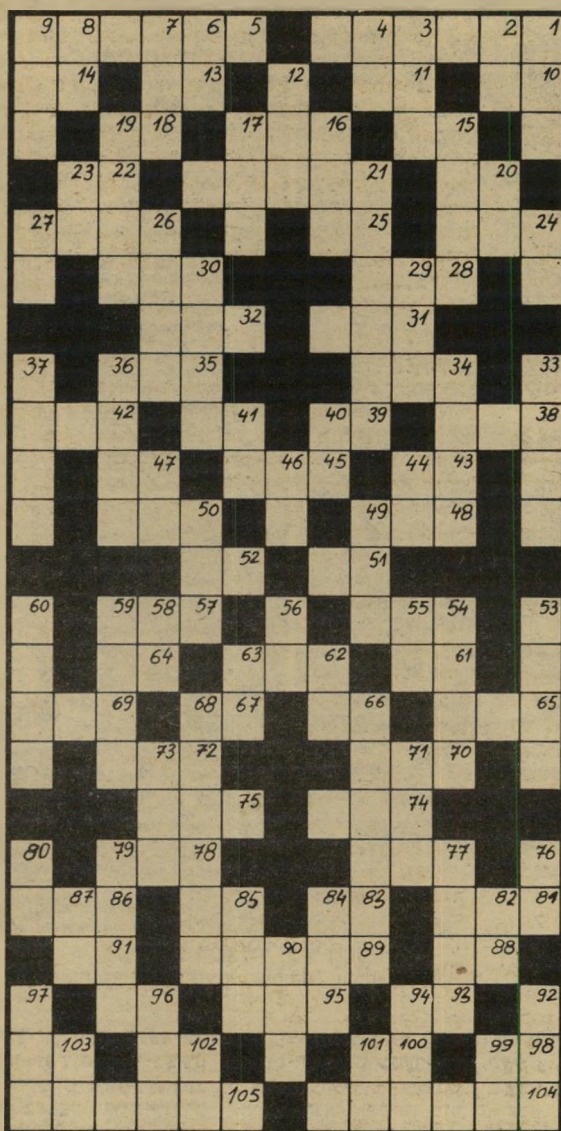
אלה פוגצ'ובה, הזמרת הרוסיה המופיעה עכשיו בארץ, היא - מה לעשות, כמו הרבה רוסיים - עגלגלה. אבל אני אוהבת כיצד היא מתארת את עצמה: "אני חכמה, יצירתית, כותבת שירים יפים, ואני רזה."

לצביה חרמוני מגבעתיים, שכתבה מיכתב מחורר למערכת, שבו ירדה עליי קצת, בגלל... מה זה חשוב. אין לי כוח להסברים. צביה, אם היית יודעת איך נראים כמה מהמיכתבים המגיעים אליי, ואיך נשמעים כמה מהקולות הנוחתים עלי בטלפון, היית מעריצה אותי. צלצלי.

מתחככים על השטיח

גילה כהן, אשת-מכירות בביטוח, רווקה בת 35, החליטה שגמאס כבר מהדיסקוסקים ושוקהבשר, כפי ש אמרה לי בקול נמרץ. "גמאס מהמסה הזאת של אלקטרוניקה, המתנועעת כי ענן ממסיבה למסיבה בלילות-שבת". היא מארגנת משהו שונה לגמרי, ר נדמה לי שמה שיש לה להציע עשוי לעניין אותכם. פעמיים בשבוע מגיעים כ-40 אקדמאים פנויים, בנים ובנות, יר שבים על השטיח בבית פרטי מטופח, נשענים על כריות, באווירה טובה, "כמו מיקרש", היא אומרת. "כשאתה יושב על כיסא, יש לך התחום שלך. על השטיח בהכרח מתחככים זה בזה."

אחרי ששותים, טועמים מהכיבוד, ועושים הכרה עם מי שלא מכירים, שומעים הרצאה בנושא כמו פסיכר לוגיה, מיסטיקה, הרפואה האחרת, אמנות. רווח כלכלי אין בעניין הזה. יש כאן היכרויות חדשות, ביחוד והרחבת הדעת, למי שיער יש כוח לקלוט. הקול הנמרץ הזה יענה לכם בטלפון 323937 משעה 2.

מאונץ: 1. נכדו של הדרוס; 5. רור. לירעתי: 10. בן; 11. לא חם; 13. אסופה; 14. הכניס בכרית-אברהם; 6. ממוחלות; 18. מורה; 20. עיר סביב; 21. רך בשנים; 22. קיים; 24. מרשי השנה; 25. אביה; 26. יחזק; 28. קול; 30. יסוד מתכת; 31. ארץ; 32. עוף אציל; 34. מפלגה בארץ; 35. בסדר; 38. ידק תבלה; 39. תן; 41. לא תרבות; 42. כד; 43. מילת מגפה; 45. קיסר כעמק; 47. נור באיסלנד; 48. מילת מעורר עיני פחדים; 50. מילת שלילה; 52. אמת; 54. כתובת; 57. יחידת זמן; 61. והב; 62. כלי הוראה; 64. מתנה; 65. חסד; 66. גוף שלישי; 67. זמן; 69. אליל; 70. רבוע; 72. בית התרגול; 74. רעה; 75. רזה, לא רזה; 77. מקל מיוחד; 78. מעצור; 81. דרום; 83. קולב; 85. מילת בקשה; 86. גאי; 88. מחזור; 89. הפצצה; 91. הצדיק השיכור; 93. מילת שלילה; 95. התקרב; 96. בן כבשה; 98. משחק; 100. מרכה; 102. שפט; 103. נתיבות חכמה; 104. מדיש רומאי; 105. מצביא קרתגו.

מאונץ: 1. חל רק; 2. ור; 3. מקום עשיתי היין; 4. בדמת בית; 6. פלא; 7. ציפוח בעלי-חיים; 8. גבו; 9. שוק; 12. בירה אירופית; 15. קודש הקורשים; 16. סוג של אבן; 17. תנועת ארץ; 19. חלק מתהליך העיבוד; 20. לא מבוסס; 21. עיירה ערבית בגליל בצד כביש נהריה-סאסא; 23. מילת שייכות; 24. תואר אוניברסיטאי; 26. שיה ירוקע; 27. כסף יפא; 29. לא מחוספס; 30. דורון; 33. פשע; 34. נוכל; 36. מחול; 37. שלמות; 40. לחם; 41. נערה; 44. עיסה; 46. הגיע; 47. סוג מתכת; 49. אלוף; 50. כוכב; 53. רהיט; 54. מבואר; 55. בהמה דקה; 56. יבשה מוקפת-ים; 58. התקרב; 59. דר הקללה; 60. יתרון; 62. אף; 63. עמית; 66. המלך שהציב את הנשר הרומאי בבית המקדש; 68. עיר בארץ (2).

ציר: 87. שכל; 90. מחלקי הרכב; 92. ערב; 94. מילת חיבור; 96. מספר סודר; 97. ברם; 99. חיל-נשים; 101. בתוכה; 102. מהשבים; 103. פה.

4. עצם בפנים; 73. צמית; 76. עצם; 77. תנובה; 79. תשובה; 80. בהמה טיבטית; 82. ראה 58 מאונץ; 84. סופר מרע בדיוני שהתגשם בחלקו; 85.

יהודית דגן

תן טרמפ לחייל

איתן עמיחי

הדברת מזיקים בע"מ

מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים, עירפול מיוחד לארועים למניעת יתושים וחרקים מעופפים.

רמט"ן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 03.75.22.777

בשמירה על בריאותך ורכושך

1987

חרים
בניחני

מזל החודש:

טלה

מה צפוי
השנה, לבני
מזל טלה

שנת 1988 התחילה אמנם בחודש ינואר. אולם השנה האסטרולוגית מתחילה בדרך כלל ב-21 בחודש מרס עם כניסתה של השמש למזל טלה. השנה מתרחש האירוע ב-20 במרס מהסיבה שלחודש פברואר נוסף יום, כפי שקורה אחת ל-4 שנים. מאמצע חודש פברואר צפויים להתחולל שינויים משמעותיים, ורק עכשיו, למעשה, מתחילה השנה עבור בני מזל טלה.

לא תהיה זו שנה קלה ופשוטה. שני הכוכבים - שבתאי ואוראנוס - נכנסו למזל גדי והם יוצרים זווית דיסהרמונית כלפי מזל טלה. להיבט הזה יש השלכות על תחומים שונים בחיים. הרגשת מועקה, חוסר נוחות ורצון להשתחרר מכבולים סמויים ובלתי מובנים אינה נותנת אפשרות להירגע.

כוכב שבתאי, שיימצא במזל גדי בשלוש השנים הבאות, הוא הגורם העיקרי לתקופה הלא-קלה שלקראתה הולכים בני המזל. כשהוא יעזוב את מזל גדי, בעוד כשלוש שנים, ירגישו הטללים בהקלה. עד אז יכולה הקונסטלציה הזו לפגוע בתחומים שונים -

בעבודה, בארריירה, בבריאות, במגורים, במישפחה ובחיי-הרגש. לפחות בשטח אחד ישתפר המצב השנה וזהו התחום הכלכלי. כוכב יופיטר, שנכנס בימים אלה למזל שור, יתן לבני טלה הזדמנות לשפר את מצבם הכספי. עד חודש מרס 1989 הם יוכלו לפעול ולהגיע להישגים יפים בתחום הכספי. לכוכב מרס יש השפעה נוספת שתקשה על השנה הקרובה. הוא יימצא במזל טלה ברובו של הקיץ ובסתי וב-26 בחודש אוגוסט יתחיל בתהליך נסיגה. למצב זה יש השפעה לא קלה. בתקופה שבה נתון כוכב מרס בנסיגה קורות על-פירוב מלחמות. לכן החודשים

מאוגוסט ועד נובמבר לא יהיו קלים ויש סיכוי שתיפרץ מלחמה או שהמצב הביטחוני יהיה קשה מאוד. מצב זה ישפיע על בני מזל טלה יותר מאשר על האחרים, כיוון שהכל קורה במזלם. אין זה קשור דווקא למלחמה, אולם הם עצמם יהיו נתונים בסכנה.

תאונות או מריבות סוערות ואולי געועות אלימות יכולות לסכן אותם. לא רצוי לתכנן נסיעה, התחלת עבודה, עסק או כל דבר רציני באותה תקופה. כדאי לשמור על השיגרה ולעבור את התקופה בשלום. מה מצפה לבני מזל טלה בכל התחומים בשנה הקרובה?

עבודה וקאריירה

הקשיים שיפקדו את בני המזל השנה אינם מוסחים גם על התחום הזה. בני מזל טלה יהיו נתונים במאבקים במקום העבודה ובמצב של חוסר-בהירות. כדי לשמור על מקומם ומעמדם יצטרכו לעבוד קשה מאוד ולהיות זהירים בהתייחסותם לעובדים אחרים, ביחוד אם אלה נתונים למרותם. אמנם יש אפשרות להתקדם, אך זו תהיה התקדמות איטית. גורמים רבים מאיימים על המעמד, התפקיד והסמכות. החלטות לא צודקות כלפי עמיתים לעבודה יכולות לפגוע בטלים עצמם, והם עלולים להפסיד את ההישגים שהם נהנו בשנה החולפת.

אלה מבני טלה שעובדים בעבודה רוטינית ואין להם שאיפות מיוחדות לקידום לא ירגישו בקשיים מיוחדים השנה. ההיפך, העבודה עצמה תזרום ותהיה אף קלה יותר. אולם כל מי שנמצא במעמד סימכותי ויוקרתי או שואף להתקדם, יתקל בעיכובים, במיכשולים ובמחסומים שלא יאפשרו לו לבצע את תוכניותיו, אלא רק אחרי מאבקים וויתור לרצונות מנוגדים.

רצוי שלא להיות מושפעים מנותני עצות המנסים למשוך בחוטים. הם מנסים לכוון את העניינים באמצעות בני טלה ויש להיזהר מהם. הם שומרים על עורם ומסכנים את מקום-העבודה של הטללים עצמם. בן טלה המנסה לחפש מקום-עבודה חדש שיש בו עניין ואפשרות קידום יתקל בבעיות, אך לא יתקשה למצוא עבודה הקשורה בשרות ובטיפול באחרים.

כספים

בתחום זה יחול סוף-סוף שיפור. אפשר יהיה לנצל הזדמנויות וליהנות מהכנסות נוספות. יתכן שבתחילה יקח זמן להבין את המצב ולנצל את ההזדמנויות החדשות, אולם הסתגלות קצרה תאפשר למצוא את הדרך לסגור גרעונות בבנק ואף לחסוך. אף אחד לא יכול לצפות שהכסף ימול מהשמיים ואין ספק שצריך לבדוק את האפשרויות. כדאי לנסות את המזל בהגדרות למיניהן.

מגורים ומישפחה

בתחום זה לא יהיה קל. יתכן שיהיה צורך לעבור דירה. הדבר לא יתבצע מתוך בחירה, אלא בגלל גורמים חיצוניים שאין לבני מזל טלה השפעה עליהם. מי שנמצא בתהליכי-בנייה או שלבי-מעבר לדירה חדשה, יתקל בבעיות בלתי צפויות. אין זה הזמן לחשוב על שיפוץ או הגדלת הדירה הנוכחית. מומלץ לדחות את הכל בשלוש שנים. הורים מבוגרים יצטרכו טיפול מיוחד ובריאותם עלולה להוות בעיה. בקרב המישפחה עצמה צפוי מתח וכדאי לזכור ששבלנות וויתור לאחרים יכולים לשמור על שלום-בית ועל חיים שקטים יותר.

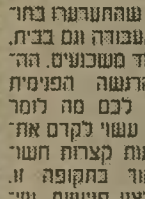
נסיעות ולימודים

זהו תחום שבו לא צפויים קשיים. להיפך, מי שנתקל בבעיות בנסיעותיו ובלימודיו יוכל עכשיו ליהנות מנסיעות לחו"ל. השנה יהיה קל יותר ללמוד ולהגיע להישגים ב"תחום הלימודים וההשתלמויות המיק"צועיות אחרי שנתיים שהיו קשות במיוחד.

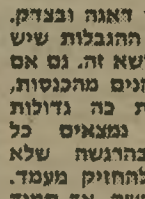
ומה שבינו לבניה

בשלוש השנים הבאות יהיו היחסים עם בני המין השני מלחיצים ומכבידים. המתחיות עם בני-הזוג והיחסים העכורים יושפעו מהקשיים בכל התחומים האחרים. חלק גדול מהמתח המצטבר יצא כלפי בן הזוג, דבר שיכול להוביל למשבר ביחסים. חלק מבני המזל צפויים לפרידות ולגירושין. כדי למנוע מצב כזה מומלץ שלא לבוא בדרשות גבוהות לבן הזוג שאותן אין הוא יכול למלא. גם מצאית בן-זוג חדש תהיה בעייתית. הסיכוי שקשר חדש יחזיק מעמד לאורך זמן הוא קטן ביותר. והכוונה במיוחד לחודשים ממאי עד יולי, מאוגוסט ועד נובמבר. ובאשר להרפתקות-אהבה קצרות - כאן צפויה לבני המזל הצלחה ומי שישת"ק ב"חיסים מסוג זה יעשה חיל ויהיה מקר-בל ואהוד בקרב בני המין השני.

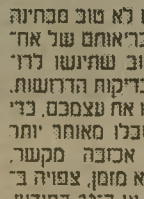
שבוע לא קל מצפה לכם. תוכניות, שחיכנתם בדקדקנות אינן יוצאות לפועל. אך זה רק עניין של שבוע והדברים יסתדרו מאוחר יותר. בעבודה אתם מפצילים וזוכים להערכה על מה שאחם עושים. בתי-חום הרומאטי צפויים אכזב ב"בין ה"18 ל"20 בחודש. כדאי שתשמרו על כבודכם כש עכשיו אתם נופלים" התפרץ ולפגוע גם מבלי שאחם מתכוונים לכך. מי ריבית פולקלורית לפתח מסתיימות באותה מהירות, אך הפישקעים מכי-בדים. נסיעה או קשר עם חו"ל יגרמו להתחלחלות.

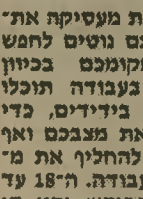
אתם מאוד מתוחים בכל הקשור לענייני הב"ית והמישפחה. בני-המישפחה זקוקים לעזרתכם ואחם אינכם א"דונים למוכס. אין זה הזמן להתחיל בשיפור צים, בניקוי או באירגון הדירה מחדש. אתם יכולים להתקל ביותר מדי צרות. דברים ש"ימקדו במשך שנים יכולים לפתע להתקל"קל. ענייני כספים עומדים להשתפר. אורח מארץ רחוקה עומד להפתיע אתכם בקרוב. זה יהיה מעורר ומשמח מעבר למצופה.

נסיעות ופיוולים עולים עכשיו על הפרק. אתם מתכוונים, אך לא בטוח שתצליחו לבצע. נראה שצפויות תקלות שאתן לא לקחתם בחשבון. ענייני עבודה הם בעייתיים בימים אלה. נדמים מן החוץ מאלצים אתכם לעשות את הניעה ולחפש דרך שונה, כדי לשמור על ההישגים שהיו לכם עד עכשיו. י"י סים עם שותפים אינם קלים. יתכן עימות ואף סיכסוך. אתם נופלים לה"רנו ולהתחנן בתוקפנות כלפי הסביבה. צפויה היכרות חרשנה במסיבות או במיפגשים חברתיים.

ה"16 וה"17 יהיו מאוד לא נוחים. עייפות והרגשה לא טובה יגרמו לצורך להתבודד ולהתרחק מכל מקור רעש ומעילות. רצוי שת"נוחו ותעשו לעצמכם חשבון-נפש קצר. מה שקורה סביבכם די מבלבל אתכם ויש לאר"ן את החיים בצורה שונה. בעבודת דורשים מכס יותר מדי ואינכם מסוגלים להתגבר על כל הבעיות בנחיות עצ"מכם. אך תהיה הקלה בין ה"18 וה"20 בחו"דש. הפתעה בכספים ב"20 או ב"21 בחודש.

לפרות הרגשת העייפות שפוקדת אתכם בימים אלה אתם נהנים מעלייה נדולה בפופולאריות שלכם. הדבר מתבטא ב"עקר בהתעניינות הרבה שלהם אתם זוכים מכני המין השני. עכשיו אתם נמצאים במוקד ההתעניינות ומוש"בים אליכם אנשים הנהנים מהנלווה שאחם מקריים. אתם חשים נוח ביחסים שהחלו לא מזמן, אם כי קשר שהתחיל בפברואר יכול להיפסק לפתע. קשרים שמתחילים עכשיו יפלים להחזק זמן מפור. ה"22 וה"23 מועדים לכיזבוים. רצוי לחסוך.

פעילות ציבורית או חברתית מעסיקה אתכם כ"רבות בימים אלה. אתם נוטים לחשב את מקומכם בכיוון שונה. בעבודה תוכלו להיעזר בידידים, כדי לשפר את מצבכם ואף לנסות להחליף את מ"קוסי-העבודה. ה"18 עד ה"20 בחודש יהיו די קשים. הבריאות שלכם או של בני-המישפחה ע"לולה לגרום לבעיות. בכספים המצב די קשה וכדאי להימנע מלחוציצא כספים אם אין הדבר הכרחי. נסיעה לחו"ל צפויה בקרוב.

סרטים

הו! איזה פחד נחמד

חדש בז'אנר סרטי-האימים

— עבודת שנואה, מי שאוהב

לרעור בכיסא. הנה זה בא

הבשורה המפתידה האחרונה מלוס-אנג'לס יוצאת בקרוב לאקרנים — עבודת שנואה

מישל ג'ונסון ב"עבודת שנואה" להקפיא את הדם

סרטי-אימים של אנתוני היקוקס עם מעצב תלבושות מומחה — ליאונרד פולאק, מי שעיצב תלבושות לג'יימס בונד, האדומים וואנדר הפעלולן בסרט הוא בוב קין, מי שעשה פעלולים מיוחדים לסופרמן.

הנושא הפעם, מפחיד-מצחיקון במוסיון שנואה. קבוצת צעירים מוזמנת להצגת-חצות מיוחדת של מרתף-האימים במוסיון-שנואה והאירוע כולו הופך לתצוגה היאה לבית. בין השחקנים — זאק גאלינג (גרמליוס) דיוויד וורנר (האוח) ומישל ג'ונסון (גונדוה). ברר...

תדריר

חובה לראות:

תל-אביב: הקיסר האחרון, ז'אן דה פלורט, שיעונו של לילה, שובו של מרסין גר, מלאכים בשמי ברלין, מגדל הדבורים, טאמפופו, עיניים שחורות, קן הקוקייה.

ירושלים: חוכמת רחוב, הערפדים.

חיפה: הקיסר האחרון.

תל-אביב:

*** קן הקוקייה (תמוז), ארצות-הבר (רית) — סירטו השני של מילוש (שיער) פורמן באמריקה על השפיות שבטירוף כמפל פוליטי. מישק אדיר של ג'ק ניקולסון.

*** **שיגעון של לילה** (החוויה היש-ראית, ארצות-הברית) — מסע על פני ג'ורג' האחרת עם המשוגעים האורבניים החריגים שלה. מבט מרתק של מרסין סקורסיה.

*** **מלאכים בשמי ברלין** (לב), גרמניה-צרפת) — מלאכים הבוחרים להנמך עוף כדי להביט לתוך נישמותיהם של תושבי ברלין. פיטר (קולומבו) פולק, לוליינית-קירקס ומלאך המוות על חיי הנצח. צילום מרהיב של אנרי אלקן ופיטפוט מעיף של פטר האנדרקה.

*** **הקיסר האחרון** (נח), אונגריה, מוצג גם ברב-נח בחיפה) — ברנרדו ברטולוצ'י בוחן את תולדות הקיסר האחרון של סין שהיה אסיר בעירו וגאל את נישמתו כגנן פשוט.

*** **טאמפופו** (לב, יפאן) — הוליליה הגדולה ביפאן כאחת החוויות הלאומיות. הבימאי יווא איטמי בוחר לטפס על חולשותיהם של בני עמו והוא עושה זאת בכישרון ויוואלי מרהיב. לראשונה התבונן במנהגי הלוויה, בסרט בשם זה, טאמפופו הוא סירטו השני על נושא הוליליה, ואחריו יבוא אשת מס, סירטי השלישי על חול-ש הופאני לכיס.

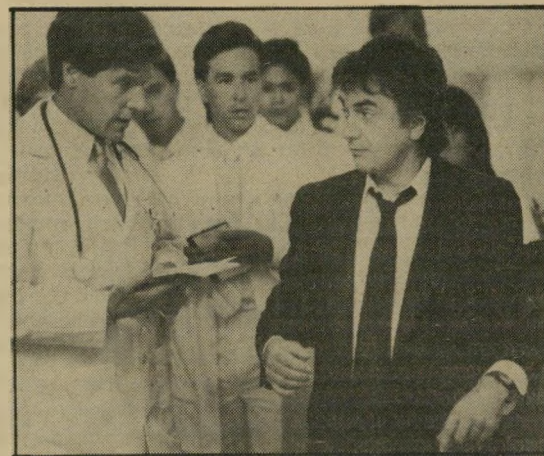
*** **עיניים שחורות** (מוסיון, איטליה) — גלאנסוס קולנועי, בשילוב של צ'כוב ומארצ'לו מאסטרויאני. חוויה מענגת ואסתטית נדירה.

*** **תחנת מעבר** (סינמק תל-אביב, 17.3) — סרט קצר של ראשיד מאשראוו, המור קיע את חוסר האנושיות שבגבולות המדיניים. על בירוקרטיה חסרת לב והאווליות הנפשית של סימון המפה.

ריצ'ארד גראנט ופול מק'גאן: חום אנושי

מעבר לכך, זו תמונת-מצב של סוף העשור המתמרד, הבעיטה במוסכמות והזילזול המוחלט בחומרנות. המיקסם המופלא של חיים זרוקים, מפנה את מקומו לאווירה קודרת של חידלון וחוסר-מעש. גם הדמויות אינן מאמינות עוד באותה מחאה גדולה שהיתה להן לנס בעבר. וכל מה שהם מחפשים בעצם, זו עבודה, קאריירה, וחום אנושי במונחים הפשוטים ביותר של המילה. לא קל לדלות זאת מן הסרט, אבל זה נמצא שם ועם קצת מאמץ — גם מתגלה.

דאדלי מור: קישקוש מגומגם

של בית-החולים. לפני שנים הופקה סידרת-טלוויזיה דומה. ביד כבדה ובזרוע עייפה מדריך הבימאי רוד דניאל את האירועים בדרכים הצפויות ביותר. כל בדיחה שקופה יותר מקודמתה. מור עצמו נראה נבוך לחלוטין ומתפלל שהכל יעבור מהר ככל האפשר, קרק קאמרון, המגלם את בנו, עושה רושם כאילו אינו מבין כלל לאן הוא נקלע, וכל האחרים נמצאים במקום, ככל הנראה, כדי שלא להחמיץ את המשכורת בסוף החודש. אין להם, כנראה, שום סיבה טובה אחרת.

אברי גלעד: כיעור מיקרי

שהוא עושה מול המצלמה נראה כמו מערכות שמכניסם בכיתה ח' כדי להרגיז את המורים. אוסי הלל מסוגלת כנראה ליותר (אם זוכרים לה חסדי-עבר), אבל כאן היא נראית הטומה לחלוטין ואינה מבינה מה רוצים ממנה. כל מי שמישרד-המנים הנפיק לו כבר תעודת-זהות, ירגיש ודאי כמות. לסרט זה עוד לא ניתן להנפיק תעודה שכזאת.

הספר לאנגליה הזרוקה

ויתניל ואני (סיוון, תל-אביב, אנגליה) — ברוס רובינסון, לשעבר שחקן, (רומיאו ויוליה, סיפורה של אדל) לשעבר תסריטאי (דמעות של שתיקה), מנסה לראשונה כוחו כבימאי. הוא מביים, כמובן, תסריט שכתב בעצמו ומן הסתם נראה שמדובר אף בסיפור אישי שלו, המסופר, אמנם, בגוף ראשון.

לכאורה זאת קומדיה, קצת עצובה, קצת מרירה וקצת נוסטאלגית, פרידה משנות ה-60 וכל מה שסימלו. שתי הדמויות המרכזיות הן שחקנים מובטלים שמנסים להפיק את דיכאון חוסר הפרטה והדירה הלונדונית המעופשת שבה הם גרים, על-ידי בילוי ימים מיספר בבית דודו של אחד מהם, הנמצא באיזור כפרי.

הסיפור מתרחש בחודש ספטמבר עגום וקר, הבית נמצא באיזור הביצות המפורסם. אותו איזור שבו מתנהלות מרבית הדרמות הגותיות של הספרות הבריטית. מצב-הרוח של השניים גם הוא קודר, ובואו של הדוד יכול היה אולי לשפר אותו במעט אלמלא היה זה הומוסקסואל מזדקן החושק באחד משני הצעירים ומחזר אחריו בלהט מוצנע, כי זאת עדיין התקופה שבה העליות טרם חשפה את עצמה בפרהסיה. דוברי אנגלית על בוריה יכולים ליהנות מדיאלוגים מהירים ושנונים בעלי משמעות כפולה, ומי שניחן בסבלנות, ועומד בפתיחה ארוכה, איטית ומסורבלת למדי, יגלה טיפוסים מעניינים המסתתרים מאחורי פוזות חיצוניות ריקות מתוכן.

ביזיון מביד

אבא רד ממני (אסתר, תל-אביב, ארצות-הברית) — הקישקוש המ-גומגם הזה קובר סופית את סיכויי של דאדלי מור לחזור אי-פעם בצורה מכובדת אל בדי-הקולנוע. גם אם סירטו הבא יהיה שילוב של 10 וארתור גם יחד, עדיין יזכרו לו את הביזיון המביד הזה לחובתו.

מישהו סבר בוודאי שזה רעיון נורא מצחיק — מנתח ממורסם ובנו המתבגר, שותים בטעות נסיון אינדיאני עתיק ואז מתחיל האב להתנהג כמו הבן, ואילו הבן הופך להיות האב. בקיצור, האישיות מתחלפת, אבל הגוף נשאר. זה הרעיון הקומי היחיד שאפשר למצוא בקומדיה העילגת שכתבו לורן קאמרון וסטיבן בלוס, שנראית כסרטי-נעורים שאיבד כיוון, או כקומדיה מטורפת שנטלו ממנה הן את הטיקוף והן את הקומדיה.

האב רוצה להיות מנהל בית-חולים ומוכן להתחנף לכל אחד כדי לזכות בתפקיד. חוץ מזה, הוא גם רופא מוכשר, אבל זה לא רלוואנטי. הבן מסרב ללכת בדרכי האב, הוא דווקא מעוניין יותר לזכות באיזה מידוך-שליחים ובחתיכה של הכיתה, התמוסה בכל ימות השנה בידי ביריון אלם ויפה-תואר. עכשיו, כשהתפקידים התהפכו, האב הוא זה שרץ במידוך-השליחים וצריך לקחת את החתיכה להופעת-רוק מחיית-אוזניים, כשהוא לכוד בגוף בנו. ואילו הבן הוא זה שבדרך חולים שזה עתה יצאו מניתוחו, ומשתתף בשיבות-ההנהלה

מה יש? אין!

יהושע, יהושע (פרזי, תל-אביב, ישראל) — הסרט מיועד לבני בר-מיצווה ומטה. אלה עוד יצחקו עם הסרט. עד גיל 16 — יש עוד סיכוי לצחוק על הסרט. מעל הגיל הזה — מוטב להיזהר, ההרגשה מביכה, כי זה לא הרבה יותר מגיבוב שטויות ילדותי, מועתק מן התוכנית מה יש של גליצ'ה"ל, ומלווה בניסיון נואש למצוא הקבלה חזותית למיטפוסים המדוברים.

הסיפור על מי שכל מעללי גבורותיו הם רק על גבי הנייר, משום שהוא אינו מעז לעמוד מול פני המציאות, אינו בדיוק סיפור מקורי. הוספת נידבכים אחרים, כמו קול המספר המעיר את הערותיו ברקע, משכיבן חוזר בתשובה, מיסעדרן מצלמה בזכות טיטוממו, מו"ל מתפלש ברפש של עצמו ועוד. כיוצא באלה, הם כולם ברמה של ילדים המשחקים במבוגרים. אולי צריך היה לגייס גם את פזית ממה יש, שתגיש את הכל כסרט לבני הנו.

מי שסבור שיש כאן אנארכיה, מבלבל את המושג עם בלגן. אנארכיזם יוצא נגד משהו. כאן אין נגד מה לצאת. התמונות מכוערות, אבל לא כיעור עם אופי, אלא כיעור מיקרי. אברי גלעד, בתפקיד הראשי, הוא אולי אליל-נוער, על כך אין שום אפשרות להתווכח, אבל קשה מאד להניח שהוא שחקן. מיספר ההבעות שהוא יכול להציע מוגבל להחריד, ומה

היפנוזה לפני המישחק

דורגלן אחמה
ושאר בבית וציפץ על כולם

מי שנחשב, ערב תחילת המישחקים באוסטרליה, כחוליה החלשה של נבחרת ישראל, הפך במפתיע בשני המישחקים הראשונים לבלוט בשורותיה.

בורני גינצבורג, השוער, הפגין רמה גבוהה בין הקורות, ומנע שערים רבים. מסתבר, שלפחות חלק מיכולתו נזקפת לזכותו של רופא הנבחרת, הר"ר מארק רוסנובסקי, שהיפנט את גינצבורג לפני כל מישחק.

ישראלים אותנטיים

אווירת-נבאים שוררת באחרונה בקרב חובבי הספורט במדינה. קבוצת הכדורסל של מכבי תל-אביב, האלופה הניצחית, מאכזבת וכורעת מוכסת, קורבן לעליונותן המכרעת של יריבותיה האירופיות, כמו אריס-סלוניקי וטרסרמילאנו.

נציגיה האותנטיים של מדינת-ישראל, כמו קורין מגי, וילי סימס, גרג קורנליוס וקני בארלו, הולכים מרחי אל דחי, וסיכוייהם להביא את המכבים לתואר של אלופת-אירופה נראים קלושים.

לעם, הרגיל זה שנים לשבת בימי חמישי מול המירקע ולחזות בלהקת המופל-אים מתל-אביב, קשה לעכל את המראות. במדינה מוכת-התלאות היוו שחקני

דורסלן מגי בפעולה

לעם מול המירקע קשה לחזות בתבוסה

מכבי את האור שבקצה המינהרה, סיבה לגאווה לאומית ולרגעים של קורת-רוח בסלון.

השנה השתנתה התמונה. שחקני-החיוק בארלו ומגי, רחוקים משיאים, ומתק-שים להתמודד עם ענקי-אירופה.

לקראת העונה הבאה יצטרף רלף קליין, או יורשו, לשנס מותניים ולתור אחרי שחקני-חיוק מתאימים, לתפארת מדינת ישראל.

"כוחותינו"

כ"ח וחותינו" — עוד הברקה לשונית, ייחודית לעיתונות הספורט במדינה, חלק ממה שמכונה "שפת הספורט".

בהשתמש במונח זה, מתכוונים באחרונה לשלושה נציגי-ישראל בכדור רגל האירופי, רונני רוזנטל, אבי כהן ואלי אוחנה.

יש יותר משמץ של אירוניה בהתייחסות לאלי אוחנה כאל חלק מ"כוחותינו", ועוד בימים אלו.

הכדורגל, שהגיע למכון הבלגית אחרי שהתחייב במפורש להשתתף במסע-הנבחרת לאוקיאניה, נשאר בבית וציפץ על כולם. אין הוא ראוי להימנות על "כוחותינו".

המעוניינים להשתמש במונחים פטריסטיים גם בתחום הספורט, יכולים להסתפק בשני הישראלים האירופיים האחרים.

כיסאות מוסיקאליים

הליגה הלאומית בכדורגל מצוייה בעיצומה של "פגרת אוקיאניה", ומפנה את מקומה למישחקי גביע-הטוטו, שהם משעממים וחסרי עניין.

למאמני הקבוצות, לא נותר אלא להריץ שחקנים צעירים, בחזקת "ישחקו הנערים לפנינו", להתכונן לסיום הליגה, ולמצוא מקומות-עבודה לעונה הבאה.

שוק-המאמנים רוחש פעילות, ספקר לציות מופרחות באוויר וכותרות נרגשות ("סקופים") ממלאות את טורי העיתונים. אבל בעצם שום דבר אינו מתחדש. לא נוספים מאמנים חדשים ומבטיחים לקופה הלאומית, והכל מתבשל למעשה באותה הדייסה. רק הכלים מתחלפים על לוח-השחמט.

הפועל-צפיריים-חולון לזכות בשורותיו של שניאור הוותיק.

דרור קשטן, מאמנה הנוכחי של מכבי-חיפה, עשוי להחליף את דודי ("דוביד") שווייצר בבני-הוזה. שווייצר, כמרגם ניסים בכר, מאמן הפועל-באר-שבע, הוא מועמד להחליף את אליהו עופר בבית-הירושלים. אין חדש תחת השמש, ובנסיבות אלה אולי היה כדאי, למען השקט הנפשי של כולם, להחליט על סבב מאמנים קבוע בין קבוצות הליגה.

אך התפקיד בה' הידיעה, העשוי להתפנות, הוא של מיליינקו מיריץ. המוביל במירוץ למישרת ה' מאמן הלאומי הוא שלמה שרף, מאמן נבחרת-הנוער. אם כך יקרה, יתמנה כעוזרו של שרף, וכמחליפו בנבחרת-הנוער, מאמן נבחרת-הנוער, כיום, אמנון רז.

בהפועל-תל-אביב טרם הוזלסו אם ימשיך יצחק שניאור בתפקידו, או שמא יוחלף על-ידי שרע מייגני

מאמן פייגנברגים

בהפועל תל-אביב טרם הוזלסו

כיום, מאמן הפועל-ירושלים. אם יועדף פייגנברגים, טובים סיכוייה של

שוש קליין

השופט צדק במאה אחוז

רק בישראל יכול לקרות ששחקן ייבקש שיוציאו לו כרטיס זהוב!

● עובדיה בן-יצחק נהג כשורה? השופט צדק במאה אחוז, בכך שהור-ציא לעציוני כרטיס ארום.

● אולי כדאי שמניין הכרטי-סים הצהובים בגביע הטוטו יהיה נפרד מזה של מישחקי-הליגה?

זה נושא השייך למזכירות התאחדות הכדורגל. בקרוב אעלה לפניה נושא זה.

כרטיס צהוב, בבקשה!

מי שמע על שחקן מהליגה הלאר מית, הרץ אחרי השופט לאורך כל המישחק, והמציא לו בלי-הרף בבקשה שישלחו לו כרטיס צהוב דני עצי יוני, כדורגלן של מוליכת הטבלה הלאומית, מכבי-נתניה, לא הירפה מהשופט עזריה בן-יצחק במישחק קבוצתו עם הפועל ירושלים, בבקשו שוב ושוב שיוציא לו צהוב. בן-יצחק הבלגי והבלגי, עד שנשבר והוציא לו — את הכרטיס האדום.

● אברהם קליין, יו"ר התאחדות שופטי הכדורגל בישראל, ממת מבקשים מכם שחקנים בקשות מוזרות כאלה?

בישראל יש מינהג מסופש, שלפיו שחקנים שנותר להם לספוג עוד כרטיס צהוב אחד, לפני שירצו עונש אוטומטי של הרחקה לשבועיים, מעדיפים שה' דבר ייקרה בתקופה של מישחקי גביע-הטוטו. הם עושים תרגילים שונים ומשונים, כדי לנח בתקופה זו, ולא להתמזג מישחקי-ליגה.

● זה מקובל בעולם?

זה לא קיים כשום מקום אחר בעולם.

מי אמר שלכדורגל הישראלי אין ייחודיות? בכדורגל הישראלי, קל וחומר בגביע הטוטו, הכל יכול לקרות.

נוק-אאוט לערבי

הספורט מגשר בין העמים — מי שעדיין האמין למליצה זו, ספג השבוע נוק-אאוט מנבחרת-ההתאבקות של ישראל.

ליו"ר הנהלת הקבוצה, ניקי מיכאלי, שיגיע ויחלק להם את הצ'קים. מיכאלי אחר לבוא. כשמאמצי השחקנים לאתר רו עלו בתווה, החליטו שלא להתייצב למישחק.

רק שעה לפני המישחק אותר מיכאלי בביתו, כשהוא מכין את ההמ-חאות המיוחלות. השחקנים הואילו להתלבש, הגיעו למישחק — והובסו 5:0.

צ'ק לפני הבעיטה

עוד הוכחה לתפקידו המרכזי של הכסף בתיפועל הכדורגלן הישראלי, שהפך עבר נרצע לעגל-הזהב, ולא רק באוסטרליה הרחוקה. בישראל 1988 מואילים שחקנים מהליגה הלאומית להופיע למישחקים רישמיים רק אחרי שחזו במו עיניהם בהמאות שבידי מנהלי-קבוצותם.

מעשה שהיה, כך היה: בבוקר המישחק, מול הפועל תל-אביב, במיסגרת גביע-הטוטו, חיכו שחקני הפועל-לוד

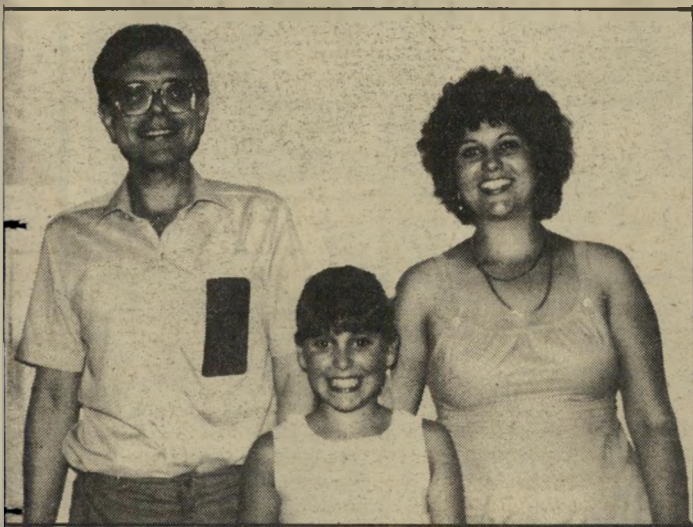
מיכל בן-חורין, הבת החורגת של מוטלה קדר מספרת על משה קרוי

14 שנות נשואין

אימות...

גאולה ומשה בעת נישואיהם
בסמט ספרדי בירושלים

גאולה ומשה עם טלי, לפני הגירושין
תפקידה לטוב ולרע נמר

גאולה ("גילי") קרוי נורתה למוות במלבורן, אוסטרליה, ב-24 בפברואר השנה. ירה בה מיי קל, החתן-לעתיד של בתה טלילה בן-16.
על המיקרה עצמו יש שתי גרסאות:

גרסתה של גאולה היתה: "עלי להציל את בתי, ויהיה המחיר כא-שר יהיה!" בעיניה, היתה טלילה קורבן לאביה, שהתמסר לפילוסופיה סופית וטורפת ורודנית. כאשר נותרה חסרת-אונים, בעיקבות פסיקה של בית-המישפט באוסט-רליה, שקבע כי טלי תישאר אצל אביה, נאלצה להתפרץ אל ביתם, שאליו לא הוזמנה מעולם. בחצר נורתה על-ידי הצעיר ברובה-ציד. גירסתו של משה קרוי שונה לגמרי. אחרי שהתגרש מגאולה, היא לא היתה מוכנה לקבל עובדה זו. היא נלחמה בו בכל דרך אפשרית. בניגוד לצו מישפטי, שאסר על גאולה להתקרב לביתם של משה וטלילה, המשיכה להפריע את מנוחתם. בלילה הגורלי פרצה לחצר, צעקה: "אני ארצח אותך!" ואז ירה בה החתן בלי מחשבה, מתוך פחד. החתן נמצא בשלב הטרמינלי של מחלת הלוקמיה, ולא נותר לו אלא כמה חודשים לחיות.

זה יכול היה להיות סיפור בנא-לי: בעל ואשה שנפרדו לוחמים על הבת, בסערה של רגשות, תאוות-נקמה ומישפטים. הדבר הסתיים במוות.

אולם הנפשות בדראמה זו אינם אנשים רגילים. הד"ר משה קרוי (40), יליד תל-אביב, בנה של מנהל בתי-ספר, הפך מגיל צעיר

מאוד להוגה-דיעות מבריק, שהת-נוע בעולם של פילוסופיות והשק-פות-עולם אבסולוטיות. אביו מת כשהיה בן 9 בלבד.
כשעבד להכנת עבודה לתואר מאסטר בירושלים הכיר את גאול-לה, סטודנטית לפילוסופיה יו-צאת-עיראק, וזו מסרה לו את סיפורה של הפילוסופית-הסופרת איין ראנד, אמריקאית ממוצא רו-סי. משה נפל בשבי התורה הזאת. הוא גם התחתן עם גאולה, בטכס ספרדי, בירושלים.

יתכן שזה קרה מפני ששנתיים לפני כן התאהב משה קרוי בבחור רח, והחליט להתחתן איתה. אך כשנודע לאמו שהיא זונה, גירשה אותה מהבית.

כשעבר לתל-אביב וקיבל תואר של דוקטור, מצא קרוי מעריצים רבים, מבוגרים ממנו, וביניהם מר-דכי ("מוטלה") קדר ודן בן-אמון. עליו ועל תורתו סופרו סיפורים רבים. למשל: שתבע מאמו לשלם עבור פיתוח התצלומים של נכד-תה. במשך שש שנים היה נתק בין משה ואמו. משה הסביר כי אמו היא אלטרואיסטית, ולכן היא מייצגת את אותם הערכים שהוא מז להם. אמו מסבירה זאת בכך שגאולה הסיתה נגדה, מאז רא-שית היחסים ביניהם.

כך או כך, אי-אפשר להבין את דרכו של משה קרוי וגם את האירועים האחרונים בחייו מבלי

לעקוב אחרי התפתחותו המחש-בתית, שקבעה את דרך חייו. אין ספק שנבעה מפסיכולוגיה מיוחדת.

מיכל בן-חורין הכירה את משה קרוי לפני שש שנים, ולפני כן התכתבה עימו. מיכל, נכדתו של הפסל יצחק דנציגר, היא בתו החורגת של מוטלה קדר, שהיה מעריצו של קרוי. היא הכירה את קרוי באמריקה, והתכתבה עימו כשחי באוסטרליה.

להלן מנסה מיכל בן-חורין לע-קוב אחרי התפתחותו הפילוסופית של קרוי, ולנתח את השלכותיה על חייו ומעשיו.

גאולה קרוי נורתה ב-24 בפברואר.

בנובמבר 1986 הגיש משה קרוי בק-שה לקבלת גט בבית-המישפט, והבק-שה אושרה במאי 1987.
בתקופה שבין תאריכים אלה הת-נהלו ביניהם מישפטים. בשניים מהם תבעה גאולה שהבת, טלילה, תגור עימה, או שתעבור למסד ממשלתי. בשניים הפסידה.

בית-המישפט החליט שטלילה צרי-כה להוסיף לחיות עם אביה, שנמצא כשיר לחנכה ולגדלה. נקבע גם כי אינו עוסק, ושלא עסק, בשטיפת-מוחה, כפי שטענה האם.

את עובדת היותם גרושים לא קיב-לה גאולה מעולם. היא התייחסה אל

מכתביו של משה קרוי לאמו:

"היא היתה רודן

מאוס ורע!"

אנשים דתיים יבעטו עלי מפני שאני מדבר על אלוהים, גורל וחסידיהם בצורה אוניברסלית.

אני אדם ששם באיתו מישור ישרות, היגיוניות, איסלאם ונצרות.

אנשים מן הישוב יבעטו עלי, מפני שאני שם בסמך-שאלה את האלוהים שלהם ואת המדע, ומציג מחדש את הדתות והטקסטים.

הפסיכולוג והפסיכיאטר יבעטו עלי מפני שיראו כי אדם המנסה להרוס להם את מיקצועם, באומרו כי הם הרסניים, וכי ישנה דרך רוחנית חדשה.

הרופאים יבעטו עלי מפני שיראו בי אדם. אני הרי מבטל את הרפואה, ומציע רפואה סבעית.

במכתב אחר:
גאולה היתה אשה שמילאה תפקיד מסוים בחיי — תפקיד שלא היה כולו שלי.

היא היתה כוח שדחף אותי לשינויים רבים ורציניים — אם כי היתה רדון מאוס ורע. תפקידה לטוב ולרע נגמר.

שהבירה בארצות-הברית. הם מבלים הרבה זמן ביחד, והיא תכתבה איתו תקופה גיברת. הם משוחחים ומשיילים הרבה.

קשה לי להאמין שהתינוקת שלי היא כבר בת 16, ומעוניינת בכחורים.

אבל הזמן עובר, עונה, עונה...
במכתב אחר:

איש לא יתכנן עובדי את חי, ואיש לא יחלה אותי על-ידי לחץ פסיכולוגי, כדי לגלות אחריכן "מסירת" ליד מיטת-הרדיו שלי.

במכתב אחר:
המטיבציה שלי להבין היא כה חזקה, עד שאינה מתאימה לאנשים שיש בהם טבע של אנטי-המישפחה. מצד אחד אני בעל לב חלש ורגיש, אך מצד שני אני מאוד-מאוד קשה. אני בטח לא מגיב על דברים בצורה שרוב הבריות מגיבות, הן לחיוב והן לשלילה.

במכתב אחר:
נכון שדיעותי הן בעיקר חיוביות.

אבל, הן חרשות ומאיימות:

על עצמו, טלילה, רצונו בגירושין מגאולה, ועל התנהגותה מאז אותו יום, כתב משה קרוי את הדברים הבאים:

במכתב אחר:

היום, בבית המישפט, בדיון גירושין, היא ניסתה לפתוח מחדש את כל ה-עניין ולדרוש פסיכולוג לייקעץ מיש-פחתי. השופט הסביר לה שאין בסמי-כותו לשנות החלטות של שופט אחר, והצהיר על הגירושין. היא המשיכה ל-התווכח, עד שממש גירש אותה מהחדר.

תמיד היא שלטה בי על-ידי פחד, וסיפסופי היא שגרמה לי לכל הצרות. גאולה נוהגת תמיד להשתולל אם אינה מקבלת מה שהיא רוצה.

במכתב אחר:

היום אני בן 40. ודאי קשה לך להא-מין שבנך, הילד' איננו עוד ילד, נער או איש צעיר. אני נכנס לגיל העמידה.

טלילה פגשה בחור אמריקאי נחמד,

במשך שנים אחדות הרגיש כי אינו מאושר בחייהם המשותפים. הוא הת-חיל לחשוב שהיא אינה השותף, שאיתו יוכל לפלס את דרכו הרוחנית. היחסים הפכו בעיניו מעמסה מכבידה, בטיפוס על הר חייו.

אנשים כמו משה קרוי, שחיהם הם בעלי-ערך כל עוד הם עוסקים בחיפוש אחר מהות אבסולוטית, מתקיימים בה-תאם ולמען אותה מהות בלבד.

כשתהררי על ההיסטוריה שלי, תביני שאינני פשרן אינטלקטואלי מ-שום סוג, ושאניני ניתן ללחץ על-ידי-שירות ריגמית המוסקעת כולה בחיפוש ביחס לדעת-הקהל, כתב משה לאמו לפני שלוש שנים.

מי שבחר לחלק את חייו עם אדם שאינו צועד באפיקים המקובלים, אדם שהוא בעל אינטליגנציה גבוהה ואי-שיות ריגמית המוסקעת כולה בחיפוש אחר סיבת-היות-ריקים, צריך לדעת ש-חייו יעברו הרבה טיטולים. אותם טיטולים הם מרכיב הכרחי בחיפושיו של אדם, המוכן תמיד לשנות את דרכו אחרי שמצא כי טעה במסקנותיו.

משה קרוי הוא איש שכזה. עור כילד נהג תמיד לשאול שאלות ולהקשיב בחווה לתשובות שניתנו לו. וכאשר קיבל תשובות לא-מספקות, נהג להתעקש שחייב להימצא הסבר אחר.

מקאנט לראנד

החלטתו של משה להתגרש מגאולה כלל לא היתה פיתאומית.

האם מספרת על בנה סוניה קרני: בני משה

מעולם לא ניסה או רצה להתאים את עצמו אל צבעי הנוף הקיימים. פנימיות, מאז שזכרת אותו אמו, תרה תמיד אחרי חיפוש תשובות לשאלות שהטרידו אותו. כשמצא אותן, זו לא היתה רק הבנה תאורטית, שעליה הירצה או הכין עבודה, זה היה תהליך הפנמה מלא, שעסף את כל מרחב עולמו.

מאז ומתמיד חי משה בהתאם למסגרות הפילוסופיות. ומכיוון שמעולם לא היה את הפילוסופיה עם חוכמת חיים, או עם חוכמת-טרקלינים-אינטלי-קטואליים, ביטא את תגליותיו בדרך קיצונית.

המטרה לא היתה לעורר התנגדות או למשוך תשומת-לב. משה שאף להקצין את מסקנותיו, כדי שלא יתקבלו כעוד סעיף מילולי בפרק אקדמי-פילוסופי.

הוא לא היה "ילד שמן ומושקף, שהלך לכל מקום עם כובע טמבל, מימיה, ובונה ביד: שאמו המורה נהגה להעביר אותו את הכביש עד גיל 10", כפי שנכתב עליו, ומעולם לא

משה כילד תלמידי. הוא רצה תמיד להעניק אהבה.

טלי בילדותה. הוא רצה בחירות.

פיתח את "תורת החיים על פי השכל". מעולם לא אהב בננות. את תורת החיים על פי השכל פיתח איין ראנר, ומשה מצא בה נקודת-מפנה חשובה ביותר. אפשר להבין זאת מבלי לגלוש לצנינות. עבודת הדוקטורט שלו היתה על המוסר של עימנאל קאנט. הוא סיים אותה באומרו כי אינו מרגיש בנוח איתה, למרות שהיא תקפה ועיקבית. לפיכך אפשר להבין את מה שהתרחש בחייו, אחרי שקרא את ספרי איין ראנר. לגביה, המוסר אינו אמצעי להוכחת קיומו של האל. שיכלו הש' תחרר מכבלי הקטגוריות.

האגואיזם המוחלט

מאיין ראנר למד משה את הדיכ' שכלו של אדם מסוגל להבין את עובדות המציאות.

מאז קשה. עד כאן נגעו בי, באם, הדברים שרשמעו ביום השני ברדיו, במיסגרת סקירת המאמרים. על משה דובר כעל "מי שהיה": "היה גאון", "היה פילוסוף", וכו'.

בעיקבות הכאב שחשתי, נדלק בי רצון עז לשאול את העיתונאי הנכבד על סמך מה קבע מה שכתב? מה המקור שממנו קיבל מידע זה, ושאל את מסקנותיו הפסקניות? מה הוא בכלל יודע על משה ועל חייו ומאבקיו? הן 14 שנה נמצא משה מחוץ לגבולות ישראל! אמנם הוא חי וקיים בה, שהרי גם בעת שקשה עבורו רבים מאוד הם חסידיו כאן. אולי בעיקבותיהם ישוב גם הוא באחד הימים למולדת מי יתן!

משה אינו "מי שהיה", כדברי העיתונאי. משה הוא מי שהיה, ישנו ויהיה. חייו אמנם שובשו בצורה טראגית. אם היתה בזאת ידו של גורל או של מיקרה – על זה מאז ומתמיד נטוש ויכוח שבו לא ניתן לאדם להכריע.

בשנים האחרונות סבל משה קשה בחייהמישפחה שלו. אך ללא ספק – כוחות-הרוח הרבים שבהם ניתן יוסיפו להכות בו ואף

ידהימו כבעבר – אולי אף ביתר שאת.

היכרתיו היטב. במשך שנים היתה בינינו התכתבות על נושאים שונים, החלמנו דיעות בהזדמנויות שונות, הדבר חשף לפני את פנימיותו העשירה, שהוסיפה להתפתח במשך השנים. לא רק הגיוני הפליאו במקורות, גם עושרו האמנותי עשיר היה תמיד. וכי מישאלתו, בהיותו בן 5, "להזין את כל צימורי העולם", שאותה הביע בעומדו מול שמם גבוהים במרפסת ביתו של צירי בפאריס, אינה מעידה על עוצמה רגשית, הטמונה בשורשי נפשו? וכי השיר מגיל שש וחצי, "לו היו לי כנפיים/הייתי עף לשמים,/ציפורים מלטף/ואהב אותם אוהב" (דבר לילדים, 1954), אינו חושף את הרצון השורשי אשר טבוע בו? משה תמיד חפץ להעניק אהבה לזולתו.

די לסבול!

הוא רצה בחירות, בשיחור מכלבים שהטילו עליו חייו. הוא שואף ושאל לחופש ממוסכנות החברה. לא במיקרה החליף מיסגרות

סוניה קרני עם משה ראנר (1953) להזין את כל ציפורי העולם.

הגרונשין בחלל חייהם. היה זה תהליך איטי, אמנם, אך התוצאה היתה בלתי-נמנעת, והיתה מוכר-חה להכאיב לכל המעורבים בעניין. חבל וצר מאוד על שמשתבשות דרכי האדם והחיים.

נראה שהזיווגים מלמעלה לא תמיד מצליחים, אך איש אינו אשם בזה. כל אחד לבשעצמו צודק. החיים הם אכזריים, ולא תמיד ההתמודדות איתם נגמרת בניצחון.

קראתי בצער רב כל מה שנכתב עד היום בפרשת בני. בעיקר הכאיבו לי אותם דברים שהוזכרו בהרחבה ובהבלטה, ושכלל לא התרחשו במציאות. אולי לא בזדון נעשה הדבר, ולא מתוך רשעות, אולי מחוסר-ידע ובורות, או מחיי-עדר ביקורתיות, שהיא מרכיב הכרחי של אישיות בעלת רמה אינטלקטואלית כלשהי. אך אין כל זח מפחית את חסאם של הכותבים למיניהם.

משה הוא היחיד היודע את האמת כולה (פרשת הגירושין וס' פתיחה). הוא אשר חי אותה וסבל. הוא אשר הבין את משמעותה של פשרה עבורו ועבור בתו טלילה, שדרשה באופן בלתי-מתפשר ל"לכת עם אביה".

וצורות-מחשבה בחייו. כלפי חוץ, למי שמעט להבין, זה נראה משונה, בלתי-הגיוני – משהו המעיד על חוסר-יציבות וחוסר-קביעות. למשה היה זה ביטוי של השתנות, של התהוות מתמדת, ושל זרימה אל חוף שאליו התקרב והלך.

כאם, הקרובה אל מהותו, והער קבת אחר התפתחותו הרוחנית, הייתי מודעת לתהליכו הנפשיים. תמיד ידעתי מהם החיים שבוחר בהם, או שיועדו לו.

זוהי בעיני פתוחה, ללא הכר-עה. משה לא מצא את אשר חיפש, ואשר לו היה זקוק. הוא ידע לוותר, ואף יותר הרבה למען השקט שבסביבתו הקרובה (קרי משפחה וכו'). למרות כל השתדלויותיו הרבות לשמור על מיסגרת מיט-פחית, סיבות שונות – ביניהן התקפידותם של קשים של אשתו – הביאו את נשואיהם אל שירטון. אני אישית חוויתי זאת קשה, כאשר התארחתי אצלם באוסט-רליה במשך כודש (1980), וברחתי משם בשל כך.

משה ידע לסבול ולשתוק. אף סבל ושתק, עד שהגיע הרגע בו שמע את הצו הפנימי: די לסבול, נזקק את התבלי שנים מספר ריחפו

כל גיבוריה שואפים לממש את עולמם הרוחני, שהרי זהו הערך העליון שלמענו הם קיימים, אך בעולם חומרי היה צריך קיום טוב יותר להיות ערכם העליון. מה נשאר? סתירות בין מהותם הרוחנית של גיבוריה והמטפיסיקה ה"חומרית", שעליה בנתה את הפילוסוף פיה.

את הפיתרון מצא משה בסייגור לוגיה. שוב היה משוכנע כי אכן מצא את התשובה האבסולוטית.

באותה תקופה סיפרתי לו על בעייה שהיתה לי, ולהפתעתי קיבלתי את התשובה הבאה:

"תגשי אל מיסררה-המוסר בכנסיית הסיינטולוגיה הקרובה. תספרי למי שממונה על מחלקת-המוסר את כל מה שסיפרתי לך, ולחאר-מכן תפעלי בהתאם למה שאמר לך. אם כך תעשי, מצבך ישתפר בהדרגה. מכיוון שאני כה רחוק ממך, זאת העצה הטובה ביותר והיחידה שיכול אני לתת לך: תעשי זאת עכשיו, לפני שיהיה מאוחר מדי".

זה משה. הוא מצליח בשלמות להירכס אל תוך תבניות-המחשבה שאימץ לעצמו, וחייזר מקבלים את צורתה המדויקת של אותה תבנית. אילו הייתי שולחת לו את אותו המכתב שנתיים קודם לכן, אין ספק שהיה עונה לי אחרת. כזי להנחי שהיה כותב לי: "ואת הבעייה שלך".

אחרי שהגיע בסיינטולוגיה לדרגת "התעלות-נפשית" גבוהה ביותר, הבין כי זאת אינה הדרך אשר תאפשר לו את

היגיון, האינטרס האיש, וכזויות-הפרט, חופש פוליטי וכלכלי. משה קרני הסכים עם הנחותיה הפילוסופיות לגבי טבע-האדם, וראה במסקנותיה דרך חיים משמעותית ומבוססת. כפי שתמיד היה אופייני למשה, הוא התחיל ליישם ברבקות את התשובות שמצא, ומכיוון שישראל לא ייצגה את עקרונותיו החדשים, הן מבחינה פוליטית, הן מבחינה כלכלית, עזב את הארץ ב-1974. הוא נסע לאוסטרליה והתחיל להרצות באוניברסיטת להטרבור.

תשובה אבסולוטית

לא עבר זמן רב ומשה גילה סתירות בפילוסופיה האובייקטיביסטית של איין ראנר. הסתירה, כפי שהסכיר לי, היא זאת:

הכל טוב ויפה. החיים אינם שווים בכל מחיר, ואין עלינו להתפשר עם ערכינו האבסולוטיים. בכל ספריה ב"נה איין ראנר גיבורים שקיומם הוא בעל-ערך רק אם יוכלו לממש את ער'למם הרוחני. בכל תנאי אחר, ההצלה אינה בעלת-ערך לגביהם, אך מכיוון ממטפיסיקה חומרית, במקדם או במי אחר חייבת היתה להגיע לסתירות. עולם רוחני הקיים כערך נפרד מעו'למנו החומרי, הוא בלתי-רציונאלי כי עיני איין ראנר. ומכיוון שאת הלא-רציונאלי זיהתה עם מיסטיקה, לא התייחסה אל הנושא.

חשיפת האני' הטמון בו. "המחקר של רון הברט (מייסדה של הסיינטולוגיה) סטה מהמסלול הנכון מזה שנים. קודם כל, טעות היתה בכך שהגביל את התעלותה של הנשמה ל-שמונה דינמיקות בלבד. שנית, העולם אינו בריאה מוסכמת של הרבה נשמות. הסכמה, כפי שאת יודעת, מחייבת קר מוטיקציה וחיבה, ואיך אפשרית היתה הקומוניקציה שהביאה להסכמה על בריאה?"

אחרי משה הבין את הטעויות של רון הברט, הבין את המטפיסיקה שעליו לאמץ לעצמו. מאותו יום הגיע משה אל המסקנות הבאות:

1. "אם מבינה, עלינו לשאוף לפילוסוף פיה ברורה מעצמה ושהיא ודאית לחלוטין".

2. "כיום, שוב חושב משה כי מצא את התשובה האבסולוטית. הוא חושב כי העולם נוצר מתורעה אינסופית, שהיא אנרגיה וכוח אינסופיים. בתוך אינסוף זה, יש אינסוף של מהויות. במשך שנים חשב כי מצא את הביטוי למהות אבסולוטית בסאי באבא מהורו, אך מאז שינה את דעתו. אין בינינו יותר מגנטיזם", כתב לאמו.

לא עובד אלילים

חיפושיו של משה מלמדים כי חייו הם מסע ארוך של תגליות והפרכות. כמו מדען, הבורק את תג' (המשך בעמוד 40)

לונדון

LUXURY SERVICED APARTMENTS

דירה לשניים במרכז העיר

26£ ליום

פרטים והזמנות אצל סוכני הנסיעות

הנהלת

שי-ט-7

מודיעה כי

במודעה שהופיעה ב-9.3.88
פורסמו בטעות המחירים
הישנים

שי-ט-7

20 שנות יצור של

שמפו • תכשירים טיפוליים • משחות פנים
תכשירים טבעיים המופקים מצמחי מרפא

מיוצר ע"י: זאב פכטהולט, נטורולוג
אסיה פכטהולט, נטורולוגית

פרטים אצל הסוכנים
הבלעדיים

חברת "רפואה" בע"מ

בית מסחר לרפואות בסיסיות בע"מ
יהודה הימית 63, תל-אביב יפו

טלפונים: 814410 • 828486 • 03-824476

שי-ט-7 - תכשירים שיש להם ד"ר!

לשכת הפרסומאים בישראל
הפורום הכלכלי

ערב
עיון

בנושא:

האם
תהיה
כלכלת
בחירות?

יתקיים ביום א', 20 במרץ 1988,
במלון "שרתון" תל-אביב
בין השעות 17:30-20:00.

ישתתפו:

- ח"כ עדי אמורי, סגן שר האוצר.
- ח"כ יגאל כהן-אורגד, שר האוצר
- לשעבר.
- יחזקאל פלומין, סגן שר האוצר
- לשעבר.
- פותח-חיים פלד, נשיא לשכת הפרסומאים בישראל.

ערב העיון מיועד למפרסמים,
לפרסומאים, מנהלי חברות ומפעלים,
מנהלי מכירות ושווק.

להבטחת ההשתתפות, נא לפנות
טלפנית למשרדי הלשכה:
03-222-172.

דמי השתתפות: 40 ש"ח

מספר המקומות מוגבל.

לשכת הפרסומאים בישראל

רח' אבן-גבירול 83, תל-אביב 64046,
טלפון: 03-222-172

במדיונה

פרשות

נשיקה

הפגנתית

מדוע נישקה ג'ודי ניר?

מוזס לעורך-הדין יגאל

ארנון. למרות שכתבי

ידיעות אחרונות

חשפו את פרשת

הפגישה הילית?

אילנה אלון

כל העיניים באולמה של השופטת
שרה סירוטה היו נשאות לעבר האשה

נה התגלתה בחלון שמעל ראשה של
סירוטה, שם מצאה לה מקום לקנן. חיך
מיסטר של השופטת רמו כי היא יוד
עת על מה שנעשה מאחורי גבה.
אז סקרה השופטת את ספסל-הנגד
מים ואמרה: "רגע, נרמה לי שחסר לנו
נאשם אחר!"

יוסי הוכמן, הנאשם החסר, התגלה
כשהוא יושב בספסל האחרון באולם.
מישהו אמר לשופטת שבגלל נכותו של
הנאשם קל לו יותר לשבת על הספסל,
מאשר על כיסא, והשופטת אמרה: "רק
רציתי שישב יותר קרוב, כי נראה לי
שכסוף האולם אין כל-כך הרבה אוויר."
מסטיק סודי. אחרי כמה סידורים
פורמליים עלה לדוכן-העדים עד התבי
עה הראשון, יורם בן-עמי, בעל חברה
חקלאית, מעבירו של אלברט אולאי.
בן-עמי הורשע לפני שבועיים בעבירה
של הטרדת עד, אחרי שהורה באשמה

ג'ודי ניר-מוזס (באמצע) ונאשם ארנון (משמאל)
נשיקה לעיון כר

במיסגרת עסקת-סיוע, ונידון לחצי
שנה מאסר על-תנאי ולקנס גבוה.
בן-עמי העיד ברהיטות, וסיפר על
יום הפגישה הלילית והיום שלפניה.
בין היתר נחקר על סדר הישיבה מסביב
לשולחנו העגול של עורך-הדין יגאל
ארנון, ונתן תיאור מדויק. הנאשמים
ישבו נינוחים וחסרי-דאגה. רם כספי
שלף מכיסו חפצת-מסטיק, והציע ממ
נה גם לעורך-הדין יגאל ארנון. השניים
לעסו בערינות, כשהם מנסים להסתיר
זאת מעיני השופטת.

נשעים
האמבולנס
בלא רופא

אפרת נרצחה על-ידי

חברת-הלשעבר.

האמבולנס הראשון

הגיע בלא רופא.

כשאפרת עדיין היתה

בחיים.

יוסי עין-דור

בחור צעיר, חובש במיקצועו, היה
בבניין שבו נרצחה אפרת רוזן (23).
מיד אחרי שנשמעו היריות, הוא ירד
וניסה לטפל באפרת, שנורתה בידי
חברת-הלשעבר, עופר כנען (27), שירה
בה מרובה ונליון שהיה ברשותו.
דקות אחדות אחרי-כן הגיע למקום
אמבולנס, ובו נהג-החובש בלבר. רק
אחרי-כן הוזעק אמבולנס שני, וכו
רופא. כל שנותר לו לעשות היה לקבוע
את מותה. הדקות הללו היו קריטיות,
ויתכן שניתן היה להציל את חייה אילו
היה הרופא מגיע בזמן.

שכנים, המתגוררים בבניין שברחוב
יוחנן הגדי בתל-אביב, סיפרו: "בשעה
1.30 בלילה שמענו רעש נורא. חשבנו
שזו תאונת-דרכים. כשיצאנו החוצה,
(המשך בעמוד 40)

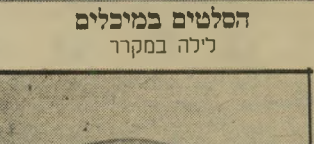
אני מזכרחה להודות ששתי תוכי
אני כולבונטק בעיני-אוכל לא
הרסו אותי. בראשונה, שעסקה בחומס
במיסגרת ארצנו, עוד הייתי מופתעת.
אבל בכלבונטק השני, שעסק בארוחות
הבוקר במלונות, כשכל כמה דקות
מנצנצת הכתובת המפחידה "לא ראוי
למאכל אדם", כמעט נרגעתי.

מאות פעמים אכלתי חומס, אני
ובניימי-שפחתי וחבריי וקרובי, ומאות
פעמים אכלתי ארוחות-בוקר בבת-יהמ
לון בארץ, אני וחברי ואורחיי מחו"ל,
ואף פעם אחת — ממש אף פעם אחת
— לא מתנו, לא חלינו, ואפילו הבטן
נשארה כמו שהייתה.

כמוכן לא תיארתי לעצמי שהבדרי
קות, שערכו המעבדות עבור כלבונטק,
אינן מדויקות. ועל כן המסקנה היחידה
שאליה אפשר היה להגיע היא שכך זה
גם כבתים שלנו. אם 160 מיליון קולי
יפורמים אינם הורגים אותנו, סימן שהי
בטן שלנו רגילה לכמות הזאת. הבטן
האנושית אינה מודעת לתקנים של
האגודה למען הצרכן, אבל הבטן שלנו
בוודאי יכולה להבחין בין מזון טוב או
סביר למזון מקולקל או מורעל.

כדי לאמת את דעתי, פניתי לשתי
חברות וביקשתי מהן לשתף פעולה
בחפוש קוליפורמים, סטפילוקוקים,
שמרים ועובש באוכל המבושל במיט
בחן, והמוגש לבניימי-שפחתי מדי יום.
החברות נענו — לא אכחיש שמתוך
פחד קל, שמא יתגלה שגם המיטבחים
שלהן אינם עומדים בתקן.

החלטנו, שלוש-שלושה, שכל
אחת מאיתנו תבין במיטבבח

הסלטים במיכלים
לילה במקרר

התרבות

גם טונו מהקופסה

של, בתנאים הרגילים ביותר,
מזה אחת של אוכל. השארנו
את האוכל לילה אחד בתוך
המקרר, ולמחרת שלחנו אותו
לבריכות במעבדה. בלי-העבר
דה במיטבחים נרחצו כרגיל.
אף באחד משלושת הבתים אין
מאיתנו לא הרתיחה את הכלים.
שלושת הבתים הם בתים רגילי
לום לגמרי, ובסירוש לא מה
שנקרא, "מזורפים לניקיון".
ענת סרגוסטי הכינה סלט גבינה
לבנה עם בצל, כיסתה אותו והכניסה
אותו בערב למקרר. אני הכנתי סלטי
ביצים עם בצל ומיוניות, כיסיתי את
הכלי וטמנתי אותו במקרר. השכנה

אכיל בבית. בן-אזס!

דניאלה שמי (משמאל) ושתי

חברות נוספות הכינו בבית סלטים בתנאים רגילים לגמרי, ומסרו אותם לבדיקה במעבדה

כול זבל, גם אם הוא לא הורג. אגב, תבשיל אחר — והוא ריבת התפוזים — לא נבדק כלל, מאחר ובעל-המעבדה אמר שבריכוזו כה גבוה של סוכר לא יכולים להיות שום חיידקים.

המוצר השני היה טונה מתוך קופסה, שניתנה בכוונה לבדיקה כדי לוודא שמא המוצר עצמו, עוד לפני הטיפול בו והוספת מרכיבים אחרים, מכיל חיידקים. הסתבר שהטונה מכילה 1000 ספירה כללית, 10 קוליפורמים, פחות מ-50 סטפילוקוקים, סלמונלה — 0, שמרים פחות מ-100, ופחות מ-100 עובש. ואם בתייהמלון משתמשים בטונה מתוך קופסות — ואנו מניחים שכך הם עושים — הרי שאת כמויות החיידקים הם מוסיפים כמו יריהם המלוכלכות.

אילו היה לנו מישרדיברי אות חזק ורציני כמו מישררד הדתות, אולי היו מחייבים את בתייהמלון והמסעדות להציג סיק משגיחי-בריאות-יהודיים במקום משגיחי-בשרות. אבל במצב כמו שהוא סומכים על אלוהים. מי יודע, אולי כשיבוא המשיח, בריאות-העם תהיה חשובה לפחות כמו הדאגה שמא האסונה צמחה דווקא בשנת-שמיטה?

מעבדת שאלת יאל בוג
רח' הסדנא 4
קרית-אריה, פ"ת 49130
טל' 9241920-9233497-30001

בדיקה מס' 80979

מזמין הבדיקה: העו"ס הנ"ל
החומר לבדיקה: פירות וירידה
האריזה: פירות
הבדיקה נמסרה ע"י: מזמין הבדיקה

תוצאות הבדיקה

מס'	הדוגמה	PH	ס. כללית	קוליפורמים	סלמונלה	שמרים	עובשים	לוק
1	פירות ירד	4.5	10-000	30	50	50	100	100
2	פירות ירד	4.5	100-000	200	50	50	50	100
3	פירות ירד	6/3	100	10	50	50	100	100

דו"ח המעבדה
שליח: שליח: שליח:

נאוה לוי הכינה ריבת-תפוזים, לא כיסתה את הריבה במשך שעות עד שהריבה התקררה כליל, ורק אז כיסתה אותה.

פתחתי גם קופסת טונה, וללא מיכ-סה הכנסתי אותה למקרר.

למחרת בבוקר הכנסנו כמות קטנה מן המאכלים האלה לתוך צינצנות סטריליות, שהבאנו בעוד מועד ממעבדות שאכלתיאל בפתח-תיקוה, והשי-ליח הביא את ארבע הצינצנות למעבדה.

ועד שהגיעו, ניחמנו זו את זו. אמרנו שבוודאי תהיינה התוצאות שוות לאלה של בתייהמלון, מאחר ובכוונה הכנו את הסלטים ערב קודם, ולא הקפרנו על ניקיון מיוחד, וגם העברנו את המאכלים לתוך הכלים הסטריליים בעזרת כפית שהייתה במערכת, וששכ-בה לה על מגש בלתי-מכוסה במשך שעות, וגם השליח, שלקח את החומר למעבדה, לא השתמש בשום אמצעי-קירור בדרך-האביב לפתח-תיקוה. לשלושתנו היה ברור שכמות הקר-ליפורמים ושאר הצורות תהיה כמו בכמה מבתייהמלון, ואפילו חשבנו כבר על ציור שלט האומר "לא ראוי למאכל-אדם", אשר ייתלה לאחר כבוד במיטבתנו.

ואז הגיעו התוצאות של בדיקת המעבדה, ונדהמנו. לעומת בתייהמלון בישראל, המיטבחים שלנו סטריליים

ממש, ואנחנו שלושתנו הרי יודעות שלא כך הדבר.

● להזכירכם, לפי תקן הסלטים של כלבוטק עד 1,000,000 ב-ספירה כל-לית זה בסדר. בסלט ביצים של אחד

המלון הגיע המספר ל-600,000, ואפ"ל ל-2,000,000. בבתינו נע המיספר בין 30 ל-2000.

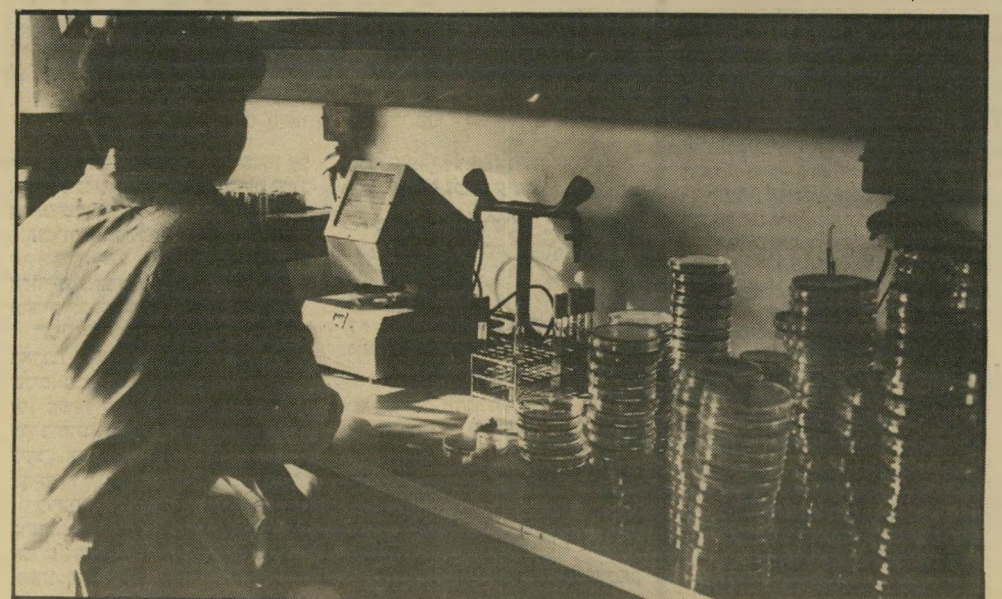
● לפי כלבוטק המזון טוב עד ל-50 סטפילוקוקים. באחד מבתייהמלון נספרו פחות מחתקן. הסלטים שלנו הכילו פחות מהתקן.

הסלמונלה לא צריכה להיות בתוך הסלטים, ואמנם בסלטים הפרטים שלנו היא לא היתה — לעומת הסלטים של בתייהמלון אחד או שניים, שבהם הופיעה.

● לפי תקן כלבוטק מותר 100 שמרים בכל סמ"ק. רבים מהסלטים של בתייהמלון עברו את המיספר הזה. הסלטים שלנו לא עברו.

● לגבי עובש — אותו הדבר. המסקנה המתבקשת היא שאם אנחנו, במיטבחים הרגילים ביותר שלנו, הצלחנו לעי-מוד בתקן, ואילו מיטבחי בתייהמלון מסוימים, שלא לדבר על החומרים, עברו את התקן במאות אחוזים, הרי שכאשר אנחנו יוצאים לאכול בחוץ אנחנו אוכלים טינופת, המתב-שלת בתנאי-ברואה ירודים ביותר.

גם אם אנחנו, הצעירים והבריאים, לא חלינו עדיין בעיקבות הביקורים במסעדות ובבתייהמלון, הרי שכעד כספנו אנחנו יכולים לבקש שלא לא-

הבדיקה במעבדה

מדוע לא משגיחי-בריאות במקום משגיחי-בשרות?

מיסוכן!

ד"ר איתן רובינשטיין, מנהל היחידה למחלות זיהומיות במרכז הרפואי. שיבא?
● מזה דע בקליפורניה?
● מזה?
● הקוליפורמים מעובים בחור מר שמקורו עשוי להיות צואתי.
● מזה זה יכול להרוס?
● לשלשולים.
● הכי גרוע שיכול להיות זה עיגול? זאת אומרת, לא אסון גדול?
● אם 200 אלף איש יקבלו שלשול, זה כן אסון!
● אבל אני מבינה שעוד לא קרה דבר כזה?
● ועוד איך קרה? יש בין 600 ל-700 התפרצויות כאלה כל שנה. במקומות שבהם יש מיטבחות להרבה אנשים. קיבוצים, מחנות צבא וגם בתייהמלון.
● אפשר למות משל"ש שולי?
● אולי לא את ואני, אבל הר-קטנים, החלשים, הזקנים והחור-לים יכולים למות. וכבר היו דברים מעולם.

(המשך מעמוד 37)

ליותי במעברה, בורק משה את תג' ליותי הפילוסופיות במעברת-חיי. "בבקשה, תני חשיבות גבוהה לק' ריאת חומר זה. הוא ישפיע לא רק על עבודתך, אלא על כל אספקט אחר בחיך. חומר זה יאפשר לך הבנה ברורה ושלמה של ישותך בפרט, ושל הישות בכלל, כפי שאמורה הפילוסופיה לע' שות, למרות שאינה עושה זאת." כתב לי משה אחרי שהבין את הסתירות כסינטיולוגיה, וגילה את סאי נאבא. במכתב אחר כתב לי כי חשיבות הישגיו האינטלקטואליים והפרקטיים הם מעבר לכל תיאור. "את מבינה, כל מיסטורי הישות חייבים להיות מובנים בצורה הברורה מעצמה, שהיא הכרחית. המובן-מעצמו אינו הכרור מאליו, אלא מה שאנו רואים כאמת הכרחית לאחר שהבנו אותה."

משה אינו עובד-אלילים, ואינו אחר

טלי בריקור הורי אחרי הגור, חזרה לראנד

משטניה של כת מיסטית זו או אחרת. משה מתייחס אל חיי כפי שאמן מת ייחס אל חומר-הגלית שממנו הוא יוצר ביטוי לחוויות-הנצח. אמו של משה, סוניה קרוי, מקרינה גם היא את חרות-התגלית שאפיינו את משה. הוזהרת מפניה לפני שהיכיר תיה, אך פגשתי באשה נרירה, המסר גלת להתעלות מעבר לגבולות האינטרס, הנחיות והפגיעה. אם המבינה את מסלול-חיי של בנה, ואת החיפושים המהווים את מהות-יישותו. משה לא הפך למה שהפך מפני ש גורל בצורה לא-נכונה. אך אולי העובד דה, שמעולם לא נאסר עליו לשאול "למה", מרוע, "לשם מה", גרמה לכך שכל חיי ישאף לתשובות אכסולרי שיות?

אני מתעמק בקשרים שבין הקבלה לתורתו של קרל יונג. האפשרות של סינתזה מחשבתית גלובלית בין פילוסופיה, פסיכולוגיה, מיסטיקה, פיסיקה ותראפיה — כנסים מאוחר לכל המר עים והפעילות התרבותיות-מחשבתיות, נעשית ברורה יותר ויותר."

חמרורים

מארגן האתיופים

נחוג ♦ יום-הולדתו ה-65 של אלוף מאיר ("זרוע") זורע, מבכירי אלופי צה"ל (אלוף-פקוד, ראש אגף המיצעים, מארגן צבא אתיופיה בתור פתח הקיסרית) ואב שכול משני בנים שנפלו בקרב. זורע, יליד עיר-הפוגר מים הרוסית קשינב, הוא חבר קיבוץ מעגן-מיכאל, שהיה מיספר חורשים חבר-כנסת (מטעם ד"ש של ייגאל ידין), עד שמאס בתפקיד. הוא העדיף מיש רות ביצועיות בשירות הצבאי: מנהל מינהל-מקרקעי-ישראל ועד לאחזונה שימש כמבקר מערכת-הביטחון.

לוחמת הגיטאות

נפטרה ♦ בקיבוץ עיר-החורש שבשרון, בגיל 67, רוזיקה קורצ'צ'אק, ממנהיגות המרד הראשון ב-1941, כי וילנה הליטאית. כשהצליחה קורצ'צ'אק, להגיע ארצה כעבור שלוש שנים ונתבקשה לרווח בפניו ציבורי על לחימתם של יהודי הגיטו בעיר ולחימת הפרטיזנים היהודיים ביערות, מצא דור בר-גוריון לנכון לגנותה על כך שהיא מדרווחת על אירועי-גבורה אלה בלשון איריש. לימים העלתה את זיכר רונותיה בספר נהבוח באפר.

הראשון לציון

נפטר ♦ ברמת-גן, בגיל 80, שמי צה חנינקים, היהודי הראשון שנרן למוות על-ידי שילטונות המנדט הבריטיים בארץ-ישראל, בעוון הריגת שיבעה ערבים בפרס יפואי, בקיץ 1929, שאותם ראה חנינקים אחראים לרצח ארבעה יהודים ומן-מה קודם לכן. גורדינו של חנינקים, שהיה בשעת מע' שה שוטר בתפקיד, הומר ב-10 שנות מאסר עם עבודת-פרך, מהן ריצה, עד שחונן, שש בלבד. חנינקים, יליד אוקר-אינה, שעלה ארצה בגיל 18, היה במשך תקופה קצרה פועל-בניין וצבע, אך עד מהרה התגייס למשטרה (כשוטר תנועה). הוא גם התפרסם כשחקן-כדור רגל בקבוצות תל-אביב הקטנה (אלוב). הכוח הפועל ולאחר שחרורו מן הכלא היה פקיד במפעלי-המים של עיריית תל-אביב, סרג'נט (סמל) כחטיבה היהודית הלוחמת של הצבא הבריטי במלחמת-העולם השנייה ועד לאחריה נשא בתפקיד הכבוד של גיזבר ארגון חברי-ההגנה.

חוקר העשב"כ

נפטר ♦ בתל-אביב, בגיל 78, ד"ר יהושע ("שיקו") רוטני

ציון צביה, חנינקים

מרקליט רוטנשטרייך גם לטרון וגם רפיח

שטרייך, מי שהיה במשך 13 השנים האחרונות נשיא מועצת-העיתונות וכי משך 11 השנים שלפני כן ראש לישכת עורכי-הדיון. רוטנשטרייך, יליד פולין, בנו של ציר הפרלמנט הפולני (הסיים), היה בארץ לאחר הפקליטים החשובים, מה שלא מנע את שילטונות המנדט הבריטיים לכלוא אותו במחנות-המעצר לטרון ורפיח, על עמדתו הבכירה באיר-גון ההגנה. אחרי קום המדינה נתבקש רוטנשטרייך, לעיתים קרובות, למשי-מות ציבוריות, שהאחרונה כהן היתה י"רות הוועדה לחקירת השב"כ.

במדיוה

(המשך מעמוד 38)

ראינו מחזה מזועזע. אפרת שכבה שותתת-דם. היא עדיין היתה בחיים. מיד הועקנו אמבולנס ומיטרה, שהגיעו למקום תוך רקות ספורות. בינתיים ניסה חובש, שביקר אצל אחת הדיירות, לספל בה."

בלי בכי. כנען נמצא מת בחדר המדרגות בבניין סמוך. מיד אחרי שירה באפרת, הוא ירה גם בעצמו. שניהם קבורים בבית-הקברות שבקריית-שאל. כנען בחלקה הצבאית, ואפרת בחלקה האזרחית.

הלווייתו של כנען נערכה יום אחרי הרצח, בחשאיות מוחלטת. בצהרי היום שבו נערכה ההלוויה, עדיין לא היו תלויות מודעות-אבל ליד בית הוריו ברמת-אביב.

הלווייתו של אפרת נערכה למחרת. רבים הגיעו: חבריה ללימודים בפקולטה להנדסה תעשייתית באוני-ברסיטת תל-אביב; חבריה מהתיכון שלא הצליחו לעכל את מותה; חבריה לעבודה של ליאורה, אמה; אנשי-צבא ששירתו עם יהושע, אביה, במשך שנים רבות.

שקט כבר שרר ליד הקבר. לא היו

נרצחת אפרת רוזן האמבולנס הגיע בלא רופא

הורי הנרצחת בהלווייה החברים סימאן להיפוד מהקבר

כנען. הוא קבע זאת מבלי שברק אותו, ומבלי שאף נפגש עימו.

שכנים ושכולים. בתחילת מרס יצא כנען לשירות-מילואים. הדיון בעניינו, שאמור היה להיערך ב-8 במרס, נדחה ל-22 בחורש. אולם כנען לא ידע זאת, והגיע לחופשה בשל ההופעה בבית-המישפט.

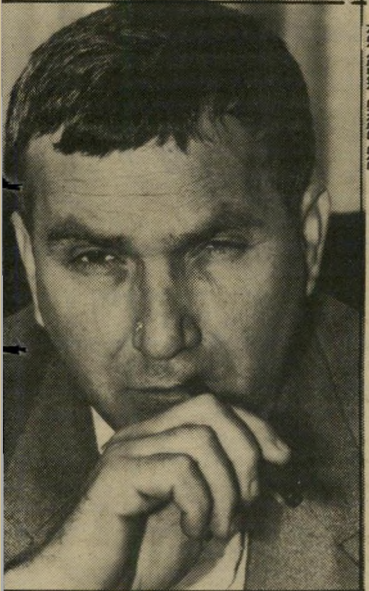
באותו היום ארב לאפרת ליד דיר תה, ברחוב יוחנן הגדי, בעת שביקרה את תכרתה רונית. כשעה 1.30 כלילה יצאה אפרת מהדירה, בחשבה שהמונית שהזמינה הגיעה. ליד חדר-המדרגות המתין לה כנען וירה בה. את-הרכב הלך לחדר-המדרגות בבית סמוך, וירה בעצמו.

הוריה של אפרת גרים ברחוב סמוך להוריו של כנען ברמת-אביב. מי שיכלו להיות מחוננים מבכים עכשיו את מות יקיריהם, בשנות ה-60 לחייהם.

אני כבר בריאטה זה שלושה חודשים, הודיע ורביץ מייד עם פגישתנו.

ההצהרה הביאה אותי לסקור אותו מכריזגל ועד ראש: גבר בשל בשנות ה-40 לחייו, שסוד הקסם שלו טמון דווקא בסירבול כלשהו. הקפה שהכין לי במורדיו קצת נשפך על התחתית, והפרחים שהביא לי לא נקנו בחנות, אלא נקטפו עליהם במיוחד בשדה, עם השורשים.

מאז שהגעתי לכאן (ללישכת ראש המועצה), לא נעים לי להגיד בכמה קילוגרמים שמנתי. בכמה? לא נעים לי

אני ורביץ, חנינקים

ראשי-מועצה ורביץ דיאנה ופרחים

להגיד. כל היום יש נאשים (ליקוקים) וזה... עכשיו אני בריאטה."

רקע: "אני קורבן"

של מ'יחוס"

דלתי ברחובות. אני בן 44. אבא שילב עבודה חקלאית (פר-רסון) עם ביטחון. אני למדתי כלכלה באוניברסיטת-ירושלים. מה רציתי לעשות, כשהייתי קטן? אני קורבן של מיתוס, של רקע רוסי. לפעמים אני מצטער על כך. למשל, אבא של אשתי הוא יהלומן. במשך 20 שנים עמיתי בלחצים להיכ-נס לעסק. לאמר שסלדתי מכך — זה מוגזם, אבל לא הייתי בנוי לכך נפשית, על אף היתרונות הכסויים מבחינה כלכלית.

בבית רוסי, כמו הבית שבו אני גדלתי, היה כבוד רב לאנשי-ציבור, בעיקר לאנשים מתנועת-העבודה. לא כינו זאת "עסקנות" או "פוליטיקה" — קראו לזה "שליחות".

במבט לאחור, אני יודע כיום שתמיד רציתי לעסוק בפוליטיקה. רגע-המיפנה בא בעת המשבר במפי-לגת-העבודה פה (ברמת-השרון). המועד מד אפריים ("פיחוטק") חרס נסוג ערב סגירת הרשימות, וכבר להם פנו אלי.

האם זה נראה לי אז טבעי? זה נראה לי טבעי כיום, בוודאי! לא יכלו לקבל החלטה נכונה מוזאת! ידעתי שאבא. הסקרים היו מאוד טובים מבחינת לקראת הסוף. רגע הבחירה? את אותה תחושת-ההתרגשות של "הבוקר שאחר" אני חי עד היום.

איך התעוררת? מי ישן? לא ישנתי כל הלילה. מעניין, עסקנים, המגיעים אחרי שעשו דרך שוחקת וארוכה, מאבדים מהתמימות ומגיעים עייפים. אני לא הספקתי לאבד את התמימות או להתעייף.

קאריירה: "עדיין"

לא חושב על הכנסתו"

מה "ראשי-מועצה"? בעצם כל מה שניסיתי לדמיין לעצמי — זה יותר;

מונולוג של משה ורבי

נכון שזה נחשב לכניין מגורים יוקרתי.
כשעזבתי את הבית, לפני שנה וחצי, נז - אז ראש-מועצה לא יכול להיות דייר-משנה בדירה! אני חייב לקבל אורחים, טלפונים, חייב תנאים מינימי ליים.

מה לעשות? לקחתי הלוואה, פרסתי אותה על פני 48 חודשים, בתשלומים, ואני מקווה שיהיה טוב. אחרת, אין לי

וחכמה. נוצרו בינינו יחסי-עבודה כאלה שהלוואה על כל עשיית-החבר הזה היה לצנינים, והחברות הזאת קיבלה פירושים מפרושים שור נים, גם עליי חלק מבני-מישפחתי. יש לי שלושה ילדים. הרכילות הת-פשטה. הדינמיקה שנוצרה, גרמה לכך שעזבתי את הבית.
למען דפנה? לא למען אף-אחד! עזבתי את הבית! היא ממשיכה לתפקד כסגנית, ושיתוף-הפעולה בינינו מוכיח את עצמו וזוכה בהערכה.

אני גם לא נמשך. השילטון המרכזי, כפי שהוא נראה כיום, רחוק מאוד מלהיות שילטון אטרקטיבי. יש לנו שילטון קצת מטומטם, קצת מושחת, אבל בעיקר - הרבה פרימיטיביות. לכן אינני מתפלל על הנביא שלא המריא, על הקורה בשטחים, על מילחמת-הלבנון. אינני מתפלל למראה מערכת-הבריאות הקורסת תחתיה. איך ניתן לתקן? רק עליידי טיפול בהם!
אני? איך אני יכול כיום להשפיע?

ידעתי שצריך להיות חצרו, אבל זה יתרו! ידעתי שהמערכת הפוליטית היא חרא, אבל לא ידעתי שהחרא עד כדי כך מסריח! ידעתי שהעסקנים יפריעו, אבל לא צפיתי עד כמה. ידעתי שהתור שבים וזקוקים ליד מובילה, אבל לא הבנתי עד כמה...
מה שכן הפתיע אותי הוא "המע-כרים"! אני יכול לשבת עם משקיע אמריקאי ולדבר במאקרו, ודקה אחר-כך כן לשבת ולטפל בבעיות של אשה מוכה. מעברים כאלה מתרחשים תוך

להיות שר זה

חננוניש - בנאמה!"

מושג מה אעשה. זה נורא מביך אותי, לפרוס את חיי עד כדי כך, לפרטים.

מוניה שפירא:

"הכרזת שטחית בלבד!"

אני חבר של מוניה שפירא? מה פיתאום? הוא מפעיל נהדר את הקאנטרי-קלאב ברמת-השרון, יש ביי

על אף הצער שבעזיבת הבית, אני מתנתם בקשר הטוב עם הילדים. מסת-בר שזה אפשרי. נכון לעכשיו, אני חי בנפרד מאשתי - לא בהליכי-גריר שין.
לפני שנה זאת היתה הרכילות החמה ביותר ברמת-השרון. זהו מקום קטן ו...אני רוצה לאמר שאני מעריך את גר יעקובי, דויד ליבאי, רפי אררי ואנשי-ציבור אחרים שעברו זאת. רק מי

אים קטנים, לישון עד מאוחר בבוקר. אני חייב לעבוד על עצמי. יש רבר מצחק: במדינה שלנו מכ-שירים למיקצועות רבים, אך לא למיק-צוע הפוליטיקאי.
קשה לי לדמיין את עצמי מדבר כך לפני חמש שנים. עברתי תהליך של התבגרות, של התפשרות. הבנה של תהליך מחייבת מעט חוש-הומור. בעצם, מה מיוחד אותי? המילחמה בשמרנות. יש כאן פקיד שהלך לשלר-שה בנקים, מרי יום ביומו, במשך 20 שנים, בסדר מסויים. ואני באתי והועתי לשנות זאת!

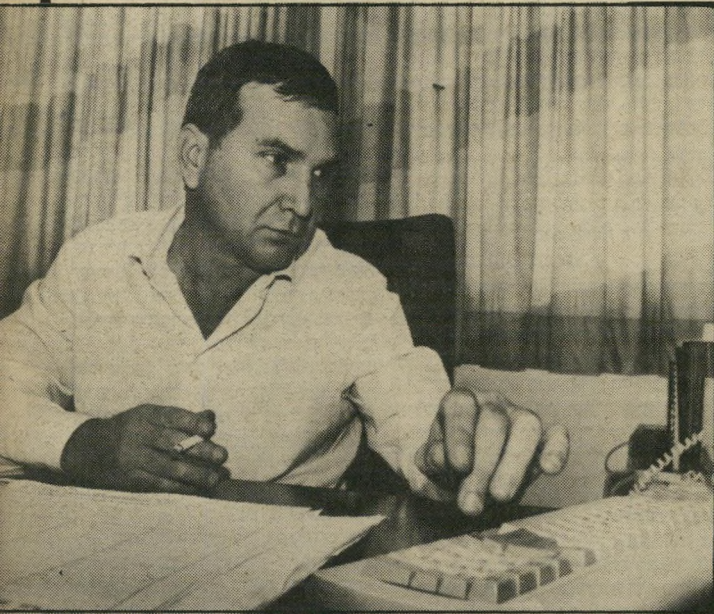
עזיבת בית:

"הרכילות החמה ביותר..."

אחרי שאחד מסגני נפטר לפני שלוש שנים, התנתה לי סגנית בשם דפנה: אשה מוכשרת, יפה, אמינה

הרי אבל בתוכו ואחובק חיבוק-דורב. בעוד חמש, עשר שנים? ארצה להתי-קם, להתפתח, לתרום. אני לא בנוי לעשות זאת בתוך המנגנון המיפלגתי הקוננוציונלי.
האם אני רואה את עצמי כחלק מה-רשות-המבצעת בעתיד? את מתכוונת למישרת-שר? זאת לא גישה נכונה. להיות שר, למעט אולי שר-אוצר וכמה תפקידים נוספים, זה נטריש-בטאטה. מה ייצא לי מזה? וונוו ליבי למי שהתואר חשוב לו!
מה רוצה בן-אדם? שיהאבו אותו ושהוא יממש את עצמו. גם אני. לכן אני רואה את עצמי חמש שנים נוספות פה, ברמת-השרון.
איך אני מכין עצמי לקראת מטרה-תי? אני לא עובד די על עצמי. וראי שזאת טעות מציד. התפקיד הזה לא מאפשר לי להינתק, לא מאפשר לי מנוחה, תענוגות כאלה מדי פעם - לתפוס ראש באילת, חול' לחודש, חט

שניות. אני חייב להתמודד יומיום עם החיים האמיתיים: שהילדים יילכו באופן מסודר לגן, שיהיה מואר ברחובות. כאן - אי-אפשר שלא להחליט, לחתוך במקום.
האם אני חושב על הכנסת? עדיין לא. קרנציה אחת עדיין לא מספקת כדי לממש את הפוטנציאל, כדי לממש את הפוטנציאל הגלום ביי: שלוש שנים למרתי את התפקיד, שנה תיכננתי, ועכשיו אני צריך לשלם - להחזיר את זה. עשיתי כבר את כל הטעויות. גם מבחינת האורח זה לא בריא להחליף מנהיגות בכל פעם.
חוז מזה, אני חושב שלראש-רשות מקומית יש כוח והשפעה יותר מאשר לחבר-כנסת מהשורה. זהו פשוט תפקיד חשוב יותר.

אבי ורבי, העולם הזה

"אני הולך לפעול לביטול ההליכים!"

ליט לענות על כל שאלה באורח מפורט ובלתי-מתחמק, גם אם היה בכך משום חדירה לחיי-הפרט, או יסודות מביכים אחרים.
כמה זמן אחרי שסיימתי את הראיון איתו, אירע הפיגוע בדרום. "כשאבא שלי שמע שקצנים ברחו מ"רנו" - ולא הודיעו שהם היו בלי נשק - הוא תקע קללה כזאת..." סיפר ורביץ הבן באורח מבובל, "אחרי-כך, כשנודע לו שהמדובר, בין היתר, בבנו - הוא עשה רציונליזציה של העניין, דיבר בעד..."
לורביץ לא נוח להתבטא על ה-נושא, אם כי ברור לו שהפירסומים הראשוניים, שהצינו את חמשת ה-קצינים כ"בורחים", עלולים להשי-ליך גם על דרך החינוך של בנו.
"אני לא מבין איך דווקא שמו ותמונתו של בני התפרסמו. מהיכן התמונה? אין לי מושג! אולי מהתיק הצבאי. באמת, אילו היו מחליטים לפרסם את שמות כל מחלישי - נו, מילא... אבל איך דלף רק שם אחד? מה, אין צנזורה? אין לי טענות נגד צה"ל על שלא הודיעו לנו על עונש-המאסר. אבל חובתי של צה"ל היא גם להגן על חייליו. מה הוא אשם שאבא שלו הוא איזה איש-ציבור, ועוד לא איש-ציבור כזה חשוב?"
ורביץ אינו מסתיר את תמיהתו על מחירת השימוש של בנו ו-תבריו. מפקד בה"ד 1 צור עליהם

עזרי ורביץ הקצין שברח

עזרי ורביץ, בנו הבכור (20) של משה ורביץ, זכה בכותרות ובתמונה בעיתונים.
ורביץ הצעיר נמנה על חמשת הקצינים שנשעו ב"רנו", או כפי שמורס ברעש גדול - ברחו, אלזהים ישמור, מה"רנו" שהי-תקפה.
הראיון עם ורביץ נעשה לפני שבנו זכה במנת-פירסום משלו. ביקשתי להיפגש עם ורביץ ב-עיקבות שמועות שהפיצו נגדו על נסיבות עזיבתו את הבית, מקום-מגוריו ותנאי-מגוריו.
ברור היה לי ששמועות אלה הן חלק טבעי מתחילתה של מערכת-הבחירות המוניציפלית.
ורביץ הוא טיפוס. ישיר, מחוס-פס, בעל קסם משלו - אדם המעורר רגשות בעד או נגד. אחרי שהופתע מהאמצעים המופלגים נגדו, בחר בדרך הנכונה: הוא החי

ורביץ במישרדו

מי שהעז לעזוב את הבית, כמוני, יודע מה זהו

נינו ועשה זאת, כמוני, יודע איזה כוח נפשי, בגרות וחלטיות זה דורש.

מדוע אני מתגרש? מפני שלכך דרושה הסכמת שני הצדדים ו...כסף. חוץ מזה, אני מחוץ לבית בכל המובנים.

הסבל היה גם מנת-חלקה של דפנה. כשאני משחרר זאת כיום, אני מבין את הדינמיקה: היא התגרשה בסמוך לתא-ריץ שאני עזבתי את הבית, אנתנו צמר-דים זה לזה 15 שעות ביממה, בגלל העבודה השוטפת, אנתנו נראים ביחד באירועים... כך גולדה הרכילות והיא היתה צריכה להתמודד עם כל זאת.

אני מניח שלאשה - ועוד אשה מצליחה - זה הרבה יותר קשה מאשר לגבר.

שכר-דירה: "לקחתי"

הלוואה ל"48 חודשים..."

זה נכון. אני גר בבית-קלקא. שכר-הדירה שם אינו 800 דולר לחודש, אלא 550 או 600. אולי זה יוצא קצת יותר, כולל ועד-הבית.

שמועות: "דיב' עדין"

לא יצאו מהארון..."

רצח לשמוע עוד ממה שהפיצו נגדי?
הפיצו שאני מואשם בקבלת-שחד של ארבעה מיליון דולר מבניית עיר-המכוניות.
ברצינות! נכתבו נגדי מכתבים אנו-נימיים. חלק מהחומר הועבר לבדיקת היועץ המישפטי לממשלה.
אלה חוקי המישחק הפוליטי? אינני יודע אפילו בבירור, מיהם מתחרי כסי-בובי-המחירות הקרוב. יריבי עדיין לא יצאו מהארון.

אילו היו מצהירים על כוונותיהם, לפחות הייתי יודע. איש עוד לא הצ-היר, פורמלית או באורח לא-פורמלי, שהוא מועמד לראשות-המועצה. בכל-זאת, יש לי השערות מי מתכו-נן ופועל נגדי. נרמה לי שאני במעקב.

(המשך מעמוד 9)

עם אחיו, כשהו יחזור מפנמה ויחליט להישאר. מאז שנסגר בית הספר בכפר, נהג נג'אח לשמור על הכפר בלילות, ביחד עם גברים אחרים מתושבי הכפר. בתחילת ההתקוממות הוא לא התלהב במיוחד, אבל אחרי שלפני שבועיים נכנסו לכפר מתנחלים, הוא התגייס לשמירה. בסוף חודש פברואר, כך סיפרו התור שבים, באו המתנחלים בפעם הראשונה לתורמוסאיה. זה היה באישון לילה.

אשה שבורה

שונאת את האיש שהרג את אבא...

הם הפיצו בין התושבים כרוז, שצירו האחר כתוב בעברית וצירו השני בערבית. הכרוז היה חתום עליידי. בני היהודים בארמה הישראלית. הוא אמר לערבים שיש להם 22 מרינות, כעוד שליהודים יש רק מרינה אחת והיא ישראל. הוא קרא לאנשים לעזוב את בתיהם ואדמותיהם וללכת לירדן, מכיוון ששם נמצאים רוב הפלסטינים. ביום השלישי בלילה, סיפרה אימו של נג'אח, הוא היה בתורנות שמירה בכפר. הוא חזר הביתה ב-4 לפנות בוקר והלך לישון. כשקם, ב-11 לפני הצהריים, אמר שהוא יוצא. ביקשתי שלא יילך, אבל הוא אמר שלא אדאג, שהוא יחזור לארצות-העבריים.

עם עוד עשרות צעירים מהכפר הוא עמד בכניסה לכפר, ליד הכניש הראשי רמאלה-השכם. הצעירים ערכו במקום הפגנה. הם לא חסמו את הדרך הראשית, אלא את הדרך הצדדית המובילה אל הכפר. הם לא זרקו אבנים, אמרו לי, ולא בעירו צמיגים, גם לא הניפו דגלי פלסטין.

קצת אחרי השעה 1 בצהריים הגיע האוטובוס. זה אוטובוס קבוע הנוסע מהתנחלות שילה ואליה. תושבי הכפר מכירים את האוטובוס ואת הנגה. האוטובוס נסע בצד ימין של הדרך מצפון לדרום, בעוד שתושבי הכפר, כך סיפרו, עמדו בצידו המזרחי (השמאלי) של הכביש, בדרגה גישה אל הכפר. נהג האוטובוס סטה מן המסלול הימני אל המסלול השמאלי, הקרוב לכפר, הוציא את הנשק שלו והתחיל לירות לכיוון המפגינים. שני כדורים פגעו בחזהו של נג'אח.

הילדים פוחדים

לישון לבד

הצעירים הזעיקו מייד מכונית לים ברמאלה. בדרך הם ראו מרחוק קבוצה של חיילים ומתנחלים, אך פחדו שאלה יקחו מהם את הגופה, לכן חזרו לכפר. שם ניסו לתת לנג'אח עזרה ראשונה, אבל זה היה מאוחר מדי. הם ניסו לנסוע שוב לכיוון רמאלה, אבל החיילים עצרו אותם במחסום.

באותו הזמן שמעה אימו של נג'אח יריות ויצאה מהבית. היא ראתה את המכונית שהובילה את גופת בנה עושה סיבוב בכפר, על המכונית היה מונף דגל פלסטין. היא שאלה מי במכונית, ואמרו לה שזה שום דבר, רק מישור שנפצע ברגל. היא ביקשה לראות את הפצוע, אבל לא נתנו לה. זמן קצר אחר כך, כשכבר היה ברור שנג'אח מת, התאספו עשרות אנשים סביב המכונית הנוסעת ושרו: "אללה הוא אכבר, יש לנו מרטיד". תוך קריאות ושריה התקרבו אל ביתו של נג'אח. כך הכינה האם שכנה מת.

נג'אח נקבר עוד באותו היום ב-4 אחרי הצהריים. תושבי כפרים סמוכים, השוכנים על הכביש הראשי, ערכו הפגנות מקומיות ספונטאניות במטרה לעצור את הצבא והמישטרה ולמנוע מהם מלהגיע לתורמוסאיה, כדי לאפי שר לתושבים לערוך את הלווייתו של נג'אח בלא הפרעת השלטונות.

ההודעה לאביו של נג'אח, השהיה בפנמה, על מות בנו, הגיעה בדרום עקלקלת. ככליהטלפון היחיד שהיה בכפר, וזבל לפני חורש, ומאז מנותקים תושבי הכפר.

כמיספר האנשים שפגשתי באותו היום, כך מיספר הסיפורים המזעזעים של התעללות, השפלה ואלימות, הן מצד הצבא והן מצד המתנחלים. ביום השישי בלילה, כך סיפרה אמו של נג'אח, בשעה 11, שוב הגיעו המתנחלים אל הכפר. חלקם היו רכובים על סוסים וחלקם באו ברגל.

הם זרקו פצצות-תאורה לכיוון ה-כפר. צעירי הכפר קראו לתושבים להיזהר והדריעו להם שהמתנחלים מגיעים. זמן קצר אחר כך עזבו המתנחלים את המקום.

נוכחותם של המתנחלים וגיוחותיהם לכפר מהווים מקור עיקרי לפחד ולדאגה בקרב התושבים. זאת גם הסיבה, אמרו לי, שהם חוסמים כאבנים את דרכיהם לכפר בכל לילה, כדי לנסות ולמנוע מהמתנחלים להיכנס.

ביציאה מן הכפר הראו לי התושבים מכונית שחצלה באופן קשה עליידי מתנחלים. סיפורי לי על מתנחלים ש"פרצו לאחד הבתים שהיה ריק, וחילבו ברהיטים ובכית עצמו."

בבית אחד שאלי נכנסתי סיפרה לי פתחיה עלקם ש-1 במרס התעוררה בשעה 11 בלילה לקול נפץ ורעש, ומצצות דפיקות על דלת-הכניסה של ביתה. מהחלון היא ראתה חיילים נושאי נשק ומכונית שאורותיה סינורו את הבית. החיילים לא ענו לשאלותיה. הם רק המשיכו לדפוק בחוזק על הדלת ולצעוק במשך 10 דקות, עד שזנבו.

ששת ילדיה — שלושה בנים ושלוש בנות, שהצעיר שבהם הוא בן פחות מחודש ימים — נבהלו מאוד. הם נשארו במיטתם, לא הוציאו הגה מפהם, אבל מאז הם פוחדים לישון לבד בחדר, והיא נאלצת לישון איתם.

באותו הלילה נזרקו שתי אבנים לעבר ביתה של פתחיה. האבנים זרקו בכוח איתר. הן שכרו את חלון-החוכית וחדרו עמוק לתוך הבית. לא יכול להיות שאדם זרק אותם, אמר לי קרובי-משפחה, זה בטח מכונה.

הוא עמד

במירפסת

החלפתי לנסוע שוב לכפר מזרעת אל-שרקיה. הפעם בדרך אחרת, העוברת בסמוך להתנחלות עופרה.

בכניסה הדרומית לכביש המוביל אל הכפר הוצב שלט גדול, מאולתר, כתוב בכתב-יד בעברית, ונאמר בו: "הכניסה אסורה, מחסומים בדרך". נכנסתי.

גם הכביש הזה, כמו האחרים, היה זרוע במחסומים-אבנים לכל אורכו.

כששאלתי היכן ביתו של השאחיד (המרטיד) אמרו לי שיש שניים בכפר, שנהרגו בהפרש של יומיים, אחד נהרג מאש של חייל צה"ל והשני נהרג מאש מתנחלים.

בתיחן של שתי המישפחות האבילות נמצאים זה ליד זה.

חאדר מוחמד עבר אל-חלים חמירי היה בן 41 כשהרג ביום השלישי שעבר. מכונית ובה ארבעה מתנחלים, כך סיפרו לי, נכנסה אל הכפר. בדרך נתקלו במחסומים-אבנים. אחד מנוסעי הרכב ירד כדי לפנות את המחסום. זה היה בן 12 בצהריים, איש לא היה ברחוב. היה שקט מוחלט, לא היתה הפגנה, לא יידו אבנים, לא הבעירו צמיגים. ואז פתאום, לקח אחד המתנחלים לים רובה אס-16, אני חושב, וירה בחאדר. חאדר לא עשה כלום, הוא פשוט עמד במירפסת ביתו והמרוק בינו לבין המתנחל שירה היה לפחות 200 מטרים.

"הכפר הזה לא יושב על הדרך בין ההתנחלויות. לא היה להתנחל הזה מה לעשות פה בכלל. לפעמים הם עוברים מפה כי זה קיצור-דרך מההתנחלות עופרה לכביש שכסדרמאללה, אבל זה קיצור דרך חסר-משמעות, ויש להם דרך אחרת לנסוע בה."

אתן לך רוגמה להבדיר שאנחנו בסדר איתם. לפני זמן לא רב, בשיא ההתלהבות, שמו צעירים מחסומים על הכביש. פתאום הגיעה מכונית ובתוכה אשה יהודייה עם ארבעה ילדים. היא פחדה מאוד. הצעירים שאלו אותה למה היא פוחדת, למה היא בוכה. הם אמרו לה שלא תדאג, והם ליוו אותה לאורך כל הדרך, היוו את המחסומים כדי שהיא תוכל לעבור. זה סיפור אמיתי, אני חושב שהאשה הזאת מעופרה."

לא נערכה

חקירה

בביתו של חאדר ישבו כל הנישים בחדר אחד, על גבי שיטחים, נעליהן נשארו בחוץ. ערימה של מיוזונים ושמיכות היתה מונחת בצד, מכוסה בוילון ארוך. על הקירות היו תלויות תמונות של בנייה-משפחה, לצד שטיחיקיר קטנים, האחד של מיסגר כיפת-השלע בירושלים והשני ציור של לכיאה עם שני גורים.

"המתנחל בא במכונית פורד לבנה, כמו זו של המישטרה, שהיה כתוב עליה 'עלה', אמרו לי, יש בין תושבי-הכפר כאלה שיכולים לזהות את האיש שירה, אבל אי אחד לא בא הנה כדי לערוך חקירה. לא צבא ולא מישטרה. איש לא הראה את פניו. למישטרה, כנראה, לא איכפת מאיתנו."

לפני חצי שנה נהרג אחיו של חאדר בתאונת-דרכים, וחאדר קיבל על עצמו את האחריות, גם הכלכלית, למישפחתו של אחיו המת.

כששאלתי את אימו של חאדר אם מקלה עליה העובדה שבנה הוא שאחיד, היא אמרה: "תורה לאל שהוא שאחיד" חאדר השאיר אחריו אשה ושיבעה ילדים, בגילים שבין 3 ל-15.

מאג'ידה היא הבכורה, בת 15: "בא" היום הייתי אצל השכנים, בבית הסמוך, שגם הבן שלהם הוא מרטיד. פתאום שמעתי אשה שצועקת שאבא שלי נהרג. רצתי מהר החוצה. רצתי לראות אותו, רציתי לנסות לדבר איתו, אבל הוא לא ענה לי. הוא כבר היה מת. במוסלמית אני יודעת שלכל חייה יש סוף, ואני מאוד גאה שאבא שלי הוא שאחיד. אני יודעת שמי שלקח את החיים של אבא שלי הוא אלוהים. אבל אני רוצה נקמה, בטח שאני רוצה נקמה אם הייתי רואה את זה שהרג את אבא שלי הייתי יורה בו."

"אני שונאת רק את האיש שהרג את אבא שלנו, לא את האחרים."

ניסיתי לברר מהו ההבדל בין פלסטיני שנהרג עליידי מתנחלים: "הוא צבא מתנהג אחרת". אמרו לי, "וכשי מילחמת עם צבא זה דבר אחר. זה כמו צבא מול צבא. גם הצעירים שלנו הם צבא. אבל כשצבאים המתנחלים הם כאילו מפריים את כלליה-מלחמה. אנחנו לא מתעסקים עם אזרחים, רק עם צבא. יש הוראה של יאסר ערפאת שלא להתעסק עם אזרחים, רק עם הצבא." בדרך חזרה כבר היתה העיר רמא ללה סגורה ומסוגרת. תושבים כמעט ולא נראו ברחובות, החנויות היו נעולות, הכל היה שקט ומתוח. הכל מתנהל לפי תוכנית מדויקת.

אש בעצמותי

(המשך מעמוד 31)

של שיחה כזאת. לא השתלכתי איתן מבחינה חברתית. אחרי התצוגות הן היו תמיד הולכות למועדונים, לבלויים, הזמינו אותי לבוא, אבל זה לא היה בשבילי."

אין מין לפני

באחד הימים, לגמרי במקרה, שמעה המורה-הרוגמנית על מקרה לה חרשה שעומדת להיפתח. היא הלכה לבחינות, התקבלה והחלה לשיר שם. "יעקב הולנדר, שהיה המנחה, אמר לי שיש לי פוטנציאל גדול וכדאי לי ללמוד פיתוח-קול. פניתי למורה לפני תוחקול ולמרת, אבל לא השקעתי כזה יותר מדי. הייתי מבטלת שיעורים, לא יגעת, לא לקחתי את זה ברצינות. פעם אחת תפסה אותי המורה ואמרה: אם לא תחליטי שזה מה שאת רוצה לעשות בחיים, לא ייצא ממך שום דבר." החלטתי שבאמת לא אוכל להמשיך בכל-כך הרבה עיסוקים, ואולי כראי שאקדיש את כולי למוסיקה. נרשמתי לאקדמיה למוסיקה. כולם שם היו ילדים, אחרי צבא, ואני הייתי הכי מבוגרת, בת 28. עדיין לא הייתי שלמה עם זה. לא הייתי בטוחה שזה באמת מה שאני רוצה לעשות בחיים.

"השליש הראשון היה לי קשה מאוד."

הפורטרט הרשמי של רעיה זיסקינד-קורנ

בארץ. גם בימי המחזור

פחה. האופרה היא כמו אש בעצמותי. כל היום וכל הלילה הראש שלי באופרה."

זמרת-אופרה, היא מספרת, צריכה מנוחה מוחלטת יום לפני ההופעה. אסור לה לדבר, אסור להתאמץ. את הילדה הקטנה שלה היא מוסרת בימים של הופעות למטפלת. "אם היא תהיה בבית אני אצטרך לצעוק, לדבר. אני חייבת מנוחה מוחלטת לפני הופעה. אסור אף לקיים יחסי-מין לילה לפני הופעה."

עוד קל להיות זמרת-אופרה בארץ. "כל הזמן לוחצים עלי במישפחה שאני עוזבת את זה. אומרים שאין פרנסה, שאין עבודה. זה נכון. יש פה שוק קטן ומי צומצם. יש יותר זמרים מאשר הודים נזוית לשיר. והכי מרגיז שאין פה פירגון, התחרות קשה ולא הוגנת. יש קינאה עצומה."

עוד היא מספרת שבבתי-האופרה הגדולים בחוץ-לארץ קיימת רשימה של ימיה-מחזור של כל זמרת. בימים אלה זמרת לא עולה לבמה לשיר. באופרה המתחדשת בארץ-הקודש, הן סידור הזה לא קיים.

"יש בארץ מחסור באנשי מיקצוע, מחסור בתקציבים והחשוב מכל יש גביר להיות זמרת-אופרה בארץ, המ צ'ואים הישראלי לא מרשה את זה. באיטליה כל אחד זמר. שם זה לא מור. כנראה שזו מסורת של עם. אצלנו זה לא מסורת. האופרה היא דבר צעיר, אבל אני מרגישה שזה מתחיל להשתנות. בהופעות של היום אפשר כבר לראות צעירים בג'ינס ולא רק פרוות ושיער לבן של יקים. אני מקווה שהאופרה בארץ תגלו ותגיע לרמה גבוהה."

ברווז הזהב. מסעדה סינית ליד הכפר הירוק, לפני שדרת הברושים
ואחרי עצי הבננה (בתחנת הדלק טופז),
דרך הרצליה רמת השרון. טלי 03-491-873

כדאי להזמין שולחן מראש.

העולם הזה

מיבצע
מיוחד של
חברות
מערכת
"העולם הזה"
מוכיח:

"אין

חיידיקים

בסליט ביתי!"

דניאלה שמי
במיטבה